
Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

SACROSANCTI ET OECVMENICI CONCILII TRIDENTINI

8.53 A 23

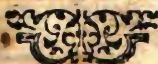
PAVLO III. IVLIO III. ET PIO IIII. Pontificibus Maximis celebrati.

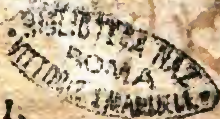
CANONES ET DECRETA.

Recens accesserunt duorum eruditissimorum virorum D. IOANNIS SOTEALLI Theologi, & HORATII LVTII Iurisconsulti, vtilissimæ ad marginem annotationes: quibus sacræ Scripturæ, superiorum Conciliorum, iuris Pontificij, veterum Ecclesiæ Patrum, tum citata, tum consonantia loca fideliter indicantur.

Additæ præterea sunt ad finem Pij Quarti Pontificis Maximi Bullæ, vnà cum triplici vtilissimo Indice.

148

MATRITI,

Ex Typographia Regia,

Digitized by Google

Approbatio.

COncilium hoc Tridentinum cum su[o] Archbitypo contuli, omniaque in eo ade[o] verè & fideliter impressa sunt, vt nihi[l] notatu dignum repererim, quod non corre[s]pondeat suo exemplari. Datum Matriti di[e] vigesima quarta mensis Maÿ, anni 1614.

Licentiatus Murcia
de la Llana.

Digitized by Google

LICENCIA.

YO Miguel de Ondarça çauala, escriuano de Camara de su Mageſtad de los que en ſu conſejo reſiden, doy fee, que auiendoſe viſto por los ſeñores del dicho Conſejo, vn libro intitulado *Concilio Tridentino*, en Latin, que preſentò ante ellos Iuan Haſrey mercader de libros, vezino deſta Villa de Madrid, que otras vezes ha ſido impreſſo con licencia de los dichos ſeñores; le dieron licencia al dicho Iuan Haſrey, para que por eſta vez pueda imprimir y vender en eſtos Reynos de Caſtilla, el dicho libro que de ſuſo ſe haze mencion, por el original que por los dichos ſeñores ſe viò, que va rubricado de mi rubrica, y firmado al fin del de mi firma, con que antes que ſe venda le trayga ante ellos, juntamente con el dicho original, para que ſe vea ſi la dicha impreſsion eſtà conforme a el, o trayga fee en publica forma; en como por Corrector nombrado por ſu Mageſtad, ſe vio y corrigiò la dicha impreſsion por el dicho original, y que dà anſimiſmo las erratas por el apuntadas, de los que anſi fueren impreſſas, y ſe taſſe el precio que por cada volumen ha de lleuar, ſo las penas en la pregmatica, y leyes deſtos Reynos contenidas, y para que dello conſte de pedimiento del dicho Iuan Haſrey, y mandado de los dichos ſeñores del Conſejo di eſta fee, que es fecha en la Villa de Madrid, a veynte y tres dias del mes de Mayo de mil y ſeyſcientos y treze años, y en fee dello lo firmè.

Miguel de Ondarça
çauala.

Digitized by Google

TASSA.

YO Iuan Gil de Cogollos escriuano de Camara de su Magestad, de los que en su Consejo residen, doyfee q̃ auiendose visto por los señores del, vn libro intitulado Concilio Tridentino, en Latin, q̃ por mandado y licencia de los dichos señores, ha sido impresso por Iuan Hasrey vezino desta Villa, tassaron cada pliego del dicho libro en papel, a quatro marauedis, y a este precio y no mas, mandaron se vendiesse el dicho libro, y que esta tassa se ponga en cada cuerpo de los del dicho libro, para que conste del precio en que se ha de vender, y para que dello conste, de pedimiento del dicho Iuan Hasrey, y mandado de los dichos señores del Consejo, yo di esta fee, que es fecha en la Villa de Madrid, a veynte y vn dia del mes de Iunio, de mil y seyscientos y catorze años.

Iuan Gil de Cogollos.

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO

D. D. IOANNI BELTRANO GVEVARÆ,

Archiepiscopo, Episcopo Pacensi, Regio Consiliario, & supremi Italicarum rerum Consilij Præsidi vigilantissimo.

N ipso S. OEcumenici Tridentini Concilij velut vestibulo, nomen tuum (Illustrissime Præsul) tot acceptis, tot partis eximium dotibus, meritò apparebit. Neque enim ad illius normam vitam actionesque tuas solùm direxisti; sed pluribus etiam Christiani orbis partibus perfecisti, vt saluberrima eius decreta inuiolabili lege aut reciperentur aut retinerentur. In qua præcipuè functione tanta vis animi ac ingenij tui enituit, vt te Rex quamquam Ecclesiasticis obstrictum

Digitized by Google

ac addictum Magistratibus, Italicarum ditionum supremo Senatui præsidere coegerit. Sed laudes tuæ nec huius sunt loci, nec huius personæ. Id ego iam agebam, vt obsequium meum Illustrissimæ D. tuæ & simul preces deferrem; iustas, vt arbitror; &, vt spero, non ingratas; vt nimirum omnis litteraturæ Princeps eos (inter quos censeri adlaboro,) qui labore & industria litteratis inseruiunt, beneuolentia, patrocinio, authoritate, fouere, ornare, defendere pergas.

IOANNES HASREY.

Digitized by Google

ESCRIPTIO CIVITATIS Tridentinæ.

[..]DENTI ciuitas in finibus Venetiæ prouin[..] [..]nter montes, in planitie posita est, muris vallata [..], quam ex Septentrione abluit Athesis fluuius, [..] miliaris Itali. In ea vias latas, & lapidibus stru[..] [..]nos verò ita honorificas cernas, vt nouam, non [..] ciuitatem præ se ferat. Templa satis pulchra cõ[..] [..]ed in omnibus ijs parum structuræ. Arcem habet [..]cuam, vt domum auream dicas potiùs, & quam [..]nt & Imperatores, & Reges percommodè inhabita[..] [..] Bernardo Clesio Tridentino Præside auctam & illu[..]stratam non multos antehàc annos. Influit placidè in vrbem per muros sub Oriente aquæ riuus, super quo ædificia serica, & molæ frumentariæ multæ sunt, vnde item plurimi riuuli deducuntur per medias vias, in vsum & publicam commoditatem. Super Athesim, ad portam, quæ dicitur sancti Laurentij, pontem habet magnificum, sed ligneum, centum & quadraginta passuum longitudinis. Montes circum se habet niuibus continuè obsitos, scopulosos, inaccessos, præcipites, & ita præaltos, vt dicas, cælum summa montium cacumina contingere. Fauces habet duas, quarum altera vergit ad Septentrionem, altera verò ducit Veronam. Planitiem admodum paruam, sed ridentem, & arboribus, & vitibus miium in modum consitam, quam Athesis circuit, & lambit vndequaque. Promiscua habitantibus lingua, scilicet Teutonica & Itala, sed Itali omnes etiam, cùm placet, Teuto[..] [..]oquuntur. Tridentum Germanorum sentina, Italo[..] [..] verò refugium est, cùm quid infortunij illis occurrit. [..]n frumenti, sed plurimum vini persuaue habent,

 altum

Digitized by Google

album, & subrubeum. Per æstatem cælum temperatum est, diebus autem Canicularibus sol apprimè feruens, hyberno verò tempore propter niuium & glacierum ingentes horrores vix huiusmodi regio habitari potest: neque satis sunt hominibus hypocausta ad depellenda frigora, quæ eo tempore tam magna sunt, vt non sinant aquas descendere in terram, sed statim venientes conuertant in niues. Et quod datur miraculo, vt putei ipsius ciuitatis per id tempus aquis omninò careant. Boues & vaccas pro mulis, asellis, & equis onerarijs habent, cum eorum plaustris tam ad res conuehendas facilibus, vt ad montium cacumina sic properent, ac si essent in planitie, à viarumque publicarum curatoribus ita iuga aptata sunt, vt vsque ad culmen accessibile quorumcumque montium ab eisdem iri possit. Nunc demum ciuitas ista & opulenta, & clara effecta est propter Concilium, quod in ea fuit per plurimos annos, & nunc viget maximè. Nam hic conuenère quinque primùm Cardinales, Præsidentes & Legati Concilij pro sanctissimo D. N. Pio IIII. Pont. Opt. Max. Duo similiter Cardinales, Lotharingius & Madrutius, Patriarchæ tres, Archiepiscopi XXXIII. Episcopi CCXXXV. Abbates VII. Ordinum Generales VII. cum Theologis CXLVI. & vltrà sæcularibus, & regularibus, Ferdinandique Cæsaris, Regis Galliæ, Hispaniarum, Portugalliæ, Hungariæ, Boemiæ, Poloniæ, Venetiarum, & Septem Cantonum Heluetiorum, Bauariæ, Sabaudiæ, Florentiæ, & aliorum Principum Ecclesiasticorum Oratores.

BVLLA

BVLLA INDICTIONIS SACRI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII Tridentini,

SVB PAVLO III. PONT. MAX.

PAVLVS EPISCOPVS, SERVVS ſeruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

NITIO noſtri huius Pontificatus, quem non ob merita noſtra, ſed propter ſuam magnam bonitatem, Dei omnipotentis prouidentia nobis commiſit, cernentes iam tum in quas perturbationes temporum, quotque incommoda rerum ferè omnium noſtra Paſtoralis ſolicitudo, & vigilia eſſet vocata, cupiebamus quidem mederi Chriſtianæ Reip. malis, quibus illa iamdudum vexata, & Heb. 5. propemodum oppreſſa eſt: ſed ipſi etiam vt homines, circumdati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares vires noſtras eſſe ſentiebamus: nam cùm pace opus eſſe intelligeremus ad liberandam, & conſeruandam à plurimis impendentibus periculis Remp. omnia inuenim° odijs & diſſentionibus plena, diſſentientibus præſertim Princip. ijs inter ſe, quibus ſumma rerum penè omnis à Deo permiſſa eſt. Cùm vnum ouile, & Ioan. 20. vnum Paſtorem Dominici eſſe gregis, ad integritatem Chriſtianæ religionis, & ad cæleſtium bo-

* norum

Google

norum spem in nobis confirmandam, necessarium duceremus; schismatis, dissidijs, hæresibus erat Christiani nominis diuulsa iam penè, & lacerata vnitas. Cùm tutam, atque munitam ab infidelium armis, atque insidijs Remp. optaremus, nostris erratis, nostraque cunctorum culpa, Dei videlicet ira peccatis nostris imminête, Rhodus fuerat amissa, Hungaria vexata, conceptum & meditatum contra Italiam, contraque Austriam, & Illyricum terra marique bellum: cùm impius & immitis hostis noster Turca nullo tempore requiesceret; nostrorumque inter se odia, & dissensiones suam benè gerendæ rei occasionem duceret. Igitur, vt dicebamus, in tanta hæresum, dissensionum, bellorumque tempestate, tantisque excitatis fluctibus, cùm essemus ad moderandam & gubernandam Petri nauiculam vocati, nec viribus ipsi nostris satis fideremus;
Psalm. 54. primùm coniecimus in Domino cogitatus nostros, vt ipse nos nutriret, animumque nostrum firmitate & robore, mentem consilio sapientiaque instrueret: deinde, animo repetentes maiores nostros, sapiêtia admirabili, & sanctitate præditos, sæpè in summis Christianæ Reip. periculis remedium optimum, atque opportunissimum, œcumenica Concilia, & Episcoporum generales conuentus adhibuisse; ipsi quoque animũ ad generale habendum Concilium adiecimus; exquisitisque Principum sentêtijs, quorum nobis videbatur vtilis in primis, & opportuna ad hanc rem esse consensio, cùm eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere inuenissemus, œcumenicũ
Conci-

Concilium,& generalē eorum Episcoporū aliorumque Patrū,ad quos pertineret, conuentum in ciuitate Mantuæ indiximus,anno incarnationis Domini,sicut litteris,& monumentis nostris testatum est;millesimo quingētesimo trigesimo septimo,Pōtificatus nostri tertio,ad x. Kal.Iun. inchoandum;spem propè certam habētes fore, vt, cùm illic in nomine Domini essemus congregati,ipse,sicut promisit, Dominus in medio nostrûm affuturus,& bonitate, ac misericordia Matth. 18.
sua omnes temporum procellas, omniaque pericula spiritu oris sui facilè depulsurus esset. Sed, vt semper insidiatur pijs actionibus humani generis hostis, primùm contra omnem spem, & exspectationem nostram denegata fuit nobis Mantuana ciuitas,nisi aliquas cōditiones subiremus ab institutis maiorum nostrorum, & condicione temporum, nostraque ac huius sanctæ Sedis,ac nominis Ecclesiastici dignitate, libertateque prorsus alienas; quas in alijs nostris litteris expressimus. Quapropter alium inuenire locum, aliamque deligere ciuitatē necesse habuimus: quæ cùm nō statim nobis occurreret idonea,& apta; ad sequentes Kal. Nou. prorogare Concilij celebrationem fuimus coacti. Interim sæuus,& perpetuus hostis noster Turca,ingenti classe Italiam adortus,aliquot opida in litoribus Apuliæ cepit, vastauit, diripuit, prædas hominum abegit: nos in maximo timore, & periculo omnium, muniendis litoribus nostris,finitimisque auxilio iuuandis fuimus occupati: nec tamen intereà destitimus consulere,

& hortari Christi nos Principes, vt, de idoneo ad habendum Concilium loco quid sentirent, nobis exponerent: quorum cum essent incertæ, variæque sententiæ, tempusque diutiùs, quàm erat opus, videretur extrahi; nos optimo animo, atque, vt arbitramur, etiam consilio, Vincentiam elegimus, vrbem copiosam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, virtute, auctoritate, potentia cùm aditum patentem, tum stationem omnibus liberam, atque tutam in primis in se habentem, sed, cùm iam temporis longiùs progressum esset, nouæque vrbis electionem omnibus significari conueniret; iamque Kalendæ Nouembris appetentes facultatem huius diuulgationis excluderent; hyemsque esset propinqua, rursus altera prorogatione tempus Concilij differre in proximum sequens ver, Maijque futuras Kalendas, compulsi fuimus. Qua re firmiter constituta, atque decreta, cùm & nos ipsos, & cetera omnia ad eum benè agendum, Deo iuuante, celebrandumque conuentum pararemus, plurimùm reputantes interesse cùm celebrationis Concilij, tum vniuersæ Christianæ Reipublicæ Christianos Principes pace inter se, & concordia consentire; carissimos in Christo filios nostros, Carolum Romanorum Imperatorem semper Augustum, & Christianissimum Regem Franciscum, duo præcipua Christiani nominis firmamenta, atque subsidia, orare, atque obsecrare institimus, vt ad colloquium inter se, & nobiscum vnà con-

conuenirent; quorum quidem apud vtrumque litteris, Nuncijs, & à latere nostro missis, ex venerabilium fratrum nostrorum numero, Legatis, sæpissimè egeramus, vt ex simultate, & dissidijs ambo in vnum fœdus, & piam amicitiam vellent conuenire, labentibusque succurrere Christianis rebus: quarum seruandarum cùm esset illis potestas ab Deo præcipuè tributa, si id non agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris & seuera ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus nostris annuentes, Nicæam se contulere, quò nos quoque longum iter, & senili ætati nostræ vehementer contrarium, Dei & pacis conciliandæ causa suscepimus: neque prætermisimus interea, cùm tempus Concilij præstitutum, Kalendæ videlicet Maiæ, appropinquarent, tres Legatos summæ virtutis, ac auctoritatis, à latere nostro, de numero eorumdem fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, Vincentiam mittere; qui initium Concilij facerent; Prælatosque vndique venientes exciperent; & ea, quæ iudicarent esse opus, agerent, & tractarent, quoad nos, ab itinere, & negotio pacis reuersi, omnia accuratiùs dirigere possemus. Interim verò in illud sanctũ opus, maximeque necessarium, tractationem videlicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate, ac diligentia. Testis est nobis Deus, cuius freti clementia, nosmetipsos itineris, & vitæ periculo exposuimus. Nostra testis conscien-

 tia;

Digitized by Google

tia; quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat aut prætermissæ, aut non quæsitæ ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testes; quos tam sæpè, tamque vehementer Nunciis, litteris, Legatis, monitis, hortatu, precibusque omnibus obsecraueramus, vt simultates deponerent, vt societatem coirent, vt Christianæ Reipub. in maximum, & propinquum iam adductæ discrimen, communibus studiis, & subsidiis opitularentur. Iam verò testes illæ vigiliæ atque curæ, illi diurni nocturnique animi nostri labores, grauesque solicitudines, quas ob hanc rem & causam plurimas iam suscepimus: nec tamen ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. Ita enim visum Domino Deo est: quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benigniùs respecturum, ipsi quidem, quantum in nobis fuit, nihil, quod esset nostro Pastorali officio debitum, in hac re omisimus. Quòd si qui sunt, qui actiones pacis nostras in aliam interpretentur partem: dolemus quidem; sed tamen in dolore nostro gratias Omnipotenti agimus, qui ad exemplum, & doctrinam patientiæ nostræ suos voluit Apostolos haberi dignos, qui pro nomine Iesu, qui pax nostra est, contumeliam paterentur. Verùm in illo congressu colloquioque nostro, quod Nicææ habitum est, etsi, peccatis nostris impedientibus, inter duos Principes vera, & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen decennales factæ sunt: quarum opportunitate nos speran-

Act. 5. in fi.
Ephes. 2.

Digitized by Google

ſperantes & ſacrum Concilium commodiùs celebratum iri, & deinde ex Concilij auctoritate perfici poſſe pacem; apud Principes inſtitimus, vt & ipſi venirent ad Conciliũ, & Prælatos ſuos præſentes ducerent, abſenteſque accerſerent. Qui cùm de vtroque ſe excuſaſſent; quòd & ipſis redire in regna ſua tum neceſſe eſſet; & Prælatos, quos ſecum habuiſſent, itinere, atque impendiis feſſos, atque exhauſtos recreari, & refici oporteret; nos hortati ſunt, vt aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilij decerneremus. Qua in re concedenda cùm eſſemus aliquantum difficiles, litteras interim à Legatis noſtris, qui Vincentiæ erant, accepimus, tranſacto iam, & longiùs prætcrito Concilij ineundi die, vnum vix, aut alterum ex externis nationibus Prælatum Vincentiam ſe contuliſſe. Quo nuncio accepto, cùm videremus eo tempore nulla iam ratione haberi Concilium poſſe, ipſis Principibus conceſsimus, vt differretur tempus agendi Concilij vſque ad ſanctum Paſcha, diemque feſtum futuræ Dominicæ reſurrectionis. Cuius noſtri præcepti, expectationiſque decretæ litteræ Genuæ anno incarnationis Dñi M. D. XXXVIII. IIII. Kalend. Iulij factæ publicatæque ſunt, atque hanc dilationem eò propenſiùs fecimus, quòd pollicitus eſt nobis vterque Princeps Legatos ſuos Romam ad nos ſe miſſurum, vt ea quæ ad perfectionem pacis reliqua eſſent, neque Niceæ ob breuitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodiùs

coram nobis agerentur, & tractarentur: & ob hanc rationem etiam à nobis ambo petierunt, vt hæc pacificationis procuratio Concilij celebrationi præponeretur, cùm ipsum Concilium, pace facta, multo deinde vtilius, & salutarius Christianæ Reip. futurum esset, semper enim hæc pacis spes nobis iniecta Principum nos voluntatibus assentiri hortata est: quam spem vehementer auxit post discessum à Nicæa nostrum ipsorum duorum Principum inter se beneuola amicaque congressio: quæ, maxima nostra cum lætitia à nobis intellecta, confirmauit nos in bona spe, vt tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & vota pacis accepta esse crederemus. Hanc igitur pacis conclusionem cùm & expeteremus, & vrgeremus; nec solùm duobus antedictis Principibus, verùm etiam carissimo in Christo filio nostro, Ferdinando Regi Romanorum, videretur, actionem Concilij, nisi pace facta, suscipi non oportere; cunctique à nobis per litteras suosque Oratores contenderent, vt alias rursus temporis prorogationes faceremus, præcipuè autem instaret Serenissimus Cæsar, promisisse se demonstrans ijs, qui à Catholica vnitate dissentiunt, se operam suam apud nos interpositurum, vt aliqua concordiæ ratio iniretur; quod ante suam in Germaniam profectionem aptè non posset fieri: Nos, eadem semper spe pacis & tantorum Principum voluntate adducti, cùm præsertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Prælatos

Digitized by Google

latos Vincentiam conueniſſe, prorogationis nomen iam fugientes, quod tam ſæpè fruſtrà fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilij ad noſtrum & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum ſuſpendere maluimus: itaque fecimus, & de ſuſpenſione huiuſmodi litteras ad ſingulos ſupradictorum Principum decima die Iun. M. D. XXXIX. dedimus, ſicut ex illis perſpicuè poteſt intelligi. Ea itaque ſuſpenſione neceſſariò per nos facta, dum tempus illud magis idoneum à nobis, paciſque aliqua concluſio expectatur; quæ & dignitatem poſteà, frequentiamque Concilio & Chriſtianæ Reip. præſentiorem ſalutem erat allatura; Chriſtianæ intereà res in deterius quotidie prolapſæ ſunt, Hungaris, Rege ipſorum mortuo, Turcam vocantibus; Ferdinando Rege bellum in eos mouente; Belgis ad defectionem à Cæſare ex parte quadam incitatis: cuius defectionis comprimendæ cauſa per Galliam amiciſsimè, cum Rege Chriſtianiſsimo concordiſsimè, magno beneuolę inter eos voluntatis indicio tranſiens in Belgas Sereniſsimus Cæſar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conuentus Germaniæ Principum, & ciuitatum, tractandæ eius, quam dixerat, concordiæ cauſa habere cœpit. Sed cùm, ſpe pacis iam deficiente, ille quoque modus curandæ in conuentibus, tractandæque concordiæ ad maiores potiùs diſcordias concitandas aptus eſſe videretur: inducti fuimus ad priſtinum Concilij generalis remedium reuerti, idque per Legatos noſtros

nostros S. R. E. Cardinales, ipsi Cæsari obtulimus; quod etiam postremò, & præcipuè in Ratisponensi conuentu egimus; cùm illic dilectus filius noster, Gaspar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contarenus, & summa doctrina, & integritate, Legatum nostrum ageret. nam cùm, id quod ne accideret, anteà veriti eramus, ex eius conuentus sententia peteretur à nobis, vt ab Ecclesia dissentientium quosdam articulos tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur; idque nobis vt concederemus, neque Christiana & Catholica veritas, neque nostra, & Sedis Apostolicæ dignitas permitteret; palàm potiùs Concilium, vt quamprimùm fieret, proponi mandauimus. Neque verò in alia vnquam sententia, & voluntate fuimus, quàm vt primo quoque tempore Concilium œcumenicum, & generale congregaretur. sperabamus enim ex eo & pacem populo Christiano & Christianæ religionis integritatem posse recuperari: verumtamen id cum bona gratia, & voluntate Christianorum Principum habere volebamus. Quam voluntatem dum expectamus; dum obseruamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui, ò Deus; aliquando tandem decernere compulsi sumus, omne esse tempus beneplacitum Deo, cùm de rebus sanctis, & ad Christianam pietatem pertinentibus consilia ineuntur. Quapropter videntes: maximo quidem animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in peius ruere. Hunga-

Psalm. 18.

ira

ria à Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, ceteris omnibus metu, mœroreque afflictis, nullius iam Principis consensum expectare, sed tantùm Dei omnipotentis voluntatem, & Christianæ Reipub. vtilitatem attendere constituimus: Itaque cùm Vincentiam ampliùs non haberemus; cuperemusque cùm vniuersæ Christianorum saluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos nouo Concilij habendi loco consulere; aliquotque locis propositis ipsam Tridentinam ciuitatem ab ipsis desiderari videremus: nos etsi in citeriore Italia commodiùs omnia tractari posse iudicabamus, ad eorum tamen postulationes nostram voluntatem paterna caritate deflexim us, itaque Tridentum ciuitatem elegimus, qua in ciuitate œcumenicum Concilium ad proximè venturas Kalendas Nouemb. haberetur, idoneum locum illum statuentes, quo ex Germania quidem, alijsque Germaniæ finitimis nationibus facillimè, ex Gallia, Hispania, ceterisque prouincijs remotioribus non difficiliter Episcopi, & Prælati conuenire possent. Dies autem Concilij ea à nobis spectata est, quæ spatium in se haberet & publicandi per Christianas nationes nostri huius Decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad veniendum tribuendæ. Quo minùs autem annuum tempus præfiniremus mutando Concilij loco, sicut quibusdam constitutionibus aliàs præscriptum est, ea res fuit in causa, quòd longiùs extrahi spem sanandæ aliqua in parte Christia-

Digitized by Google

nę Reip. quę tot detrimentis, & calamitatibus affecta est, noluimus: & tamen videmus tempora, agnoſcimus difficultates: quid ſperari poſsit ex conſiliis noſtris, incertum eſſe intelligimus, ſed quia ſcriptum eſt, Reuela Domino viam tuam, & ſpera in eo; & ipſe faciet: magis Dei clementię & miſericordię confidere, quàm noſtrę imbecillitati diffidere, conſtituimus: ſæpè enim fit in bonis operibus incipiendis; vt quod humana conſilia non valent, diuina virtus efficiat. Huius igitur ipſius Dei Omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ac beatorum eius Apoſtolorum, Petri & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti, atque ſubnixi, de venerabilium item fratrum noſtrorum, S. R. E. Cardinalium conſilio, & aſſenſu ſublata, amotaque ſuſpenſione, de qua ſuprà commemoratum eſt, quam per præſentes tollimus, & amouemus, ſacrum œcumenicum & generale Concilium in ciuitate Tridentina, loco commodo, & libero, omnibuſque nationibus opportuno, ad Kal. proximas Nou. anni præſentis ab incarnatione Domini M. D. XLII. incipiendum, proſequendum, & eodem Domino adiuuante, ad ipſius gloriam, atque laudem, & Chriſtiani totius populi ſalutem abſoluendum perficiendumque indicimus, annunciamus, conuocamus, ſtatuimus, atque decernimus; omnes omnibus ex locis tam venerabiles fratres noſtros Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, quàm alios quoſcumque, quibus

quibus iure, aut priuilegio in Conciliis generalibus residendi, & sententias in eis dicendi permissa potestas est, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis vi iurisiurandi, quod nobis, & huic sanctæ Sedi præstiterunt, ac sanctæ virtute obedientiæ, aliisque sub pœnis iure aut consuetudine in celebrationibus Conciliorum aduersus non accedentes ferri, & proponi solitis, mandantes, arcteque præcipientes, vt ipsimet, nisi fortè iusto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certè per suos legitimos procuratores, & nuncios, sacro huic Concilio omnino adesse, & interesse debeant. Supra autem dictos, Imperatorem, Regemque Christianissimum, necnon ceteros Reges, Duces, Principes: quorum præsentia, si aliàs vnquam, hoc quidem tempore maximè sanctissimæ Christi fidei, & Christianorum omnium futura est salutaris; rogantes, atque obsecrantes per viscera misericordiæ Dei, & Domini nostri Iesu Christi, cuius fidei veritas, & religio, & intùs, & extrà grauiter iam oppugnatur, vt, si saluam volunt Christianam esse Remp. si se Domino obstrictos, & obligatos pro maximis illius erga se beneficijs intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam, & negotium; ipsimet ad sacri Concilij celebrationem veniant, in quo ipsorum pietas, atque virtus communi vtilitati salutique suæ, ac ceterorum, & temporali, & æternæ, plurimum est profutura. Sin autem, id quod nollemus, accedere ipsi non poterunt,

ac

Digitized by Google

ac graues ſaltem viros Legatos cum auctoritate mittant, qui perſonam Principis ſui quiſque & cum prudentia, & cum dignitate poſsint in Concilio referre. In primis verò vt id curent, quod ipſis facillimum eſt, vt ex ſuis cuiuſque regnis, ac prouinciis Epiſcopi, & Prælati ſine tergiuerſatione, & mora ad Concilium proficiſcantur, quod maximè quidem à Prælatis Principibuſque Germaniæ Deum ipſum, atque nos impetrare æquum eſt, vt cùm eorum præcipuè cauſa, ipſiſque cupientibus Concilium indictum ſit, & in ea ciuitate indictum, quæ ab eis eſt deſiderata, non grauentur ipſi ſua cunctorum præſentia id celebrare, & ornare; quo meliùs atque commodiùs, quæ ad integritatem, & veritatem Chriſtianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem, emendationemque malorum, quæ ad Chriſtianorum inter ſe tam Principum, quàm populorum pacem, vnitatem, concordiamque pertineant, & quæ ad repellendos impetus Barbarorum & infidelium, quibus illi vniuerſam Chriſtianitatem obruere moliuntur, ſint neceſſaria, Deo noſtris conſultationibus præeunte, & lumen ſapientiæ ſuæ, ac veritatis mentibus noſtris præferente, agi in dicto ſacro œcumenico Concilio, & conſpirante omnium caritate conſuli, tractari, confici, ad optatóſque exitus deduci quamprimùm, & quamoptimè poſsint. Atque vt noſtræ hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perueniant, nêve quis illorum igno-

ignorantiæ excusationem prætendat, cùm præsertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ essent intimandæ, tutus forsitan pateat accessus, volumus, & mandamus, vt in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi, cùm ibi multitudo populi ad audiendam rem diuinam congregari solita est, palàm clara voce per Curiæ nostræ cursores, aut Notarios aliquos publicos legantur, lectęque in valuis dictarum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi Floræ solito loco affigantur; vbi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu expositę pendeant: cumque inde amouebuntur, earum nihilominùs exempla in eisdem locis remaneant affixa. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionemque huiusmodi, omnes & quoscumque, quos antedictæ nostræ litteræ comprehendunt, post spatium duorum mensium à die litterarum publicationis & affixionis, ita volumus obligatos esse, atque astrictos, ac si ipsismet illæ coram lectæ, & intimatæ essent, transsumptis quidem earum, quæ manu publici Notarij scripta, aut subscripta, & sigillo personæ alicuius Ecclesiasticæ, in dignitate constitutæ, munita fuerint, vt fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, annunciationis, conuocationis, statuti, decreti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indigna-

Digitized by Google

indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. D. X L I I. X I. Kal. Iun. anno V I I I.

Blosius.

Hier. Dand.

SES-

Digitized by Google

INDEX
RERVM ET VERBORVM
IN
CONCILIVM TRIDENTINVM
COPIOSISSIMVS.

 quid

Digitized by Google

Am-

B.

Biblia

Digitized by Google

cum

Digitized by Google

Corre-

Distri-

Digitized by Google

Digitized by Google

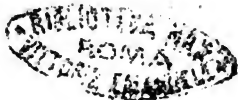
Emphy

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ROMA

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Pœni-

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

verba,

Digitized by Google

C 2 &

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

T.

Digitized by Google

Digitized by Google

FINIS.

Digitized by Google

INDEX DECRETORVM CONCILII TRIDENTINI.

De

Digitized by Google

De-

Digitized by Google

Decre-

Digitized by Google

FINIS.

Digitized by Google

INDEX CAPITVLORVM CONCILII TRIDENTINI.

Eadem

Opta-

FINIS.

SESSIO PRIMA
SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SVB PAVLO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XIII. MENSIS DECEMB. ANNO DOM. M. D. XLV.

Decretum de inchoando Concilio.

PLACET ne vobis, ad laudem & gloriam ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Chriſtianæ, ad extirpationem hæreſum, ad pacem, & vnionem Eccleſiæ, ad reformationem Cleri, & populi Chriſtiani, ad depreſsionem, & extinctionem hoſtium Chriſtiani nominis, decernere, & declarare, ſacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum eſſe? *Reſponderunt*, PLACET.

Indictio futuræ Sessionis.

Et cùm proxima sit celebritas Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi, & subsequantur aliæ festiuitates labētis & incipiētis anni, placet ne vobis primam futurā Sessionē habendam esse die Iouis post Epiphaniam, quæ erit septima mensis Ian. anno Dom. M. D. XLVI? *Responderunt*, PLACET.

SESSIO II.

CELEBRATA DIE VII. MENSIS IANVARII, M. D. XLVI.

Decretum de modo viuendi, & alijs in Concilio seruandis.

SACROSANCTA Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè cōgregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, agnoscens cum beato Iacobo Apostolo, quòd *a* omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens à patre luminum, qui ijs, qui postulant à se sapientiam, dat omnibus affluenter, & nō improperat eis; & simul sciens, quòd *b* initium sapientiæ est timor Domini: statuit, & decreuit, omnes & singulos Christi fide-

a Iac. 1.

b Prouer. 1. Psal. 110.

fideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortãdos esse, prout exhortatur, vt se à malis & peccatis hactenus cõmissis emẽdare, ac de cetero [c] in timore Domini ambulare, & desideria carnis nõ perficere, orationibus instare, sæpiùs confiteri, Eucharistiæ sacramẽtum sumere, ecclesias frequẽtare, præcepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Principum Christianorum, & vnitate Ecclesiæ priuatim orare velint: Episcopos verò, & quoscumque alios, in ordine sacerdotali constitutos, œcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrantes, vt assiduè in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre: sacrificiũ Missæ quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & à mortuis resurrexit, ac [d] Spiritum sanctum in discipulos infudit peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus sanctus per [e] Apostolum præcipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro Sanctissimo Domino nostro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & ceteris, qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus: vt quietam & tranquillam vitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum videamus. Prætereà hortatur, vt ieiunent saltem singulis sextis Ferijs, in memoriã passionis Domini, & eleemosynas pauperibus erogent:

c Prouer. 1. & 9.

d Act. 2.

e 1. Tim. 2.

erogent: in ecclesia autem cathedrali singulis quintis Ferijs celebretur Missa de Spiritu sancto, cum litanijs, & alijs orationibus ad hoc institutis: in alijs verò ecclesijs eadem die dicantur ad minus litaniæ, & orationes: *f* tempore autem, quo sacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant; sed ore & animo, celebranti assistatur. Et quoniam *g* oportet Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suæ bene præpositos; hortatur etiam, vt ante omnia quilibet in mensa *h* seruet sobrietatem, moderationemque ciborum; deinde cùm in eo loco sæpè otiosi sermones oriri soleant, vt *i* in ipsorum Episcoporum mensis diuinarum Scripturarũ lectio admisceatur: familiares verò suos vnusquisq; instruat, & erudiat, ne sint rixosi, vinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & voluptatũ amatores; vitia demum fugiãt, & virtutes amplectantur; & in vestitu, & cultu, & omnibus actibus honestatem præseferant, sicut decet ministros ministrorum Dei. Ad hæc, cũ huius sacrosancti Concilij præcipua cura, solicitudo, & intentio sit, vt, propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ veritatis lux, Iesu Christo, *l* qui vera lux est, annuente, candor puritasque refulgeat; & ea, quæ reformatione egent, reformentur: ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos

f Infrà in sessione 22 in decreto de obseruandis in celeb. miss.
g 1. Tim. 3.
h Tit. 1. 1. Tim. 3. c. fi. 2. q. 7. cũ sim. cõc. Tolet. 3. c. 7 conc. Rhemen. c. 17.
i Euseb. in 4. decreto. & infrà, Sess. 25. cap. 1. de refor.
Euseb. 1. epist. 3.
l Ioan. 1. c. cum ex. Iniunctio de hæret.

tholicos hic congregatos, congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, vt sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimũ vijs,& modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum sortiri possit; quò maturiùs & consultiùs damnari damnanda, & probanda probari queant: vt per totum orbem omnes vno ore, & eadem fidei confessione glorificent Deum, & Patrem Domini nostri Iesu Christi.

IN sententijs verò dicendis, iuxta [m] Toletani Concilij statutum, in loco benedictionis considentibus Domini sacerdotibus, nullus debeat aut immodestis vocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falsis vanisue, aut obstinatis disceptationibus contendere: sed quidquid dicatur, sic mitissima verborum prolatione temperetur, vt nec audientes offendantur, nec recti iudicij acies perturbato animo inflectatur.

m Cõ. Tol. 11. cap. 1. Con. Const. Seff. 1. in princ. c. in loco 5. q. 4. Vide & 4. Tolet. c. 3.

INSVPER ipsa sacra Synodus statuit, ac decreuit, quòd, si fortè contigerit aliquos debito in loco [n] non sedere, & sententiam, etiam sub verbo, Placet, proferre, Congregationibus interesse, & alios quoscumque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudicium generetur, nullique nouum ius acquiratur.

n Idem in cõclusione repetitur. Episcopis forma præscripta est. 1. Brac. c. 24.

Deinde indicta fuit futura Sessio ad diem Iouis, quartam mensis Feb. proximè venturi.

SESSIO III.

CELEBRATA DIE IIII. MENSIS FEBRVARII, M. D. XLVI.

Decretum de Symbolo fidei.

IN *nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti.*

HÆC sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum considerans, præsertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis hæresibus, & moribus reformandis, continentur, quorum causa præcipuè est congregata; agnoscens autem cum [a] Apostolo, non esse sibi colluctationem aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus spirituales nequitias in cælestibus, cum eodem omnes, & singulos in primis hortatur, vt conforten-tur in Domino, & in potentia virtutis eius, in omnibus sumentes [b] scutum fidei, in quo possint

a Ephes 6.

b c. qui resistit 11. q. 3.

ſint omnia tela nequiſsimi ignea extinguere, atque galeam ſpei ſalutis accipiant, cum gladio ſpiritus, quod eſt verbum Dei. Itaque, vt hæc pia eius ſolicitudo principium, & progreſſum ſuum per Dei gratiam habeat, ante omnia ſtatuit, & decernit, præmittendam eſſe confeſsionem fidei, [c] Patrum exempla in hoc ſecuta, qui ſacratioribus Cõcilijs hoc ſcutum contra omnes hæreſes in principio ſuarum actionum apponere conſueuere: quo ſolo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnarunt, & fideles confirmarunt. Quare ſymbolum fidei, quo ſancta Romana Eccleſia vtitur, tamquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Chriſti profitentur, neceſſariò conueniunt, ac fundamentum firmũ & vnicum, contra quod [d] portæ Inferi numquam præualebunt, totidem verbis, quibus in omnibus eccleſijs legitur, exprimendum eſſe cenſuit, quod quidem eiuſmodi eſt:

c Cõ. Nicẽ. Conc. Rom. ſub Iul. 2. Cõc. Hippon. in prin. Cõc. Cõſt. 6 actione 17. cum ſim. c 1. diſt 15. c. baptizãdos. cũ ſeq. de conſ. diſt 4. c. 1. de ſum. tri.

d Mat. 16. c. in nouo 21. diſt. c. ſaluator. 1. q. 3.

CREDO in vnum Deum patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium; & in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, filiũ Dei vnigenitum, & ex patre natum ante omnia ſæcula; Deum de Deo, lumen de lumine; Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, conſubſtantialem patri, per quem omnia facta ſunt; qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem

lutem deſcendit de cælis, & incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria virgine, & homo factus eſt; crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus & ſepultus eſt; & reſurrexit tertia die, ſecundùm Scripturas; & aſcendit in cælum, ſedet ad dexteram Patris; & iterũ venturus eſt cum gloria iudicare viuos & mortuos; cuius regni non erit finis: & in Spiritum ſanctum Dominum, & viuificantem; qui ex Patre Filioq́ue procedit; qui cum Patre & Filio ſimul adoratur, & conglorificatur; qui locutus eſt per Prophetas: & vnam ſanctã Catholicam & Apoſtolicam Eccleſiam: Confiteor vnum baptiſma in remiſsionem peccatorum: & expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſæculi. Amen.

Indictio futuræ Seſsionis.

EADEM ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, in ea præſidentibus eiſdem tribus Apoſtolicę ſedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diuerſis partibus accinctos eſſe itineri, nonnullos etiam in via eſſe, quò huc veniant; cogitanſq́ue omnia ab ipſa ſacra Synodo decernenda, eò maioris apud omnes exiſtimationis, & honoris videri poſſe, quò maiori fuerint, & pleniori Patrum conſilio, & præſentia ſancita, & corroborata;

ſtatuit,

Digitized by Google

ſtatuit,& decreuit, futuram Seſsionem poſt præſentem celebrandam eſſe die Iouis, quæ ſubſequetur Dominicam Lætare, proximè futuram: interim tamen non differri diſcuſsionem, & examinationem eorum quæ ipſi Synodo diſcutienda, & examinanda videbuntur.

SESSIO IIII.

CELEBRATA DIE VIII. MENSIS APRILIS, M. D. XLVI.

Decretum de Canonicis ſcripturis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis legatis, hoc ſibi perpetuò ante oculos proponens, vt ſublatis erroribus, puritas ipſa Euágelij in Eccleſia conſeruetur: quod promiſſum antè per Prophetas in Scripturis ſanctis, Dominus noſter Ieſus Chriſtus, Dei filius, proprio ore primùm promulgauit; deinde per ſuos Apoſtolos tamquam fontem omnis, & ſalutaris veritatis, & morũ diſciplinæ, [a] omni creaturæ prædicari iuſsit: perſpiciéſque hanc verita-

a Mar. vlt.

Digitized by Google

veritatem, & disciplinam contineri in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditæ, ad nos vsque peruenerũt, orthodoxorum Patrum exempla secuta, omnes libros tam veteris, quàm noui Testamenti, cùm vtriusque vnus Deus sit auctor, necnõ traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tamquam vel oretenus à Christo, vel à Spiritu sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholica conseruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia suscipit, & veneratur. Sacrorum verò librorum [b] Indicẽ huic decreto adscribẽdum censuit; ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. Sunt verò infrascripti, Testamẽti veteris, quinque Moysi, id est, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Iosue, Iudicum, Ruth, quatuor Regũ, duo Paralipomenon, Esdræ primus & secundus, qui dicitur Nehemias, Tobias, Iudith, Hester, Iob, Psalterium Dauidicum centum quinquaginta Psalmorum, Parabolæ, Ecclesiastes, Canticum canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, id est, Osea, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Michæas, Naum, Abacuc, Sophonias, Aggæus, Zacha-

[b] In can. Apost. c. 84 Innocen. 1. epist. 3. c. 7. Gelasius in Concil. 70. epis. Cõ. Laodi. cap. 59. Cõc. Carth. 3. cap. 47. c. sancta Romana dist. 15. & fine epist. Eugenij in con. Flor. ad Armenos.

Zacharias, Malachias, duo Machabæorum, primus & ſecundus. Teſtamenti noui, quatuor Euangelia, ſecundùm Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem: Actus Apoſtolorũ à Luca Euangeliſta cõſcripti: quatuordecim Epiſtolæ Pauli Apoſtoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Epheſios, ad Philippenſes, ad Coloſſenſes, duæ ad Theſſalonicenſes, duæ ad Timotheũ, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos: Petri Apoſtoli duæ, Ioannis Apoſtoli tres, Iacobi Apoſtoli vna, Iudæ Apoſtoli vna, & Apocalypſis Ioannis Apoſtoli. Si quis autem libros ipſos integros cum omnibus ſuis partibus, prout in Eccleſia Catholica legi cõſueuerunt, & in veteri vulgata Latina editione habentur, pro ſacris, & canonicis non ſuſceperit, & traditiones prædictas ſciens & prudens cõtempſerit; anathema ſit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, & via ipſa Synodus, poſt iactum fidei confeſſionis fundamentum, ſit progreſſura, & quibus potiſsimũ teſtimonijs, ac præſidijs in confirmandis dogmatibus, & inſtaurandis in Eccleſia moribus, ſit vſura.

Decretum de editione & vſu ſacrorum librorum.

INSVPER eadem ſacroſancta Synodus, conſiderans nõ parum vtilitatis accedere poſſe

Digitized by Google

posse Ecclesiæ Dei, si ex omnibus Latinis editionibus, quæ circumferuntur, sacrorũ librorum, quænam pro authentica habenda sit, innotescat; statuit, & declarat, vt hæc ipsa vetus, & vulgata editio, quæ longo tot sæculorum vsu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, & expositionibus pro authentica habeatur; & vt nemo illam reijcere quouis prætextu audeat, vel præsumat.

PRÆTEREA, ad [a] coercenda petulantia ingenia, decernit, vt nemo, suæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum, ad ædificationem doctrinæ Christianæ pertinentiũ, sacram Scripturã ad suos sensus contorquens, contra eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione Scripturarum sanctarum, aut etiam [b] contra vnanimem consensum Patrum, ipsam Scripturam sacram interpretari audeat; etiam si huiusmodi interpretationes nullo vmquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contrauenerint, per Ordinarios declarentur, & pœnis à iure statutis puniantur.

a c. hæresis, & c. Adam, in fi. 24. q. 3. & infrà, Sess. 13. c. 1.

b Sic Syn. in Trull. c. 19. quã putant Const. 6. cap. exijt circa fi. de ver. sig. in 6. lib. 5.

SED & Impressoribus modũ in hac parte, vt par est, imponere volens, qui iam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidquid libet, sine licentia superiorum ecclesiasticorum,

rum, ipsos sacræ Scripturæ libros, & super illis annotationes, & expositiones quorumlibet indifferenter, sæpè tacito, sæpè etiam ementito prelo, & (quod grauius est) sine nomine auctoris imprimunt, alibi etiam impressos libros huiusmodi temerè venales habent; decernit, & statuit, vt posthàc sacra Scriptura, potissimum verò hæc ipsa vetus & vulgata editio quàm emendatissimè imprimatur; nullique liceat imprimere, vel imprimi facere quosuis libros de rebus sacris sine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud se retinere, nisi primùm examinati, probatique fuerint ab Ordinario, sub pœna anathematis & pecuniæ, c in canone Concilij nouissimi Lateranensis apposita.* Et, si regulares fuerint, vltra examinationem, & probationem huiusmodi, licentiam quoque à suis superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos communicāt, vel euulgant, nisi anteà examinati, probatiq; fuerint, eisdem pœnis subiaceant quibus Impressores. Et qui eos habuerint, vel legerint, nisi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipsa verò huiusmodi librorum probatio in scriptis detur: atque ideo in fronte libri, vel scripti, vel impressi, authenticè appareat: idque totum, hoc est, & probatio, & examen

c Sess. 10. de Impress. librorum, sub Leon. X.

* *Vide post finem libri.*

Digitized by Google

men gratis fiat: vt probanda probentur, & reprobentur improbanda. Posthæc temeritatem illam reprimere volens, qua ad profana quæque conuertuntur, & torquentur verba, & sententiæ sacræ Scripturæ, ad scurrilia scilicet, fabulosa, vana, adulationes, detractiones, superstitiones, impias & diabolicas incantationes, diuinationes, sortes, libellos etiã famosos; mandat, & præcipit, ad tollendam huiusmodi irreuerentiam & contemptum, ne de cetero quisquam quomodolibet verba scripturæ sacræ ad hæc, & similia audeat vsurpare; vt omnes huius generis homines, temeratores & violatores verbi Dei, iuris & arbitrij pœnis per Episcopos coerceantur.

Indictio futuræ Sessionis.

ITEM hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse Feria quinta, post sacratissimum festum proximum Pentecostes.

SES-

Digitized by Google

SESSIO V.

CELEBRATA DIE XVII. MENSIS IVNII, M. D. XLVI.

Decretum de peccato originali.

VT fides nostra Catholica,[a] sine qua impossibile est placere Deo, purgatis erroribus, in sua sinceritate integra & illibata permaneat; & ne populus Christianus [b] omni vẽto doctrinæ circumferatur; cùm [c] Serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiusque remedio non solùm noua, sed vetera etiam dissidia excitauerit: sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos, accedere volens, sacrarum Scripturarum, & sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia, & ipsius Ecclesiæ iudicium, & consensum secuta, hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.

a Heb. 11. b
b Ephes 4.
c Gen. 3.
Infrà 117. & 134.

1. SI

Digitized by Google

a Cælestin. 1. epist. 1. c. 4.

1. SI *a* quis non confitetur, primum hominem Adam, cùm mandatum Dei in paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem, & iustitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisseque per offensam præuaricationis huiusmodi iram, & indignationem Dei, atque ideò mortem, quam anteà illi comminatus *b* fuerat Deus, & cum morte captiuitatem sub eius potestate, *c* qui mortis deinde habuit imperium, hoc est, diaboli, totumque Adam, per illam præuaricationis offensam, secundũ corpus, & animam in deterius commutatũ fuisse; anathema sit.

b Gen. 3.

c Heb. 2. Cóc. Arausicanum 2. cap. 1.

d Rom. 5. 1. Cor. 15. Cóc. Arausicanum 2. cap. 2.

2. SI quis Adæ præuaricationem sibi soli, & *d* non eius propagini, asserit nocuisse; & acceptam à Deo sanctitatem, & iustitiam, quam perdidit, sibi soli, & non nobis etiam eũ perdidisse; aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, morté & pœnas corporis tantùm in omne genus humanum transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est animæ; anathema sit: cùm contradicat Apostolo dicenti: Per *e* vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertransijt, in quo omnes peccauerunt.

e Rom. 5. c. placuit. c. regenerante, & c. quæris in fide conf. dist. 4.

3. SI quis hoc Adæ peccatum, quod origine vnum est, & progagatione, non imitatione transfusum omnibus, inest vnicuique

proprium,

Digitized by Google

proprium, vel per humanæ naturæ vires, vel per aliud remedium asserit tolli, quàm per meritum vnius mediatoris Domini nostri Iesu Christi, [f] qui nos Deo reconciliauit in sanguine suo, factus nobis [g] iustitia, sanctificatio, & redemptio; aut negat ipsum Christi Iesu meritum per Baptismi sacramentum in forma Ecclesiæ ritè collatum, tam adultis, quàm paruulis applicari; anathema sit; quia nō [h] est aliud nomen sub cælo datum hominibus, in quo oportet nos saluos fieri. Vnde illa [i] vox: Ecce agnus Dei: Ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: [l] Quicumque baptizati estis, Christum induistis.

f 1. Tim. 2. Coloss. 1. c. multipl. de pœnit. dist. 1.
g 1. Cor. 1.
h Act. 4.
i Ioan. 1. c. nemo. de cons. dist. 4.
l Gal. 3.

4. SI quis paruulos recentes ab vteris matrum baptizandos negat, etiam si fuerint à baptizatis parentibus orti; aut dicit [m] in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adā trahere originalis peccati; quod regenerationis lauacro necesse sit expiari ad vitam æternam consequendam; vnde fit consequens, vt in eis forma Baptismatis, in remissionem peccatorum, non vera, sed falsa intelligatur; anathema sit: quoniam non aliter intelligendum est id quod dixit Apostolus: [n] Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors; & ita in omnes homines mors pertransijt, in quo omnes peccauerunt: nisi quemadmodum Ecclesia

m Côc. Mileuitanum cap. 2. Côc. Afric. c. 77. & c. placuit de cōsec. dist. 4.
n Rom. 5. c. placuit. c. quæris in fi. & c. regenerante. de cōs. dist. 4.

 Catholica

Digitized by Google

Catholica vbique diffusa semper intellexit: propter hanc enim regulam fidei, ex traditione Apostolorum, etiam paruuli, qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideò in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, vt in eis regeneratione mũdetur, quod generatione contraxerũt. *o* Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

o Ioan. 3. c. filius, & c. nõ dubito de cõs. dist. 4. c. debitũ cum seq. de bapt.

5. SI quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut etiã asserit non tolli totum id, quod veram, & propriam peccati rationem habet; sed illud *p* dicit tantùm radi, aut non imputari; anathema sit: in renatis enim nihil odit Deus: quia *q* nihil est damnationis ijs, qui verè *r* consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem: qui *s* non secundùm carnem ambulant, sed, *t* veterem hominem exuentes, & *u* nouum, qui secundùm Deum creatus est, induentes; innocentes, immaculati, puri, innoxij, ac Deo dilecti effecti sunt, *x* hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi, ita vt nihil prorsus eos ab ingressu cæli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitẽ, hæc sancta Synodus fatetur, & sentit: quæ cùm ad *y* agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed vtiliter per Christi Iesu gratiam repugnan-

p Ex c. 13. l. 1. contra 2. epist. Pelag. q Rom. 8. r Rom. 6. & c. propriè, de cõs. dist. 4. s Rom. 8. a. t Coloss. 3. u Ephes. 4. c. quo modò renouari. de pœnitent. dist. 2. x Rom. 8. Gal. 3

y Ex c. vlt. li. 1. de pec. mer. & rem.

Digitized by Google

pugnantibus nō valet: quinimò, qui z legitimè certauerit, coronabitur. Hanc concupiſcẽtiam, quam aliquando a Apoſtolus peccatum appellat, ſancta Synodus declarat Eccleſiam Catholicam numquam intellexiſſe peccatum appellari, quòd verè, & propriè in renatis peccatum ſit, b ſed quia ex peccato eſt, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium ſenſerit; anathema ſit.

z Tim. 2.

a Rom. 6. 7. & 8. Coloſſ. 3.

b Reſpicit. c. 23. lib. 1. contra 2. epiſt. Pelag. & alios locos eiuſdem.

DECLARAT tamẽ hæc ipſa ſancta Synodus, nõ eſſe ſuæ intentionis, cõprehendere in hoc decreto, vbi de peccato originali agitur, beatã & immaculatam virginẽ Mariã, Dei genitricem; ſed obſeruãdas eſſe c conſtitutiones felicis recordationis Xiſti Papæ IIII. ſub pœnis in eis conſtitutionibus contentis, quas innouat.

c In extrau. comm. li. 3. de reliq & vener. ſanct. ca. 2. Graue nimis.

Vide poſt finẽ huius libri.

Decretum de reformatione.

CAPVT I.

EADEM ſacroſancta Synodus, pijs ſummorum Pontificum, & probatorũ a Conciliorum conſtitutionibus inhærens, eaſque amplectens, & illis adijciens; ne cæleſtis ille ſacrorum librorum theſaurus, quem Spiritus ſanctus ſumma liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat; ſtatuit, & decreuit, quòd in illis eccleſijs, in quibus præbendæ, aut præſtimonium, ſeu aliud quouis nomine nuncu-

a Vide concil. Latera. ſub Inno. 3. cap. 12.

Digitized by Google

patum ſtipendiũ pro lectoribus ſacræ Theologiæ deputatum reperitur, Epiſcopi, Archiepiſcopi, Primates, & alij locorum Ordinarij, eos, qui præbendam, aut præſtimonium, ſeu ſtipendium huiuſmodi obtinent, ad ipſius ſacræ Scripturæ expoſitionem, & interpretationem per ſe ipſos, ſi idonei fuerint, alioquin per idoneum ſubſtitutum ab ipſis Epiſcopis, Archiepiſcopis, Primatibus, & alijs locorum Ordinarijs eligendum, etiam per ſubtractionem fructuum, cogant, & compellant. De cetero verò præbenda, præſtimonium, aut ſtipendium huiuſmodi nõ niſi perſonis idoneis, & quæ per ſeipſos id munus explicare poſsint, conferantur: & aliter facta prouiſio nulla ſit, & inualida. In eccleſijs autem Metropolitanis, vel cathedralibus, ſi ciuitas inſignis, vel populoſa, ac etiam in collegiatis exiſtentibus in aliquo inſigni opido, etiam nullius diœceſis, ſi ibi clerus numeroſus fuerit, vbi nulla præbenda, aut præſtimonium, ſeu ſtipendium huiuſmodi deputatum reperitur, præbenda quomodocumque, præterquam ex cauſa reſignationis, primò vacatura, cui aliud onus incompatibile iniunctum non ſit, ad eum vſum ipſo facto perpetuò conſtituta, & deputata intelligatur. Et quatenus in ipſis eccleſijs nulla, vel non ſufficiens præbenda foret, Metropolitanus, vel epiſcopus ipſe per aſsignationẽ fru-

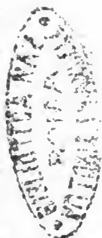
c quia & c ſi de mag. & infrà Seſſ. 23. de refor. cap. 18

fuer che unito

Infrà Seſſ. 24. cap. 15. de refor.

ctuum

ctuum alicuius simplicis beneficij, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributioné beneficiatorũ suæ ciuitatis, & diœcesis, vel aliàs, prout cõmodiùs fieri poterit, de Capituli consilio ita prouideat, vt ipsa sacræ Scripturæ lectio habeatur, ita tamen, vt quæcumque aliæ lectiones, vel consuetudine, vel quauis alia ratione institutæ, propter id minimè prætermittantur. Ecclesiæ verò, quarum annui prouentus tenues fuerint, & vbi tã exigua est Cleri, & populi multitudo, vt Theologiæ lectio in eis cõmodè haberi non possit, saltem a magistrum habeant, ab Episcopo cũ cõsilio Capituli eligendũ, qui Clericos, aliosque scholares pauperes grãmaticã gratis doceat; vt deinceps ad ipsa sacræ Scripturæ studia, annuente Deo, transire possint. Ideoq; illi magistro grãmatices vel alicuius simplicis beneficij fructus, quos tamdiu percipiat, quãdiu in docendo perstiterit, assignẽtur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio: vel ex capitulari, vel Episcopali mensa cõdigna aliqua merces persoluatur: vel aliàs Episcopus ipse aliquã rationé ineat suæ Ecclesiæ, & diœcesi accommodã; ne pia hæc, vtilis, atque fructuosa prouisio quouis quæsito colore negligatur. In monasterijs quoque monachorũ, vbi commodè fieri queat, etiã lectio sacræ Scripturæ habeatur: qua in re si Abba-

a conc. Cõstantinop. 6 cap. 5. cum alleg. à me in tract. de priu. schol. priu. 88. c. 1. & cap. quia de mag. Conc. Laterã. sub Alex. 3. c. 18. & sub Inn. 3. c. 11. & infrà, Sess. 23. ca. 18. de refor Clem. ne in agro de stu. mõ. c. 2. de mag.

tes negligentes fuerint, Episcopi locorum, in hoc vt Sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant. In conuentibus verò aliorum Regulariũ, in quibus studia commodè vigere possunt, sacræ Scripturæ lectio similiter habeatur: quæ lectio à Capitulis generalibus, vel prouincialibus assignetur dignioribus magistris. In gymnasijs etiam publicis, vbi tam honorifica, & ceterorũ omnium maximè necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principũ, ac Rerumpublicarum pietate & charitate ad Catholicæ fidei defensionem, & incrementũ, sanæque doctrinæ conseruationem, & propagationem instituatur: &, vbi instituta foret, & negligeretur, restituatur. Et, ne sub specie pietatis impietas disseminetur; statuit eadem sancta Synodus, neminem ad huiusmodi lectionis officium tam publicè, quàm priuatim admittendum esse, qui priùs ab Episcopo loci de vita, moribus, & scientia examinatus, & approbatus non fuerit: quod tamen de lectoribus in claustris monachorum non intelligatur. Docentes verò ipsam sacram Scripturam, dum publicè in scholis docuerint, & [b] scholares, qui in ipsis scholis student, priuilegijs omnibus de perceptione fructuũ, præbendarũ, & beneficiorum suorum, in absentia à iure communi concessis, plenè gaudeant, & fruantur.

b c. fi. de mag. alleg. in meo tract. de pr. u. sch. priu. 98.

CAPVT

CAPVT II.

QVIA verò Christianæ Reipublicæ *a* nõ minùs necessaria est prædicatio Euangelij, quàm lectio; & *b* hoc est præcipuum Episcoporum munus; statuit, & decreuit eadem sancta Synodus, omnes Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & omnes alios ecclesiarum Prælatos teneri per se ipsos, si legitimè impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Iesu Christi Euangelium. Si verò contigerit Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento; iuxta formam *c* generalis Concilij viros idoneos assumere teneantur ad huiusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtæ subiaceat vltioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicumque Parochiales, vel aliàs curam animarũ habentes, ecclesias quocumq; modo obtinẽt, per se, vel alios idoneos, si legitimè impediti fuerint; *d* diebus saltẽ Dominicis, & Festis solemnibus plebes sibi commissas pro sua & earum capacitate pascant salutaribus verbis; docẽdo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annunciandoque eis cum breuitate & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat; vt pœnam æternam euadere, & cælestem gloriã consequi valeant.

a Infra Sess. 24. c. 4. de refor.
b 11. Tolet. cap. 3.
c Cõc. Lat. sub Inno. 3. c. 10. c. inter cetera, de off. iud. ordi. Vide post finem huius lib.
d Cõc. Cõstantinop. 6 c. 8. c. exiij. §. habetur etiam de ver. sig. Conc. Lateran. vltimũ Sess. 11.

Digitized by Google

Id verò si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderet; etiam si ecclesiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ, vel vnitæ, modò re ipsa in diœcesi sint, prouida pastoralis Episcoporum solicitudo non desit, ne illud impleatur; e Parvuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque vbi ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras ecclesiasticas, seu alias, ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita vt etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persoluatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat.

e Hierem. Thren. 4.

SI quæ verò parochiales ecclesiæ reperiantur subiectæ monasterijs in nulla diœcesi existentibus; si Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint; à Metropolitanis, in quorum prouincijs diœceses ipsæ sitæ sunt, tamquam, quo ad hoc, Sedis Apostolicæ delegatis, compellantur: neque huius decreti executionem consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, siue recursus impedire valeat, quousque desuper à cõpetenti iudice, qui summariè, & sola facti veritate inspecta procedat, cognitum & decisum fuerit.

Regula-

a Regulares verò cuiuscumque ordinis, nisi à suis Superioribus de vita, moribus & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in ecclesijs suorum Ordinum, prædicare non possint: cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In ecclesijs verò, quæ suorum Ordinum non sunt, vltra licentiam suorum Superiorum, *b* etiam Episcopi licentiam habere teneantur; sine qua in ipsis ecclesijs non suorum Ordinum nullo modo prædicare possint: ipsam autem licẽtiam gratis Episcopi concedant.

a Conc. Lateran. vltimum. sess. 11. de modo præ.

b c. excommunicamus §. quia vero. de hæret. infrà. Sess. 24. c. 4. de refor.

SI verò, quod absit, prædicator errores, aut scandala disseminauerit in populum, etiã si in monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet; Episcopus ei prædicationem interdicat. Quòd si hæreses prædicauerit, contra eum, secundùm iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat; etiam si prædicator ipse generali, vel speciali priuilegio exemptum se esse prætenderet: quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, & tamquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis prædicator vel ex falsis informationibus, vel aliàs calumniosè vexetur, iustámue de eis conquerendi occasionem habeat.

Digitized by Google

CAVEANT prætereà Episcopi, ne aliquem, vel eorum, qui, cùm sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum viuunt; vel Presbyterorum sæcularium, nisi ipsis noti sint, & moribus atque doctrina probati, etiam quorumlibet priuilegiorum prætextu in sua ciuitate vel diœcesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur; à qua priuilegia huiusmodi, nisi tacita veritate, & expresso mendacio ab indignis extorqueri verisimile non est.

QVAESTORES[c] verò eleemosynarij, qui etiam quæstuarij vulgò dicuntur, cuiuscumque conditionis existant, nullo modo nec per se, nec per alium prædicare præsumant; & contrà facientes ab Episcopis, & Ordinarijs locorum priuilegijs quibuscumque non obstantibus, opportunis remedijs omnino arceantur.

c Conc. Later. sub Inn. 3. c. 12. c. cũ ex eo. de pœnit. & remiss. clemẽ. abusionib. eo tit. infrà Sess 21. de refor. ca. 9. c. vt. officiũ §. cõpescendi. de hæret. in 6.

Indictio futuræ Sessionis.

ITEM hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, primam futuram Sessionem tenẽdam, & celebrandam esse die Iouis, Feria quinta post festum B. Iacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem XIII. mensis Ianuarij, M.D.XLVII.

SES-

Digitized by Google

SESSIO VI.

CELEBRATA DIE XIII. MENSIS IANVARII, M. D. XLVII.

Decretum de iustificatione.

PROOEMIVM.

CVM hoc tempore, non sine multarū animarum iactura, & graui ecclesiasticæ vnitatis detrimento, erronea quædam disseminata sit de iustificatione doctrina: ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ tertij, Reuerendissimis Dominis, Dominis, Io. Maria Episcopo Prænestino de Monte, & Marcello titul. S. Crucis in Hierusalem presbytero, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis; exponere intendit omnibus Christi fidelibus veram sanamque doctrinam ipsius iustificationis, quam Sol iustitiæ Christus Iesus, fidei

a Heb. 12. 2. *a* fidei nostræ auctor, & consummator, docuit; Apostoli tradiderunt, & Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuò retinuit; districtiùs inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quàm præsenti decreto statuitur, ac declaratur.

De natura & legis ad iustificandos homines imbecillitate.

CAPVT I.

PRIMVM declarat sancta Synodus, ad iustificationis doctrinam probè & sincerè intelligendã, oportere, vt vnusquisque agnoscat, & fateatur, quòd *b* cùm omnes homines in præuaricatione Adæ innocentiam perdidissent; *c* facti immundi, &, vt Apostolus inquit, *d* natura filij iræ, quemadmodum in decreto de peccato originali exposuit, vsque adeò serui erant peccati, & sub *e* potestate Diaboli ac mortis, vt non modò gentes per vim naturæ, sed ne Iudæi quidem per ipsam etiam litteram legis Moysi, inde liberari, aut surgere possent; tametsi in eis liberum arbitriũ minimè extinctum esset, *f* viribus licet attenuatum, & inclinatum.

b Cælest. 1. epist. 1. c. 4. 1. Cor. 5. Rom. 5.
c Isai. 64.
d Eph. 2. 2. suprà Ses. 5. in prin.
e Rom. 6. & 3. Heb. 2.
f Concil. 2. Arausi. c. 25

De dispensatione, & mysterio aduentus Christi.

CAPVT II.

QVO factum est, vt cælestis pater, g pater misericordiarum, & Deus totius consolationis; Christum Iesum, filium suum, & ante legem, & legis tempore multis h sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cùm venit beata illa plenitudo i temporis, ad homines miserit; vt & Iudæos, qui sub lege erat, redimeret, & l gentes, quæ non sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent: hunc m proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris; non n solùm autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

g 2.Cor.I.a

h Gen. 49. cum sim.

i Galat.4.

l Rom.9.

m Rom. 3. & 5. Coloss.2. 1.Tim.2.& 2.Tim. 1. c.multiplex de pœn. dist. 1.

n 1.Ioã.1.2.

Qui per Christum iustificantur.

CAPVT III.

VERVM, etsi ille pro omnibus mortuus a est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed ij dumtaxat, quibus meritum passionis eius communicatur. nam, sicut reuerà homines, b nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur iniusti; cùm ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam iniustitiam contrahant: ita, nisi

a 2.Cor. 5.

b Allusio ad verba Aug. epist.89. Omnes qui renascuntur

In iustificatione, & c. quæ al bi crebrò inculcat Inſrà can. 1. c Coloſſ. 1.

niſi in Chriſto renaſcerentur, nũquam iuſtificarentur; cùm ea renaſcentia per meritum paſsionis eius gratia, qua iuſti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apoſtolus gratias nos c ſemper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem ſortis Sanctorum in lumine, & eripuit de poteſtate tenebrarum, tranſtulitque in regnum filij dilectionis ſuæ; in quo habemus redemptionem, & remiſsioné peccatorum.

Inſinuatur deſcriptio iuſtificationis impij, & modus eius in ſtatu gratiæ.

CAPVT IIII.

d Gal. 4. Tit. 3.

QVIBVS verbis iuſtificationis impij deſcriptio inſinuatur, vt ſit tranſlatio ab eo ſtatu in quo homo naſcitur d filius primi Adæ, in ſtatum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per ſecundum Adám Ieſum Chriſtum, ſaluatorem noſtrum: quæ quidem tranſlatio poſt Euangelium promulgatum, ſine lauacro regenerationis, aut eius voto fieri non poteſt, ſicut ſcriptum eſt: e Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.

e Ioan. 3. c. filius, & c. nõ dubito. de conſecr. diſt. 4.

De

De necessitate præparationis ad iustificationem in adultis, & vnde sit.

CAPVT V.

DECLARAT præterea, ipsius iustificationis exordiũ in adultis, à Dei per Christum Iesum præueniente gratia sumendũ esse, hoc est, ab eius vocatione, qua, nullis eorum existentibus meritis, vocantur; vt, qui per peccata à Deo auersi erant, per eius excitantem, atque adiuuantem gratiam ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidẽ gratiæ liberè assentiendo, & cooperando, disponantur: *a* ita vt, tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationẽ, neq; homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui *b* illam & abijcere potest, neque tamen sine gratia Dei mouere se ad iustitiam coram illo libera sua voluntate possit. Vnde in sacris litteris, cũ dicitur: *c* Cõuertimini ad me, & ego conuertar ad vos: libertatis nostræ admonemur. Cùm respondemus: Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur: Dei nos gratia præueniri confitemur.

a infrà can. 3.

b Prosp. li. 2. de vocat. gentium c. 28. & 29.

c Zach. 1. a. Ioel. 2. c. cõuertimini. de pœnit. distinct. 1. Thren. 5. d. Hier. in fi. orationis, & cap. 31. c.

Modus præparationis.

CAPVT VI.

DISPONVNTVR autem ad ipsam iustitiam, dum excitati diuina gratia, & ad-

d Rom. 10. adiuti *d* fidem ex auditu concipientes, liberè mouentur in Deum, credentes vera esse, quæ diuinitus reuelata, & promissa sunt; atque illud in primis, à Deo iustificari impium per e Rom. 3. gratiam eius, per *e* redemptionem, quæ est in Christo Iesu; & dum peccatores se esse intelligentes, à diuinæ iustitiæ timore, quo vtiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se conuertendo, in spem eriguntur, fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore; illumque tamquam omnis iustitiæ fontem, diligere incipiunt: ac propterea mo- f infr. c. 14. & sess. 14. cap. 4. de cõtritione. uentur *f* aduersus peccata per odium aliquod, & detestationem, hoc est, per eam pœnitentiam, quam ante Baptismum agi oportet: denique dum proponunt suscipere Baptismum, inchoare nouam vitam, & seruare diuina mãdata. De hac dispositione scriptum est: g Hebr. 11. *g* Accedentem ad Deum oportet credere quia est, & quòd inquirentibus se remunerator sit. Et, h Mar. 2. & Matth. 9. *h* Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. i Eccl. 1. Et, *i* Timor Domini expellit peccatum. Et, l Act. 2. 6. c. agunt, & c. propriè de cons. dist. 4. *l* Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrûm in nomine Iesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum, & accipietis donum Spiritus sancti. Et, m Matt. vlt. Luc. 24. c. prima. c. si qua. & c. propriè, de cons. dist. 4. *a* Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, docẽtes eos seruare, quæcumque mandaui vobis.

De-

Denique, *b* Præparate corda vestra Domino. b 1.Reg. 7. a.

Quid sit iustificatio impij, & quæ eius causæ.

CAPVT VII.

HANC dispositionem, seu præparationẽ iustificatio ipsa consequitur; quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, & renouatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ, & donorum: vnde homo ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, vt sit *c* heres secũdùm spem vitæ æternæ. c Tit. 3.
Huius iustificationis causæ sunt, finalis quidẽ, gloria Dei, & Christi, ac vita æterna: efficiens verò, misericors Deus, qui gratuitò *d* abluit, & *e* sanctificat, signans, & vngens, *f* spiritu promissionis sancto; qui est pignus hereditatis nostræ: meritoria autem, dilectissimus vnigenitus suus, Dominus noster Iesus Christus: qui, cùm *g* essemus inimici, propter nimiã caritatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione in ligno crucis nobis *h* iustificationẽ meruit, & pro nobis Deo patri satisfecit; instrumentalis item, Sacramentum Baptismi, quod *i* est Sacramentum fidei, sine qua nulli vmquam contigit iustificatio: demum vnica formalis causa est iustitia Dei; nõ qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit; qua videlicet ab eo donati, renouamur spiritu mẽtis nostræ,

d 1. Cor. 6. e Tit. 3. f Ephes. 1.

g Ephes. 2. Rom. 5.

h Ephes. 2. a Rom. 4. d.

i c. nihil est de consec. dist. 4.

& non modò reputamur, sed verè iusti nominamur, & sumus, iustitiam in nobis recipientes vnusquisq; suam secundùm mensuram, quã a Spiritus sanctus partitur singulis prout vult, & secundùm propriam cuiusq; dispositioné, & cooperationem: quamquam enim nemo posit esse iustus, nisi cui merita passionis Domini nostri Iesu b Christi communicantur: id tamé in hac impij iustificatione fit, dum eiusdem sanctissimæ passionis merito per Spiritũ sanctum caritas c Dei diffunditur in cordibus eorũ, qui iustificantur, atq; ipsis inhæret: vnde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorũ hæc omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui inseritur, fidem, spem & caritatem: d nam fides, nisi ad eam spes accedat, & caritas, neq; vnit perfectè cum Christo, neq; corporis eius viuum membrum efficit: qua ratione verissimè dicitur, e Fidem sine operibus mortuam, & otiosam esse. Et, In f Christo Iesu neq; circumcisioné aliquid valere, neq; præputium; sed fidé, quæ per caritaté operatur. Hanc fidem ante Baptismi Sacramentum ex Apostolorum traditione Catechumeni ab Ecclesia petunt, cùm petunt fidé, vitam æternam præstantem; quam sine spe, & caritate fides præstare non potest: vnde & statim verbum Christi audiunt: g Si vis ad vitam ingredi, serua mandata. Itaque, veram, & Christia-

a 1. Cor. 12. Ephes. 4.
b Philip. 3.
c Rom. 5.
d Infr. c. 10.
e Ia. 2. in fi.
f Gal. 5. & 6. c. circumcisio. de pœnit. dist. 2.
g Matth. 19

Christianam iustitiam accipientes, eam *a* seu primam stolam pro illa, quam Adam sua inobedientia sibi, & nobis perdidit, per Christũ Iesum illis donatam, candidam, & immaculatam iubentur statim renati conseruare, vt eam perferant ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, & habeant vitam æternam.

a Lu. 15. modo uari de pœnit. dist. 2.

Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratis iustificari.

CAPVT VIII.

CVM verò Apostolus *b* dicit, iustificari hominem per fidem, & gratis; ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ consensus tenuit, & expreßsit; vt scilicet per fidem ideò iustificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium, fundamentum, & radix omnis iustificationis: *c* sine qua impoßsibile est placere Deo, & ad filiorum eius consortium peruenire: gratis autem iustificari ideò dicamur; quia nihil eorum, quæ iustificationem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur: si *d* enim gratia est, iam non ex operibus, alioquin, vt idem Apostolus inquit, gratia iam non est gratia.

b Rom. 5.

c Heb. 11. infr. can. 9.

d Rom. 11. Ephes. 2. Tit. 3.

CAVEANT prætereà Episcopi, ne aliquem, vel eorum, qui, cùm sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum viuunt; vel Presbyterorum sæcularium, nisi ipsis noti sint, & moribus atque doctrina probati, etiam quorumlibet priuilegiorum prætextu in sua ciuitate vel diœcesi prædicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur; à qua priuilegia huiusmodi, nisi tacita veritate, & expresso mendacio ab indignis extorqueri verisimile non est.

QVAESTORES c verò eleemosynarij, qui etiam quæstuarij vulgò dicuntur, cuiuscumque conditionis existant, nullo modo nec per se, nec per alium prædicare præsumant; & contrà facientes ab Episcopis, & Ordinarijs locorum priuilegijs quibuscumque non obstantibus, opportunis remedijs omnino arceantur.

c Conc. Later. sub Inn. 3. c. 12. c cũ ex eo. de pœnit. & remiss. clemẽ. abusionib. eo tit. infrà Sess. 21. de refor. ca. 9. c. vt. officiũ §. cõpescendi. de hæret. in 6.

Indictio futuræ Sessionis.

ITEM hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, primam futuram Sessionem tenẽdam, & celebrandam esse die Iouis, Feria quinta post festum B. Iacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem XIII. mensis Ianuarij, M.D.XLVII.

SES-

SESSIO VI.

CELEBRATA DIE XIII. MENSIS IANVARII, M. D. XLVII.

Decretum de iustificatione.

PROOEMIVM.

CVM hoc tempore, non sine multarũ animarum iactura, & graui ecclesiasticæ vnitatis detrimento, erronea quædam disseminata sit de iustificatione doctrina: ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ tertij, Reuerendissimis Dominis, Dominis, Io. Maria Episcopo Prænestino de Monte, & Marcello titul. S. Crucis in Hierusalem presbytero, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis; exponere intendit omnibus Christi fidelibus veram sanamque doctrinam ipsius iustificationis, quam Sol iustitiæ Christus Iesus,

fidei

a Heb 12.2. a fidei nostræ auctor, & consummator, docuit; Apostoli tradiderunt, & Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuò retinuit; districtiùs inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quàm præsenti decreto statuitur, ac declaratur.

De natura & legis ad iustificandos homines imbecillitate.

CAPVT I.

PRIMVM declarat sancta Synodus, ad iustificationis doctrinam probè & sincerè intelligendã, oportere, vt vnusquisque agnoscat, & fateatur, quòd [b] cùm omnes homines in præuaricatione Adæ innocentiam perdidissent; [c] facti immundi, &, vt Apostolus inquit, [d] natura filij iræ, quemadmodum in decreto de peccato originali exposuit; vsque adeò serui erant peccati, & sub [e] potestate Diaboli ac mortis, vt non modò gentes per vim naturæ, sed ne Iudæi quidem per ipsam etiam litteram legis Moysi, inde liberari, aut surgere possent; tametsi in eis liberum arbitriũ minimè extinctum esset, [f] viribus licet attenuatum, & inclinatum.

b Cælest. 1. epist. 1. c. 4. 1. Cor. 5. Rom. 5. c Isai. 64. d Eph. 2. 2. suprà Ses. 5. in prin. e Rom. 6. & 3. Heb. 2. f Concil. 2. Arausi. c. 25

De

De dispensatione, & mysterio aduentus Christi.

CAPVT II.

QVO factum est, vt cælestis pater, *g* pater misericordiarum, & Deus totius consolationis; Christum Iesum, filium suum, & ante legem, & legis tempore multis *h* sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cùm venit beata illa plenitudo *i* temporis, ad homines miserit; vt & Iudæos, qui sub lege erat, redimeret, & *l* gentes, quæ non sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent: hunc *m* proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris; non *n* solùm autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

g 2.Cor.1.a
h Gen. 49. cum sim.
i Galat.4.
l Rom.9.
m Rom. 3. & 5. Coloss.2. 1.Tim.2.& 2.Tim.1. c.multiplex de pœn. dist.1.
n 1.Ioã.1.2.

Qui per Christum iustificantur.

CAPVT III.

VERVM, etsi ille pro omnibus mortuus *a* est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed ij dumtaxat, quibus meritum passionis eius communicatur. nam, sicut reuerà homines, *b* nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur iniusti; cùm ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam iniustitiam contrahant: ita, nisi

a 2.Cor. 5.
b Allusio ad verba Aug. epist.89. Omnes qui renascuntur

nisi in Christo renascerentur, nũquam iustificarentur; cùm ea renascentia per meritum passionis eius gratia, qua iusti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos c semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis Sanctorum in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum, transtulitque in regnum filij dilectionis suæ; in quo habemus redemptionem, & remissioné peccatorum.

In iustificationé, & c. quæ al bi crebrò inculcat Infràcan. 1.
c Coloss. 1.

Insinuatur descriptio iustificationis impij, & modus eius in statu gratiæ.

CAPVT IIII.

QVIBVS verbis iustificationis impij descriptio insinuatur, vt sit translatio ab eo statu in quo homo nascitur d filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Iesum Christum, saluatorem nostrum: quæ quidem translatio post Euangelium promulgatum, sine lauacro regenerationis, aut eius voto fieri non potest, sicut scriptum est: e Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non poteſt introire in regnum Dei.

d Gal. 4. Tit. 3.
e Ioan. 3. c. filius, & c. nõ dubito. de consecr. dist. 4.

De

De necessitate præparationis ad iustificationem in adultis, & vnde sit.

CAPVT V.

DECLARAT præterea, ipsius iustificationis exordiũ in adultis, à Dei per Christum Iesum præueniente gratia sumendũ esse, hoc est, ab eius vocatione, qua, nullis eorum existentibus meritis, vocantur; vt, qui per peccata à Deo auersi erant, per eius excitantem, atque adiuuantem gratiam ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidẽ gratiæ liberè assentiendo, & cooperando, disponantur: *a* ita vt, tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationẽ, neq; homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui *b* illam & abijcere potest, neque tamen sine gratia Dei mouere se ad iustitiam coram illo libera sua voluntate possit. Vnde in sacris litteris, cũ dicitur: *c* Cõuertimini ad me, & ego conuertar ad vos: libertatis nostræ admonemur. Cùm respondemus: Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur: Dei nos gratia præueniri confitemur.

a infrà can. 3.

b Prosp. li. 2. de vocat. gentium c. 28. & 29.

c Zach. 1. a. Ioel. 2. c. cõuertimini. de pœnit. distinct. 1. Thren. 5. d. Hier. in fi. orationis, & cap. 31. c.

Modus præparationis.

CAPVT VI.

DISPONVNTVR autem ad ipsam iustitiam, dum excitati diuina gratia, & ad-

d Rom. 10. adiuti *d* fidem ex auditu concipientes, liberè mouentur in Deum, credentes vera esse, quæ diuinitus reuelata, & promissa sunt; atque illud in primis, à Deo iustificari impium per gratiam eius, per *e* redemptionem, quæ est in Christo Iesu; & dum peccatores se esse intelligentes, à diuinæ iustitiæ timore, quo vtiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se conuertendo, in spem eriguntur, fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore; illumque tamquam omnis iustitiæ fontem, diligere incipiunt: ac propterea moventur *f* aduersus peccata per odium aliquod, & detestationem, hoc est, per eam pœnitentiam, quam ante Baptismum agi oportet: denique dum proponunt suscipere Baptismum, inchoare nouam vitam, & seruare diuina mādata. De hac dispositione scriptum est: *g* Accedentem ad Deum oportet credere quia est, & quòd inquirentibus se remunerator sit. Et, *h* Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, *i* Timor Domini expellit peccatum. Et, *l* Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrûm in nomine Iesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum, & accipietis donum Spiritus sancti. Et, *m* Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, docētes eos seruare, quæcumque mandaui vobis.

e Rom. 3.

f infr. c. 14. & Sess. 14. cap. 4. de cōtritione.

g Hebr. 11.

h Mar. 2. & Matth. 9.

i Eccl. 1.

l Act. 2. 6. c. agunt, & c. propriè de consf. dist. 4.

m Matt. vlt. Luc. 24. c. prima. c. si qua. & c. propriè, de conf. dist. 4.

De-

Denique, *b* Præparate corda vestra Domino. b 1.Reg. 7. a.

Quid sit iustificatio impij, & quæ eius causæ.

CAPVT VII.

HANC dispositionem, seu præparationẽ iustificatio ipsa consequitur; quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, & renouatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ, & donorum: vnde homo ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, vt sit *c* heres secũdùm spem vitæ æternæ. c Tit. 3. Huius iustificationis causæ sunt, finalis quidẽ, gloria Dei, & Christi, ac vita æterna: efficiens verò, misericors Deus, qui gratuitò *d* abluit, d 1. Cor. 6. & *e* sanctificat, signans, & vngens, *f* spiritu e Tit. 3. f Ephes. 1. promissionis sancto; qui est pignus hereditatis nostræ: meritoria autem, dilectissimus vnigenitus suus, Dominus noster Iesus Christus: qui, cùm *g* essemus inimici, propter nimiã caritatem, qua dilexit nos, sua sanctissima g Ephes. 2. Rom. 5. passione in ligno crucis nobis *h* iustificationẽ h Ephes. 2. a Rom. 4. d. meruit, & pro nobis Deo patri satisfecit; instrumentalis item, Sacramentum Baptismi, quod *i* est Sacramentum fidei, sine qua nulli i c. nihil est de consec. dist. 4. vmquam contigit iustificatio: demum vnica formalis causa est iustitia Dei; nõ qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit; qua videlicet ab eo donati, renouamur spiritu mẽtis nostræ;

& non modò reputamur, sed verè iusti nominamur, & sumus, iustitiam in nobis recipientes vnusquisq; suam secundùm mensuram, quã *a* Spiritus sanctus partitur singulis prout vult, & secundùm propriam cuiusq; dispositioně, & cooperationem: quamquam enim nemo possit esse iustus, nisi cui merita passionis Domini nostri Iesu *b* Christi communicantur: id tamě in hac impij iustificatione fit, dum eiusdem sanctissimæ passionis merito per Spiritũ sanctum caritas *c* Dei diffunditur in cordibus eorũ, qui iustificantur, atq; ipsis inhæret: vnde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorũ hæc omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui inseritur, fidem, spem & caritatem: *d* nam fides, nisi ad eam spes accedat, & caritas, neq; vnit perfectè cum Christo, neq; corporis eius viuum membrum efficit: qua ratione verissimè dicitur, *e* Fidem sine operibus mortuam, & otiosam esse. Et, In *f* Christo Iesu neq; circumcisioně aliquid valere, neq; præputium; sed fidě, quæ per caritatě operatur. Hanc fidem ante Baptismi Sacramentum ex Apostolorum traditione Catechumeni ab Ecclesia petunt, cùm petunt fidě, vitam æternam præstantem; quam sine spe, & caritate fides præstare non potest: vnde & statim verbum Christi audiunt: *g* Si vis ad vitam ingredi, serua mandata. Itaque, veram, &

Christia-

a 1. Cor. 12. Ephes. 4.
b Philip. 3.
c Rom. 5.
d Infr. c. 10.
e Ia. 2. in fi.
f Gal. 5. & 6. c. circumcisio. de pœnit. dist. 2.
g Matth. 19

Christianam iustitiam accipientes, eam *a* seu primam stolam pro illa, quam Adam sua inobedientia sibi, & nobis perdidit, per Christũ Iesum illis donatam, candidam, & immaculatam iubentur statim renati conseruare, vt eam perferant ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, & habeant vitam æternam.

a Lu. 15. quomodo renouari de pœnit. dist. 2.

Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratis iustificari.

CAPVT VIII.

CVM verò Apostolus *b* dicit, iustificari hominem per fidem, & gratis; ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ consensus tenuit, & expressit; vt scilicet per fidem ideò iustificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium, fundamentum, & radix omnis iustificationis: *c* sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum eius consortium peruenire: gratis autem iustificari ideò dicamur; quia nihil eorum, quæ iustificationem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur: si *d* enim gratia est, iam non ex operibus, alioquin, vt idem Apostolus inquit, gratia iam non est gratia.

b Rom. 5.

c Heb. 11. infr. can. 9.

d Rom. 11. Ephes. 2. Tit. 3.

Digitized by Google

Contra inanem hæreticorum fiduciam.

CAPVT IX.

Tit. 3. QVAMVIS autem necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa vmquam fuisse peccata, nisi gratis diuina misericordia propter Christum: nemini tamen fiduciam, *a* & certitudinem remissionis peccatorũ suorum iactanti, & in ea sola quiescenti, peccata dimitti, vel dimissa esse, dicendũ est; cũ apud hæreticos, & schismaticos possit esse, imò nostra tempestate sit, & magna contra Ecclesiã Catholicam cõtentione prædicetur vana hæc & ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserẽdum est, oportere eos, qui verè iustificati sunt, absque vlla omnino dubitatione apud semetipsos statuere, se esse iustificatos, neminemq; à peccatis absolui, ac iustificari, nisi eũ, *b* qui certò credat se absolutũ, & iustificatũ esse; atq; hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici: quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, deq; mortis & resurrectionis Christi efficacia dubitet: nã sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deque Sacramentorũ virtute, & efficacia dubitare debet: sic quilibet, dum seipsum, suamque propriam infirmitatem, & indispositionẽ respicit, de sua gratia formidare, & timere potest; cùm nullus scire valeat certitudine

a Infr. can. 12. & 13.

b Infr. can. 14.

tudine

Digitized by Google

tudine fidei, cui non poteſt ſubeſſe falſum, ſe gratiam Dei eſſe conſecutum.

De acceptæ iuſtificationis incremento.

CAPVT X.

SIC ergo iuſtificati, & amici Dei, ac domeſtici facti, *a* euntes de virtute in virtutem, renouantur, vt Apoſtolus inquit, de die diem: hoc eſt, mortificando membra carnis ſuæ, & *b* exhibendo ea arma iuſtitiæ in ſanctificationem, per obſeruationem mandatorum Dei, & Eccleſiæ, in ipſa iuſtitia per Chriſti gratiã accepta, cooperante fide bonis operibus, creſcunt, atque magis iuſtificantur, ſicut ſcriptũ eſt: *c* Qui iuſtus eſt, iuſtificetur adhuc. Et iterum: *d* Ne verearis vſque ad mortem iuſtificari. Et rurſus: *e* Videtis quoniã ex operibus iuſtificatur homo, & nõ ex fide tantùm. Hoc verò iuſtitiæ incrementum petit ſancta Eccleſia, cùm orat: Da nobis Domine fidei, ſpei, & caritatis augmentum.

a Pſal. 83. c inf. can. 24. 2. Cor. 4. in fi. Coloſſ. 3.
b Rom. 6. d.
c Apoc. vlt.
d Eccl. 18. c.
e Iac. 2. d.

De obſeruatione mandatorum, dèque illius neceſsitate, & poſsibilitate.

CAPVT XI.

NEMO autem, quamtumuis iuſtificatus, liberum ſe eſſe ab obſeruatione manda-

torum putare debet: nemo temeraria illa, & à Patribus sub anathemate prohibita voce vti, Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum esse impossibilia: nam [a] Deus [b] impossibilia non [c] iubet, sed [d] iubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis; & adiuuat, vt possis. [e] Cuius mandata grauia non sunt, cuius [f] iugum suaue est, & onus leue: qui enim sunt filij Dei, Christum diligunt: qui [g] autem diligunt eum, vt ipsemet testatur, seruant sermones eius: quod vtique cum diuino auxilio præstare possunt: licet enim in hac mortali vita quantumuis sancti & iusti in leuia saltem & quoditiana, quæ etiã venialia dicuntur, peccata quandoq; cadant, non propterea desinunt esse iusti: [h] nam [i] iustorum illa vox est & humilis, & verax: Dimitte nobis debita nostra: quo fit, vt iusti ipsi eò magis se obligatos ad ambulandum in via iustitiæ sentire debeant, quò liberati iam à peccato, [l] serui autẽ facti Deo, [m] sobriè, iustè, & piè viuentes proficere possint per Christum Iesum: per quem [n] accessum habuerunt in gratiam istam. [o] Deus namque [p] sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis priùs deseratur: itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se heredem esse constitutum, hereditatemq; consecuturum, etiam si Christo non [q] compatiatur, vt & conglorificetur: nam &

a Ex Aug. c. 43. l. De na. & gratia.
b 1. Ioan. 5. Infr. can. 18.
c Conc. Arauf. 2. c. 25.
d Vide Hieron. in epi. ad Ctesiph. 1. Ioan 5.
e Matth. 11. Ioan. 11.
f Ioan. 14. Conc. Africanũ. ca. 81. 82. & 83.
g Conc. Mileuitanũ c. 7. & 8. & 9.
h Math. 6. Lu. 11. c. vnũ 25. dist. c. adhuc. & c. de quotidianis, de pœ. dist. 3.
i Rom. 6.
l Tit. 2.
m Inf. ca. 10.
n Rom 5.
o Aug. l. de nat. & grat. c. 26. & Prosp. Sẽt. 7. ad c. Gallorũ, & resp ad 7. obiect. Vin.
p Rom. 8.
q Philip. 2.

& Christus ipse, vt inquit Apostolus, a cùm esset filius Dei, didicit ex ijs, quæ passus est, obedientiam;& consummatus, factus est omnibus, obtemperātibus sibi, causa salutis æternæ. Propterea Apostolus ipse monet iustificatos, dicens: Nescitis, quòd ij, qui b in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed vnus accipit brauium? sic currite vt comprehendatis. c Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aerem verberans: sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne fortè, cùm alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar. Item princeps Apostolorum Petrus: d Satagite, vt per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciatis: hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. e Vnde constat eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduersari, qui dicunt, iustum in omni bono opere saltem venialiter peccare, aut, quod intolerabilius est, pœnas æternas mereri: atque etiam eos, qui statuunt in omnibus operibus iustos peccare, sine illis suam ipsorum socordiam excitando, & sese ad currendum in stadio cohortando, cum hoc, vt in primis glorificetur Deus, mercedem quoq; intuentur æternā: f cùm scriptum sit: Inclinaui cor meū ad faciendas iustificationes g tuas propter retributionē: & de Mose dicat Apostolus, quòd respiciebat in remuneratione.

a Heb. 5.
b 1. Cor 9.
c 1. Cor. 5.
d 2. Pet. 1.
e Infr. can. 25.
f Infrà. can. 31. Psalm. 118.
g Heb. 11.

Prædestinationis temerariam præsumptionem cauendam esse.

CAPVT XII.

infr. can. 15 & 16. c. corripiantur. in fi. 24. q. 3

NEMO quoque, quamdiu in hac mortalitate viuitur, de arcano diuinæ prædestinationis mysterio vsque adeò præsumere debet, vt certò statuat se omnino esse in numero prædestinatorum: quasi verum esset, quod iustificatus aut ampliùs peccare non possit, aut, si peccauerit, certam sibi resipiscentiam promittere debeat: nam, nisi ex speciali reuelatione, sciri nō potest, quos Deus sibi elegerit.

Ezech. 11. Galat. 3.

De perseuerantiæ munere.

CAPVT XIII.

a Matth. 10. 24. c. suggestum. 7. q. 1. & c. non reuertebātur. de pœ. dist. 2. infr. can. 16. & 22. Ezech. 33. b Rom. 14. Philip. 1. 1. Cor. 8.

SIMILITER de perseuerantiæ munere, de quo scriptum est: *a* Qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit: quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est eum, *b* qui stat, statuere, vt perseueranter stet, & eū, qui cadit, restituere: nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur: tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut *c* cœpit opus bonū, ita perficiet operās velle, & perficere. Verūtamen qui se *d* existimant

c Philip. 1. & 2. d 1. Cor. 10.

stare,

ſtare, videant ne cadant;& cum [a] timore ac tremore ſalutem ſuam operentur in laboribus,in vigilijs,in eleemoſynis,in orationibus, & oblationibus,in ieiunijs,& caſtitate:formidare enim debent,ſcientes [b] quòd in ſpē gloriæ,& nondum in gloriam renati ſunt, de pugna,quæ ſupereſt cum carne,cum mundo, cū Diabolo,in qua victores eſſe non poſſunt, niſi cum Dei gratia Apoſtolo obtēperent,dicenti: [c] Debitores ſumus non carni, vt ſecundū carnem viuamus: ſi enim ſecundùm carnem vixeritis,moriemini: ſi autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis,viuetis.

a Philip. 2.

b 1.Pet.1.a

c Rom.8.

De lapſis, & eorum reparatione.

CAPVT XIIII.

QVI verò ab accepta [d] iuſtificationis gratia per peccatum exciderunt,rurſus iuſtificari poterunt,cùm,excitante Deo per Pœnitentiæ Sacramentum,merito Chriſti amiſſam gratiam recuperare procurauerint: hic enim iuſtificationis modus eſt lapſis reparatio: quā ſecundam poſt naufragium deperditæ gratiæ tabulā ſancti [e] Patres aptè nuncuparunt. Etenim pro ijs,qui poſt Baptiſmum in peccata labuntur, Chriſtus Ieſus Sacramentum inſtituit Pœnitentiæ, cùm dixit: [f] Accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur

d infrà can. 23.& 29.

e Hiero.tomo 1.in epiſt.ad Demetr. quæ incipit Inter omnes.forſan ex Tertu. l.de pœnit. c.ſecunda poſt naufragium, de pœn.diſt.1.

f Ioan.20. Matth.16. c.vt conſtitueretur.50 diſt.c.vt euidenter 1.q.1. cum ſimp.infrà Seſſ.14.de pœn.c. 2.3. & 4.

tuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt. Vnde docendum eſt, Chriſtiani hominis pœnitentiam poſt lapſum multò aliam eſſe à baptiſmali; eaque contineri non modò ceſſationem à peccatis, & eorum deteſtationem, *a* aut cor contritum, & humiliatum; verùm etiam eorumdem ſacramẽtalem Confeſsionem ſaltem in voto, & ſuo tempore faciendam, & ſacerdotalem Abſolutionem; itemque Satisfactionem per ieiunia, eleemoſynas, orationes, & alia pia ſpiritualis vitæ exercitia; non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento; vel Sacramenti voto vnà cum culpa remittitur, ſed pro pœna temporali; quæ, vt ſacræ litteræ docent, non tota ſemper, vt in *b* Baptiſmo fit, dimittitur illis, qui gratię Dei, quam *c* acceperunt, ingrati, Spiritum ſanctum contriſtauerunt, & *d* templum *e* Dei violare non ſunt veriti. De qua pœnitentia ſcriptum eſt: Memor eſto vnde excideris: age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum: *f* Quæ ſecundùm Deum triſtitia eſt, pœnitẽtiam in ſalutem ſtabilem operatur. Et rurſus: *g* Pœnitentiam agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ.

a Pſalm. 50 c. ſacrificiũ de pœn. diſt. 1.

b Ita & Florent. concil. in decretis Eugenij.
c Eph. 4. g.
d 1. Cor. 3.
e Apoc. 2. c quia ſancti. tas 50. diſt. & c. miror. de pœn. diſt. 1.
f 2. Cor. 17.
g Mar. 3. & 4. Luc 3.

Quo-

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, ſed non fidem.

CAPVT XV.

ADVERSVS etiam hominum quorumdam callida ingenia, qui *a* per dulces ſermones, & benedictiones ſeducunt corda innocentium, aſſerendum eſt non modò infidelitate, per quam & ipſa fides amittitur, ſed etiam quocumque alio mortali peccato, quamuis non amittatur fides, acceptam iuſtificationis gratiam amitti; diuinæ legis doctrinam defendendo: *b* quæ à regno Dei non ſolùm infideles excludit, ſed *c* & fideles quoque, fornicarios, adulteros, molles, maſculorum cõcubitores, fures, auaros, ebrioſos, maledicos, rapaces, ceteroſque omnes, qui letalia committunt peccata; à quibus cum diuinæ gratiæ adiumento abſtinere poſſunt, & pro quibus à Chriſti gratia ſeparãtur.

a Infr. can. 27.

Rom. 16.

b 1. Tim. 1.

c 1. Cor. 6.

De fructu iuſtificationis: hoc eſt, de merito bonorum operum, deq; ipſius meriti ratione.

CAPVT XVI.

HAC igitur ratione iuſtificatis hominibus, ſiue acceptã gratiam perpetuò cõſeruauerint, ſiue amiſſam recuperauerint, proponenda

Digitized by Google

a 1.Cor.15
b Heb.6.c.
non est tam iniustu; de pœn. dist.3.

nenda sunt Apostoli verba: [a] Abundate in omni opere bono, scientes quòd labor vester non est inanis in Domino: [b] non enim iniustus est Deus, vt obliuiscatur operis vestri, & dilectionis, quam ostēdistis in nomine ipsius. Et, Nolite [c] amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem. Atque ideò benè operantibus vsque in finem, & in Deo sperantibus proponenda est vita æterna, & tamquam gratia filijs Dei per Christū Iesum misericorditer promissa, & tamquā merces ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus, & meritis fideliter reddenda: hæc est enim illa corona [d] iustitiæ, quā post suum certamē, & cursum repositam sibi esse aiebat Apostolus, à iusto iudice sibi reddendam: non solùm autem sibi, sed & omnibus qui diligunt aduentum eius: cùm enim ille ipse Christus Iesus tamquam caput in membra, & tamquā vitis in palmites, in ipsos iustificatos iugitèr virtutem influat; quæ virtus bona eorū opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur, & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possēt; nihil ipsis iustificatis amplius deesse credendum est, quò minus plenè illis quidem operibus, quæ in Deo sunt facta, diuinæ legi pro huius vitæ statu satisfecisse, & vitam æternam suo etiam tempore, si tamen in gratia decesserint, consequendam, verè promeruisse

c Heb.10.g in fi infrà cap.16.

d 1.Tim.4.

Digitized by Google

meruisse censeantur: cùm Christus, saluator noster, dicat: [a] Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum, sed fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Ita neque propria nostra iustitia, tamquam ex nobis propria statuitur: neque ignoratur, aut repudiatur iustitia Dei: quæ enim iustitia nostra dicitur, quia per eam nobis inhærentem iustificamur; illa eadem Dei est, quia à Deo nobis infunditur per Christi meritum. Neque verò illud omittendum est, quòd licet bonis operibus in sacris litteris vsque adeò tribuatur, vt etiam [b] qui vni ex minimis suis potum aquæ frigidæ dederit, promittat Christus eum non esse sua mercede cariturum: & Apostolus [c] testetur, id quod in præsenti est momentaneum, & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis: absit tamen, vt Christianus homo in se ipso vel confidat, [d] vel glorietur, & non in Domino: cuius tanta est erga omnes homines bonitas, vt [e] eorum velit esse merita, quæ sunt ipsius dona. [f] Et quia in multis offendimus omnes; vnusquisque sicut misericordiam, & bonitatem, ita seueritatem, & iudicium ante oculos habere debet, neque se ipsum aliquis, [g] etiam si nihil sibi conscius fuerit, iudicare: quoniam omnis hominum vita non humano iudicio examinanda, & iudicanda

a Ioan. 4.

b Matth. 10 fi. & Mar. 9. circa fi.

c 2. Cor. 4

d 1. Cor. 1. in fi. 2. Cor. 10. in fi. Gal 6. Hier. 9.

e Ex epist. Cælest. 1. c. 11.

f Iac. 3.

g 1. Cor. 4.

a Ibidem. canda est, sed Dei: a qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium: & tunc laus erit vnicuique à Deo, qui, vt scriptum est, b reddet vnicuique secundùm opera sua.

b Matth. 16 Rom. 2.

POST hanc Catholicam de iustificatione doctrinam, quam nisi quisque fideliter firmiterque receperit, iustificari non poterit; placuit sanctæ Synodo hos canones subiungere, vt omnes sciant, non solùm quid tenere, & sequi, sed etiam quid vitare, & fugere debeant.

DE IVSTIFICATIONE.

CANON I.

SI quis dixerit, c hominem suis operibus, quæ vel per humanæ naturæ, vel per legis doctrinam fiant, absque diuina per Iesũ Christũ gratia posse iustificari corã Deo; anathema sit.

c supr. c. 1. & 3. Ro. 3. 1. Cor. 15.

CANON II.

SI quis dixerit, ad hoc solùm diuinã gratiam per Christum Iesum dari, vt faciliùs homo d iustè viuere, ac vitam æternam promereri posſit; quasi per liberum arbitrium sine gratia vtrumque, sed ægrè tamen, & difficulter posſit; anathema sit.

d Con. Mileuitanum c. 5. Conc. Afr. c. 80. & ca. vlt. de cõst. dist. 4.

CANON III.

SI quis dixerit, sine præueniẽte e Spiritus sancti

e Concil. Arauſ. 2. c. 6. suprà c. 5. Rom. 5.

sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse sicut oportet, vt ei iustificationis gratia conferatur; anathema sit.

CANON IIII.

SI quis dixerit, liberum hominis arbitriũ à Deo motum, & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti, atque vocanti, quo ad obtinendam iustificationis gratiam se disponat, ac præparet, neque posse dissentire, si velit, sed veluti inanime quoddam nihil omnino agere, mereque passiuè se habere; anathema sit.

CANON V.

SI quis liberum hominis [a] arbitrium post Adæ peccatum amissum, & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, imò titulum sine re, figmentum denique à satana inuectum in Ecclesiam; anathema sit.

a Vide Aug l. 1. contra 2. epist. Pelag. c. 2.

CANON VI.

SI quis dixerit, [b] non esse in potestate hominis, vias suas malas facere, sed mala opera ita, vt bona, Deum operari, non permissiuè solùm, sed etiam propriè, & per se, adeò, vt sit proprium eius opus non minùs proditio Iudæ, quàm vocatio Pauli; anathema sit.

b Vide Aug l. 1. contra 2. epist. Pelag. c. 3. & Prosp. Senten. 14 ad c. Gallorũ, & resp. ad 10. obie. Vincent. Ioan. 1. Con. Arausicanum 2. circa finẽ.

CANON VII.

SI quis dixerit, opera omnia, quæ ante iustificationẽ fiunt, quacumque ratione facta sint,

verè

Digitized by Google

verè esse peccata, vel odium Dei mereri, aut quantò vehementiùs quis nititur se disponere ad gratiam, tantò eum grauiùs peccare; anathema sit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, a gehennæ metum, per quē ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, vel à peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores peiores facere; anathema sit.

a Psal. 17. Luc 12. & Mar. 9. in fi.

CANON IX.

SI quis dixerit, b sola fide impium iustificari, ita vt intelligat nihil aliud requiri, quod ad iustificationis gratiā consequēdam cooperetur, & nulla ex parte necesse esse eum suæ voluntatis motu præparari, atque disponi; anathema sit.

b suprà c. 1. & 2.

CANON X.

SI quis dixerit, homines, c sine Christi iustitia, per quam nobis meruit, iustificari, aut per eam ipsam formaliter iustos esse; anathema sit.

c suprà c. 7. Gal. 2. & 5. Ephe. 1. & 4

CANON XI.

SI quis dixerit, homines iustificari vel sola imputatione iustitiæ Christi, vel sola peccatorum remissione, exclusa gratia, & caritate, quæ in cordibus d eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhæreat; aut etiam gratiam, qua iustificamur, esse tantùm fauo-

d Rom. 5.

fauorem Dei; anathema ſit.

CANON XII.

SI quis dixerit, *a* fidem iuſtificantem nihil aliud eſſe, quàm fiduciam diuinæ miſericordiæ, peccata remittentis propter Chriſtum, vel eam fiduciam ſolam eſſe, qua iuſtificamur; anathema ſit. a ſup. cap. 9

CANON XIII.

SI quis dixerit omni homini ad remiſsionem peccatorum aſſequendam neceſſarium eſſe, vt credat certò, & abſque vlla hæſitatione propriæ infirmitatis & indiſpoſitionis, peccata ſibi eſſe remiſſa; anathema ſit.

CANON XIIII.

SI quis dixerit, *b* hominem à peccatis abſolui, ac iuſtificari ex eo, quòd ſe abſolui, ac iuſtificari certò credat; aut neminem verè eſſe iuſtificatum, niſi qui credat ſe eſſe iuſtificatum, & hac ſola fide abſolutionem & iuſtificationem perfici; anathema ſit. b ſup. cap. 9

CANON XV.

SI quis dixerit, *c* hominem renatum, & iuſtificatum teneri ex fide ad credendum, ſe certò eſſe in numero prædeſtinatorum; anathema ſit. c Aug. c. 13 l de correp. & gratia. ſup. c. 12.

CANON XVI.

SI *d* quis magnum illud vſque in finem perſeuerantiæ donum ſe certò habiturum, abſoluta, & infallibili certitudine dixerit, d Aug. l. de bono perſe. c. 13. ſuprà c. 12. & 13. Gal. 3. Ezech. 18.

D niſi

Digitized by Google

nisi hoc ex speciali reuelatione didicerit; anathema sit.

CANON XVII.

SI quis iustificationis gratiã non nisi prædestinatis ad vitam contingere dixerit; reliquos verò omnes, qui vocantur, vocari quidẽ, sed gratiam non accipere, vtpote a diuina potestate prædestinatos ad malum; anathema sit.

a Cõc. Arau 2. cap. 25.

CANON XVIII.

SI quis dixerit, b Dei præcepta homini etiam iustificato, & sub gratia constituto, esse ad obseruandum impossibilia; anathema sit.

b sup. c. 11. 1. Ioan. 5.

CANON XIX.

SI quis dixerit, nihil præceptum esse in Euangelio præter fidem, cetera esse indifferentia, neque præcepta, neque prohibita, sed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Christianos; anathema sit.

CANON XX.

SI quis hominem iustificatum, & c quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad obseruantiam mandatorum Dei, & Ecclesiæ, sed tantùm ad credendum; quasi verò Euangeliũ sit nuda, & absoluta promissio vitæ æternæ, sine conditione obseruationis mandatorum; anathema sit.

c Similis error erat Beguardorũ à Concilio Viennensi damnatorũ. sup. c. 11.

CANON

CANON XXI.

SI quis dixerit, Christum Iesum à Deo hominibus datum fuisse vt redemptorem, cui fidant, non etiam vt legislatorem, cui obediant; anathema sit.

CANON XXII.

SI quis dixerit, *a* iustificatum, vel sine speciali auxilio Dei, in accepta iustitia perseuerare posse, vel cum eo non posse; anathema sit. a suprà 13.

CANON XXIII.

SI quis hominem semel iustificatum dixerit *b* ampliùs peccare non posse, neque gratiam amittere, atque ideò eum, qui labitur, & peccat, numquam verè fuisse iustificatum, aut contrà, posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex speciali Dei priuilegio, quemadmodum de beata Virgine tenet Ecclesia; anathema sit. b sup.c.14.

CANON XXIIII.

SI quis dixerit, *c* iustitiam acceptam non conseruari, atque etiam augeri coram Deo per bona opera; sed opera ipsa fructus solummodò, & signa esse iustificationis adeptæ, non autem ipsius augendæ causam; anathema sit. c sup.c.10.

CANON XXV.

SI quis in quolibet bono opere iustũ *d* saltẽ venialiter peccare dixerit, aut, quod intolera- d sup.c. 11, in fi.

bilius eſt, mortaliter, atque ideò pœnas æternas mereri, tantumque ob id nõ damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem; anathema ſit.

CANON XXVI.

a ſup.c.16. SI quis dixerit, *a* iuſtos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare, & ſperare æternam retributionem à Deo per eius miſericordiam, & Ieſu Chriſti meritum, ſi benè agendo, & diuina mandata cuſtodiendo vſque *b* in finem perſeuerauerint;
b Matth.24 anathema ſit.

CANON XXVII.

c 1.Cor.6. SI quis dixerit, *c* nullum eſſe mortale pec-
ſuprà c. 15. catum, niſi infidelitatis, aut nullo alio, quantumuis graui & enormi, præterquam infidelitatis, peccato, ſemel acceptam gratiam amitti; anathema ſit.

CANON XXVIII.

SI quis dixerit, amiſſa per peccatum gratia ſimul & fidem ſemper amitti; aut fidem, quæ remanet, non eſſe veram fidem, licet nõ ſit viua; aut eum, qui fidem ſine caritate habet, nõ eſſe Chriſtianum; anathema ſit.

CANON XXIX.

d ſup.c.14. SI quis dixerit, *d* eum, qui poſt Baptiſmũ lapſus eſt, non poſſe per Dei gratiam reſurgere; aut poſſe quidẽ, ſed ſola fide amiſſam iuſtitiam recuperare ſine ſacramento Pœnitentiæ,

prout

Digitized by Google

prout sācta Romana,& vniuersalis Ecclesia, à Christo Domino, & eius Apostolis edocta, hucusque professa est, seruauit, & docuit; anathema sit.

CANON XXX.

SI quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, [a] vt nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exoluendæ vel in hoc sæculo, vel in futuro in [b] purgatorio, antequam ad regna cælorū aditus patere posſit; anathema sit.

a Sess. 14. cap. 8. q Infrà Sess 25. in prin.

CANON XXXI.

SI quis dixerit, iustificatum peccare, [c] dum intuitu æternæ mercedis bene operatur; anathema sit.

c sup. c. 11. in fi.

CANON XXXII.

SI quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona Dei, vt non sint etiā bona ipsius iustificati merita; aut, ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius viuum membrum est, fiunt, non verè mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratia decesserit, consecutionē, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit.

CANON XXXIII.

SI quis dixerit, per hanc doctrinā Catholicam de iustificatione, à sancta Synodo hoc

Digitized by Google

præſenti decreto expreſſam, aliqua ex parte gloriæ Dei, vel meritis Ieſu Chriſti Domini noſtri, derogari,& non potiùs veritatem fidei noſtræ, Dei denique, ac Chriſti Ieſu gloriam illuſtrari; anathema ſit.

Decretum de reformatione.

CAPVT I.

EADEM ſacroſancta Synodus,eiſdem præſidentibus Apoſtolicæ Sedis Legatis, ad reſtituendam collapſam admodũ Eccleſiaſticam diſciplinam,deprauatoſque in Clero, & populo Chriſtiano mores emendandos ſe accingere volens,ab ijs, qui maioribus eccleſijs præſunt,initium cenſuit eſſe ſumendum:integritas enim præſidentium ſalus eſt ſubditorũ. Confidens itaque per Domini ac Dei noſtri miſericordiã, prouidamq; ipſius Dei in terris Vicarij ſolertiam omninò futurum, vt ad eccleſiarum regimen, onus quippe angelicis humeris formidandũ, qui maximè digni fuerint,quorumq; prior vita, ac omnis ætas, à puerilibus exordijs vſque ad perfectiores annos per diſciplinæ ſtipendia eccleſiaſticæ laudabiliter acta, teſtimonium præbeat, ſecundũ venerabiles beatorũ *a* Patrũ ſanctiones aſſumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus,Metropolitanis,& cathedralibus eccleſijs quibuſ-

a c. in ſacerdotibus,& c. Epiſcopũ 61.diſt.c.ſi. 59.diſt.& inf.ſeſſ.24. de refor. cap.1.

quibuſcumque, quouis nomine, ac titulo, præfectos monet, ac monitos eſſe vult, vt [a] attendentes ſibi, & vniuerſo gregi, in quo Spiritusſanctus poſuit eos regere Eccleſiam Dei, quã acquiſiuit ſanguine ſuo, vigilẽt, ſicut Apoſtolus præcipit, [b] in omnibus laborẽt, & miniſteriũ ſuũ impleant: implere autẽ illud ſe nequaquam poſſe ſciant, ſi greges ſibi cõmiſſos mercenariorũ more deſerant, atque ouiũ ſuarum, quorum [c] ſanguis de eorum eſt manibus à ſupremo iudice requirẽdus, cuſtodię minimè incumbant; cũ certiſsimũ ſit, [d] non admitti paſtoris excuſationẽ, ſi lupus oues comedit, & paſtor neſcit. Ac nihilominus, quia nonnulli, quod vehementer dolendũ eſt, hoc tẽpore reperiuntur, qui propriæ etiã ſalutis immemores terrenaq; cæleſtibus, ac diuinis humana præferentes, in diuerſis curijs vagantur, aut in negotiorum temporalium ſolicitudine, ouili derelicto, atque ouium ſibi commiſſarum cura neglecta, ſe detinẽt occupatos: placuit ſacroſanctæ [e] Synodo antiquos canones, qui tẽporũ, atque hominũ * iniuria penè in deſuetudinem abierunt, aduerſus non reſidentes promulgatos innouare; quemadmodum virtute præſentis decreti innouat, ac vlteriùs, pro firmiori eorumdem reſidentia, & reformandis in Eccleſia moribus, in hunc, qui ſequitur, modum ſtatuere, atque ſancire. Si quis à

a Act. 20.

b 2. Tim. 4. Ioan. 10. c. ſit rector. 43. diſt. c. aduerſus 7. q. 1. c. niſi de renun. c Ezech. 33 & 34. Act. 20. d Ephes. 43 diſt. c. 1. 13. q. 1. & inf. c. ſeſſ. 24. c. 1. in fi. de refor.

e c. peruenit cum multis ſeq. 7. q. 1. de cler. nõ reſid per totũ, & c. cùm ex eo de elect. in 6.

* Al. *incuria*.

Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali ecclesia sibi quocũque titulo, causa, nomine, seu iure commissa, quacumque ille dignitate, gradu, & praeeminentia praefulgeat, legitimo impedimento, seu iustis, [a] & rationabilibus [b] causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam dioecesim morando abfuerit: quartae partis fructuum vnius anni, fabricae ecclesiae, pauperibus loci per superiorē Ecclesiasticum applicandorum, poenam ipso iure incurrat. [c] Quòd si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseuerauerit; aliã quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente verò contumacia, vt seueriori sacrorum canonum cẽsurae subijciatur, Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum verò absentē suffraganeus Episcopus antiquior residēs, poena interdicti ingressus ecclesiae eo ipso incurrenda infra tres menses per litteras, seu nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior, aut minor contumacia exegerit, suae supremae Sedis auctoritate animaduertere, & ecclesijs ipsis [d] de Pastoribus vtilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

a Vide Sess. 23. c. 1. refor. vbi causae sub indicantur.
b c. ex tuae de cler. non resid. cap. quoniam §. porrò vt li. non contest.
c Infrà Sess. 23. de refor. cap. 1. & 2.
d c. ex parte. de cl. nõ resid.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT II.

EPISCOPIS inferiores, quæuis beneficia Ecclesiastica personalem residentiam de iure, siue consuetudine exigentia, in titulum, siue commendam obtinentes, ab eorum Ordinarijs, quemadmodum eis pro bono ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento, locorum, & personarum qualitate pensata, expediens videbitur, opportunis iuris remedijs residere cogantur: nullique priuilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, *a* suffragentur. Indulgentijs verò, & dispensationibus temporalibus, ex veris, & rationabilibus causis tantùm concessis, & coram Ordinario legitimè probandis, in suo robore permansuris, quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tamquam in hac parte à Sede *b* Apostolica delegatorum, prouidere, vt per deputationem idoneorum Vicariorũ, & congruæ portionis fructuum assignationẽ, cura animarum nullatenus negligatur: nemini, quoad hoc, priuilegio, seu exemptione quacumque suffragante.

a c. fi. de ref. in 6.

b c. cùm ex eo. de elec. in 6. beneficium. de reg. eo. li. & in tr. Sess. 7. c. 5. & 7. de reform.

CAPVT III.

ECCLESIARVM Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudenter,

ac diligenter intendant: & nemo sæcularis Clericus, * cuiusuis personalis, vel regularis, extra monasterium degens, etiam sui ordinis priuilegij *a* prætextu tutus censeatur, quo minùs, si deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundùm canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat.

* fortè legendum, *Vel cuiusuis ordinis regularis.*

a Infrà Sess. 23. de refor. c. 1. & 4. 2. Sess. 14. c. 4. & 5. de reform.

CAPVT IIII.

CAPITVLA *b* cathedralium, & aliarum maiorum ecclesiarum, illorumque personæ, nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantùm suos obligẽt auctores, non etiam successores, tueri se possint, quo minus à suis Episcopis, & alijs maioribus Prælatis, per se ipsos solos, vel illis, quibus sibi videbitur, adiunctis, iuxta *c* canonicas sanctiones, toties quoties opus fuerit, visitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apostolica, possint, & valeant.

b Sess. 25. c. 6. de refor. & c. 4. refor. Sess. 14.

c Infrà Sess. vlt. de refor. cap. 6.

CAPVT V.

NVLLI Episcopo liceat cuiusuis priuilegij prætextu Pontificalia in alterius diœcesi exercere, nisi de Ordinarij loci expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tãtùm: si secùs factum fuerit; Episcopus ab

Sess. 14. c. 2. Vide 1. Nic. c. 14. & 2. Arelat. c. 13 & Antioch. c. 13. Sard. c. 18. & 19. & 3. Carth. c.

Digitized by Google

exercitio Pontificalium, & sic ordinati ab executione Ordinum sint ipso iure suspensi. 20.& 21. Conc. Aur. 3.c.15.c. placuit.cum seq.7.q.1.& infrà sess.14 de refor. c. 3.& 8.

Indictio futuræ Sessionis.

PLACET ne vobis proximam futuram Sessionem celebrari die Iouis Feria quinta post primam Dominicam subsequentis Quadragesimæ, quæ erit dies tertia mensis Martij? *Responderunt*, PLACET.

SESSIO VII.

CELEBRATA DIE III. MENSIS MARTII, M. D. XLVII.

Decretum de Sacramentis.

PROOEMIUM.

AD consummationem salutaris de iustificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima Sessione vno omnium Patrum consensu promulgata fuit; consentaneum visum est de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis agere, per quæ omnis vera iustitia vel incipit, vel cœpta augetur, vel amissa reparatur: propterea sacrosancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus

tibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreſes, quæ circa ſanctiſsima ipſa Sacramenta hac noſtra tempeſtate tum de damnatis olim à Patribus noſtris hæreſibus ſuſcitatæ, tum etiã de nouo adinuentæ ſunt, quæ Catholicæ Eccleſiæ puritati, & animarum ſaluti magnoperè officiunt, ſanctarum Scripturarũ doctrinæ, Apoſtolicis traditionibus, atque aliorum Cõciliorum, & Patrum conſenſui inhærendo, hos præſentes Canones ſtatuendos, & decernendos cenſuit; reliquos, qui ſuperſunt ad cœpti operis perfectionem, deinceps, diuino Spiritu adiuuante, editura.

DE SACRAMENTIS IN GENERE.

CANON I.

SI quis dixerit [a] Sacramenta nouæ legis non fuiſſe omnia à Ieſu Chriſto, Domino noſtro inſtituta; aut eſſe plura, vel pauciora, quàm ſeptem, videlicet, Baptiſmum, Confirmationem, [b] Euchariſtiam, Pœnitentiam, extremam Vnctionem, Ordinẽ, & Matrimoniũ; aut etiam aliquod horum ſeptem non eſſe verè, & propriè Sacramentum; anathema ſit.

a Concil. Floren. in decretis Eugenij ad Armenos.
b c. ad abolendam de hæret.

CANON II.

SI quis dixerit, ea ipſa nouæ legis Sacramen-

Digitized by Google

nenta à Sacramentis antiquæ legis non differre, nisi quia cærimoniæ sunt aliæ, & alij ritus externi; anathema sit.

CANON III.

SI quis dixerit, a hæc septem Sacramenta ita esse inter se paria, vt nulla ratione aliud sit alio dignius; anathema sit.

a c. nihil de conf. dist. 2. cum sim.

CANON IIII.

SI quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua; & sine eis, aut eorum voto per solam fidem homines à Deo gratiam b iustificationis adipisci, licet omnia singulis necessaria non sint; anathema sit.

b Suprà Sess. 6. de iustifi. c. 7. & cā. 5.

CANON V.

SI quis dixerit, hæc Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse; anathema sit.

CANON VI.

SI quis dixerit, c Sacramenta nouæ legis non continere gratiam, quam significant, aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantùm externa sint, acceptæ per fidem gratiæ, vel iustitiæ, & notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit.

c Cōc. Florent. sub Eug. 4. ver. hoc docet ecclesi.

CANON VII.

SI quis dixerit, non dari gratiam per huiusmodi

Digitized by Google

iuſmodi Sacramenta ſemper, & omnibus, quãtum eſt ex parte Dei, etiam ſi ritè ea ſuſcipiant, ſed aliquãdo, & aliquibus; anathema ſit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, per ipſa nouæ legis Sacramenta ex operato non conferri gratiam, ſed ſolam fidem diuinæ promiſsionis ad gratiam conſequendam ſufficere; anathema ſit.

CANON IX.

SI quis dixerit, [a] in tribus Sacramentis, Baptiſmo ſcilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc eſt ſignum quoddam ſpirituale, & indelebile, vnde ea iterari non poſſunt; anathema ſit.

CANON X.

SI quis dixerit [b] Chriſtianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis adminiſtrandis habere poteſtatem; anathema ſit.

CANON XI.

SI quis dixerit, [c] in miniſtris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem ſaltem faciendi, quod facit Eccleſia; anathema ſit.

CANON XII.

SI quis dixerit, [d] miniſtrum, in peccato mortali exiſtentem, modò omnia eſſentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, ſeruauerit, non conficere, aut conferre Sacramentum; anathema ſit.

[a] Seſ. 23. can. 4. ex decretis Eug. in Conc. Florent.

[b] Vide Cõc. Carth. 4. c. 98. & in Conc. Conſtant. art. 13 Ioan. VViclef. infrà Seſſ. 14. de pœnit. cap. 6.

[c] Concil. Florent. in decretis Eugenij.

[d] Idẽ error. dãnatur in VViclef à Conc. Cõſt. Seſ. 8. c. multæ. c. remiſſionẽ. c. Chriſ. cum plur. ſeq. 1. q. 1. c. vlt. 15. q. vlt.

C A-

CANON XIII.

SI quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in solemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato à ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque ecclesiarum Pastorem mutari posse; anathema sit.

DE BAPTISMO.

CANON I.

SI quis dixerit, [a] Baptismum Ioannis habuisse eamdem vim cum Baptismo Christi; anathema sit.

[a] Aug. Enchiridij, c. 49. & aliud. & c. non regenerabantur. de cõs. dist. 4.

CANON II.

SI quis dixerit, [b] aquam veram, & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideò verba illa Domini nostri Iesu Christi; Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto; ad metaphoram aliquam detorserit; anathema sit.

[b] c. pœn. de bapt. Ioã. 3. c. filiũs & c. non dubito. de cõs. dist. 4.

CANON III.

SI quis dixerit, [c] in Ecclesia Romana, quæ omnium ecclesiarum mater est, & magistra, non esse veram de Baptismi Sacramento doctrinam; anathema sit.

[c] c. non decet. 12. dist. c. ad abolẽdã. de hæret.

CANON IIII.

SI quis dixerit, [d] Baptismum, qui etiam datur

[d] Cõ c. Flor.

iuſmodi Sacramenta ſemper, & omnibus, quãtum eſt ex parte Dei, etiam ſi ritè ea ſuſcipiant, ſed aliquãdo, & aliquibus; anathema ſit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, per ipſa nouæ legis Sacramenta ex operato non conferri gratiam, ſed ſolam fidem diuinæ promiſsionis ad gratiam conſequendam ſufficere; anathema ſit.

CANON IX.

SI quis dixerit, [a] in tribus Sacramentis, Baptiſmo ſcilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc eſt ſignum quoddam ſpirituale, & indelebile, vnde ea iterari non poſſunt; anathema ſit.

[a] Seſ. 23. can. 4. ex decretis Eug. in Conc. Florent.

CANON X.

SI quis dixerit [b] Chriſtianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis adminiſtrandis habere poteſtatem; anathema ſit.

[b] Vide Cõc. Carth. 4. c. 98. & in Conc. Conſtant. art. 13 Ioan. VViclef. infrà Seſſ. 14. de pœnit. cap 6.

CANON XI.

SI quis dixerit, [c] in miniſtris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem ſaltem faciendi, quod facit Eccleſia; anathema ſit.

[c] Concil. Florent. in decretis Eugenij.

CANON XII.

SI quis dixerit, [d] miniſtrum, in peccato mortali exiſtentem, modò omnia eſſentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, ſeruauerit, non conficere, aut conferre Sacramentum; anathema ſit.

[d] Idẽ error. dãnatur in VViclef à Conc. Cõſt. Seſ. 8. c. multæ. c. remiſſ. fi onẽc. Chris. cum plur. ſeq. 1. q. 1. c. vlt. 15. q. vlt.

CA-

CANON XIII.

SI quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in solemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato à ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque ecclesiarum Pastorem mutari posse; anathema sit.

DE BAPTISMO.

CANON I.

SI quis dixerit, [a] Baptismum Ioannis habuisse eamdem vim cum Baptismo Christi; anathema sit.

[a] Aug. Enchiridij, c. 49. c. aliud. & c. non regenerabantur. de cõs. dist. 4.

CANON II.

SI quis dixerit, [b] aquam veram, & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideò verba illa Domini nostri Iesu Christi; Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto; ad metaphoram aliquam detorserit; anathema sit.

[b] c. pœn. de bapt. Ioã. 3. c. filiĩs & c. non dubito. de cõs. dist. 4.

CANON III.

SI quis dixerit, [c] in Ecclesia Romana, quæ omnium ecclesiarum mater est, & magistra, non esse veram de Baptismi Sacramento doctrinam; anathema sit.

[c] c. non decet. 12. dist. c. ad abolẽdã. de hæret.

CANON IIII.

SI quis dixerit, [d] Baptismum, qui etiam datur

[d] Cõ c. Flor.

datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum; anathema sit.

sent. in decretis Eug. c. dictum. §. quòd verò. cū 2. ca. seq. 1. q. 1.

CANON V.

SI quis dixerit, [a] Baptismum liberum, esse, hoc est, non necessarium ad salutem; anathema sit.

a Ioan. 3. c. nulla præter. de cons. dist. 4.

CANON VI.

SI quis dixerit, baptizatum non posse, etiam si velit, gratiam amittere, quantumcumque peccet, nisi nolit credere; anathema sit.

CANON VII.

SI quis dixerit, [b] baptizatos per Baptismum ipsum solius tātùm fidei debitores fieri, non autem vniuersa legis Christi seruandæ; anathema sit.

b Sic ad Galat. 5. dicit Paulus, Testificor omni homini, &c.

CANON VIII.

SI quis dixerit, baptizatos liberos esse ab omnibus sanctæ Ecclesiæ præceptis, quæ vel scripta, vel tradita sunt, ita vt ea obseruare non teneantur, nisi se sua sponte illis summittere voluerint; anathema sit.

CANON IX.

SI quis dixerit, ita reuocandos esse homines ad Baptismi suscepti memoriam, vt vota omnia, quæ post Baptismum fiunt vi promissionis, in Baptismo ipso iam factæ, irrita esse in-

Digitized by Google

intelligant, quasi per ea, & fidei, quam professi sunt, detrahatur, & ipsi Baptismo; anathema sit.

CANON X.

SI quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione, & fide suscepti Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri; anathema sit.

CANON XI.

SI quis dixerit, verum, & ritè collatum Baptismum iterandum esse illi qui apud infideles fidem Christi negauerit, cùm ad pœnitentiam conuertitur; anathema sit.

CANON XII.

SI quis dixerit, neminem esse baptizandũ, nisi ea ætate, qua Christus baptizatus est, vel in ipso mortis articulo; anathema sit.

CANON XIII.

SI quis dixerit, paruulos, eò quòd actũ credendi nõ habẽt, suscepto Baptismo, a inter fideles cõputandos non esse; ac propterea, cũ ad annos discretionis peruenerint, esse rebaptizandos; aut præstare omitti eorum Baptisma, quàm eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ; anathema sit.

a Aug. li. 4. de pec. mer. & rem. c. 9. & lib. 3. c. 2.

CANON XIIII.

SI quis dixerit, huiusmodi paruulos baptizatos, cùm adoleuerint, interrogandos esse; an ratum habere velint, quod patrini, eorum no-

E mine,

Digitized by Google

mine, dum baptizarentur, polliciti sunt, & vbi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Christianam vitam cogendos, nisi vt ab Eucharistiæ, aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant; anathema sit.

DE CONFIRMATIONE.

CANON I.

SI quis dixerit, [a] Confirmationem baptizatorum otiosam cærimoniam esse, & non potiùs verum, & proprium Sacramentũ; aut olim nihil aliud fuisse, quàm catechesim quãdam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant; anathema sit.

CANON II.

SI quis dixerit, [b] iniurios esse Spiritui sancto eos, qui sacro Confirmationis chrismati virtutem aliquam tribuunt; anathema sit.

CANON III.

SI quis dixerit; [c] sanctæ Confirmationis ordinarium ministrum nõ esse solum Episcopum, sed quemuis simplicem sacerdotem; anathema sit.

a c. nullus ministrorũ, de cõs. di. 4

b vide finẽ epist. Vrbani 1. ad omnes, &c. c. 1. cum seq. de cõs. dist. 5.

c c. manus de cõs. di. 5 Conc. Florent. loco citato. Vide Euseb. Pap. 1. epis. ad Episcop. Tusciæ. Melchia. de Hisp. Inno. 1. epist. 1. c. 3. &c. Ses. 23. c. 4.

De.

Decretum de reformatione.

EADEM sacrosancta Synodus *a* eisdem Præsidentibus & Legatis, inceptum residentiæ, & reformationis negotium ad Dei laudem, & Christianæ religionis incrementũ prosequi intendens, vt sequitur, statuendum censuit, *b* salua semper in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate.

a sup. Ses. 6. c. 2. & infrà Ses. 23. c. 1.
b infrà Ses. vlti. de refor. c. 21.
c Ses. 22. c. 2. plus exig.
d par. 1. c. 3. const. eius sed l. 1. decret. tit. 6. c. 7. c. cũ in cũctis de elect. *Vide post finem huius libri.*
d. c. cùm in cunctis.
§. cum verò c. sicut. de exces. prælat. Conc. Chalcedo. ca. 10 c. 1. & 2. 21. q. 1. c.

CAPVT I.

AD Cathedralium *c* ecclesiarum regimen nullus, nisi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura, grauitate morum, litterarumque scientia, iuxta constitutionem Alexandri Tertij, quæ incipit, *d* Cùm in cunctis, Concilio Lateranensi promulgatam, præditus assumatur.

Sanctorum. 70. dist. c. vnic. 10. q. 3. c. quia in tantũ c. adhæc. & c. de multa de præb c. quia nonnulli. de mag. c. cum singula. de præb. in 6. Clem. gratiæ de rescr. c. execrab. §. qui verò in extrauag. comm. de præb. & inf. Ses. 24. c. 17. de refor.

CAPVT II.

NEMO, quacumque etiam dignitate, gradu, aut præeminentia præfulgens, plures Metropolitanas, seu Cathedrales ecclesias in titulum, siue commendam, aut alio quouis nomine, contra *e* sacrorum canonum instituta, recipere, & simul retinere præsumat: cũ valdè felix sit ille censendus, cui vnam ecclesiam bene ac fructuosè, & cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Qui

e Sub Inno. 3. 2. Laterã. c. 29. aliquosque adhuc dispensabatur.

Digitized by Google

autem plures ecclesias contra præsentis decreti tenorem nunc detinent, vna, quam maluerint, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberam Sedis Apostolicæ dispositionem pertineant, alias infra annum dimittere teneantur: alioquin ecclesiæ ipsæ, vltimò obtenta duntaxat excepta, eo ipso vacare censeantur.

CAPVT III.

INFERIORA beneficia ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis dignis, & habilibus, & quæ in loco residere, ac per se ipsos curam ipsam exercere valeãt, iuxta constitutioné Alexandri III. in Lateranensi, quæ incipit, a Quia nonnulli: & aliã Gregorij X. in generali Lugdunési Concilio, quæ incipit, b Licet canon, editam, conferantur: aliter autem facta collatio, siue prouisio, omnino irritetur: & ordinarius collator pœnas constitutionis Concilij generalis, quæ incipit, *Graue nimis, se nouerit incursurum.

a Parte 1. c. 13. c. quia nonnulli. de cler. non resid.
b c. licet ele. in 6. decreta. cap. 14. c. graue nimis de præ.
**Vide post finem huius libri.*

CAPVT IIII.

QVICVMQVE de cetero plura curata, c aut aliàs incompatibilia beneficia ecclesiastica, siue per viam vnionis ad vitam, seu commendæ perpetuæ, aut alio quocumque nomine, & titulo, contra formam sacrorũ canonum, & præsertim constitutionis Innocentij

c Infrà Sess. 24. decret. r. cap. 17.

centij III. quæ incipit, *a* De multa, recipere, ac simul retinere, præsumpserit; beneficijs ipsis iuxta ipsius constitutionis dispositionem, ipso iure, etiam præsentis canonis vigore, priuatus existat.

a Suprà c. 1. c. de multa. de præb. est c. 20. in Conc. Lateranen. 2. *Vide post finem huius libri.*

CAPVT V.

ORDINARII locorum quoscumque plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere districtè compellant; & aliàs procedant iuxta constitutionem Gregorij X. in generali Lugdunensi Concilio editam, quę incipit, *b* Ordinarij: quam eadem sancta Synodus innouandam censet, & innouat; addens insuper, quòd ipsi Ordinarij etiam per idoneorum Vicariorum deputationem, & congruæ portionis fructuum asignationem omnino prouideant, vt animarũ cura nullatenus negligatur; & beneficia ipsa debitis obsequijs minimè defraudentur: appellationibus, priuilegijs, exemptionibus quibuscumque, etã cũ iudicum specialium deputatione, * & illorũ inhibitionibus in præmisis nemini suffragantibus.

b Lib. 6. decret. de offic. ordinarij c. 3 infr. c. 17. & sup. sess. 6. de reform. ca. 2. in fi.

*Vide post finem huius libri.

CAPVT VI.

VNIONES perpetuæ, *c* à quadraginta annis citra factæ, examinari ab Ordinarijs, tamquam à Sede Apostolica delegatis, possint:

c Vide Sess. 14 c 9. de reforma. infr. Sess. 24. de refor. c. 13 & Sess. 25. de refor. cap. 9.

possint: & quæ per subreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declaretur. Illæ verò, quæ à dicto tempore citra concessæ nondum in toto, vel in parte sortitæ sunt effectum, & quæ deinceps ad cuiusuis instantiam fient, nisi eas ex legitimis, aut aliàs rationalibus, causis; coram loci Ordinario vocatis, quorum interest, verificandis, factas fuisse constiterit, per surreptionem obtentæ præsumantur: ac propterea, nisi aliter à Sede Apostolica declaratum fuerit, viribus omnino careant.

CAPVT VII.

a Infrà sess. 14. de refor. cap. 9.

BENEFICIA Ecclesiastica curata, *a* quæ cathedralibus, collegiatis, seu alijs Ecclesijs, vel monasterijs, beneficijs, seu collegijs, aut pijs locis quibuscumque perpetuò vnita & annexa reperiũtur, ab Ordinarijs locorum annis singulis visitentur: *b* qui solicitè prouidere procurent, vt per idoneos Vicarios, etiã perpetuos, nisi ipsis Ordinarijs pro bono ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum, aut maiori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, portione, etiam super certa re assignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: appellationibus, priuilegijs, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatio-

b vide Sess. 25. c. 6. Statuit sa&a Synodus & c. sup. ca. 5.

Digitized by Google

tatione, & illorum inhibitionibus quibuscumque in præmissis minimè suffragantibus.

CAPVT VIII.

LOCORVM Ordinarij ecclesias, quascũque,[a] quomodolibet exemptas, auctoritate Apostolica, singulis annis visitare teneantur, & opportunis iuris remedijs prouidere, vt, quæ reparatione indigent, reparentur; & cura animarum, si qua illis immineat, alijsq; debitis obsequijs minimè defraudentur: appellationibus, priuilegijs, consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præscriptis, iudicum deputationibus, & illorum inhibitionibus penitus exclusis.

a Infrà Sess. 14. de refor c. 9. & Sess. 21. c. 8. Cõc Tolet. 4. c. 35. Conc. Bracearen. 2. c. 1. Cõc. Arel. c. 17. c. decernimus. c. Episcopum. & c. placuit. 10. q. 1.

CAPVT IX.

AD maiores ecclesias promoti[b] munus consecrationis infra tempus à iure statutum suscipiant: & prorogationes vltra sex menses concessæ nulli suffragentur.

b Sess. 23. c. 2. c. quoniã quidã. dist. 100. & infr. Sess. 23. de refor. c. 2.

CAPVT X.

NON liceat Capitulis ecclesiarum,[c] Sede vacante, infrà annum à die vacationis, ordinandi licentiam, aut litteras dimissorias, seu reuerendas, vt aliqui vocant, tam ex iuris communis dispositione, quàm etiam cuius-

c Sess. 23. c. 10. c. cùm nullus de temp. ordi. in 6.

Digitized by Google

cuiuſuis priuilegij, aut conſuetudinis vigore alicui, qui beneficij Eccleſiaſtici recepti, ſiue recipiendi occaſione arctatus non fuerit, concedere: ſi ſecus fiat, [a] Capitulum contrauenions Eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto: & ſic ordinati, ſi in minoribus ordinibus conſtituti fuerint, nullo priuilegio clericali, præſertim in criminalibus, gaudeant: in maioribus verò, ab executione Ordinum, ad beneplacitum futuri Prælati, ſint ipſo iure ſuſpenſi.

a Infrà Seſ. 23. de reor. cap. 10.

CAPVT XI.

FACVLTATES de promouendo à quocumque, non ſuffragentur, niſi habentibus legitimam cauſam, ob quam à proprijs Epiſcopis ordinari non poſsint, in litteris exprimendam; & tunc non ordinentur, niſi ab Epiſcopo in ſua diœceſi reſidente, aut pro eo Pontificalia exercēte, & diligenti præuio examine.

CAPVT XII.

FACVLTATES de non promouendo, [b] præterquam in caſibus à iure expreſsis, conceſſæ, ad annum tantùm ſuffragentur.

b c. licet ca non &c. cū ex eo. de elec. in 6.

CAPVT XIII.

PRÆSENTATI, ſeu electi, vel nominati à quibuſuis eccleſiaſticis perſonis, etiam Sedis Apoſtolicæ Nuncijs, ad quæuis eccle-

ecclesiastica beneficia non instituātur, *a* nec confirmentur, neque admittantur, etiam prætextu cuiussuis priuilegij, seu consuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præscriptæ, nisi fuerint priùs à locorum Ordinarijs examinati, & idonei reperti. Et nullus appellationis remedio se tueri possit, quo minùs examen subire teneatur. *b* Præsentatis tamen, electis, seu nominatis ab vniuersitatibus, seu collegijs generalium Studiorum exceptis.

a Infrà Sess. 25. c. 9. reform.

b vide Sess 24 c. 18. vbi exceptio videtur reuocari.

CAPVT XIIII.

IN exemptorum causis constitutio Innocentij IIII. quæ incipit, *c* Volentes, in generali Concilio Lugdunensi edita, seruetur; quā eadem sacrosancta Synodus innouandā censuit, & innouat; addendo insuper, quòd in ciuilibus causis mercedum, & miserabiliū personarum clerici sæculares, aut regulares, extra monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiam si certum iudicem, à Sede Apostolica deputatum, in partibus habeant; in alijs verò, si ipsum iudicem non habuerint, coram locorum Ordinarijs, tamquam in hoc ab ipsa Sede delegatis, conueniri: & iure medio ad soluendum debitum cogi, & compelli possint: priuilegijs, exemptionibus, Conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersus præmissa nequaquam valituris.

c lib. 6. decret. de priuilegijs. cap. 1. *Vide post finem huius libri.* Infra Sess. 14. de refor. c. 6. in fi.

Digitized by Google

CAPVT XV.

a Sess. 25. cap. 8.

CVRENT Ordinarij, *a* vt hoſpitalia quæcũque à ſuis adminiſtratoribus, quocumque illi nomine cenſeantur, etiam quomodolibet exemptis, fideliter, & diligenter gubernentur, conſtitutionis Concilij Vienneſis, quæ incipit, *b* Quia contingit, forma ſeruata: quam quidem conſtitutionem eadem ſancta Synodus innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.

b Lib. 3. Clement. de religioſis domibus c. 2. quia contingit & infra Seſſ vlt. de refor. cap. 8.

Indictio futuræ Seſsionis.

ITEM hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit, & decreuit, proximam futuram Seſsionẽ habendam, & celebrandam eſſe die Iouis, Feria quinta poſt ſequentem Dominicam in Albis, quæ erit vigeſima prima menſis Aprilis, præſentis anni, M. D. XLVII.

BVLLA FACVLTATIS TRANSFERENDI CONCILII.

PAVLVS Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, venerabili fratri, Ioanni Mariæ, Epiſcopo Præneſtino, & dilectis filijs, Mar-

Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, ac Reginaldo S. Mariæ in Cosmedin Diacono, Cardinalibus, nostris, & Apostolicæ Sedis Legatis de latere, salutem, & Apostolicam benedictionem.

REGIMINI vniuersalis Ecclesiæ, meritis licet imparibus, disponente Domino, pręsidentes, nostri officij partes esse putamus, vt, si quid grauius causa Reipuplicæ Christianæ constituendum sit, id non modò tempore opportuno, verùm etiam loco commodo, & idoneo perficiatur. Cùm itaque nos nuper, postquam suspensionem celebrationis sacri œcumenici, & vniuersalis Concilij, aliàs per nos in ciuitate Tridentina, ex causis tunc expressis, de venerabilium fratrum nostrorũ, S.R.E. Cardinalium consilio & assensu indicti, ex certis alijs etiam tunc expressis causis, vsque ad aliud opportunius, & commodius tempus per nos declarandum, de simili consilio, & assensu factam, audita pace inter carissimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imperat. semper Augustum, & Franciscum Francorum Regem Christianiss. conciliata, pari consilio, & assensu sustuleramus, & amoueramus: nequeuntes ipsi, tunc legitimè impediti, ad dictã ciuitatem personaliter accedere, & eidem Concilio interesse, vos nostros, & Apostolicę sedis Legatos de latere, in

eodem

eodem Concilio de ſimili conſilio conſtitue-rimus & deputauerimus, voſque ad eamdem ciuitatem, tamquam pacis angelos, deſtinaue-rimus, prout in diuerſis noſtris deſuper confe-ctis litteris pleniùs continetur: Nos, ne tā ſan-ctam celebrationis Concilij huiuſmodi opus ex incommoditate loci, aut aliàs quouis modo impediatur, aut plus debito differatur, oppor-tunè prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa ſciētia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis ple-nitudine, pariq́ue conſilio & aſſenſu, vobis in-ſimul, aut duobus ex vobis, reliquo legitimo impedimento detento, ſeu inde fortè abſente, quandocumque vobis videbitur, Concilium prædictum de eadem ciuitate Tridentina ad quamcumque aliam commodiorem, & op-portuniorem, ſeu tutiorem ciuitatem, de qua vobis etiam videbitur, transferendi, & mutā-di; ac illud in ipſa ciuitate Tridentina ſuppri-mendi, & diſſoluendi; necnon Prælatis, & alijs perſonis Concilij huiuſmodi, ne in eo ad vlte-riora in dicta ciuitate Tridentina procedant, etiam ſub cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis in-hibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate huiuſmodi, ad quam illud transferri, & muta-ri contigerit, continuandi, tenendi, & cele-brandi: & ad illud Prælatos; & alias perſonas Concilij Tridentini huiuſmodi etiā ſub per-iurij, & alijs in litteris indictionis Concilij huiuſ-

iuſmodi expreſsis pœnis,euocandi, eidemque ſic translato & mutato Concilio, nomine & auctoritate prædictis præſidendi,ac in eo procedendi, ceteraque in præmiſsis, & circa ea neceſſaria & opportuna, aliàs iuxta priorum vobis directarum litterarum continentiam, & tenorem,faciendi,ſtatuendi,ordinandi, & exequendi,plenam & liberam Apoſtolica auctoritate tenore præſentium concedimus poteſtatem,& facultatem; ratum & gratum habituri,quidquid per vos in præmiſsis factum, ſtatutum,ordinatum,executúmue fuerit, idq; facturi,auctore Domino, inuiolabiliter obſeruari: Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque cõtrarijs quibuſcumque.Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſsionis infringere,vel ei auſu temerario cõtraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei,ac beatorum Petri,& Pauli,Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ, M.D.XLIIII. VIII. Kal. Mart. Pontificatus noſtri anno XI.

Fab. Epiſcopus Spol.

B. Motta.

SES-

Digitized by Google

SESSIO VIII.

CELEBRATA DIE XI. MENSIS MARTII, M. D. XLVII.

Decretum de translatione Concilij.

PLACET ne vobis decernere, & declarare, de huiusmodi morbo ex præmissis, & alijs allegatis ita manifestè & notoriè constare, vt Prælati in hac ciuitate sine vitæ discrimine commorari, & in ea idcircò inuiti minimè retineri possint, & debeant? itemque attento recessu multorum Prelatorum post proximè præteritam Sessionem, & attentis protestationibus aliorum complurium Prælatorum, in Congregationibus generalibus factis, hinc omninò timore ipsius morbi abire volentium, qui iustè detineri non possunt, & ex quorum discessu Concilium vel dissolueretur, vel ex paucitate Prælatorum bonus eius progressus impediretur; & attento etiam imminenti periculo vitæ, & alijs causis per aliquos ex Patribus in ipsis Cōgregationibus allegatis, vtpote notoriè veris, & legitimis; placet ne vobis similiter decernere, & declarare, pro conseruatione, & prosecutione ipsius Cōcilij, securita-

te

te vitæ ipsorum Prælatorum, Conciliũ ipsum ad ciuitatem Bononiæ, veluti ad locum magis paratũ, salubrẽ, & idoneum, pro tẽpore transferendum esse, & ex nunc transferri, & ibidẽ Sessionem iam indictam, statuta die, vigesima prima Aprilis, celebrandam esse, & celebrari; & successiuè ad vlteriora procedendum, donec Sanctissimo Domino nostro, & sacro Cõcilio expedire videbitur, vt ad hunc, seu alium locum, communicato etiam consilio cum Inuictissimo Cæsare, Christianissimo Rege, & alijs Regibus, ac Principibus Christianis, ipsum Concilium reduci possit, & debeat? *Responderunt,* PLACET.

SESSIO NONA,

BONONIÆ CELEBRATA DIE XXI. MENSIS APRILIS, M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Sessionis.

HÆC sacrosãcta œcumenica, & generalis Synodus, quæ dudũ in ciuitate Tridẽti cõgregata erat, nũc Bononię in Spiritu sancto legitimè cõgregata, præsidẽtibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli diuina pro-

prouidétia Papæ III. eiſdem Reuerendiſsimis Dominis, D. Io. Maria, Epiſcopo Prænestino, de Monte, & Marcello, tit. S. Crucis in Hieruſalem Presbytero, S. R. E. Cardinalibus, & Apoſtolicis de latere Legatis, conſiderans quòd die vndecima menſis Martij, præſentis anni, in generali publica Seſsione, in eadem ciuitate Tridenti, & in loco cõſueto celebrata, omnibuſque agendis de more peractis, ex cauſis tunc inſtantibus, vrgentibus, & legitimis, interueniente etiam auctoritate ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, eiſdem Reuerendiſsimis præſidentibus etiam ſpecialiter conceſſa, decreuit, & ordinauit, Concilium ex eo loco in hanc ciuitaté transferendum eſſe, ſicuti tranſtulit, itemq́ue Seſsionem pro præſenti die vigeſima prima Aprilis, illic indictam, vt de Sacramentorum & reformationis materijs, de quibus tractandum propoſuerat, canones ſancirentur, & promulgarentur, in hac ipſa ciuitate Bononiæ celebrari debere, conſideranſq́ue nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio intereſſe conſueuerunt, his ſuperioribus, maioris hebdomadæ, & ſolemnitatis Paſchalis, diebus, in proprijs Eccleſijs occupatos, aliquos etiam, alijs impedimentis detentos, huc nondum acceſsiſſe, quos tamen breui affuturos ſperandum eſt; ac propterea factum eſſe, vt non ea, quam ſancta Synodus deſiderabat,
Præ-

Prælatorum frequētia potuerint materiæ ipsæ Sacramentorum,& reformationis examinari, & discuti: vt omnia maturo consilio, cum dignitate,& grauitate debita fiāt; bonū, opportunum,& expediens cēsuit, cēnsetque,Sessionem prædictam, quæ hoc ipso die,vt præfertur,celebranda erat,ad diem Iouis,infra octauam Pentecostes proximè futuram,quo ad ipsas materias expediēdas, differendam, & prorogādam esse,quemadmodum differt, ac prorogat;quam diem & rei gerendæ maximè opportunam, & Patribus præsertim absentibus percommodam, iudicauit,& iudicat: Hoc tamen adiecto; quòd terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius arbitrio, & voluntate, sicuti rebus Cōcilij putauerit expedire, etiam in priuata Congregatione,restringere, & imminuere possit,& valeat.

SESSIO DECIMA,

BONONIÆ CELEBRATA DIE II. MENSIS IVNII, M.D. XLVII.

Decretum prorogationis Sessionis.

QVAMVIS hæc sacrosancta œcumenica & generalis Synodus Sessionem, quæ die vigesima prima men-

sis Aprilis,proximè præteriti , super Sacramẽtorũ, & reformationis materijs in hac inclyta ciuitate Bononiæ,ex decreto,in vrbe Tridẽtina,in publica Sessione , die vndecima mensis Martij promulgato,celebranda erat , propter aliquas caussas , ac præsertim propter absentiã nonnullorũ Patrũ,quos breui affuturos sperabat,ad hunc præsentẽ diem differendã,& prorogãdam esse decreuerit : volens tamen cũ ijs, qui non venerunt,etiam adhuc benignè agere,eadem sacrosancta Synodus,in Spiritu sancto legitimè cõgregata,præsidẽtibus in ea eisdẽ sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicæ Sedis Legatis,statuit, & decernit, Sessionem ipsam,quam hac die secũda mensis Iunij,præsentis anni millesimi quingentesimi quadragesimi septimi , celebrare decreuerat, ad diẽ Iouis post festũ Natiuitatis beatæ Mariæ virginis , quæ erit decima quinta mensis Septembris proximè futuri, quo ad prædictas, & alias materias expediendas,differendam, & prorogandam esse, quemadmodum differt, & prorogat; ita tamen , quòd prosecutio discussionis,& examinationis eorũ, quæ tam ad dogmata,quàm ad reformationẽ pertinent,interim non omittatur;& terminũ ipsum ipsa sancta Synodus,pro eius libito,& voluntate, etiã in priuata Congregatione,abbreuiare,& prorogare liberè possit,& valeat.

DIE

Digitized by Google

DIE XIIII. Septemb. M. D. XLVII. in Congregatione generali, Bononiæ, prorogata fuit Sessio, quæ futura erat die sequenti, ad beneplacitum sacri Concilij.

BVLLA RESVMPTIONIS
CONCILII TRIDENTINI,
SVB IVLIO III. PONT. MAX.

IVLIVS EPISCOPVS, *seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.*

CVM ad tollenda religionis nostræ dissidia, quæ in Germania longo tempore, non sine totius Christiani orbis perturbatione, & scandalo, viguerunt; bonum, opportunum, & expediens esse videatur, sicuti etiam carissimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum Imperator, semper Augustus, nobis per suas litteras, & nuncios significari fecit, vt sacrum œcumenicum generale Concilium per fel. rec. Paulum Papam III. prædecessorem nostrum, indictum, & per nos, tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius prædecessoris nomine, vnà cum duobus alijs sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus,

ipsi Concilio præsidentes, inceptum, ordinatum, & continuatum, in quo plures publicæ, & solemnes habitæ fuerunt Sessiones, pluraque tam in causa fidei, quàm reformationis promulgata decreta, multaque etiam ad vtramque causam pertinentia examinata, & discussa, ad ciuitatem Tridentinam reducatur: Nos, *a* ad quos, vt summos pro tempore Pontifices, spectat generalia Concilia indicere, & dirigere, vt Ecclesiæ pacem, & Christianæ fidei atque orthodoxæ religionis incrementum ad omnipotẽtis Dei laudem & gloriam procuremus, &, quantum in nobis est, tranquillitati ipsius Germaniæ, quæ sanè prouincia retroactis temporibus in vera religione, ac sacrorum Conciliorum, & sanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaque maximis Pontificibus, Christi Redemptoris nostri in terra Vicarijs, debita obedientia, & reuerentia, nulli Christianorum prouinciæ fuit vnquam secunda, paternè consulamus, sperantes per ipsius Dei gratiam & benignitatem futurum, vt Reges omnes, ac Principes Christiani iustis, pijsque nostris in hac re votis annuant, faueant, atque assistant: venerabiles fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, omnesque alios & singulos, qui de iure, vel consuetudine, vel priuilegio Cõcilijs generalibus interesse debent,

a Test Marcel. 1. in epist. 1. ad Episc. prou Antioch. & Pelag. 2. in epist. sua decret. in Bonifacio epist ad Zachariam Pap. scrib. & synodo Calcedo. Act. 1. & 2. Nicæna. tom. 1. Act. 6. & Nicolao 1. in epist. ad Michael. Imp.

bent, quosque idem prædecessor noster in suis Indictionibus, & alijs quibuscũque desuper confectis, & publicatis litteris, Concilio interesse voluit, per viscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi, hortamur, requirimus, & monemus, vt proximis futuris Kaléd. Maij, quem diem ad ipsum Concilium in eo, in quo nunc reperitur, statu resumendum & prosequendum, præuia matura deliberatione, & ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ auctoritatis plenitudine, ac venerabilium fratrum nostrorũ eiusdem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, & assensu, statuimus, decernimus, & declaramus, in ipsa ciuitate Tridenti, legitimo cessante impedimẽto, conuenire, & se congregare, ac ipsius Concilij continuationi, & prosecutioni, omni mora postposita, incumbere velint. Nos enim operam sedulò daturi sumus, vt eodem tempore, in eadem ciuitate, nostri omnino adsint Legati, per quos, si per ætatem nostram, valetudinemque, & Sedis Apostolicæ necessitates, personaliter adesse nequiuerimus, Spiritu sancto duce, ipsi Concilio præsidebimus: quacumque ipsius Concilij translatione, & suspensione, ceterisque contrarijs non obstantibus quibuscumque, ac præsertim illis, quæ idẽ prædecessor noster in suis litteris prædictis, quas cum omnibus, & singulis in eis conten-

Digitized by Google

tis clausulis & decretis in suo robore permanere volumus, atque decernimus, &, quatenus opus sit, innouamus, voluit non obstare: irritum nihilominùs decernentes, & inane, si secùs super his à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum, hortationis, requisitionis, monitionis, statuti, declarationis, innouationis, voluntatis, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autẽ hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri, & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, M. D. X L V I I I. Kal. Decemb. Pontificatus nostri Anno 1.

M. Cardinalis Crescen.

Rom. Amasæus.

SACRO-

Digitized by Google

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SESSIO VNDECIMA,

QVÆ EST PRIMA,

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA KAL. MAII, M.D.LI.

Decretum de resumendo Concilio.

PLACET ne vobis, ad laudem, & gloriam sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum, & generale Concilium Tridentinum, iuxta formam, & tenorem litterarum Sanctissimi Domini nostri, resumi debere, & procedendum esse ad vlteriora? *Responderunt*, PLACET.

Indictio futuræ Sessionis.

PLACET ne vobis, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse in futuris Kalendis Septembris? *Responderunt*, PLACET.

Digitized by Google

SESSIO XII.

QVÆ EST SECVNDA, SVB IVLIO III. PONT. MAX. CELEBRATA DIE PRIMA SEPTEMB. M. D. LI.

Decretum prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nuncijs, quæ in proximè præterita Seſsione ſequentem hanc hodie habendam, & ad vlteriora procedendum eſſe, decreuerat; cùm ob inclytæ Germanicæ nationis, cuius præcipuè cauſa agitur, abſentiam, ac nõ magnam ceterorum Patrum frequẽtiam procedere hactenus diſtulerit, de Venerabilium in Chriſto fratrum, & filiorum ſuorum, Maguntini, & Treuerenſis Archiepiſcoporum, ac ſacri Romani Imperij Principum Electorum, & complurium ipſius, aliarúmque prouinciarum Epiſcoporum, ſub hanc ipſam diem aduentu in Domino exultans, & dignas ipſi omnipotenti Deo agens gratias, firmam-

Digitized by Google

firmamque ſpem concipiens quàm plurimos alios, tam ipſius Germanicæ, quàm aliarum nationum Prælatos, & ſui officij debito, & hoc exemplo commotos, propediem eſſe venturos, futuram Seſsionem ad quadrageſimam diem, quæ erit vndecima menſis Octobris, proximè ſequentis, indicit; & Concilium ipſum in ſtatu, in quo reperitur, proſequendo, cùm in præteritis Seſsionibus de ſeptem Sacramentis nouæ legis in genere, & in ſpecie de Baptiſmate, & Confirmatione definitum fuerit, ſtatuit, & decernit de ſanctiſsimæ Euchariſtiæ Sacramento; necnon, quod ad reformationem attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem & commodiorem Prælatorum reſidentiam pertinent, agi & tractari debere; ac monet, & hortatur omnes Patres, vt interim, Domini noſtri Ieſu Chriſti exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, ieiunijs, & orationibus vacent; vt tandem placatus, qui in ſæcula ſit benedictus, Deus corda hominum ad veræ ſuæ fidei agnitionem, & ſanctæ matris Eccleſiæ vnitatem, ac rectè viuendi normam reducere dignetur.

Digitized by Google

SESSIO XIII.

QVÆ EST TERTIA,

SVB IVLIO III. PONT. MAX. CELEBRATA DIE XI. OCT. M. D. LI.

Decretum de sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentiin ea eisdẽ sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuncijs, etsi in eum finem, non absq; peculiari Spiritus sancti ductu, & gubernatione conuenerit, vt veram, & antiquam de fide & Sacramentis doctrinam exponeret, & vt hæresibus omnibus, & alijs grauissimis incõmodis, quibus Dei Ecclesia miserè nunc exagitatur, & in multas, & varias partes scinditur, remediũ afferret; hoc præsertim iam inde à principio in votis habuit, *a* vt stirpitus conuelleret zizania execrabilium errorum, & schismatum, quę inimicus homo his nostris calamitosis temporibus in doctrina fidei, vsu & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ superseminauit: quã alioqui Saluator noster in Ecclesia sua, tamquam symbolum

a Matth. 13.

Digitized by Google

lum reliquit eius vnitatis, & caritatis; qua Christianos omnes inter se coniunctos, & copulatos esse voluit. Itaque eadem sacrosancta Synodus sanam, & sinceram illam de venerabili hoc & diuino Eucharistiæ Sacramento doctrinam tradens, quam semper Catholica Ecclesia, ab ipso Iesu Christo, Domino nostro, & eius Apostolis erudita, atque à Spiritu sancto, illi *a* omnem veritatem in dies suggerente, edocta, retinuit, & ad finem vsque sæculi conseruabit; omnibus Christi fidelibus interdicit, ne post hac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quàm vt est hoc præsenti decreto explicatum, atque definitum.

a Luc. 22. c. 1 vers. eg. protc. 21. dictã. & inf. Sess. 22. c p. 1. & supra Sess. 5. Ioan. 16.

De reali præsentia Domini nostri Iesu Christi in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

CAPVT I.

PRINCIPIO docet sancta Synodus, & apertè, ac simpliciter profitetur, in almo sanctæ Eucharistiæ Sacramento, post panis, & vini consecrationem, Dominum nostrum, Iesum Christum, *b* verum Deum, atque hominem, verè, realiter, ac substantialiter sub specie illarum rerũ sensibilium cõtineri: nec enim hæc inter se pugnant, *c* vt ipse Saluator noster semper ad dexteram Patris in cælis assi-

b Ioan. 1.

c c. 1. de sũ. Tri. sup. Sess. 3. in symb. Ephe. 1. Mat. 19. infi

aſsideat, iuxta modum exiſtendi naturalem; & vt multis nihilominùs alijs in locis ſacramẽtaliter præſens ſua ſubſtantia nobis adſit, ea exiſtendi ratione, quam etſi verbis exprimere vix poſſumus: *a* poſsibilem tamen eſſe Deo, cogitatione per fidem illuſtrata, aſſequi poſſumus, & conſtantiſsimè credere debemus: ita enim maiores noſtri omnes, quotquot in vera Chriſti Eccleſia fuerũt, qui de ſanctiſsimo hoc Sacramento diſſeruerunt, apertiſsimè profeſsi ſunt, hoc tam admirabile Sacramentum in vltima cœna Redemptorem noſtrum inſtituiſſe; cùm poſt panis viniq́ue benedictionem, ſe ſuũ ipſius corpus illis præbere, ac ſuum ſanguinẽ, diſertis ac perſpicuis verbis teſtatus eſt: *b* quæ verba à ſanctis Euangeliſtis commemorata, *c* & à diuo Paulo poſteà repetita, cùm propriã illam, & apertiſsimam ſignificationem præ ſe ferant, ſecundùm quam à Patribus intellecta ſunt; indigniſsimum ſanè flagitium eſt, ea à quibuſdam contentioſis, & prauis hominibus ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus veritas carnis & ſanguinis Chriſti negatur, contra vniuerſum Eccleſiæ ſenſum detorqueri: quæ tamquam *d* columna & firmamentum veritatis, hæc ab impijs hominibus excogitata commenta, velut Satanica, deteſtata eſt, grato ſemper & memori animo præſtantiſsimum hoc Chriſti beneficium agnoſcens.

a Matth. 19. Lucæ 18.
b Matth. 26. Marci 14. Lucæ 22.
c 1. Cor. 11.
d 1. Tim. 3.

De

Digitized by Google

De ratione institutionis sanctissimi huius Sacramenti.

CAPVT II.

ERGO Saluator noster, discessurus ex hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc instituit, in quo diuitias diuini sui erga homines amoris velut effudit, [a] memoriam faciens mirabilium suorum; [b] & in illius sumptione colere nos sui memoriam præcepit, suamque annunciare mortem, donec ipse ad iudicandum mundum veniat. Sumi autem voluit Sacramentum hoc tamquam spiritualem animarum cibum, quo alantur, & confortentur viuentes vita illius, qui dixit: [c] Qui manducat me, & ipse viuet propter me: & tamquam antidotum, quo liberemur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus præseruemur. Pignus prætereà id esse voluit futuræ nostræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis, adeoque symbolum vnius illius corporis, [d] cuius ipse caput existit; cuique nos, tamquam membra arctissima, fidei, & caritatis connexione astrictos esse voluit; vt idipsum omnes diceremus, [e] Nec essent in nobis schismata.

a Psal. 110.
b 1. Cor. 11. Lucæ 22. 1. Cor. 11. c. iteratur. de cons. dist. 2.
c Ioan. 6.
d 1. Cor. 11. Ephes. 5. Roman. 12. 1. Cor. 5.
e 1. Cor. 1.

De

De excellentia sanctissimæ Eucharistiæ super reliqua Sacramenta.

CAPVT III.

COMMVNE hoc quidem est sanctissimæ [a] Eucharistiæ cum ceteris Sacramentis, symbolum esse rei sacræ, & inuisibilis gratiæ formã visibilẽ: verùm illud in ea excellens, & singulare reperitur, [b] quòd reliqua Sacramenta tunc primùm sanctificandi vim habent, cùm quis illis vtitur: at in Eucharistia ipse sanctitatis auctor ante vsum est: nondum enim Eucharistiam [c] de manu Domini Apostoli susceperunt, cùm verè tamen ipse affirmaret corpus suum esse, quod præbebat, & semper hæc fides in Ecclesia Dei fuit, statim post consecrationem [d] verum Domini nostri corpus, verumq; eius sanguinem sub panis & vini specie vnà cum ipsius anima & diuinitate existere; sed corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub vini specie, ex vi verborum, ipsum autem corpus sub specie vini, & sanguinem sub specie panis, animamq; sub vtraque, vi naturalis illius connexionis, & concomitantiæ, qua partes Christi Domini, [e] qui iã ex mortuis resurrexit, non ampliùs moriturus, inter se copulantur: Diuinitatem porrò propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima

a c. Sacrificiũ de consf. dist. 2.

b c. multi. 1. q. 1.

c Matt. 26. Marc. 14.

d Inf. can. 1.

e Rom. 6. c. semel Christus. c. iteratur. c. singuli. & c. qui manducant. de cõs. dist. 2. Infrà can. 3.

anima hypostaticam vnionem. Quapropter verissimum est, *a* tantundem sub alterutra specie, atque sub vtraque contineri: totus enim, & integer Christus, sub Panis specie, & sub quauis ipsius speciei parte, totus item sub vini specie, & sub eius partibus existit.

a Sess. 21. c. 3. Vide hom. 5 de Pascha, inter eas quæ Eus. Emisseno asscribūtur, & de cons. dist. 2. vbi pars est, &c.

De Transsubstantiatione.

CAPVT IIII.

QVONIAM autem Christus redemptor noster, corpus suū id, *b* quod sub specie panis offerebat, verè esse dixit; ideò persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denuò sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis & vini conuersionem fieri totius substantiæ *c* panis in substantiam corporis Christi, Domini nostri, & totius substantiæ vini in substantiam sanguinis eius: quæ conuersio conuenienter, & propriè à sancta Catholica Ecclesia Transsubstantiatio est appellata.

b Luc. 22. Ioan. 6. 2. Cor. 11.

c c. panis. de cons. dist. 2. c cum Marthæ de celeb. miss. infrà can. 2. in 2. Later. conc.

De cultu, & veneratione huic sanctissimo Sacramento exhibenda.

CAPVT V.

NVLLVS itaque dubitādi locus relinquitur, *d* quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia sēper recepto, latriç cul-

d Inf. can. 6

Digitized by Google

cultum, qui vero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant: neque enim ideò minùs est adorandum, quòd fuerit à Christo Domino, vt sumatur, institutum: nam illum eumdem Deum præsentem in eo adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: [a] Et adorent eum omnes Angeli Dei, quem Magi procidentes adorauerunt; [b] quem denique in Galilæa ab Apostolis adoratū fuisse, Scriptura testatur. Declarat prætereà sancta Synodus, piè & religiosè admodum in Dei Ecclesiam, [c] inductū fuisse hunc morem, vt singulis annis peculiari quodam, & festo die præcelsum hoc, & venerabile Sacramentum singulari veneratione, ac solemnitate celebraretur, [d] vtq; in processionibus reuerenter, & honorificè illud per vias, & loca publica circumferretur: æquissimum est enim sacros aliquos statutos esse dies, cùm Christiani omnes singulari, ac rara quadam significatione gratos, & memores testentur animos erga communem Dominum, [e] & redemptorem pro tam ineffabili, & planè diuino beneficio, quo mortis eius victoria, & triumphus repræsentatur: atque sic quidem oportuit victricem veritatem de mēdacio & hæresi triumphum agere; vt eius aduersarij in conspectu tanti splendoris, & in tanta vniuersæ Ecclesia lætitiæ positi, vel debilitati,

a Psal. 96. Heb. 1. Matth. 2.
b Matth. 28 Luc. 24.
c Vrbanus Papa, citatus Clementinarū li. 3. de reliq. & vene. sanct.
d Inf. can. 6.
e 1. Cor. 15. Heb. 2.

Digitized by Google

bilitati, & fracti tabeſcant, vel pudore affecti, & confuſi aliquando reſipiſcant.

De aſſeruando ſacræ Euchariſtiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo.

CAPVT VI.

CONSVETVDO [a] aſſeruandi in Sacrario ſanctam Euchariſtiam, adeò antiqua eſt, vt eam ſæculum etiam [b] Nicæni Cōcilij agnouerit. Porrò deferri ipſam ſacrã Euchariſtiam ad infirmos, & hunc vſum diligenter in Eccleſijs conſeruari, præterquam quòd cum ſumma æquitate, & ratione coniunctum eſt, tum multis in [c] Concilijs præceptum inuenitur, & vetuſtiſsimo Catholicæ [d] Eccleſiæ more eſt obſeruatum. Quare ſancta hæc Synodus retinendum omnino ſalutarem hunc, & neceſſarium morem ſtatuit.

a Infrà can. 7. c. ſanè. de celebr. miſ. c. 1. de cuſto. Euchar. c. Presbyte. de conſ. diſt. 2. b 1. Nicæni fortè c. 14. c Conc. Rhemen. cap. 2. Conc. Later. ſub Inn. 3. c. 26. c præſet. 93. diſt. d Ancyr. c. 6. 1. Nicæn. 12. Carth. 4. c. 77. 78. Aga. c. 15. &c.

De præparatione, quæ adhibenda eſt, vt dignè quis ſacram Euchariſtiam percipiat.

CAPVT VII.

SI non decet ad ſacras vllas functiones quempiam accedere, niſi ſanctè; certè, quo magis ſanctitas, & diuinitas cæleſtis huius Sacramenti viro Chriſtiano comperta eſt, eo diligen-

Digitized by Google

ligentiùs cauere ille debet, ne absque magna reuerentia, & sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cùm illa plena formidinis verba apud *a* Apostolum legamus: Qui manducat & bibit indignè, iudicium sibi manducat, & bibit, non diiudicans corpus Domini. Quare communicare volenti reuocãdum est in memoriam eius præceptum: *b* Probet seipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, vt nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumuis sibi *c* contritus videatur, absque præmissa Sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat: quod à Christianis omnibus, etiã ab ijs sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuò seruandum esse decreuit, modò non desit *d* illis copia confessoris, quòd si, necessitate vrgente, sacerdos absque præuia confessione celebrauerit, quàm primũ confiteatur.

a 1. Cor. 11. c. quid ergo c. sancta. c. sicut Iudas. & c. timorẽ. de cõs. di. 2.
b 1. Cor. 1. c. qui scelerat. de cõs. dist. c. 2. quotidie. & c. panem de cõs. di. 2. c. omnis qui. cũ seq. de pœn. dist. 1. c & infrà canone 11.
d inf. can. 11.

De vsu admirabilis huius Sacramenti.

CAPVT VIII.

QVOAD vsum autem, *e* rectè & sapiẽter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt: quosdam enim docuerunt Sacramentaliter dum-

e c. quid est. cũ seq. c. dupliciter. & c. in illo. de cons. dist. 2. Augustinus cõtra Don. sepè. Prosp. in lib. sent.

Digitized by Google

dumtaxat id ſumere, vt peccatores: alios tantùm ſpiritaliter, illos nimirum, qui voto propoſitum illum cæleſtem panem edentes, fide viua, *a* quæ per dilectionem operatur, fructum eius, & vtilitatem ſentiunt: tertios porrò ſacramentaliter ſimul & ſpiritaliter; hi autem ſunt, qui ita ſe priùs probant, & inſtruunt, *b* vt veſtem nuptialem induti ad diuinam hanc menſam accedant. In ſacramentali autem ſumptione ſemper in Eccleſia Dei mos fuit, vt laici à ſacerdotibus communionem acciperent; *c* ſacerdotes autem celebrantes ſe ipſos communicarent: qui mos, *d* tamquam ex traditione Apoſtolica deſcendens, iure, ac merito retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet ſancta Synodus, hortatur, rogat, & obſecrat per viſcera miſericordiæ Dei noſtri, vt omnes & ſinguli, qui Chriſtiano nomine cenſentur, in hoc vnitatis ſigno, in hoc vinculo caritatis, in hoc concordiæ ſymbolo iam tandem aliquando conueniant, & concordent, memoreſque tantæ maieſtatis & tam eximij amoris Ieſu Chriſti, Domini noſtri, *e* qui dilectam animam ſuam in noſtræ ſalutis pretium, & carnem ſuam nobis dedit ad manducandum; hæc ſacra myſteria corporis & ſanguinis eius fidei conſtantia, & firmitate, ea animi deuotione, ac pietate, & cultu credant, & venerentur,

a Gal. 5.

b inf. can. 8. Matth. 22.

c c. relatum. de cõſ. di. 2. inf. can. 10.

d Heb. 5. & 7.

e Ioan. 6. c. prima de conſ. diſt. 2.

vt panem illum superſubſtantialem frequenter ſuſcipere poſsint; & is verè eis ſit animæ vita, & perpetua ſanitas mentis; cuius vigore confortati, ex huius miſeræ peregrinationis itinere ad cæleſtem patriã peruenire valeant, eumdem [a] panem Angelorum, quem modò ſub ſacris velaminibus edunt, abſque vllo velamine manducaturi.

a Pſal. 77. c. reuera. & c. omnis. de cõſ. diſt. 2.

QVONIAM autem non eſt ſatis veritatẽ dicere, niſi detegantur, & refellantur errores; placuit ſanctæ Synodo, hos canones ſubiungere, vt omnes, iam agnita Catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hæreſes caueri vitarique debeant.

DE SACROSANCTO *Euchariſtiæ Sacramento.*

CANON I.

SI quis negauerit, [b] in ſanctiſsimæ Euchariſtiæ Sacramento contineri verè, realiter, & ſubſtantialiter corpus & ſanguinem vnà cum anima, & diuinitate Domini noſtri Ieſu Chriſti, ac proinde totum Chriſtum; ſed dixerit tantummodò eſſe in eo, vt in ſigno, vel figura, aut virtute; anathema ſit.

b Sup. c. 3. Concil. Cõſtanciẽſe.

CANON II.

SI quis dixerit [c] in ſacroſancto Euchariſtiæ Sacramento remanere ſubſtãtiam panis, &

c Conc. idẽ damnans artic. Ioan. VViclef.

Digitized by Google

& vini, vnà cum corpore, & ſanguine Domini noſtri Ieſu Chriſti; negaueritque mirabilem illam, & ſingularem conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtantiæ vini in ſanguinem, manentibus dumtaxat ſpeciebus panis, & vini; quam quidem conuerſionem Catholica Eccleſia aptiſsimè [a] Tranſſubſtantiationem appellat; anathema ſit. a ſup. c. 4.

CANON III.

SI quis negauerit, [b] in venerabili Sacramento Euchariſtiæ ſub vnaquaque ſpecie, & ſub ſingulis cuiuſque ſpeciei partibus, ſeparatione facta, totum Chriſtum contineri; anathema ſit.

b Conc. Florent. in dec. Eugenij ad Armenos. ſupr. cap. 3. & infr. Seſſ. 21. ca. 1. de commun.

CANON IIII.

SI quis dixerit, peracta conſecratione, in admirabili Euchariſtiæ Sacramẽto nõ eſſe corpus, & ſanguinem Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſed tantùm in vſu, dum ſumitur, non autem antè, vel poſt, [c] & in hoſtijs, ſeu particulis conſecratis, quæ poſt communionem reſeruantur, vel ſuperſunt, non remanere verum corpus Domini; anathema ſit.

c ſup. ca. 3.

CANON V.

SI quis dixerit [d] vel præcipuum fructum ſanctiſsimæ Euchariſtiæ eſſe remiſsionẽ peccatorum, vel ex ea non alios effectus prouenire; anathema ſit.

d Vide Cõc. Flor. ibid. ſuprà ca. 2.

Digitized by Google

CANON VI.

SI quis dixerit, in sancto Eucharistiæ Sacramento Christum vnigenitum Dei filium non esse [a] cultu latriæ, etiam externo, adorandum, atque ideò nec festiua peculiari celebritate venerandum, neque in processionibus, secūdùm laudabilem & vniuersalem Ecclesiæ sanctæ ritum, & consuetudinem, solemniter circùm gestandum, vel non publicè, vt adoretur, populo proponendum, & eius adoratores esse idololatras; anathema sit.

a sup. c. 3.

CANON VII.

SI quis dixerit, non licere, sacram Eucharistiam [b] in Sacrario reseruari, sed statim post consecrationem astantibus necessariò distribuendam, aut non licere, vt illa ad infirmos honorificè deferatur; anathema sit.

b suprà c. 6.

CANON VIII.

SI quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantùm manducari, [c] & non etiam sacramentaliter ac realiter; anathema sit.

c sup. c 8.

CANON IX.

SI quis negauerit, [d] omnes & singulos Christi fideles vtriusque sexus, cùm ad annos discretionis peruenerint, teneri singulis annis, saltem in Paschate, ad communicandum, [e] iuxta præceptum sanctæ matris Ecclesiæ; anathema sit.

d cā. omnis vtriusq. de pœn. & remiss. Conc. Lateran. sub Inn. 3. c. 21. & infrà Sess. 14. can. 8. de pœnit.

e Conc. Lateran. sub Inn. 3. c. 21. *Vide post finem huius libri.*

CA-

CANON X.

SI quis dixerit; *a* non licere sacerdoti celebranti seipsum communicare; anathema sit. a sup. c. 8.

CANON XI.

SI quis dixerit, *b* solã fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum; anathema sit. b sup. c. 17. Et, ne tantum Sacramentum indignè, atque ideò in mortem, & condemnationem, sumatur; statuit, atq; declarat ipsa sancta Synodus, illis quos consciẽtia peccati mortalis grauat, *c* c supr. c. 7. quantumcumque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, necessariò præmittendam esse Confessionem sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publicè disputando defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat.

Decretum de reformatione.

CAPVT I.

EADEM sacrosancta Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuncijs, intendens nonnulla statuere, quæ ad iurisdictionẽ pertinent Episcoporum, vt, iuxta proximæ Sessionis decretum, illi in cõmissis sibi ecclesijs eò libẽtiùs resideant, quò faciliùs, & cõmodiùs sibi subiectos regere, & in vitæ, ac morum

 ho-

Digitized by Google

a Tit. 1. 1. Timot. 3. 1. Pet. 5. dist. 45. in princ. di. 94 cap. vlt. dist. 95. c. esto subiectus.

honestate continere potuerint; illud primùm eos admonendos censet; *a* vt se pastores, non percussores, esse meminerint, atq; ita præesse sibi subditis oportere, vt non in eis dominẽtur, sed illos, tamquam filios, & fratres diligãt: elaborentque vt hortando, & monendo ab illicitis deterreant, ne, vbi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogantur: quos tamen si quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, *b* illa Apostoli est ab eis seruãda præceptio; vt illos arguant, obsecrent, increpent in omni bonitate, & patientia: cùm sæpè plus erga corrigendos agat beneuolẽtia, quàm austeritas; plus exhortatio, quàm comminatio; plus caritas, quàm potestas. Sin autẽ ob delicti grauitatẽ virga opus fuerit, tunc cũ mansuetudine rigor, cũ misericordia iudicium, cum lenitate seueritas adhibenda est; vt sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conseruetur; & qui correcti fuerint, emendẽtur; aut, si resipiscere noluerint, ceteri, salubri in eos animaduersionis exẽplo à vitijs deterreantur; cùm sit diligẽtis, & pij simul pastoris officium, morbis ouiũ leuia primùm adhibere fomenta; pòst, vbi morbi grauitas ita postulet, *c* ad acriora, & grauiora remedia descendere; sin autem ne ea quidem proficiant illis submouendis, ceteras saltem oues à contagionis periculo liberare. *d* Cùm igitur rei criminum

b 1. Tim. 4.

c c. resecandæ & c. corripiantur. 24 q. 3. d c. cùm speciali §. porro de ele.

plerum-

plerumque, ad euitandas pœnas, & Episcoporum subterfugienda iudicia, querelas, & grauamina simulent; & appellationis diffugio iudicis processum impediant, ne remedio, ad innocentiæ præsidium instituto, ad iniquitatis defensionem abutātur, atque vt huiusmodi eorum calliditati, & tergiuersationi occurratur; ita statuit, & decreuit: [a] In causis visitationis, & correctionis, siue habilitatis, & inhabilitatis, nec non criminalibus, ab Episcopo, seu illius in spiritualibus Vicario generali, ante definitiuam sententiam, ab interlocutoria, vel alio quocumque grauamine, non appelletur: nec Episcopus, seu vicarius appellationi huiusmodi, tamquam friuolæ, deferre teneatur; sed, ea, ac quacumque inhibitione ab appellationis iudice emanata, necnō omni stylo, & consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstante, ad vlteriora valeat procedere; [b] nisi grauamen huiusmodi per definitiuam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiua appellari non posit: quibus casibus sacrorum, & antiquorum Canonum statuta illibata persistant.

a Infrà Sess. 22. c. 1. & 24. c. 20. de refor.

b c. vt debitus, de appel. cum sim.

CAPVT II.

A SENTENTIA Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarij generalis, in criminalibus appellationis causa, vbi appellatio-

ni locus fuerit, si Apostolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, Metropolitano, seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali; aut, si ille aliqua de causa suspectus foret, vel vltra duas legales diætas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, vni ex vicinioribus Episcopis, seu illorum vicarijs, non autem inferioribus iudicibus, committatur.

CAPVT III.

REVS, ab Episcopo, aut eius Vicario in spiritualibus generali, in criminali causa appellans, coram iudice, ad quem appellauit, acta primæ instantiæ omnino producat: & iudex, nisi illis visis, ad eius absolutionem minimè procedat. Is auté, à quo appellatum fuerit, intra xxx. dies acta ipsa postulanti gratis exhibeat, alioqui absque illis causa appellationis huiusmodi prout iustitia suaserit, terminetur.

conforma

CAPVT IIII.

a Carth. 10 Vide 3. q. 2 suggero. & 15. q. 7. Felix Episc.
b 2. Hispalen. c. 6.
c c. si quis cum seq. 14. q. 7. c degradatio. de pœn. in 6.

CVM verò tam grauia nonnumquam sint delicta, [a] ab Ecclesiasticis commissa personis, vt ob eorũ atrocitatem è sacris Ordinibus deponendæ, & curiæ sint tradendæ sæculari: in quo [b] secundùm sacros Canones certus Episcoporum numerus requiritur: [c] quod si omnes adhibere difficile esset, debita iuris executio differretur: si quando autem interuenire

nire possent, eorum residentia intermitteretur: propterea statuit, & decreuit: Episcopo per se, seu illius Vicarium in spiritualibus generalem, contra Clericum, in sacris etiam presbyteratus Ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, nec non verbalem depositionem, & per seipsum etiam ad actualem, atque solemnẽ degradationẽ ab ipsis Ordinibus, & gradibus Ecclesiasticis, in casibus, in quibus aliorũ Episcoporũ præsentia, in numero à canonibus definito, requiritur, etiam absq; illis procedere liceat: adhibitis tamẽ & in hoc sibi assistẽtibus totidẽ Abbatibus, vsum mitræ & baculi ex priuilegio Apostolico habentibus, si in ciuitate, aut diœcesi reperiri, & cõmodè interesse possint; alioquin alijs personis in Ecclesiastica dignitate constitutis, quæ ætate graues, ac iuris scientia commendabiles existant.

CAPVT V.

ET quoniam per fictas causas, quæ tamẽ satis probabiles videntur, interdum accidit, vt nonnulli eiusmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ, illis Episcoporum iusta seueritate inflictæ, aut remittũtur omnino, aut minuuntur; cùm non ferendum sit, vt mendaciũ, quod tantopere Deo displicet, non modò ipsum a impunitũ sit, verùm etiã alterius delicti veniam impetret mentienti: iccircò, vt sequitur, statuit,

a Exod. 23 Leuit. 19. Prouer. 6. 8. 10. 12. & 19 c. si quis dixerit cum seq. & c nemo peritorum 12 §. 13.

ſtatuit,& decreuit: Epiſcopus apud Eccleſiam ſuam reſidens, de ſurreptione, & obreptione gratiæ, quæ ſuper abſolutione alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipſe inquirere cœperat, aut remiſsione pœnæ, ad quam criminoſus per eum condemnatus fuerit, falſis precibus impetratur, per ſeipſum, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegatus, *a* etiam ſummariè cognoſcat; ipſamque gratiam, poſtquam per falſi narrationem, aut veri taciturnitatem obtentam eſſe, legitimè conſtiterit, non admittat.

a c.ſuper litteris, & c.cum dilecta.de reſcr.

CAPVT VI.

QVONIAM verò ſubditi Epiſcopo, *b* tametſi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odiſſe, & tamquam iniuria affecti ſint, falſa illi crimina obijcere ſolent; vt, quoquo pacto poſsint, ei moleſtiam exhibeant; cuius vexationis timor plerumque illũ ad inquirenda, & punienda eorum delicta ſegniorem reddit: iccircò, ne is magno ſuo, & Eccleſiæ incommodo gregem ſibi creditum relinquere, ac non ſine Epiſcopalis dignitatis diminutione vagari cogatur, ita ſtatuit, & decreuit: *c* Epiſcopus, niſi ob cauſam, ex qua deponendus, ſiue priuandus veniret, etiam ſi ex officio, aut per inquiſitionem, ſeu denunciationem, vel accuſationem, ſiue alio quouis

b c.ſunt nõ nulli.2.q.7.

c vide Seſſ. 14.c.5.

modo

modo procedatur, vt personaliter compareat, nequaquam citetur, vel moneatur.

CAPVT VII.

TESTES in causa criminali ad *a* informationem, vel iudicia, seu aliàs in causa principali contra Episcopum, nisi contestes, & bonæ conuersationis, existimationis, & famæ fuerint, nō recipiantur; & si odio, temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint, grauibus pœnis multentur.

a c. accusatio quoque c accusatio Episcoporū 6. testes. 2. q. 7. & c. vlt 2. q. 5. Cōc. Rom. sub Siluest. 1. iuxta Anacleti Pap. epist. 2 & Carthag 2. c. 6. & Carthag. 4. c. 96. & Sixt. 3. epist 3. c 3.

CAPVT VIII.

CAVSÆ Episcoporum, cùm pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Max. referantur, ac per ipsum terminentur.

Decretum prorogationis definitionis quatuor articulorum de Sacramento Eucharistiæ, & salui conductus Protestantibus dandi.

EADEM sancta Synodus errores omnes, qui super hoc sanctissimo Sacramento repullularunt, tamquam vepres ex agro Dominico euellere, ac omnium fidelium saluti prospicere cupiens, quotidianis precibus Deo omnipotenti piè oblatis, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes, articulos diligen-

tissima

Digitized by Google

tiſsima veritatis Catholicæ inquiſitione tra-
ctatos, plurimis, accuratiſsimiſque pro rerum
grauitate diſputationibus habitis, cognitis
quoque præſtantiſsimorum Theologorũ ſen-
tentijs, hos etiã tractabat: An neceſſariũ ſit ad
ſalutem, & diuino iure præceptum, vt ſinguli
Chriſti fideles ſub vtraque ſpecie ipſum vene-
rabile Sacramentum accipiant. Et: Num mi-
nus ſumat, qui ſub altera, quã qui ſub vtraque
communicat. Et: An errauerit ſancta mater
Eccleſia, laicos, & nõ celebrantes ſacerdotes,
ſub panis ſpecie dumtaxat communicãdo. Et:
An paruuli etiam cõmunicandi ſint. Sed quo-
niam ex nobiliſsima Germaniæ prouincia ij,
qui ſe Proteſtantes nominant, ſuper his ipſis
articulis, antequam definiãtur, audiri à ſancta
Synodo cupiunt, & eam ob cauſam fidem pu-
blicam ab illa poſtularũt, vt ipſis tutò huc ve-
nire, & in hac vrbe commorari, ac liberè corã
Synodo dicere, atque proponere quæ ſenſe-
rint, & poſteà, cùm libuerit, recedere liceat:
ſancta ipſa Synodus, licet magno deſiderio
eorum aduentum multos anteà menſes exſpe-
ctarit, tamen, vt pia mater, quæ ingemiſcit, &
parturit, ſummopere id deſiderans, ac laborãs,
vt in ijs, qui Chriſtiano nomine cenſentur,
nulla ſint ſchiſmata, ſed quemadmodum eum-
dem omnes Deũ, & Redemptoré agnoſcunt,
ita idem dicant, idem credant, idem ſapiant,
confi-

confidens Dei misericordia, & sperans fore, vt illi in sanctißimã & salutarẽ vnius fidei, spei, caritatisque concordiã redigantur, libẽter eis in hac re morem gerens, securitatẽ, & fidẽ, vt petierũt, publicam, quã saluum conductũ vocant, quo ad se pertinet, eius, qui infrà scriptus erit, tenoris, dedit, atque cõceßit: & eorũ causa definitionem illorum articulorum ad secũdam Seßionem distulit; quam, vt illi cõmodè interesse possent, in diem festũ Conuersionis D. Pauli, quæ erit vigesima quinta die mensis Ianuarij, anni sequentis, indixit. Illudque prætereà statuit, vt in eadẽ Seßione de Sacrificio Missæ agatur, propter magnam vtriusque rei connexionẽ, intereà seßione proxima de Pœnitentiæ & extremæ Vnctionis Sacramentis tractandum: illam autem die festo D. Catharinæ virginis, & martyris, qui erit vigesima quinta Nouembris, habendam esse decreuit, simulque vt in vtraque materiam reformationis prosequatur.

SALVVS CONDVCTVS DATVS PROTESTANTIBVS.

SACROSANCTA generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu sancto legitimè cõgregata, præsidẽtibus in ea eisdẽ sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nũcijs, omnibus, & sin-

& singulis, siue Ecclesiasticis, siue sæcularibus personis vniuersæ Germaniæ, cuiuscũque gradus, status, conditionis, qualitatis sint, quæ ad œcumenicum hoc, & generale Conciliũ accedere voluerint, vt de ijs rebus, quæ in ipsa Synodo tractari debent, omni liberalitate conferre, proponere, & tractare, at ad ipsum œcumenicum Concilium liberè, & tutò venire, & in eo manere, & commorari, ac articulos, quot illis videbitur, tam scripto, quàm verbo, offerre, proponere, & cum Patribus, siue ijs, qui ab ipsa sancta Synodo delecti fuerint, conferre, & absque vllis cõuicijs, & contumelijs disputare, necnon quando illis placuerit, recedere possint, & valeant, publicam fidem, & plenam securitatem, quam saluum conductum appellant, cum omnibus, & singulis clausulis, & decretis necessarijs, & opportunis, etiam si specialiter, & non per verba generalia exprimi deberent, quæ pro expressis haberi voluit, quantum ad ipsam sanctam Synodum spectat, concedit. Placuit prætereà sanctæ Synodo, vt, si pro maiori libertate, ac securitate eorum, certos tam pro commissis, quàm pro committendis per eos delictis, iudices eis deputari cupiant, illos sibi beneuolos nominent, etiam si delicta ipsa quantumcumque enormia, ac hæresim sapientia fuerint.

SES-

Digitized by Google

SESSIO XIIII.

QVÆ EST QVARTA, SVB IVLIO III. PONT. MAX CELEBRATA DIE XXV. NOVEMBRIS, M. D. LI.

Doctrina de sanctissimis Pœnitentiæ, & extremæ Vnctionis Sacramentis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuncijs, quamuis in decreto de a iustificatione multus fuerit de Pœnitentiæ Sacramento (propter locorum cognationem) necessaria quadã ratione sermo interpositus: tanta nihilominùs circa illud nostra hac ætate diuersorum errorum est multitudo, vt non parum publicæ vtilitatis retulerit, de eo exactiorem & pleniorem definitionem tradidisse; in qua demonstratis, & conuulsis, Spiritus sancti præsidio, vniuersis erroribus, Catholica veritas perspicua, & illustris fieret; quam nunc sancta hæc Synodus Christianis omnibus perpetuò seruandam proponit.

a Sup. Sess. 6. cap. 14.

De necessitate, & institutione Sacramenti Pœnitentiæ.

CAPVT I.

SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, vt iustitiam, in Baptismo, ipsius beneficio, & gratia, susceptam, constanter tuerentur; non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum. a Quoniam autem Deus, diues in misericordia, cognouit figmentum nostrum; illis etiam vitæ remedium contulit, qui sese posteà in peccati seruitutem, & Dæmonis potestatem tradidissent, Sacramentum videlicet pœnitentiæ; quo lapsis post Baptismum, beneficium mortis Christi applicatur. b Fuit quidem Pœnitentia vniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore ad gratiam, & iustitiam assequendã necessaria, illis etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petiuissent, vt, peruersitate abiecta, & emendata, tantam Dei offensionẽ cum peccati odio, & pio animi dolore detestarentur: vnde Propheta ait: c Cõuertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris: & non erit vobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit: d Nisi pœnitentiã egeritis, omnes similiter peribitis. Et princeps

a inf. can. 1. Psalm. 102. Ephes. 2. Sic Inno. 1. epist. 91. inter epist. Aug. Nam quamuis redemisset, &c. & Cyprianus ab Aug. citat⁹ l. 2. contra Iulian. c 8. Quã benigna, quam necessaria. b Sup. Sess. 6. c. 14. de iustif. Cõc. Cabilon. c. 8. c Ezech. 18

d Luc. 13.

ceps

Digitized by Google

ceps Apostolorum Petrus peccatoribus Baptismo initiandis pœnitentiam commendans, dicebat: a Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrûm. Porrò nec ante aduentum Christi Pœnitentia erat Sacramentum, nec est post aduentum illius cuiquam ante Baptismum. Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipuè instituit, cùm à mortuis excitatus, insufflauit in discipulos suos, dicens: b Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorũ retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto, & verbis tam perspicuis, potestatem remittendi & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles post Baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, vniuersorum Patrum consensus semper intellexit. Et Nouatianos, remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia Catholica, tamquam hæreticos explosit, atque condemnauit. Quare verissimum hunc illorum verborum Domini sensum sancta hæc Synodus probans, & recipiens, damnat eorum commenticias interpretationes, qui verba illa ad potestatem prædicandi verbum Dei, & Christi Euãgelium annunciandi, contra huiusmodi Sacramenti institutionem falsò detorquent.

a Act. 2. c. agunt. & c proprie de cons. dist. 4.

b Ioan. 20. Matth. 16. c. vt constitueretur. 50 dist. & infrà cap. 8 in fi. & can. 3.

De

De differentia Sacramenti Pœnitentiæ, & Baptiſmi.

CAPVT II.

CETERVM hoc Sacramentum [a] multis rationibus à Baptiſmo differre dignoſcitur: nã præterquã quòd materia, & forma, quibus Sacramenti eſſentia perficitur, longiſsimè diſsidet: conſtat certè, Baptiſmi miniſtrum iudicem eſſe non oportere, cùm Eccleſia in neminem iudicium exerceat, qui non priùs in ipſam per Baptiſmi ianuam fuerit ingreſſus. [b] Quid enim mihi, inquit Apoſtolus, de ijs, qui foris ſunt, iudicare? Secùs eſt de domeſticis fidei, quos Chriſtus Dominus [c] lauacro Baptiſmi ſui corporis membra ſemel effecit, nam hos, ſi ſe poſteà crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptiſmo ablui, cùm id in Eccleſia Catholica nulla ratione liceat, ſed ante hoc tribunal, tamquam reos, ſiſti voluit: vt per ſacerdotum ſententiam non ſemel, ſed quoties ab admiſsis peccatis ad ipſum pœnitentes confugerint, poſſent liberari: alius eſt prætereà Baptiſmi, & alius Pœnitentiæ fructus: per Baptiſmum enim Chriſtum [d] induẽtes, noua prorſus in illo efficimur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remiſsionem conſequentes: ad quam tamen nouu-

[a] Sup. Seſſ. 6. de iuſtif. cap. 14. & infr. can. 4.

[b] 1. Cor. 5. in fi. c. multi. 2. q. 1. c. gaudemus de diuor.

[c] 1. Cor. 12. b. c. verbũ de pœnit. diſt. 1.

[d] Gal. 5.

nouitatem,& integritatem per Sacramentum Pœnitentiæ, ſine magnis noſtris fletibus, & laboribus, diuina id exigente iuſtitia, peruenire nequaquam poſſumus: vt meritò Pœnitentia laborioſus quidam Baptiſmus à ſanctis Patribus dictus fuerit. Eſt autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapſis poſt Baptiſmum ad ſalutem neceſſarium, vt nondum regeneratis ipſe Baptiſmus.

De partibus, & fructu huius Sacramenti.

CAPVT III.

DOCET præterea ſancta Synodus, Sacramenti Pœnitentiæ formam, in qua præcipuè ipſius vis ſita eſt, in illis miniſtri verbis poſitam eſſe: Ego te abſoluo, &c. quibus quidem de Eccleſiæ ſanctæ more preces quædam laudabiliter adiunguntur: ad ipſius tamẽ formæ eſſentiam nequaquam ſpectant, neque ad ipſius Sacramenti adminiſtrationem ſunt neceſſariæ. Sunt autẽ quaſi materia huius Sacramenti ipſius pœnitentis actus, [a] nẽpe Contritio, Confeſsio, & Satisfactio. Qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remiſſionem ex Dei inſtitutione requiruntur, hac ratione Pœnitẽtiæ partes dicuntur. Sanè verò res, & effectus huius Sacramenti, quantum ad

[a] Sup. Seſſ. 6. de iuſtif. c. 14. & infrà can. 4.

Digitized by Google

eius vim, & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in viris pijs, & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiæ pax, ac serenitas cũ vehementi spiritus consolatione consequi solet. Hæc de partibus, & effectu huius Sacramenti sancta Synodus tradens, simul eorum sententias dãnat, qui Pœnitentiæ partes incussos cõscientiæ terrores, & fidem esse contendunt.

De Contritione.

CAPVT IIII.

a Sup. Sess. 6. de iustif. c. 6. & 14.

CONTRITIO, *a* quæ primum locum inter dictos pœnitẽtis actus habet, animi dolor, ac detestatio est de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero: Fuit autem quouis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic Contritionis motus necessarius; & in homine post Baptismum lapso ita demum præparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia diuinæ misericordiæ, & voto præstandi reliqua, coniunctus sit, quæ ad ritè suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus hanc Contritionem, non solũ *b* cessationem à peccato, & vitæ nouæ propositũ, & inchoationẽ, sed veteris etiam odiũ continere, iuxta illud: *c* Proijcite à vobis omnes iniquitates vestras,

b Inf. can. 5

c Ezech. 18

in quibus præuaricati estis; & facite vobis cor nouum & spiritũ nouũ. Et certè, qui illos Sanctorum clamores considerauerit: [a] Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: [b] Laboraui in gemitu meo: lauabo per singulas noctes lectum meum: [c] Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ: & alios huius generis: facilè intelliget, eos ex vehemẽti quodam anteactæ vitæ odio, & ingenti peccatorũ detestatione manasse. Docet prætereà, etsi Contritionem hanc aliquãdo caritate perfectam esse contingat, hominẽque Deo recõciliare, priusquã hoc Sacramẽtum actu suscipiatur; ipsam nihilominùs recõciliationẽ ipsi Cõtritioni, sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendã. Illã verò Contritionẽ imperfectã, quæ Attritio dicitur; quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ, & pœnarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum spe veniæ; declarat, non solùm non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, verùm etiam donum Dei esse & Spiritus sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantùm mouentis, quo pœnitens adiutus viam sibi ad iustitiam parat. Et quamuis sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat; tamen eum ad Dei gratiã in

a Psal. 50. c. & venit de pœn dist. 1. c. totam de pœnit. dist. 3.
b Psalm. 6.
c Esa. 38.

Digitized by Google

in Sacramento Pœnitẽtiæ impetrandũ diſponit. Hoc enim timore vtiliter [a] concuſsi Niniuitæ, ad Ionæ prædicationem, plenam terroribus pœnitentiam egerunt, & miſericordiam à Domino impetrarunt. Quamobrem falsò quidam calumniantur Catholicos ſcriptores, quaſi tradiderint Sacramentum Pœnitentiæ, abſque bono motu ſuſcipientium, gratiã conferre: quod numquam Eccleſia Dei docuit, nec ſenſit: ſed & falsò docent; Contritionem eſſe extortam, & coactam, non liberam, & voluntariam.

a Ionæ 3. Matth. 12. Lucæ 11. c. quãobrẽ. de pœn. di. 1

De Confeſsione.

CAPVT V.

EX [b] inſtitutione Sacramenti Pœnitentiæ, iam explicata, vniuerſa Eccleſia ſemper intellexit, inſtitutam etiam eſſe à Domino integram peccatorum Confeſsionem, & omnibus poſt Baptiſmum lapſis iure diuino neceſſariam exiſtere: quia Dominus noſter Ieſus Chriſtus, [c] è terris aſcenſurus ad cælos, ſacerdotes ſui ipſius Vicarios reliquit, tamquã præſides, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Chriſti fideles ceciderint, quo, pro poteſtate Clauium remiſsionis, aut retentionis peccatorum, ſententiam pronuncient: conſtat enim, ſacerdotes iudiciũ hoc,

b Lucæ 5. & 17. Iac. 1. 1. Ioan. 1. infr. can. 6.

c Ioan. 20. Matth. 16. c. verbũ de pœn. diſt. 1. & c. adhuc de pœnit. diſt. 3.

Digitized by Google

hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potiùs in specie, ac sigillatim, sua ipsi peccata declarassent. *a* Ex his colligitur, oportere à pœnitētibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discusſionem conſcientiam habent, in confesſione recenseri, etiamsi occultisſima illa sint, & tantùm aduersus duo vltima *b* Decalogi præcepta cōmissa, quæ nonnūquam animum grauiùs sauciant, & periculosiora sunt ijs quæ in manifesto admittuntur: nam venialia, quibus à gratia Dei non excludimur, *c* & in quæ frequentiùs labimur, quamquam rectè & vtiliter, citraque omnem præsumptionem in confesſione dicantur, quod piorum hominum vsus demonstrat, taceri tamen citra culpam, multisq; alijs remedijs expiari possunt. Verùm, cùm vniuersa mortalia peccata, etiam cogitationis, *d* homines iræ filios, & Dei inimicos reddant; necessum est, omnium etiam veniam, cum aperta, & verecunda Confesſione, à Deo quærere. Itaque dum omnia, quæ memoriæ occurrunt, peccata Christi fideles confiteri student, proculdubiò omnia diuinæ misericordiæ agnoscenda exponunt: qui verò secùs faciunt, & scienter aliqua retinent, nihil diuinæ bonitati per sacerdotem remittendum

a inf. can. 6.

b Deut 5.

c suprà Sess. 6. can. 23. c. adhuc. & c de quotidianis de pœn. dist. 3.

d Ephes. 2.

proponunt: si enim erubescat ægrotus vulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat. Colligitur prætereà, etiam eas circũstantias in Confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant: quòd sine illis peccata ipsa neque à pœnitentibus integrè exponantur, nec iudicibus innotescant; & fieri nequeat, vt de grauitate criminum rectè censere possint, & pœnam, quam oportet, pro illis pœnitentibus imponere: vnde alienum à ratione est, docere circumstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse; aut vnam tantùm circumstantiam confitendam esse, nempe peccasse in fratrem. Sed & impium est, Confessionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impossibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarũ appellare: constat enim, nihil aliud in Ecclesia à pœnitentibus exigi, quàm vt, postquam quisque diligentiùs se excusserit, & conscientiæ suæ sinus omnes, & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum, & Deum suum mortaliter offendisse meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in vniuersum, eadem Confessione inclusa esse intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: a Ab occultis meis munda me Domine. Ipsa verò huiusmodi Confessionis difficultas, ac peccata detegen-

a Psalm. 18.

tegendi verecũdia grauis quidem videri posset, nisi tot tantisq; commodis, & consolationibus leuaretur, quæ omnibus, dignè ad hoc Sacramentũ accedentibus, per Absolutionem certissimè conferuntur. Ceterũ, quò ad modũ confitendi secretò apud solum sacerdotem, etsi Christus non vetuerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, & sui humiliationẽ, cùm ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesiæ offensæ ædificationem, delicta sua publicè confiteri possit: non est tamẽ hoc diuino præcepto mandatum, nec satis consultè humana aliqua lege preciperetur, vt delicta, præsertim secreta, publica essent confessione aperienda; vnde cũ à sanctissimis, [a] & antiquissimis Patribus, magno, vnanimique consensu, secreta Confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta vsa est, & modò etiam vtitur, fuerit semper commẽdata; manifestè refellitur inanis eorum calumnia, qui eam à diuino mãdato alienam, & inuentum humanum esse, atq; à [b] Patribus, in Concilio Lateranensi cõgregatis, initium habuisse docere non verentur: neque enim per Lateranense Conciliũ Ecclesia [c] statuit, vt Christi fideles confiterentur, quod iure diuino necessarium, & institutum esse intellexerat; sed vt præceptum Confessionis, saltẽ semel in anno, ab omnibus, & singulis, cũ ad annos discretionis peruenisset, impleretur:

a Cõc. Cabilon, c. 33.

b inf. can. 8. & 14.

c Conc. Lateran. sub Inn. 3. c. 21. c. omnis vtriusq. de pœn. & remiss.

Digitized by Google

retur: vnde iam in vniuersa Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu, obseruatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo, & maximè acceptabili tempore Quadragesimæ: quem morem hæc sancta Synodus maximè probat, & amplectitur, tamquam pium, & meritò retinendum.

De ministro huius Sacramenti, & Absolutione.

CAPVT VI.

CIRCA ministrum autem huius Sacramenti, declarat sancta Synodus, falsas esse, & à veritate Euangelij penitus alienas doctrinas *a* omnes, quæ ad alios quosuis homines, præter Episcopos, & Sacerdotes, Clauiũ ministeriũ perniciosè extendũt; putãtes verba illa Domini, *b* Quæcumq; alligaueritis super terram, erunt alligata & in cælo, & quæcumq; solueritis super terram, erũt soluta & in cælo; *c* &, Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorũ retinueritis, retenta sunt: ad omnes Christi fideles indifferenter, & promiscuè *d* contra institutionem huius Sacramenti, ita fuisse dicta, vt quiuis potestatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem, si correptus acquieuerit; secreta verò per spontaneam Confessionem, cuicumque factam. Docet quoque, etiam

a inf. can. 10

b Matth. 16. & 18.

c Ioan. 20.

d suprà Ses. 7. de sacra. can. 10.

etiam ſacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus ſancti, in ordinatione collatam, tamquam Chriſti miniſtros, functionem remittendi peccata exercere, eosq; prauè ſentire, qui in malis ſacerdotibus hanc poteſtatem non eſſe contendunt. *a* Quamuis autem Abſolutio ſacerdotis alieni beneficij ſit diſpenſatio; tamen non eſt ſolum nudum miniſterium, vel annunciandi Euangelium, vel declarandi remiſſa eſſe peccata; ſed ad inſtar actus iudicialis, quo ab ipſo, velut à iudice, ſententia pronunciatur: atque ideò non debet pœnitens adeò ſibi de ſua ipſius fide blandiri, vt etiam *b* ſi nulla illi adſit contritio, aut ſacerdoti animus ſeriò agendi, & verè abſoluẽdi deſit; putet tamẽ ſe, propter ſuam ſolam fidem, verè, & coram Deo eſſe abſolutum: nec enim fides ſine Pœnitentia remiſsionem vllam peccatorum præſtaret: nec is eſſet, niſi ſalutis ſuæ negligentiſsimus, qui ſacerdotem ioco ſe abſoluẽtem cognoſceret; & non alium, ſeriò agẽtem ſedulò requireret.

a c. ſecundũ eccleſiæ. 19 diſt. & c. non nocet. 1. q. 1.

b inf. cap. 9.

Vide post finem huius libri.

De caſuum reſeruatione.

CAPVT VII.

QVONIAM igitur natura, & ratio iudicij illud expoſcit, vt ſententia in ſubditos dumtaxat feratur, *c* perſuaſum ſemper in

c c. ſi epiſc. de pœnit. in 6.

in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti Absolutionem eam esse debere, quam sacerdos in eũ profert, in quem ordinariã, aut subdelegatã non habet iurisdictioné. Magnopere verò ad Christiani populi disciplinã pertinere, sanctissimis Patribus nostris visum est, vt atrociora quædam & grauiora crimina non à quibusuis, sed à summis dumtaxat sacerdotibus, absoluerentur: a vnde meritò Pontifices Max. pro suprema potestate, sibi in Ecclesia vniuersa tradita, causas aliquas criminum grauiores suo potuerũt peculiari iudicio reseruare. Neq; dubitandum est, quando omnia, quæ à Deo sunt, ordinata sunt, quin hoc idem b Episcopis omnibus in sua cuique diœcesi, in ædificationé tamen, non in destructioné, liceat, pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores sacerdotes auctoritate, præsertim quo ad illa, quibus excõmunicationis censura annexa est. Hanc autem delictorum reseruationem, consonum est diuinæ auctoritati, non tantùm in externa politia, sed etiam coram Deo vim habere: verumtamen piè admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadé Ecclesia Dei custoditum semper fuit, c vt nulla sit reseruatio in articulo mortis: atque ideò omnes sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibusuis peccatis, & censuris absoluere possunt: extra quem arti-

a c. si quis suadet. 17. q. 4. c. ita quorumdã de iud. c. cõquest. de sẽt. excomm. c. quicumque. eo tit. in. 6. & c. 2. eod. tit. in Clem. c. & si domi niũ. de pœn. in extrauag. comm. cum sim. Rom. 13
b Vide Ses. 24. c. 6. post matrimon.
c c. felic. de pœn. in 6. c. pastoral. de off. ord. c. cupientes. de pœ. in Clem. c. inter cunctas. §. duos de prin. in extrau. com. Cælest. epi. 2. c. 2. & 4. Carth. c. 76. & 11. Toletan. c. 12.

articulum sacerdotes cùm nihil possint in casibus reseruatis, id vnum pœnitẽtibus persuadere nitantur, vt ad Superiores, & legitimos iudices pro beneficio Absolutionis accedant.

De satisfactionis necessitate, & fructu.

CAPVT VIII.

DEMVM, [a] quo ad Satisfactionem, quæ ex omnibus Pœnitentiæ partibus, quemadmodum à Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata, ita vna maximè nostra ætate, summo pietatis prætextu, impugnatur ab ijs, qui speciem pietatis habent, virtutem autem eius abnegarũt: sancta Synodus declarat, falsum omnino esse, & à verbo Dei alienum, culpam à [b] Domino numquam remitti, quin vniuersa etiam pœna condonetur: perspicua enim, & illustria in sacris litteris exempla reperiuntur, quibus, præter diuinam traditionem, hic error quàm manifestissimè reuincitur. Sanæ & diuinæ iustitiæ ratio exigere videtur, vt aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint; aliter verò, qui semel à peccati, & Dæmonis seruitute liberati, & accepto Spiritus sancti dono, scientes templum [c] Dei violare, & Spiritum sanctum cõtristare non formidauerint.

Et

a de pœnit. dist. 3. circa prin.

b inf. can. 11. Gen. 2. 2. Reg. 12. Num. 12. & 20. Ses. 6. can. 30. & ca. 14.

c 1. Cor. 3. Ephes. 4.

Digitized by Google

Et diuinam clementiam decet, ne ita nobis absque vlla Satisfactione peccata dimittantur, vt, occasione accepta, peccata leuiora putantes, velut iniurij, & *a* contumeliosi Spiritui sancto, in grauiora labamur, thesaurizantes nobis iram in die iræ: proculdubiò enim magnopere à peccato reuocant, & quasi freno quodam coercent hæ satisfactoriæ pœnæ, cautioresque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt; medentur quoque peccatorum reliquijs, & vitiosos habitus, malè viuendo comparatos, contrarijs virtutum actionibus tollunt. *b* Neque verò securior vlla via in Ecclesia Dei vmquam existimata fuit ad amouendam imminentem à *c* Domino pœnam, quàm vt hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quòd dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Iesu, *d* qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur, certissimam quoque inde arrham habentes, quòd si compatimur; & conglorificabimur. Neque verò ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exoluimus, vt non sit per Christum Iesum: nam qui *e* ex nobis, tamquam ex nobis nihil possumus; eo cooperante, qui nos confortat, omnia possumus: ita non habet homo vnde glorietur: *f* sed omnis gloriatio no-

a Heb.10. Rom.2.

b Ezech.33 Ion.3. Hie. 3. 18. & 25.

c Esai. 30. Ecc.17. Mat. 3. 4. 11. & 18. cum sim.

d Rom. 5. 1. Ioan. 2. in princ. 2. Cor. 5. Rom. 8.

e 2. Cor. 3. Philip. 4. 1. Cor. 1. in fi.

f 1. Cor. 10. in fi. Gal. 6. Act. 17.

Digitized by Google

nostra in Christo est: in quo viuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus, *a* faciẽtes fructus dignos pœnitentiæ; qui ex illo vim habent; ab illo offeruntur Patri; & per illum acceptantur à Patre. Debent ergo sacerdotes Domini, quantum Spiritus, & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate, salutares, & conuenientes satisfactiones iniungere: ne, si fortè peccatis conniueant, & indulgentiùs cum pœnitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem prę oculis, vt Satisfactio, quam imponũt, non sit tantùm ad nouæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum; sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam, & castigationem: *b* nam Claues sacerdotũ non ad soluendum dumtaxat, sed & ad ligãdum concessas, etiam antiqui Patres & credunt, & docẽt; nec propterea existimarunt, Sacramentũ Pœnitentiæ esse forum iræ, vel pœnarum, sicut nemo vnquã Catholicus sensit ex huiusmodi nostris satisfactionibus vim meriti, & *c* satisfactionis Domini nostri Iesu Christi, vel obscurari, vel aliqua ex parte imminui: quod dum Nouatores intelligere nolũt, ita optimã Pœnitentiã nouam vitam esse docent, vt omnem Satisfactionis vim, & vsum tollant.

a Mat. 3. & 4. Luc. 3. 10 17. c. tẽpora cum multis seq. 36. q. 7. c. de de pœnit. de cons. dist. 4. Cõc. Carthag. 3. cap. 31. & Conc. Carthagin. 4. c. 74. Cõc. Cabilonen. cã. 34. & 38. Conc. African. cap. 9.

b Mat. 16. & Ioã. 10. sup. ca. 1. in fi. & inf. can. 3. & vlt. de pœn.

c inf. can. 13

De operibus satisfactionis.

CAPVT IX.

libera[illegible]

DOCET prætereà tantam esse diuinæ munificentiæ largitatem, vt non solùm pœnis, sponte à nobis pro vindicando peccata susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam (quod maximum amoris [a] argumentum est) temporalibus flagellis à Deo inflictis, & à nobis patienter toleratis, apud Deum patrem per Christum Iesum satisfacere valeamus.

a c. sunt. plures in fi. de pœn. dist. 3.

Doctrina de Sacramento extremæ Vnctionis.

VISVM est autem sanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Pœnitentia adiungere ea, quæ sequuntur de Sacramento extremæ Vnctionis: quod non modò Pœnitentiæ, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perpetua Pœnitentia esse debet, consummatiuum existimatum est à Patribus. Primùm itaque, circa illius institutionem, declarat, & docet, [b] quòd clementissimus Redemptor noster, qui seruis suis quouis tempore voluit de salutaribus remedijs [c] aduersus omnia omnium hostiũ tela esse prospectum, quemadmodũ auxilia maxima in Sacramentis alijs præparauit, quibus Christiani conseruare se integros, dum viuerent,

b inf can. 1. de Sacr. extremæ Vnctionis.

c Ephes. 6.

[illegible]

rent, ab omni grauiore ſpiritus incommodo poſsint; ita extremæ Vnctionis Sacramento finem vitæ, tamquam firmiſsimo quodam præſidio, muniuit: nam etſi aduerſarius [a] noſter occaſiones per omnem vitam quærat, & captet, vt deuorare animas noſtras quoquo modo poſsit: nullum tamen tempus eſt, quo vehementiùs ille omnes ſuæ verſutiæ neruos intendat ad perdendos nos penitus, & à fiducia etiam, [b] ſi poſsit, diuinæ miſericordiæ deturbandos, quàm cùm impendēre nobis exitū vitæ perſpicit.

a 1. Pet. 5. c. nulli dubiū 3. q. 1.

b Gen. 3. & inf. c. 2. infi.

De inſtitutione Sacramenti extremæ Vnctionis.

CAPVT I.

INSTITVTA eſt autem ſacra hæc Vnctio infirmorum, tamquam verè, & propriè Sacramentum noui Teſtamenti, à Chriſto Domino noſtro, [c] apud Marcum quidem inſinuatum, [d] per Iacobum autem Apoſtolum, ac Domini fratrem, fidelibus cōmēdatum, ac promulgatum: Infirmatur, inquit, quis in vobis: inducat Presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, vngentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei ſaluabit infirmū: & alleuiabit eum Dominus; &, ſi in peccatis ſit, dimittentur ei. Quibus verbis, vt ex Apoſtolica traditione, per manus accepta, Eccleſia didicit,

c Mar. 6.
d Iac. 5. c. presbyter. 95. diſt. c. 1. §. 1. de ſacra Vnctione Concil. Cabilon. c. 48. Innoc. 1. epiſt. 1. c. 8.

Digitized by Google

cit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti: intellexit enim Ecclesia, materiam esse oleum, ab Episcopo benedictum: nam vnctio aptissimè Spiritus sancti gratiam, qua inuisibiliter anima ægrotantis inungitur, repræsentat; formam deinde esse illa verba, Per istam vnctionem, &c.

De effectu huius Sacramenti.

CAPVT II.

a Iac. 1. Ibidem.

RES porrò, & effectus huius Sacramenti illis verbis explicatur: Et *a* oratio fidei saluabit infirmum: & alleuiabit eum Dominus: &, si in peccatis sit, dimittentur ei: *b* res etenim hæc gratia est Spiritus sancti: cuius Vnctio delicta, si quæ sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit; & ægroti animam alleuiat, & confirmat, magnam in eo diuinæ misericordiæ fiduciam excitando: qua infirmus subleuatus, & morbi incommoda, ac labores leuiùs fert; & tentationibus Dæmonis, *c* calcaneo insidiantis, faciliùs resistit: & sanitatem corporis interdum, vbi saluti animæ expedierit, consequitur.

b inf. can. 2. de Sacram. extremæ Vnct.

c Gen. 3.

De

De ministro huius Sacramenti, & tempore, quo dari debeat.

CAPVT III.

IAM verò, quod attinet ad præscriptionem eorum qui & suscipere, & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscurè fuit illud etiam in verbis prædictis traditum: nam & ostenditur illic, proprios huius Sacramenti ministros esse ecclesiæ Presbyteros: quo nomine, eo loco, non ætate seniores aut primores in populo intelligendi veniunt, sed *a* aut Episcopi, aut sacerdotes, ab ipsis ritè ordinati, *b* per impositionem manuũ presbyterij. Declaratur etiam, esse hanc Vnctionem infirmis adhibendã, illis verò præsertim, qui tam periculosè decũbunt, vt in exitu vitæ cõstituti videantur: vnde & Sacramentũ exeuntium nũcupatur. Quòd si infirmi post susceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterùm huius Sacramenti subsidio iuuari poterunt, cũ in aliud simile vitæ discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertã, & dilucidam Apostoli *c* Iacobi sententiam docent, hanc Vnctionem vel figmentum esse humanum, vel ritum à Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promissionem gratiæ habentẽ: & qui illam iam cessasse asserunt, quasi

a c. illud superfluũ 95. dist. & infr. can. vlt.
b 1. Tim. 4.
c Iac. 5.

quasi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiua Ecclesia referenda esset: & qui dicunt, ritum, & vsum, quem sancta Romana Ecclesia in huius Sacraměti administratione obseruat, [a] Iacobi Apostoli sententiæ repugnare, atque ideò in alium commutandū esse: & denique, qui hanc extremam Vnctionem à fidelibus sine peccato contemni posse affirmāt: hæc enim omnia manifestissimè pugnāt cum perspicuis tanti Apostoli verbis. [b] Nec profectò Ecclesia Romana, aliarum omniun mater, & magistra, aliud in hac administrāda Vnctione, quantum ad ea, quæ huius Sacramenti substantiam perficiunt, obseruat, quàm quod beatus Iacobus præscripsit. Nec verò tāti Sacraměti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus sācti iniuria esse posset.

a inf. can. 3. de Sacram. extr. Vnct.

b c. non sic. 12. di. c. 2. in fi. de sum. trin. & c. fi. de so. compet.

HÆC sunt, quæ de Pœnitentiæ, & extremæ Vnctionis Sacramentis hæc sancta œcumenica Synodus profitetur, & docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequētes autem canones inuiolabiliter seruandos esse tradit, & asserētes cōtrariū perpetuò damnat, & anathematizat.

DE SANCTISSIMO *Pœnitentiæ Sacramento.*

CANON I.

c sup. c. 1. de pœnit.

SI quis dixerit in Catholica Ecclesia [c] Pœnitentiam

nitentiam non esse verè, & propriè Sacramentum, pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, à Christo Domino nostro institutum; anathema sit.

CANON II.

Ca. SI quis Sacramenta confundens, *a* ipsum Baptismum, Pœnitentiæ Sacramentum esse dixerit, quasi hæc duo Sacramenta distincta non sint, atque ideò Pœnitentiam non rectè secundam *b* post naufragium tabulam appellari; anathema sit.

a sup. c. 2.

b c. secunda post naufragiũ. de pœnit. dist. 1.

CANON III.

Ca. SI quis dixerit, verba illa Domini *c* Saluatoris: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: non esse intelligenda de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit, detorserit autem, contra institutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Euãgelium; anathema sit.

c Ioan. 20. Matth. 16. sup. c. 1. & Sess. 6 de iustif. cap. 14.

CANON IIII.

SI quis negauerit, *d* ad integram, & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in pœnitente, quasi materiam Sacramenti Pœnitentiæ, videlicet, Contritionem, Confessionem, & Satisfactionem, & tres Pœni-

d suprà c. 3. de pœnit.

Digitized by Google

tentiæ partes dicuntur; aut dixerit, duas tantùm esse Pœnitentiæ partes, terrores scilicet incussos conscientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, vel absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata; anathema sit.

CANON V.

a sup. ca. 4. de pœnit.

b Esa. 38. c.

SI quis dixerit, *a* eam contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem, & detestationem peccatorum, qua quis *b* recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderãdo peccatorũ suorũ grauitatem, multitudinem, fœditatem, amissionẽ æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incursum, cũ proposito melioris vitæ, non esse verum & vtilem dolorem, nec præparare ad gratiã, sed facere hominem hypocritam, & magis peccatorem; demum illam esse dolorem coactũ, & non liberum ac voluntarium; anathema sit.

CANON VI.

c sup. ca. 5. de pœn. Clemens. 1. in epi 1. ad Iacobũ Conc. Cabil. c. 8.

SI *c* quis negauerit Confessionẽ Sacramẽtalẽ vel institutam, vel ad salutem necessariã esse iure diuino; aut dixerit, modũ secretè cõfitendi soli sacerdoti, quẽ Ecclesia Catholica ab initio semper obseruauit, & obseruat, alienum esse ab institutione, & mandato Christi, & inuentum esse humanum; anathema sit.

CANON VII.

d suprà c. 5.

SI quis dixerit, *d* in Sacramento Pœnitentiæ

Digitized by Google

tentiæ ad remiſsionem peccatorum neceſſarium non eſſe iure diuino confiteri omnia & ſingula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ ſunt cõtra [a] duo vltima Decalogi præcepta, & circumſtantias, quę peccati ſpeciem mutant; ſed eam Confeſſionem tantùm eſſe vtilem ad erudiendum, & conſolandum pœnitentem, & olim obſeruatam fuiſſe tantùm ad ſatisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit, eos, qui omnia peccata cõfiteri ſtudent, nihil relinquere velle diuinæ miſericordiæ ignoſcendum; aut demum, non licere confiteri peccata venialia; anathema ſit.

a Deuter. 5.

CANON VIII.

SI quis dixerit, Confeſsionem omniũ peccatorum, qualem Eccleſia ſeruat, [b] eſſe impoſsibilem, & traditionem humanam, à pijs abolendam; aut ad eam non teneri omnes, & ſingulos, vtriuſque ſexus, Chriſti fideles, iuxta magni Concilij [c] Lateranenſis conſtitutionẽ, ſemel in anno, & ob id ſuadendum eſſe Chriſti fidelibus, vt non confiteantur tempore Quadrageſimæ; anathema ſit.

b ſup. c. 5.

c Conc. Later. ſub Inn. 3. c. 21. & c. omnis vtriuſque de pœni. & remiſſ.

CANON IX.

SI quis dixerit, [d] Abſolutionem Sacramẽtalem ſacerdotis non eſſe actum iudicialem, ſed nudum miniſterium pronunciandi, & declarandi

d ſup. c. 6. in fi. de iuſtif.

clarandi remissa esse peccata confitenti; modò tantùm credat, se esse absolutum; aut sacerdos non seriò, sed ioco absoluat; aut dixerit, non requiri Confessionem pœnitentis, vt sacerdos eum absoluere possit; anathema sit.

CANON X.

a sup.c.1. & c.6.de pœnit.

b Matth.16 & 18.

c Ioan 20.

SI quis dixerit, sacerdotes, qui in *a* peccato mortali sunt, potestatem ligandi, & soluendi non habere; aut non solos sacerdotes esse ministros absolutionis, sed omnibus, & singulis Christi fidelibus *b* esse dictum: Quæcũque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cælo; & quæcumque solueritis super terram, erũt soluta & in cælo; &, *c* Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: quorum verborum virtute quilibet absoluere possit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, si correptus acquieuerit; secreta verò per spontaneam confessionem; anathema sit.

CANON XI.

d sup.c.7. c.si Episcc. de pœn.in 6.c.de cetero & c. de monialibus de sent.ex com.cum sint.

SI quis dixerit, Episcopos non habere ius *d* reseruandi sibi casus, nisi quo ad externam politiam, atque ideò casuum reseruationem non prohibere, quo minùs sacerdos à reseruatis verè absoluat; anathema sit.

CANON XII.

e sup.c.8. de pœnit.

SI quis dixerit, totam pœnam simul cum *e* culpa remitti semper à Deo, satisfactionéq;

pœniten-

Digitized by Google

pœnitentium non esse aliam quàm fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse; anathema sit.

CANON XIII.

SI quis dixerit, pro [a] peccatis, quo ad pœnam temporalem, minimè Deo per Christi merita satisfieri pœnis, ab eo inflictis, & patienter toleratis, vel à sacerdote iniunctis, sed neque spōte susceptis, vt ieiunijs, orationibus, eleemosynis, vel alijs etiam pietatis operibus; atque ideò optimam pœnitentiam esse tantùm nouam vitam; anathema sit.

a sup. cap. 8 & 9.

CAPVT XIIII.

SI quis dixerit, [b] satisfactiones, quibus pœnitentes per Christum Iesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & verum Dei cultum, atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes; anathemâ sit.

b sup. c. 5.

CANON XV.

SI quis dixerit, Claues Ecclesiæ esse [c] datas tantùm ad soluendum, non etiam ad ligandū; & propterea sacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clauium, & contra institutionē Christi; & fictionem esse, quòd virtute Clauium, sublata pœna æterna, pœna temporalis plerumque exoluenda remaneat; anathema sit.

c sup. cap. 1 & c. 8. in fi. de pœnit.

DE

Digitized by Google

DE SACRAMENTO EXTREMÆ VNCTIONIS.

CANON I.

SI quis dixerit, extremam Vnctionem non eſſe verè, & propriè Sacramentum, à [a] Christo Domino noſtro inſtitutũ, & à [b] beato Iacobo Apoſtolo promulgatum, ſed ritum tantùm acceptum à Patribus, aut figmentum humanum; anathema ſit.

a ſup. de hoc ſacramento in prin. & cap. 1.
c Mar. 6. Iac. 5.

CANON II.

SI quis dixerit, ſacram infirmorum [c] Vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos; ſed iam ceſſaſſe, quaſi olim tantùm fuerit gratia curationum; anathema ſit.

c ſup. c. 2. de hoc ſacr.

CANON III.

SI quis dixerit, [d] extremæ Vnctionis ritũ, & vſum, quem obſeruat ſancta Romana Eccleſia, repugnare ſentẽtiæ beati [e] Iacobi Apoſtoli, ideoque eum mutandum, poſſeque à Chriſtianis abſque peccato contemni; anathema ſit.

d ſup. c. vlt. Conc. Cabilon. cap. 48.
e Iac. 5.

CANON IIII.

SI quis dixerit, [f] Presbyteros Eccleſiæ, quos beatus Iacobus adducendos eſſe ad infirmum inungendum hortatur, non eſſe ſacerdotes, ab Epiſcopo ordinatos, ſed ætate ſeniores in

f d. cap. vlt. Iac. 5.

in quauis communitate; ob idque proprium extremæ Vnctionis ministrum non esse solum sacerdotem; anathema sit.

Decretum de reformatione.

PROOEMIVM.

CVM propriè Episcoporum munus sit, *a* subditorum omnium vitia redarguere, hoc illis præcipuè cauendum erit, ne Clerici præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, neue inhonestam vitam, ipsis conniuentibus, ducant: nam, si eos prauis, & corruptis moribus esse permittant; quo pacto laicos de ipsorum *b* vitijs redarguent, qui vno ab eis sermone conuinci possent, quòd Clericos ipsis patiantur esse deteriores? qua etiã libertate laicos corripere poterunt sacerdotes; *c* cũ tacitè sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse, quæ corripiunt? Monebunt propterea Episcopi suos Clericos, in quocũq; ordine *d* fuerint, vt conuersatione, sermone, & scientia commisso sibi Dei populo præeant; memores eius quod scriptum est: *e* Sancti estote, quia & ego sanctus sum. Et iuxta Apostoli vocem: *f* Nemini dent vllam offensionem, vt non vituperetur ministerium eorum; sed in omnibus exhibeant se, sicut ministros Dei; ne illud Prophetæ dictum impleatur in eis: *g* Sacerdotes Dei

a Sic præfatur ferè Conc. 9. Toletanum. sup. Sess 6. de refor. c. 3.

b 1. Cor. 9. c. quid autem 8. q. 1.

c c. vlt. 25. dist. c. vna tantùm 26. distin. c. sicut j. 1. §. necesse 47. dist. in c. in sacerdotibus. 61. dist.

Leuit. 11. 1. Pet. 1. & c. proposuisti. 81. dist.

d Sess. 22. cap. 1.

e Isa. 52.

f 2. Cor. 6. in prin.

g Ezech. 22 Sophon

Digitized by Google

Dei contaminant ſancta,& reprobant legem. Vt autem ipſi Epiſcopi id liberiùs exequi, ac quoquã prætextu deſuper impediri nequeant; eadem ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legato, & Nũcijs, hos, qui ſequuntur, Canones ſtatuendos, & decernendos duxit.

CAPVT I.

CVM honeſtius, ac tutius ſit ſubiecto, debitam Præpoſitis obediẽtiam impendendo, in inferiori miniſterio deſeruire, quàm cũ Præpoſitorum ſcandalo graduum altiorũ appetere dignitatem; ei, cui aſcenſus ad ſacros Ordines à ſuo Prælato, ex quacumque cauſa, etiam ob occultum crimen quomodolibet, etiam extraiudicialiter, fuerit interdictus; aut qui à ſuis Ordinibus, ſeu gradibus, vel dignitatibus Eccleſiaſticis fuerit ſuſpenſus, nulla contra ipſius Prælati voluntatem conceſſa licentia de ſe promoueri faciendo, aut ad priores Ordines, gradus, & dignitates, ſiue honores, reſtitutio ſuffragetur.

CAPVT II.

ET, quoniam nonnulli Epiſcopi Eccleſiarum, quæ in partibus infidelium conſiſtũt, Clero carentes, & populo Chriſtiano, cùm ferè

Digitized by Google

ferè vagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non quæ Iesu Christi, *a* sed alienas oues, inscio proprio Pastore, quærentes, dũ per hanc sanctam Synodum se Pontificalia officia in alterius diœcesi, nisi de loci Ordinarij expressa licentia, & in personas eidẽ Ordinario subiectas tantùm, exercere prohibitos vident, in legis fraudem, & contemptũ, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diœcesis sua temeritate eligunt; & quoscumq; ad se veniẽtes, etiam si suorum Episcoporum, seu Prælatorum litteras commendaticias non habeant, clericali charactere insignire, & ad sacros etiam presbyteratus Ordines promouere præsumunt: quo plerumque fit, vt minùs idonei, & rudes, ac ignari, & qui à suo Episcopo tamquam inhabiles, & indigni reiecti fuerũt, ordinati nec diuina officia peragere, nec ecclesiastica Sacramẽta rectè valeãt ministrare: Nemo Episcoporum, qui Titulares vocantur, etiam si in loco nullius diœcesis, etiam exempto, aut aliquo monasterio cuiusuis Ordinis residerint, aut morã traxerint, vigore cuiusuis priuilegij sibi de promouendo quoscumq; ad se veniẽtes pro tempore cõcessi, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis continuæ comensalitatis suæ, absque sui proprij Prælati expresso consensu, aut litteris *b* dimissorijs ad aliquos sacros, aut minores Ordines, vel primam

a Infrà c. 8. sup Sess. 6. cap. 5.

b Sess. 6. c. 5 & Sess. 23. cap 8. Cõc. Nicæn c 17. Cõc. Aurel. 3. cap. 15. Conc. Magũtien c. 14 c. 1. 21. q. 2. 9. q. 2. per totã c. 1. cũ seq. de tẽp. ord. in 6. & inf. Sess. 23. de refor. c. 3. 8. & 10.

Digitized by Google

mam Tonsuram promouere, sed ordinare valeat: Contrà faciens ab exercitio Pontificalium per annũ, taliter verò promotus ab executione Ordinum sic susceptorum, donec suo Prælato visum fuerit, ipso iure sint suspensi.

CAPVT III.

a sup. c. proxi. & infrà Sess. 23. de refor. c. 8.

EPISCOPVS quoscumque [a] suos Clericos, præsertim in sacris constitutos, absq; suo præcedẽti examine; & cõmẽdatitijs litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tamquam habiles ab eo, à quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, seu ecclesiastica Sacramenta ministranda minùs idoneos, & capaces repererit; à susceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere, & illis, ne in altari, aut aliquo ordine ministrent, interdicere posit.

CAPVT IIII.

b sup. c. 1. & Sess. 6. de reform. c. 3. c. irrefragabili in prin. de of. ordi.

OMNES [b] ecclesiarum Prælati, qui ad corrigendum subditorum excessus diligenter intendere debent, & à quibus nullus Clericus per huius sanctæ Synodi statuta, cuiusuis priuilegij prætextu, tutus censetur, quo minùs iuxta canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi posit; si in ecclesijs suis resederint, quoscumque sæculares Clericos, qualitercum-

tercumque exemptos, qui aliàs suæ iurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiã extra visitationem, tamquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati, corrigendi, & castigandi *a* facultatem habeāt, quibuscumq; exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantũ suos obligent auctores, ipsis Clericis, ac eorũ consanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, & alijs quibuslibet, ipsorum exemptorum contemplatione, & intuitu minimè suffragantibus.

a Sup. Sess. 6.c.4.de refor. & infrà Sess.24.de refor.c.5.

CAPVT V.

INSVPER, cùm nonnulli, qui sub prætextu quòd super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersæ eis iniuriæ, ac molestiæ inferātur, *b* certos iudices per litteras Conseruatorias deputari obtinent, qui illos à molestijs, & iniurijs huiusmodi tueantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi, bonorum, rerum, ac iurium suorum manu teneant, & conseruent; nec super illis eos molestari permittant, eiusmodi litteras in plerisque contra concedentis mentem in reprobum sensum detorqueāt: iccircò nemini omnino, cuiuscũq; dignitatis, & cõditionis sit, etiam si Capitulũ fuerit, Cõseruatoriæ litteræ, cũ quibuscũq; clausulis, aut

b c.1. & c. vlt.de off. deleg.

Digitized by Google

decretis, quorumcumque iudicum deputatione, quocumque etiam alio prætextu, aut colore concessæ, suffragentur ad hoc, vt coram suo Episcopo, siue alio Superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi non posit: aut quo minùs, si qua iura ei excesione competierint, super illis liberè valeat apud iudicem ordinarium conueniri. In ciuilibus etiam causis, si ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos Cōseruatores iudices in iudiciū trahere minimè liceat. Quòd si in ijs causis, in quibus ipse reus fuerit, cōtigerit, vt electus ab eo Conseruator ab actore suspectus esse dicatur; aut si qua inter ipsos iudices, Cōseruatorē, & Ordinarium, cōtrouersia super cōpetentia iurisdictionis orta fuerit: nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros in forma iuris electos, super suspicione, aut iurisdictionis cōpetentia fuerit iudicatum. Familiaribus verò eius, qui huiusmodi litteris Cōseruatorijs tueri se solent, nihil illæ prosint, præterquam duobus dumtaxat; si tamen illi proprijs eius sumptibus vixerint. Nemo etiam similium litterarum beneficio vltra quinqueniū gaudere possit. Non liceat quoque Conseruatoribus iudicibus vllum habere tribunal erectū. In causis verò mercedum, aut miserabilium personarum, huius sanctæ Synodi super a hoc decretum

a Sup. Seſſ. 9 cap. 14.

decretum in suo robore permaneat. Vniuersitates autem generales, ac collegia Doctorũ, seu scholarium, & regularia loca, necnon hospitalia, actù hospitalitatem seruantia, ac Vniuersitatum, Collegiorum, locorum, & hospitalium huiusmodi personæ in præsenti canone minimè comprehẽsæ, sed exemptæ omnino sint, & esse intelligantur.

CAPVT VI.

QVIA verò *a* etsi habitus nõ facit monachum, oportet tamẽ Clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, vt per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant: tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religionisque contemptus, vt propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes, *b* vestes etiam deferant publicè laicales, pedes in diuersis ponentes, vnum in diuinis, alterum in carnalibus. Propterea omnes Ecclesiasticæ personæ, *c* quãtumcumque exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacumque Ecclesiastica obtinuerint: si, postquam ab Episcopo suo, etiam per edictum publicum, moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum ordini, & dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem & mandatum,

a 1. Matisconen. c. 5.

b c. porrectũ & c. ex parte de regul. c. vl. 41. dist.

c 21. q. 4. per totam. Conc. Ma- 1. c. 5. Cõc. tiscon. Constãtien. Sess. 14. de vi. & hon. cleric.

tentiæ partes dicuntur; aut dixerit, duas tantùm esse Pœnitentiæ partes, terrores scilicet incussos conscientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, vel absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata; anathema sit.

CANON V.

a sup. ca. 4. de pœnit.

b Esa. 38. a.

SI quis dixerit, *a* eam contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem, & detestationem peccatorum, qua quis [b] recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderãdo peccatorũ suorũ grauitatem, multitudinem, fœditatem, amissionẽ æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incursum, cũ proposito melioris vitæ, non esse verum & vtilem dolorem, nec præparare ad gratiã, sed facere hominem hypocritam, & magis peccatorem; demum illam esse dolorem coactũ, & non liberum ac voluntarium; anathema sit.

CANON VI.

c sup. ca. 5. de pœn. Clemens. 1. in epi 1. ad Iacobũ Conc. Cabil. c. 8.

SI [c] quis negauerit Confessionẽ Sacramẽtalẽ vel institutam, vel ad salutem necessariã esse iure diuino; aut dixerit, modũ secretè cõfitendi soli sacerdoti, quẽ Ecclesia Catholica ab initio semper obseruauit, & obseruat, alienum esse ab institutione, & mandato Christi, & inuentum esse humanum; anathema sit.

CANON VII.

d suprà c. 5.

SI quis dixerit, [d] in Sacramento Pœni-

tentiæ

tentiæ ad remiſsionem peccatorum neceſſarium non eſſe iure diuino confiteri omnia & ſingula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ ſunt cõtra [a] duo vltima Decalogi præcepta, & circumſtantias, quę peccati ſpeciem mutant; ſed eam Confeſſionem tantùm eſſe vtilem ad erudiendum, & conſolandum pœnitentem, & olim obſeruatam fuiſſe tantùm ad ſatisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit, eos, qui omnia peccata cõfiteri ſtudent, nihil relinquere velle diuinæ miſericordiæ ignoſcendum; aut demum, non licere confiteri peccata venialia; anathema ſit.

a Deuter. 5.

CANON VIII.

SI quis dixerit, Confeſsionem omniũ peccatorum, qualem Eccleſia ſeruat, [b] eſſe impoſsibilem, & traditionem humanam, à pijs abolendam; aut ad eam non teneri omnes, & ſingulos, vtriuſque ſexus, Chriſti fideles, iuxta magni Concilij [c] Lateranenſis conſtitutionẽ, ſemel in anno, & ob id ſuadendum eſſe Chriſti fidelibus, vt non confiteantur tempore Quadrageſimæ; anathema ſit.

b ſup. c. 5.

c Conc. Later. ſub Inn. 3. c. 21. & c. omnis vtriuſque de pœni. & remiſſ.

CANON IX.

SI quis dixerit, [d] Abſolutionem Sacramẽtalem ſacerdotis non eſſe actum iudicialem, ſed nudum miniſterium pronunciandi, & de-

d ſup. c. 6. in fi. de iuſtif.

clarandi remissa esse peccata confitenti; modò tantùm credat, se esse absolutum; aut sacerdos non seriò, sed ioco absoluat; aut dixerit, non requiri Confessionem pœnitentis, vt sacerdos eum absoluere possit; anathema sit.

L. t.

CANON X.

SI quis dixerit, sacerdotes, qui in *a* peccato mortali sunt, potestatem ligandi, & soluendi non habere; aut non solos sacerdotes esse ministros absolutionis, sed omnibus, & singulis Christi fidelibus *b* esse dictum: Quæcūque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cælo; & quæcumque solueritis super terram, erūt soluta & in cælo; &, *c* Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: quorum verborum virtute quilibet absoluere possit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, si correptus acquieuerit; secreta verò per spontaneam confessionem; anathema sit.

a sup. c. 1. & c. 6. de pœnit.

b Matth. 16 & 18.

c Ioan 20.

CANON XI.

SI quis dixerit, Episcopos non habere ius *d* reseruandi sibi casus, nisi quo ad externam politiam, atque ideò casuum reseruationem non prohibere, quo minùs sacerdos à reseruatis verè absoluat; anathema sit.

in parte

d sup. c. 7. c. si Episc. de pœn. in 6. c. de certo & c. de monialibus de sent. excom. cum sim.

CANON XII.

SI quis dixerit, totam pœnam simul cum *e* culpa remitti semper à Deo, satisfactionéq; pœniten-

e sup. c. 8. de pœnit.

Digitized by Google

pœnitentium non eſſe aliam quàm fidem, qua apprehendunt Chriſtum pro eis ſatisfeciſſe; anathema ſit.

CANON XIII.

SI quis dixerit, pro *a* peccatis, quo ad pœnam temporalem, minimè Deo per Chriſti merita ſatisfieri pœnis, ab eo inflictis, & patienter toleratis, vel à ſacerdote iniunctis, ſed neque ſpōte ſuſceptis, vt ieiunijs, orationibus, eleemoſynis, vel alijs etiam pietatis operibus; atque ideò optimam pœnitentiam eſſe tantùm nouam vitam; anathema ſit. a ſup. cap. 8 & 9.

CAPVT XIIII.

SI quis dixerit, *b* ſatisfactiones, quibus pœnitentes per Chriſtum Ieſum peccata redimunt, non eſſe cultus Dei, ſed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & verum Dei cultum, atque ipſum beneficium mortis Chriſti obſcurantes; anathema ſit. b ſup. c. 5.

CANON XV.

SI quis dixerit, Claues Eccleſiæ eſſe *c* datas tantùm ad ſoluendum, non etiam ad ligandū; & propterea ſacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clauium, & contra inſtitutionē Chriſti; & fictionem eſſe, quòd virtute Clauium, ſublata pœna æterna, pœna temporalis plerumque exoluenda remaneat; anathema ſit. c ſup. cap. 1 & c. 8. in fi. de pœnit.

DE

Digitized by Google

DE SACRAMENTO EXTREMÆ VNCTIONIS.

CANON I.

a sup. de hoc sacramento in prin. & cap. 1. c Mar. 6. Iac. 5.

SI quis dixerit, extremam Vnctionem non esse verè, & propriè Sacramentum, à [a] Christo Domino nostro institutũ, & à [b] beato Iacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantùm acceptum à Patribus, aut figmentum humanum; anathema sit.

CANON II.

c sup. c. 2. de hoc sacr.

SI quis dixerit, sacram infirmorum [c] Vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos; sed iam cessasse, quasi olim tantùm fuerit gratia curationum; anathema sit.

CANON III.

d sup. c. vlt. Conc. Cabilon. cap. 48. e Iac. 5.

SI quis dixerit, [d] extremæ Vnctionis ritũ, & vsum, quem obseruat sancta Romana Ecclesia, repugnare sentẽtiæ beati [e] Iacobi Apostoli, ideoque eum mutandum, posseque à Christianis absque peccato contemni; anathema sit.

CANON IIII.

f d. cap. vlt. Iac. 5.

SI quis dixerit, [f] Presbyteros Ecclesiæ; quos beatus Iacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse sacerdotes, ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores in

Digitized by Google

in quauis communitate; ob idque proprium extremæ Vnctionis ministrum non esse solum sacerdotem; anathema sit.

Decretum de reformatione.

PROOEMIVM.

CVM propriè Episcoporum munus sit, *a* subditorum omnium vitia redarguere, hoc illis præcipuè cauendum erit, ne Clerici præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, néue inhonestam vitam, ipsis conuenientibus, ducant: nam, si eos prauis, & corruptis moribus esse permittant; quo pacto laicos de ipsorum *b* vitijs redarguent, qui vno ab eis sermone conuinci possent, quòd Clericos ipsis patiantur esse deteriores? qua etiã libertate laicos corripere poterunt sacerdotes; *c* cũ tacitè sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse, quæ corripiunt? Monebunt propterea Episcopi suos Clericos, in quocũq; ordine *d* fuerint, vt conuersatione, sermone, & scientia commisso sibi Dei populo præeant; memores eius quod scriptum est: *e* Sancti estote, quia & ego sanctus sum. Et iuxta Apostoli vocem: *f* Nemini dent vllam offensionem, vt non vituperetur ministerium eorum; sed in omnibus exhibeant se, sicut ministros Dei; ne illud Prophetæ dictum impleatur in eis: *g* Sacerdotes Dei

a Sic præfatur ferè Conc. 9. Toletanum. sup. Sess. 6. de refor. c. 3.

b 1. Cor. 9. c. quid autem 8. q. 1.

c c. vlt. 25. dist. c. vna tantùm 26. distin. c. si cuti. 1. §. necesse 47. dist. in c. in sacerdotibus. 61. dist.

Leuit. 11. 1. Pet. 1. & c. proposuisti. 81. dist.

d Sess. 22. cap. 1.

e Isa. 52.

f 2. Cor. 6. in prin.

g Ezech. 22 Sophon. 3.

Digitized by Google

Dei contaminant sancta, & reprobant legem. Vt autem ipsi Episcopi id liberiùs exequi, ac quoquã prætextu desuper impediri nequeant; eadem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legato, & Nũcijs, hos, qui sequuntur, Canones statuendos, & decernendos duxit.

CAPVT I.

CVM honestius, ac tutius sit subiecto, debitam Præpositis obediẽtiam impendendo, in inferiori ministerio deseruire, quàm cũ Præpositorum scandalo graduum altiorũ appetere dignitatem; ei, cui ascensus ad sacros Ordines à suo Prælato, ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen quomodolibet, etiam extraiudicialiter, fuerit interdictus; aut qui à suis Ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus, nulla contra ipsius Prælati voluntatem concessa licentia de se promoueri faciendo, aut ad priores Ordines, gradus, & dignitates, siue honores, restitutio suffragetur.

CAPVT II.

ET, quoniam nonnulli Episcopi Ecclesiarum, quæ in partibus infidelium consistũt, Clero carentes, & populo Christiano, cùm ferè

Digitized by Google

ferè vagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non quæ Iesu Christi, [a] sed alienas oues, inscio proprio Pastore, quærentes, dũ per hanc sanctam Synodum se Pontificalia officia in alterius diœcesi, nisi de loci Ordinarij expressa licentia, & in personas eidẽ Ordinario subiectas tantùm, exercere prohibitos vident, in legis fraudem, & contemptũ, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diœcesis sua temeritate eligunt; & quoscumq; ad se veniẽtes, etiam si suorum Episcoporum, seu Prælatorum litteras commendaticias non habeant, clericali charactere insignire, & ad sacros etiam presbyteratus Ordines promouere præsumunt: quo plerumque fit, vt minùs idonei, & rudes, ac ignari, & qui à suo Episcopo tamquam inhabiles, & indigni reiecti fuerũt, ordinati nec diuina officia peragere, nec ecclesiastica Sacramẽta rectè valeãt ministrare: Nemo Episcoporum, qui Titulares vocantur, etiam si in loco nullius diœcesis, etiam exempto, aut aliquo monasterio cuiusuis Ordinis residerint, aut morã traxerint, vigore cuiusuis priuilegij sibi de promouendo quoscumq; ad se veniẽtes pro tempore cõcessi, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis continuæ comensalitatis suæ, absque sui proprij Prælati expresso consensu, aut litteris [b] dimissorijs ad aliquos sacros, aut minores Ordines, vel primam

a Infrà c. 8. sup Sess. 6. cap. 5.

b Sess. 6. c. 5 & Sess. 23. cap 8. Cõc. Nicæn c 17. Cõc. Aurel. 3. cap. 15. Conc. Magũtien c. 14 c. 1. 21. q. 2. 9. q. 2. per totã c. 1. cũ seq. de tẽp. ord. in 6. & inf. Sess. 23. de refor. c. 3. 8. & 10.

mam Tonsuram promouere, sed ordinare valeat: Contrà faciens ab exercitio Pontificalium per annũ, taliter verò promotus ab executione Ordinum sic susceptorum, donec suo Prælato visum fuerit, ipso iure sint suspensi.

CAPVT III.

a sup.c.proxi. & infrà Sess.23.de refor.c.8.

EPISCOPVS quoscumque [a] suos Clericos, præsertim in sacris constitutos, absq; suo præcedẽti examine; & cõmẽdatitijs litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tamquam habiles ab eo, à quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, seu ecclesiastica Sacramenta ministranda minùs idoneos, & capaces repererit; à susceptorum Ordinum exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere, & illis, ne in altari, aut aliquo ordine ministrent, interdicere posit.

CAPVT IIII.

b sup.c. i.& Sess.6.de ref.rm.c.3. c. irrefragabili in prin. de of.ordi.

OMNES [b] ecclesiarum Prælati, qui ad corrigendum subditorum excessus diligenter intendere debent, & à quibus nullus Clericus per huius sanctæ Synodi statuta, cuiusuis priuilegij prætextu, tutus censetur, quo minùs iuxta canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi posit; si in ecclesijs suis resederint, quoscumque sæculares Clericos, qualitercum-

Digitized by Google

tercumque exemptos, qui aliàs suæ iurisdictioni subessent, de eorum excessibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiã extra visitationem, tamquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati, corrigendi, & castigandi *a* facultatem habeãt, quibuscumq; exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantũ suos obligent auctores, ipsis Clericis, ac eorũ consanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, & alijs quibuslibet, ipsorum exemptorum contemplatione, & intuitu minimè suffragantibus.

a Sup. Sess. 6. c. 4. de refor. & infrà Sess. 24. de refor. c. 5.

CAPVT V.

INSVPER, cùm nonnulli, qui sub prætextu quòd super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersæ eis iniuriæ, ac molestiæ inferãtur, *b* certos iudices per litteras Conseruatorias deputari obtinent, qui illos à molestijs, & iniurijs huiusmodi tueantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi, bonorum, rerum, ac iurium suorum manu teneant, & conseruent; nec super illis eos molestari permittant, eiusmodi litteras in plerisque contra concedentis mentem in reprobum sensum detorqueãt: iccircò nemini omnino, cuiuscũq; dignitatis, & cõditionis sit, etiam si Capitulũ fuerit, Cõseruatoriæ litteræ, cũ quibuscũq; clausulis, aut

b c. 1. & c. vlt. de off. deleg.

 decretis,

decretis, quorumcumque iudicum deputatione, quocumque etiam alio prætextu, aut colore concessæ, suffragentur ad hoc, vt coram suo Episcopo, siue alio Superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi non possit: aut quo minùs, si qua iura ei excessione competierint, super illis liberè valeat apud iudicem ordinarium conueniri. In ciuilibus etiam causis, si ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos Cõseruatores iudices in iudiciũ trahere minimè liceat. Quòd si in ijs causis, in quibus ipse reus fuerit, cõtigerit, vt electus ab eo Conseruator ab actore suspectus esse dicatur; aut si qua inter ipsos iudices, Cõseruatoré, & Ordinarium, cõtrouersia super cõpetentia iurisdictionis orta fuerit: nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros in forma iuris electos, super suspicione, aut iurisdictionis cõpetentia fuerit iudicatum. Familiaribus verò eius, qui huiusmodi litteris Cõseruatorijs tueri se solent, nihil illæ prosint, præterquam duobus dumtaxat; si tamen illi proprijs eius sumptibus vixerint. Nemo etiam similium litterarum beneficio vltra quinquéniũ gaudere possit. Non liceat quoque Conseruatoribus iudicibus vllum habere tribunal erectũ. In causis verò mercedum, aut miserabilium personarum, huius sanctæ Synodi super a hoc decretum

a Sup. Sess. 9 cap. 14.

decretum in suo robore permaneat. Vniuersitates autem generales, ac collegia Doctorũ, seu scholarium, & regularia loca, necnon hospitalia, actù hospitalitatem seruantia, ac Vniuersitatum, Collegiorum, locorum, & hospitalium huiusmodi personæ in præsenti canone minimè comprehēsæ, sed exemptæ omnino sint, & esse intelligantur.

CAPVT VI.

QVIA verò *a* etsi habitus nõ facit monachum, oportet tamē Clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, vt per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant: tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religionisque contemptus, vt propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes, *b* vestes etiam deferant publicè laicales, pedes in diuersis ponentes, vnum in diuinis, alterum in carnalibus. Propterea omnes Ecclesiasticæ personæ, *c* quãtumcumque exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacumque Ecclesiastica obtinuerint: si, postquam ab Episcopo suo, etiam per edictum publicum, moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum ordini, & dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem & mandatum,

a 1. Matisconen. c. 5.

b c. porrectũ & c. ex parte de regul. c. vl. 41. dist.

c 21. q. 4. per totam. Conc. Ma. 1. c. 5. Cõc. tisconen. Constãtien. Sess. 14. de vi. & hon. cleric.

non detulerint, per suspensionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum; necnon, si semel correpti, denuò in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiusmodi coerceri possint, & debeant: secundũ Constitutionẽ Clementis Quinti, in Concilio Viennensi editam, *a* quæ incipit, Quoniam innouando, & ampliando.

a lib. 3. Clemẽt. de vita & hon. cleric. cap. 2.

CAPVT VII.

CVM etiam qui *b* per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari auelli debeat, qui sua voluntate homicidium perpetrauerit, *c* etiam si crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicũ, sed occultũ fuerit, nullo tẽpore ad sacros ordines promoueri possit; nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si curam nõ habeant animarũ, cõferri liceat; sed omni Ordine, ac beneficio, & officio Ecclesiastico perpetuò careat: si verò homicidium non ex proposito, sed casu, vel vim vi repellẽdo, vt quis se à morte defenderet, fuisse commissum *d* narretur; quã ob causam etiam ad sacrorũ ordinũ, & altaris ministeriũ, & beneficia quæcũque, ac dignitates, iure quodammodò dispensatio debeatur; cõmittatur loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo; qui non

b Exod. 21. Ex c. 1. de homi.

c c. inquisitionis de accus. & c. cum non ab homine de iud.

d c. studeat. 50. dist. & c. signific. in 2. de homi.

Digitized by Google

nõ nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit.

CAPVT VIII.

PRÆTEREA, *a* quia nonnulli, quorũ etiam aliqui veri sunt Pastores, ac proprias oues habent, alienis etiã ouibus præesse quærunt, & ita alienis subditis quandoque intendunt, vt suorum curam negligant; quicumque, etiam Episcopali præditus dignitate, qui alienos subditos puniendi priuilegium habuerit, contra Clericos *b* sibi non subditos, præsertim in sacris constitutos, quorumcumque etiam atrocium criminum reos, nisi cùm proprij ipsorum Clericorum Episcopi, si apud Ecclesiã resederit, aut personæ ab ipso Episcopo deputandæ interuentu, nequaquam procedere debeat: aliàs processus, & inde secuta quæcumq; viribus omnino careant.

a Sup. c. 2. & Sess. 6. c. vlt.

b Conc. Magũtien. sub Arnulpho. Imperatore c. 14. & 15.

CAPVT IX.

ET, quia *c* iure optimo distinctæ fuerunt diœceses, & parochiæ, ac vnicuique gregi proprij attributi Pastores, & inferiorũ ecclesiarũ Rectores, qui, suarum quisque ouiũ curam habeant, vt ordo Ecclesiasticus non confundatur, aut vna & eadem ecclesia duarum quodammodo diœcesum fiat, non sine graui eorũ incõmodo, qui illi subditi fuerint: & be-

c A Dionysio Papa vide 1. Cõstantino. c. primis c. Ecclesias. 13 q. 1. c. pasto. de his quæ fiunt à præl. & inf. Sess. 24. de refor. c. 13. in fi. & cap. 17.

neficia vnius diœcesis, etiamsi parochiales ecclesiæ, Vicariæ perpetuæ, aut simplicia beneficia, seu præstimonia, aut præstimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumque de causa, alterius diœcesis beneficio, aut monasterio, seu collegio, vel loco etiam pio perpetuò non [a] vniantur: decretum huius sanctæ Synodi super huiusmodi vnionibus in hoc declarando.

a Sup. Sess. 7 cap. 6. & 7. & inf. Sess. 24. de refor. c. 13. & 15.

CAPVT X.

REGVLARIA [b] beneficia, in titulum Regularibus professis prouideri consueta, cùm per obitum, aut resignationẽ, vel aliàs illa in titulum obtinentis vacare obtigerit, religiosis tantùm illius ordinis, vel ijs, qui habitũ omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non alijs, ne vestem lino, lanaque contextam induant, conferantur.

b c. cùm de benefic. de præb. in 6. & infrà sess. vlt. c. 21. circa med. de regul. & mon. Deut. 22. c. cùm causam de elect. & c. quidam de Apo.

CAPVT XI.

QVIA verò Regulares, [c] de vno ad alium ordinem translati, facilè à suo Superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo vagandi, & apostatandi occasio tribuitur: nemo cuiuscumque ordinis Prælatus, vel Superior, vigore cuiusuis facultatis, aliquem ad habitum, & professionem admit-

c Additio ad c. 27. Conc. Agathẽsis.

Digitized by Google

admittere posſit, niſi vt in ordine ipſo, ad quẽ transfertur, ſub ſui Superioris obedientia in clauſtro perpetuò maneat; ac taliter translatus, etiam ſi Canonicorum Regularium fuerit, ad beneficia ſæcularia, etiam curata, omnino incapax exiſtat.

CAPVT XII.

NEMO, etiam cuiuſuis[a] dignitatis Eccleſiaſticæ, vel ſæcularis, quacumque ratione, niſi eccleſiam, beneficium, aut capellam de nouo fundauerit, & conſtruxerit; ſeu iam erectam, quæ tamen ſine ſufficienti dote fuerit, de ſuis proprijs, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit;[b] ius patronatus impetrare, aut obtinere poſsit, aut debeat. In caſu autem fundationis, aut dotationis, huiuſmodi inſtitutio Epiſcopo, & non alteri inferiori reſeruetur.

a Seſſ. 25. cap. 9.

b c. piæ mortis. cum ſeq. 16. q. 7. & c. nobis. de iu. patro. & inf. Seſſ. vlt. c. 9 in prin.

CAPVT XIII.

NON liceat præterea[c] patrono cuiuſuis priuilegij prætextu aliquem ad beneficia ſui iuris patronatus, niſi Epiſcopo loci ordinario, ad quem prouiſio, ſeu inſtitutio ipſius beneficij, ceſſante priuilegio, iure pertineret, quoquo modo præſentare: aliàs præſentatio, ac inſtitutio, forſan ſecutæ, nullæ ſint, & eſſe intelligantur.

c Vide Seſſ. 25. c. 9. c. illud & c. relatum de iu. patro. Cóc. Maguntien. tempore Arnulphi c. 4. Conc. Salegaſta. c. 13. & infrà cap. 9.

CAPVT XIIII.

DECLARAT præterea sancta Synodus, in futura Sessione, quã ad XXV. diẽ Ian. subsequentis anni M. D. LII. habendam esse iam decreuit; vnà cum sacrificio Missæ agendum, & tractandum etiam esse de Sacramento Ordinis, & prosequendam esse materiam reformationis.

SESSIO XV.

QVÆ EST QVINTA, SVB IVLIO III. PONT. MAX. CELEBRATA DIE XXV. IANVARII, M. D. LII.

Decretum prorogationis Sessionis.

CVM ex eo, quod proximis Sessionibus decretũ fuit, sancta hæc, & vniuersalis Synodus per hos dies accuratissimè, diligentissimeque tractauerit ea, quæ ad sanctissimum Missæ sacrificium, & ad Sacramentum Ordinis spectant, vt hodierna Sessione quemadmodum Spiritus sanctus suggessisset, decreta de his rebus, & quatuor præ-

Digitized by Google

tereà articulos ad ſanctiſsimum Euchariſtiæ Sacramentum pertinentes,in hanc tandem Seſsionem dilatos publicaret;atque interim affuturos eſſe putauerit ad hoc ſacroſanctum Concilium eos, qui Proteſtantes ſe vocant; quorum cauſa eorum publicationem articulorum diſtulerat; & vt liberè, ac ſine cunctatione vlla huc venirent, fidem eis publicam, ſiue ſaluum *a* conductum conceſſerat: tamen cùm illi nondum venerint, & eorum nomine ſupplicatum huic ſanctæ Synodo fuerit, vt publicatio, quæ hodierno die facienda fuerat, in ſequentem Seſsionem differatur, certa ſpe allata, affuturos eos eſſe omnino multò ante illam Seſsionem, ſaluo conductu amplioris formæ interim accepto; eadem ſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, ijſdem Legato, & Nuncijs præſidentibus, nihil magis optans, quàm ex præſtantiſsima natione Germanica omnes de religione diſſenſiones, & ſchiſmata tollere, ac eius quieti, paci, otioque conſulere; parata, ipſos, ſi venerint, & humaniter excipere, & benignè audire; confidenſque eos non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, ſed veritatis cognoſcendæ ſtudio eſſe venturos, & (vt Euangelicæ veritatis ſtudioſos decet) ſanctæ matris Eccleſiæ decretis, ac diſciplinæ ad extremum eſſe acquieturos; ſequentem Seſsionem ad edenda,

a Seſſ. 13.

& publicanda ea, quæ suprà commemorata sunt, in diem festum sancti Iosephi, qui erit die XIX. mensis Martij, distulit; vt satis illi temporis, & spatij habeant, non solùm ad veniendum, verumetiam ad ea, quæ voluerint, antequam is dies veniat, proponenda. Quibus vt omnem cunctandi diutiùs causam adimat; fidem publicam, siue saluum conductũ, eius, qui recitabitur, tenoris, & sententiæ, libenter dat, & concedit. Intereà verò de Matrimonij Sacramento agendum, & de eo, præter superiorum decretorum publicationem, definiendum esse, eadem Sessione statuit & decernit, & prosequendam esse materiam reformationis.

SALVVS CONDVCTVS DATVS PROTESTANTIBVS.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuncijs, inhærendo saluo conductui, in penultima Sessione dato, & illum iuxta tenorem infrascriptum, ampliando, Vniuersis fidem facit, quòd omnibus, & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus,

Nobi-

Digitized by Google

Nobilibus, militaribus, popularibus, & alijs quibuscumque viris cuiuscumque status, & conditionis, aut qualitatis existant, Germanicæ prouinciæ; & nationis, ciuitatibus, & alijs locis eiusdem, & omnibus alijs Ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis, personis, qui, aut quæ vnà cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque venerunt, quocumque nomine censeãtur, aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam, verissimámque securitatem, quam saluum conductum appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam veniendi, ibidémque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, vnà cum ipsa Synodo de quibuscumque negotijs tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia, quæcumq; ipsis libuerit, ac articulos quoslibet, tam scripto, quàm verbo, liberè offerendi, propalandi, eósque Scripturis sacris, & beatorum Patrũ verbis, sententijs, & rationibus declarãdi, astruẽdi, & persuadendi, &, si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis respondendi, & cum ijs, qui à Concilio delecti fuerint, disputandi Christianè, aut caritatiuè absque omni impedimẽto conferendi, opprobrijs, conuicijs, ac contumelijs penitus emotis, & signanter, quòd causæ cõtrouersæ secũdùm sacram Scripturam, & Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridenti- Nota.

Digitized by Google

dentino tractentur; illo etiam addito, vt religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum, minimè puniantur, impertitur, ac omnino concedit; sic etiam, vt propter illorum præsentiam, neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina à diuinis officijs quouis modo cessetur. Et vt, his peractis, vel non peractis, quandocumque ipsis libuerit; aut maiorum suorum mãdato, & assensu ad propria reuerti optabunt, aut aliquis eorum optabit; mox absque vlla renitentia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, vice versa, possint iuxta beneplacitum liberè, & securè redire; de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorũ; vt tũc opportunè eorũ securitati, absque dolo, & fraude prouideatur. Vult etiã sãcta Synodus in hac publica fide, saluóque conductu, omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessaria, & opportuna fuerint. Illud etiam, ad maiorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum exprimens, quòd, si quispiam, aut illorum aliqui siue in itinere, Tridentum veniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme (quod absit) egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium, eis concessum, annullari, aut cessari; vult, & concedit, vt in huiusmodi facinore

depre-

deprehensi ,ab ipsis dumtaxat,& non ab alijs,condigna animaduersione,cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi meritò approbanda, & laudanda,mox puniantur; illorum assecurationis forma, conditionibus, modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult,vt,si quisquam,vel aliqui ex ipsa Synodo, siue in itinere,aut manendo, aut redeundo aliquod enorme (quod absit) egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ & assecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli;in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dũtaxat,& non ab alijs condigna animaduersione,& emenda sufficienti, per partem Dominorum Germanorum Augustanæ confeßionis, tunc hîc præsentium meritò laudanda, & approbanda, mox puniantur;præsenti assecurationis forma,conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quòd liceat ipsis Ambasciatoribus ,omnibus,& singulis, toties quotiescumq; opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiẽdam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eãdem, necnon nuncium, vel nuncios suos ad quæcumq; loca pro suis necessarijs negotijs ordinandis liberè mittere,seu destinare,ac ipsos missos,seu destinatos,seu missum, & destinatum suscipere toties, quoties eis videbitur expedire; ita quòd aliqui, vel aliquis per deputandos Concilij socientur,qui eorum securitati prouideant,vel prouideat. Qui quidem saluus conductus, & securitas stare ac durare

durare debeat, à tẽpore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorũ tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & vsque ad Tridentũ perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum, post sufficientem audientiam habitã, spatio viginti dierũ præmisso, cùm ipsi petierint; aut Concilium, habita huiusmodi audiẽtia, ipsis recessum indixerit, à Tridento vsq; in quem quisque elegerit sibi locum tutũ, Deo fauente, restituet, dolo, & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro vniuersis, & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis, quàm sæcularibus quibuscumque, atque omnibus alijs Ecclesiasticis & sæcularibus personis, cuiuscumque status, & conditionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet.

INSVPER, omni fraude, & dolo exclusis, vera, & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifestè, vel occultè occasionem quæsituram: aut aliqua auctoritate, potentia, iure, vel statuto, priuilegio legũ, vel canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim a *Constantiensis, & Senensis, quacumque forma verborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ aßecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præiudicium quouis modo vsuram, aut quemquam vti permissurã: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quòd si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cuiuscumq; conditionis, vel*

a Cõc. Constãtien. Sess. 19. in cap. quod nõ obstãtibus saluis condictibus.

vel status aut præeminētiæ existens, præscripta assecurationis, & salui conductus formam & modum in quocumque puncto vel clausula violauerit: quod tamen auertere dignetur Omnipotens: & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio meritò approbanda, & laudanda: habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut consuetudine, huiusmodi saluorum conductuum violatores incurrere possunt, absque omni excusatione, tua quauis in hac parte contradictione.

SESSIO XVI.

QVÆ EST SEXTA, ET VLTIMA,

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXVIII. APRILIS, M. D. LII.

Decretum Suspensionis Concilij.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea Reuerendissimis Dominis, Sebastiano, Archiepiscopo Sipontino, & Aloysio, Episcopo Veronensi, Apostolicis Nuncijs, tam eorum proprio, quàm Reuerendissimi, & Illustris-

illustrissimi Domini Marcelli, tit. S. Marcelli sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, Crescē-tij, Legati, ob aduersam eius grauissimam valetudinem, absentis, nomine, non dubitat Christianis omnibus patere, hoc Concilium œcumenicum Tridentum primò à Paulo fel. rec. conuocatum, & collectum fuisse; deinde à sanctissimo Domino nostro, Iulio III. efflagitante Carolo V. Augustissimo Imperatore, ea præcipuè de causa fuisse restitutum, vt religionem in multis orbis partibus, & præsertim in Germania, in diuersas opiniones miserabiliter distractam, in statum pristinum reuocaret; abusus, & mores Christianorum corruptissimos emendaret: cumque ad hoc agendum quamplurimi Patres, nulla laborum suorum, periculorumque habita ratione, è diuersis regionibus alacriter confluxissent; resque strenuè, magno fidelium concursu, feliciterque procederet, ac spes esset non leuis, illos Germanos, qui eas nouitates excitarant, in Concilium venturos sic animatos, vt veris Ecclesiæ rationibus vnanimiter acquiescerent; lux denique quædam rebus affulsisse videretur; caputque attollere inciperet profligata anteà, & afflicta Respublica Christiana: ij repentè tumultus, ea bella hostis generis humani versutia exarserunt, vt Concilium velut hærere, ac suum cursum interrumpere satis incommodè coge-

cogeretur; ſpesque omnis vlterioris progreſ-ſus hoc in tempore tolleretur: tantumque ab-erat, vt ſancta Synodus Chriſtianorum ma-lis, & incommodis mederetur, vt multorum mentes, præter ſui animi ſententiam, irritaret potiùs, quàm placaret. Cùm igitur ipſa ſancta Synodus, omnia, & præcipuè Germaniam, ar-mis ardere, & diſcordijs, videret, omnes ferè Epiſcopos Germanos, præſertim Principes Electores, ſuis conſultũ eccleſijs, è Concilio abijſſe; decreuit tantæ neceſsitati nõ reluctari, & ad meliora tẽpora reticere; vt Patres, quod eis nunc agere non licet, ſuis ouibus proſpe-ctum ad ſuas Eccleſias regredi valerent; ne diutiùs vtrobique inutili otio conterantur. Atque ita, quoniam ſic temporum condicio tulit, huius œcumenici Concilij Tridentini progreſſum per biennium ſuſpendendum fore decernit; prout præſenti decreto ſuſpendit, ea tamen lege, vt, ſi citiùs pacata res ſit, ac tran-quillitas priſtina reuertatur, quod ſperat Dei optimi Maximi beneficio non longo fors ſpa-tio futurum, ipſius Concilij progreſſus eo-demmet tempore ſuam vim, firmitatem, vi-goremque habere cenſeatur: ſin autem, quod Deus auertat, peracto biennio prædicta legi-tima impedimenta non fuerint ſubmota; cùm primùm ceſſauerint, talis ſuſpenſio eo ipſo ſublata eſſe intelligatur, ac ſuus vigor, &

robur Cõcilio sit restitutum, & esse intelligatur, sine alia noua Concilij cõuocatione, accedente ad hoc decretũ consensu, & auctoritate Sanctitatis suæ & sanctæ Sedis Apostolicæ.

INTEREA tamen eadem sancta Synodus exhortatur omnes Principes Christianos, & omnes Prælatos, vt obseruent, & respectiuè, quatenus ad eos spectat, obseruare faciant in suis regnis, dominijs, & ecclesijs omnia, & singula, quæ per hoc sacrum œcumenicum Conciliũ fuerunt hactenus statuta, & decreta.

BVLLA CELEBRATIONIS CONCILII TRIDENTINI,

SVB PIO IIII. PONT. MAX.

PIVS EPISCOPVS, *seruus seruorũ Dei, ad futuram rei memoriam.*

AD Ecclesiæ regimen licet tanto oneri impares, sola Dei dignatione vocati, statim circumferentes mentis oculos per omnes Reipublicæ Christianæ partes, cernentesque non sine magno horrore, quàm longè, lateque pestis hæresum, & schismatis peruasisset, & quanta Christiani populi mores correctione indigerent; in eam curam, & cogitationem, pro suscepti muneris officio, incumbere cœ-

Digitized by Google

re cœpimus, quemadmodum ipſas hæreſes extirpare, tantumque, & tam pernicioſum ſchiſma tollere, moreſque adeò corruptos, & deprauatos emendare poſſemus. Cũ autem intelligeremus, ad hæc ſananda mala aptiſsimũ eſſe remedium, quod ſancta hæc Sedes adhibere conſueuiſſet, *a* œcumenici generaliſque Concilij, eius congregandi, &, Deo iuuante, celebrandi conſilium cepimus. Indictum illud quidem anteà fuit à fel. rec. Paulo III. & eius ſucceſſore Iulio, prædeceſſoribus noſtris; ſed varijs de cauſis ſæpiùs impeditum, & interpellatum perfici non potuit, ſiquidem Paulus, *b* cùm id primò in vrbem Mantuam, deinde Vincentiam indixiſſet; quaſdam ob cauſas, in litteris eius expreſſas, id primò ſuſpendit, poſteà Tridentum tranſtulit: deinde cùm quibuſdam de cauſis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatum fuiſſet, tandem ſuſpenſione ſublata, in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit, verùm Seſsionibus aliquot habitis, & nonnullis decretis factis, ipſum ſe poſteà Concilium, aliquibus de cauſis, accedente etiam Sedis Apoſtolicæ auctoritate, *c* Bononiam tranſtulit. Iulius autem, qui ei ſucceſsit, in eamdem ciuitatẽ Tridentinam id reuocauit: quo quidem tempore facta alia quædam decreta ſunt; *d* ſed cùm noui in propinquis Germaniæ locis tu-

a Fol. 5. b.

b ſuprà in prima bulla.

c ſup. Seſ. 8.

d Seſ. 11. et ſeq.

Digitized by Google

multus excitati fuissent; & bellum in Italia & Gallia grauissimum exarsisset; rursus Concilium suspensum, & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoste, aliasque ex alijs difficultates, & impedimenta obijciente, vt tantum Ecclesiæ commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quàm diutissimè retardaret. Quantopere verò intereà auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreses; quantopere schisma creuerit; sine maximo animi dolore nec meminisse possumus, nec referre. Sed tandem pius, & misericors Dominus, qui numquam ita irascitur, vt misericordiæ obliuiscatur, Regibus, & Principibus Christianis pacem, & vnanimitatē donare dignatus est. Qua nos occasione oblata, maximam in spem venimus (ipsius misericordia freti) fore, vt his tantis quoq; Ecclesiæ malis eadem Concilij via finis imponatur. Nos itaq; ad schisma, hæresesq; tollendas, ad corrigendos, & reformandos mores, ad pacem inter Christianos Principes conseruandam, celebrationem eius non esse duximus diutiùs differendam. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, factis etiam consilij nostri certioribus carissimis in Christo filijs nostris, Ferdinando Romanorū Imperatore electo, & alijs Regibus, atq; Princi-
cipi-

Digitized by Google

cipibus; quos quidem, ſicut de eorum ſumma pietate, & ſapientia nobis pollicebamur, paratiſsimos ad ipſius Concilij celebrationẽ adiuuandam inuenimus, ad Dei omnipotentis laudem, honorem & gloriam, atque vniuerſalis Eccleſiæ vtilitatem, de eorumdem fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu, ſacrum œcumenicum, & generale Concilium, ex auctoritate eiuſdem Dei, & beatorum, Petri, & Pauli, Apoſtolorum, qua nos quoque [a] in terris fungimur, freti, & ſubnixi, in ciuitate Tridentina, ad ſacratiſsimum diem Reſurrectionis Dominicæ proximè futurũ indicimus, & ibi celebrandum, ſublata ſuſpenſione quacumque, ſtatuimus, atque decernimus. Quocircà venerabiles fratres noſtros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, ceteroſque, quibus in Concilio generali ſedere, & ſententiam dicere, iure communi, vel ex priuilegio, vel ex antiqua conſuetudine, licet, vehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiam diſtrictè præcipiendo mandamus, in virtute ſanctæ obedientiæ, in vi quoque iuramenti, quod præſtiterunt, & ſub pœnis, quas in eos, qui ad Concilia generalia conuenire neglexerint, [b] ſacris ſciunt eſſe canonibus conſtitutas, vt ad Concilium ibi celebrandum conueniant intra eam diem; niſi fortè impedimento

a Mat. 16. e. quanto. de tranſ. Epiſc. c. vni vt ecc. benef. c. ad apoſtolicæ. §. pœ. de re. iud. in 6. c. 1. de homin lib. Pelagius 2 in 1. epiſt. circa princ.

b Cõc. Carthag. 4. ca. 43. inf. Seſ. 24. c. 2. in fi. de refor.

 fue-

Digitized by Google

fuerint legitimo præpediti: quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus præterea omnes, & singulos, quorum interest, interesséue poterit, vt in Concilio adesse ne negligãt. Carissimos verò in Christo filios nostros, Romanorum Imperatorem electum, ceterosque Reges, & Principes, quos optandum sanè esset Concilio interesse posse, hortamur, & rogamus, vt si ipsi Concilio interesse non potuerint, at Oratores suos, prudentes, graues, & pios viros, vtique mittant, qui ipsorum nomine illi intersint, curentque diligenter pro sua pietate, vt ex eorum regnis, atque dominijs Prælati sine recusatione, ac mora, tam necessario tempore, Deo, & Ecclesiæ officium suum præstent: eosdem etiam curaturos esse minimè dubitantes, vt per ipsorum regna, & dominia tutum ac liberum iter Prælatis, eorumque familiaribus, comitibus & alijs omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat; benigneque, ac comiter omnibus in locis recipiantur, atque tractentur; sicut, quod ad nos attinet, ipsi quoque curabimus; qui nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium, & salutare opus perficiendum, à nobis, in hoc loco constitutis, præstari possit; nihil, vt Deus scit, quærentes aliud, nihil propositũ habentes in hoc Cõ-

cilio

cilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum ouium reductionem, ac salutem, & perpetuam Christianæ Reipublicæ tranquillitatem, ac quietem, Vt verò hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perueniant, nec quisquã ea excusatione vti possit, quòd illa ignorauerit; præsértim cùm non ad omnes, quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forsitan pateat aditus; volumus, & mandamus, vt in Basilica Vaticana principis Apostolorum, & in ecclesia Lateranẽsi tunc, cùm in eis populus, vt Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palàm clara voce à Curiæ nostræ cursoribus, seu notarijs aliquibus publicis recitentur; &, postquam recitatæ fuerint, ad valuas earum ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur; ibique, quò legi, & omnibus innotescere possint, aliquamdiu relinquantur: cùm autem inde amouebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa remaneãt. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem omnes, & singulos, qui his litteris comprehenduntur, post duos menses à die publicationis, & affixionis earum, volumus perinde astrictos, & obligatos esse, ac si ipsismet illæ corã editæ, & lectæ fuissent. Transumptis quoque earum, quæ manu publici alicuius

Digitized by Google

notarij scripta, subscriptáue, & sigillo, & subscriptione alicuius personæ, in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munita fuerint, vt sine dubitatione ylla fides habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ indictionis, statuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere; vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri, & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, M. D. L X. III. Kal. Decemb, Pontificatus nostri anno primo.

Antonius Florebellus,

Barengus.

SACRO-

SACROSANCTI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SESSIO XVII.

QVÆ EST PRIMA,

SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XVIII.

IANVARII, M. D. LXII.

Decretum de celebrando Concilio.

PLACET ne vobis, ad laudem, & gloriam sanctę & indiuiduę Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum, & generale Concilium Tridentinum, in Spiritu sancto legitimè congregatum, ab hodierno die, qui est XVIII. mensis Ian. anni à Natiuitate Domini M. D. LXII. Cathedræ Romanæ B. Petri, Apostolorum Principis, consecrato, sublata quacumque suspensione, iuxta formam, & tenorem litterarum sanctissimi Domini nostri Pij IIII. Pont. Max. celebrari, [a] & in eo ea, debito seruato ordine, tractari, quæ propo-

[a] Infr. sess. 24. 25. cap. 21.

nentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram atque Christianam pacem conciliandam apta, & idonea ipsi sanctæ Synodo videbũtur? *Respõderunt*, PLACET.

Indictio futuræ Sessionis.

PLACET ne vobis, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse Feria quinta, post secũdam Dominicam Quadragesimæ, quæ erit die XXVI. mensis Februarij? *Responderunt*, PLACET.

SESSIO XVIII.

QVÆ EST SECVNDA, SVB PIO IIII. PONT. MAX. CELEBRATA DIE XXVI. FEBRVARII, M. D. LXII.

Decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus

bus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, non humanis quidem viribus confiſa, ſed Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui os, *a* & ſapientiam Eccleſiæ ſuæ daturum ſe promiſit, ope & auxilio freta, illud præcipuè cogitat, vt Catholicæ fidei doctrinam, multorum inter ſe diſsidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam, & obſcuratam, in ſuam puritatem, & ſplendorem aliquando reſtituat; & mores, qui à veteri inſtituto deflexerunt, ad meliorem vitæ rationem reuocet; corque *b* patrum ad filios, & cor filiorum ad patres conuertat. *c* Cùm itaque omnium primùm animaduerterit, hoc tempore ſuſpectorum, ac pernicioſorum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longè lateque diffunditur, numerum nimis excreuiſſe; quod quidem in cauſa fuit, vt multæ cenſuræ in varijs prouincijs, & præſertim in alma vrbe Roma, pio quodam zelo, editæ fuerint; neque tamen huic tam magno, ac pernicioſo morbo ſalutarem vllam profuiſſe medicinam; cenſuit, vt delecti ad hanc diſquiſitionem Patres de cenſuris, libriſque, quid facto opus eſſet, diligenter conſiderarent, atque etiam ad eamdem ſanctam Synodum ſuo tempore referrent; quo faciliùs ipſa poſsit varias & peregrinas doctrinas, tamquam *d* zizania, à Chriſtianæ veritatis tritico ſeparare, deque his

a Lucæ 21.

b Lucæ 1.

c Infrà Seſſ. vlt. circa fi.

d Matth. 13 c. ita nos. 25. q. 2.

Digitized by Google

his commodiùs deliberare, & statuere, quæ ad scrupulum ex complurium animis eximendum, & tollendas multarum querelarum caussas, magis opportuna videbuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcumque deducta esse vult, prout etiam præsenti decreto deducit: vt, si quis ad se pertinere aliquo modo putauerit, quæ vel de hoc librorum, & censurarum negotio, vel de alijs, quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit; non dubitet à sancta Synodo se benignè auditum iri.

QVONIAM verò eadem sancta Synodus ex corde optat, Deumque enixè rogat, quæ ad pacem sunt Ecclesiæ, vt vniuersi communem matrem in terris agnoscentes, quæ, quos [a] peperit, obliuisci non potest, vnanimes, [b] vno ore, glorificemus Deum, & patrem Domini nostri Iesu Christi; per viscera misericordiæ eiusdem Dei & Domini nostri; omnes, qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & vt ad hanc sanctam Synodum veniant, inuitat atque hortatur; vtque caritatem, [c] quod est vinculum perfectionis, amplectantur; pacemque Christi, exultantem in cordibus suis, præ se ferant, in quam vocati sunt, in vno corpore. Hanc ergo non humanam, sed Spiritus sancti vocem audientes, ne obdurent

a Isa. 49.
b Rom. 15.
c Coloss. 3.

corda

Digitized by Google

a corda sua, sed in suo sensu non b ambulãtes, neque sibi c placentes, ad tam piam, & salutarem matris suæ admonitionem excitentur, & & conuertantur: omnibus enim caritatis officijs sancta Synodus eos vt inuitat, ita complectetur.

a Psalm. 59 & Heb. 3.
b Ephes. 4.
c Ro. 15. a.

INSVPER eadem sancta Synodus decreuit, fidem publicam in Congregatione generali concedi posse, & eamdem vim habituram, eiusdemque roboris & momenti futuram, ac si in publica Sesione data, & decreta fuisset.

Indictio futuræ Sesionis.

EADEM sacrosancta Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decernit, proximam futuram Sesionem habendam & celebrandam esse Feria quinta, post sacratisimum festum Ascensionis Domini; quæ erit die XIIII. Mensis Maij.

SAL-

Digitized by Google

SALVVS CONDVCTVS
CONCESSVS
GERMANICÆ NATIONI;
In Congregatione generali, die IIII. Martij, M. D. LXII.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Sedis Apostolicæ Legatis, Vniuersis fidem facit, quòd omnibus, & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & alijs quibuscumque viris cuiuscumque status, & conditionis, aut qualitatis existāt, Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, ac alijs locis eiusdē, & omnibus alijs Ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis, personis, qui, aut quæ vnà cum ipsis ad hoc generale Tridentinū Cōcilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque venerunt, quocumque nomine censeātur, aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam, verissimámque securitatem, quam saluum conductum appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam veniendi, ibidem-

demque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, vnà cum ipsa Synodo de quibuscumque negotijs tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia, quæcũq; ipsis libuerit, ac articulos quoslibet, tam scripto, quã verbo, liberè offerendi, propalandi, eósque Scripturis sacris, & beatorum Patrum verbis, sententijs, & rationibus declarãdi, astruendi, & persuadendi, &, si opus fuerit, etiã ad obiecta Concilij generalis respondendi, & cum ijs, qui à Concilio delecti fuerint, disputandi, aut caritatiuè absque omni impedimento conferendi, opprobrijs, conuicijs, ac cõtumelijs penitus semotis, & signãter, quòd causæ controuersæ secundùm sacram Scripturam, & Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, vt religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum, minimè puniantur; impertitur, ac omnino concedit; sic etiam, vt propter illorum præsentiam, neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina à diuinis officijs quouis modo cessetur. Et vt, his peractis, vel non peractis, quandocumque ipsis libuerit; aut maiorum suorum mãdato, & assensu ad propria reuerti optabũt, aut aliquis eorum optabit; mox absque vlla renitentia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, vice versa, possint iuxta

bene-

beneplacitũ liberè,& securè redire; de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum; vt tunc opportunè eorum securitati, absque dolo, & fraude, prouideatur. Vult etiam sancta Synodus, in hac publica fide, saluoq; conductu, omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem securitatem, & pacis, ac conciliationis bonum exprimẽs, quòd, si quispiam, aut illorum aliqui siue in itinere, Tridentum veniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium, eis concessum, annullari, aut cessari; vult, & concedit, vt in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis dumtaxat, & non ab alijs condigna animaduersione, cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi meritò approbanda & laudanda, mox puniantur: illorum assecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, vt, si quisquã, vel aliquis ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manẽdo, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli; in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dũtaxat, & non ab alijs, cõdigna animaduersione, & emenda sufficienti, per partem Dominorũ Germa-

Germanorum Augustanæ confeßionis, tunc hic præsentium meritò laudanda, & approbanda, mox puniantur; præsenti assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quòd liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus, & singulis, toties quotiescumq; opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiẽdam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eãdem, necnon nuncium, vel nuncios suos ad quæcumq; loca pro suis necessarijs negotijs ordinandis liberè mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinatum suscipere toties, quoties eis videbitur expedire; ita quòd aliqui, vel aliquis per deputandos Concilij socientur, qui eorum securitati prouideant, vel prouideat. Qui quidem saluus conductus, & securitas stare ac durare debeat, à tẽpore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorũ tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & vsque ad Tridentũ perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum, post sufficientem audientiam habitã, spatio viginti dierũ præmisso, cùm ipsi petierint; aut Concilium, habita huiusmodi audiẽtia, ipsis recessum indixerit, à Tridento vsq; in quem quisque elegerit sibi locum tutũ, Deo fauente, restituet, dolo, & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro vniuersis, & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis, quàm sæcularibus quibuscumque, atque omnibus alijs Ecclesiasticis ac sæcularibus per-

sonis

sonis, cuiuscumque status, & conditionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet.

INSVPER, omni fraude, & dolo exclusis, vera, & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifestè, vel occultè occasionem quaesituram: aut aliqua auctoritate, potentia, iure, vel statuto, priuilegio legũ, vel canonum, aut quorumcumque Conciliorum, praesertim [a] Constantiensis, & Senensis, quacumque forma verborum expressa, in aliquod huius fidei publicae, & plenissimae assecurationis, ac publicae, & liberae audientiae, ipsis per ipsam Synodum concessae, praeiudicium quouis modo vsuram, aut quemquam vti permissurã: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quòd si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cuiuscumq; conditionis, vel status, aut praeminẽtiae existens, praescriptae assecurationis, & salui conductus formam & modum in quocumque puncto vel clausula violauerit: quod tamen auertere dignetur Omnipotens: & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio meritò approbanda, & laudanda: habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidisse in omnes poenas, quas iure diuino & humano, aut consuetudine, huiusmodi saluorum conductuum violatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quauis in hac parte contradictione.

[a] Cõc. Constãtien. Sess. 9. in cap. quod nõ obstãtibus alis cõductius.

Exten.

Extensio ad alias nationes.

EADEM sacrosancta Synodus in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdē Apostolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & singulis alijs, qui nobiscum in ijs, quæ sunt fidei, communionem non habent, ex quibuscumque regnis, nationibus, prouincijs, ciuitatibus, ac locis, in quibus publicè, & impunè prædicatur, vel docetur, siue creditur cōtrarium eius, quod sancta Romana sentit Ecclesia, dat fidem publicam siue saluum conductum sub eadem forma, & eisdem verbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

QVÆ EST TERTIA, SVB PIO IIII. PONT. MAX. CELEBRATA DIE XIIII. MAII, M. D. LXII.

Decretum prorogationis Sessionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè cōgregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, decreta ea, quæ hodie in præsenti Sessione

 statuen-

ſtatuenda, ac ſancienda erant, iuſtis nonnullis, ac honeſtis cauſis, in Feriam quintã, poſt proximam ſolemnitatem Corporis Chriſti, quæ erit pridie Nonas Iunij, proroganda eſſe cenſuit, ac prorogat; dictaque die Seſsionem habendam eſſe, ac celebrandam, omnibus indicit. Intereà rogandus eſt Deus, & Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti, auctor pacis, vt ſanctificet corda omnium; quo adiuuante, ſancta Synodus & nunc, & ſemper meditari, atque peragere valeat, quæ ad eius laudem, & gloriam pertineant.

SESSIO XX.

QVÆ EST QVARTA.

SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE IIII. IVNII, M. D. LXII.

Decretum prorogationis Seſsionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, propter varias difficultates, ex diuerſis cauſis exortas, atque etiam vt cõgruentiùs, maiorique

ioriq́ue cum deliberatione omnia procedant, nempe vt dogmata cũ ijs, quæ ad reformationem ſpectant, ſimul tractentur, & ſanciantur; ea quę ſtatuẽda videbũtur tam de reformatione, quã de dogmatibus, in proxima Seſsione, quam omnibus indicit in diem ſextam decimam ſubſequentis menſis Iulij, definiẽda eſſe decreuit. Hoc tamen adiecto, quòd dictũ terminum ipſa ſancta Synodus pro eius arbitrio, & volũtate, ſicuti rebus Concilij putauerit expediri, etiã in generali Cõgregatione, reſtringere, & prorogare liberè poſsit, & valeat.

SESSIO XXI.

QVÆ EST QVINTA, SVB PIO IIII. PONT. MAX. CELEBRATA DIE XVI. IVLII, M. D. LXII.

Doctrina de Communione ſub vtraque ſpecie, & paruulorum.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè cõgregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, cùm de tremendo, & ſanctiſsimo Euchariſtiæ

Sacramento varia diuersis in locis errorum mõstra nequissimi Dæmonis artibus circumferãtur, ob quæ in nonnullis prouincijs multi à Catholicæ Ecclesiæ fide, atque obedientia videãtur discessisse; censuit ea, quæ ad cõmunionem sub vtraque specie,& paruulorũ pertinent,hoc loco exponenda esse. Quapropter cunctis Christi fidelibus interdicit,ne post hac de ijs aliter vel credere,vel docere, vel prædicare audeant,quàm est his decretis explicatũ, atque definitum.

Laicos,& Clericos non conficientes, nõ astringi iure diuino ad Communionem sub vtraque specie.

CAPVT I.

a Esaiæ 11.
b Cõ. Const sess. 13. infra can. 2.
c Matth. 26 Mar. 14. Lucæ 22. 1. Cor. 11.

ITAQVE sancta ipsa Synodus, à Spiritu sancto,qui spiritus est [a] sapiẽtiæ,& intellectus, spiritus cõsilij & pietatis, edocta, atque ipsius Ecclesiæ [b] iudicium, & consuetudinem secuta,declarat,ac docet, nullo diuino præcepto laicos,& Clericos non conficientes, obligari ad Eucharistiæ Sacramentum sub vtraq; specie sumendum; neque vllo pacto, salua fide, dubitari posse, quin illis alterius speciei Communio ad salutem sufficiat: nam, [c] etsi Christus Dominus in vltima cœna venerabile hoc Sacramentum in panis, & vini speciebus instituit,& Apostolis tradidit: non tamen illa

Digitized by Google

illa institutio, & traditio eò tendunt, vt omnes Christi fideles statuto Domini ad vtramque speciem accipiendam astringantur. Sed neque ex sermone illo, apud Ioannem sexto, rectè colligitur, vtriusque speciei Communionem à Domino præceptam esse, vtcumque iuxta varias sanctorũ Patrum, & Doctorum interpretationes intelligatur: namque qui dixit, [a] Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis: dixit quoque: [b] Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum. Et qui dixit, [c] Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam; dixit etiam: [d] Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Et denique qui dixit, [e] Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo; dixit nihilominùs: [f] Qui manducat hunc panem, viuet in æternum.

a Ioan. 6.
b Ibidem.
c Ibidem.
d Ibidem.
e Ibidem.
f Ibidem.

Ecclesiæ potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiæ.

CAPVT II.

PRÆTEREA declarat, hāc potestatem perpetuò in Ecclesia fuisse, vt in Sacramētorum dispensatione, salua illorum substantia, ea statueret, vel mutaret, quæ suscipientium

tium vtilitati, seu ipsorum Sacramentorũ venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate, magis expedire iudicaret; id autem Apostolus non obscurè visus est innuisse, [a] cũ ait: Sic nos existimet homo, vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei; atque ipsum quidem hac potestate vsum esse, satis constat, cùm in multis alijs, tũ in hoc ipso Sacramento, cùm, ordinatis nonnullis circa eius vsum, [b] Cetera, inquit, cùm venero, disponã. Quare agnoscens sancta mater Ecclesia hanc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Christianæ religionis non infrequens vtriusque speciei vsus fuisset, tamen progressu temporis, latissimè iam mutata illa consuetudine, grauibus, & iustis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi [c] approbauit, & prò lege habendam decreuit: quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

a 1. Cor. 4.
1. Cor. 6.
b 1. Cor. 11
c Cõ. Const Sess. 13.

Totum & integrum Christum, ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi.

CAPVT III.

INSVPER declarat, quamuis Redemptor noster, vt anteà dictum est, [d] in suprema illa cœna hoc Sacramentũ in duabus speciebus institue-

d Matth. 16
Mar. 14.
..p. cap. 1.
1. Cor. 11.

instituerit, & Apostolis tradiderit, tamen fatendum esse, etiam sub altera tantùm specie totum, *a* atque integrum Christum, verumq; Sacramentum sumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia, necessaria ad salutē, eos defraudari, qui vnā speciem solā accipiunt.

a c. qui mādueāt. c. qui inuitat. c singuli de cōs. dist. 2. suprà Sef. 13. ca. 3. & can. 3. de Sacra. Euch.

Paruulos non obligari ad Communionem sacramentalem.

CAPVT IIII.

DENIQVE eadem sancta Synodus docet, *b* paruulos, vsu rationis carentes, nulla obligari necessitate ad sacramentalem Eucharistiæ communionem: siquidem, per *c* Baptismi lauacrum regenerati; & Christo incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt: neque ideò tamen damnāda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando seruauit: vt enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certè, eos nulla salutis necessitate id fecisse, sine controuersia credendum est.

b inf. can 3

c Tit. 3.

DE COMMVNIONE sub vtraque specie, & paruulorum.

CANON I.

Si quis dixerit, *d* ex Dei præcepto, vel necessi-

d Conc. Constant. Sef. 13

cessitate salutis omnes, & singulos Christi fideles vtramque speciem sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti sumere debere; anathema sit.

CANON II.

a supra c. 1. & Cōc. Constant. de com. loco.

SI quis dixerit, sanctam Ecclesiam a Catholicam non iustis causis, & rationibus adductam fuisse, vt laicos, atque etiam Clericos nō conficientes, sub panis tantummodò specie communicaret; aut in eo errasse; anathema sit.

CANON III.

b supra c. 3. & Sess. 13. c. 3. & can. 3. Concil. Constant. Sess. 13.

SI quis negauerit, totum, b & integrum Christum, omnium gratiarum fontem, & auctorem, sub vna panis specie sumi, quia, vt quidam falsò asserunt, non secundùm ipsius Christi constitutionem sub vtraque specie sumatur; anathema sit.

CANON IIII.

c supra in prin. & c. 4.

SI quis dixerit, c paruulis, antequam ad annos discretionis peruenerint, necessariam esse Eucharistiæ cōmunionem; anathema sit.

d Sess. 22. In decreto.

DVOS verò articulos, d aliàs propositos, nondum tamen excussos, videlicet: An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam nō celebrantes sacerdotes, sub vna tantùm panis specie, ita sint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vsus cuiquam sit permittendus: &, An, si honestis & Christianæ caritati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel

Digitized by Google

vel regno Calicis vſus videatur, ſub aliquibus conditionibus concedendus ſit, & quænam ſint illæ: Eadem ſancta Synodus, *a* in aliud tempus, oblata ſibi quamprimùm occaſione, examinandos, atque definiendos reſeruat.

a infr Seſ. 22. in fi.

Decretum de reformatione.

EADEM ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, & ſanctæ Eccleſiæ ornamentum, ea quæ ſequuntur, de reformationis negotio in præſenti ſtatuenda eſſe cenſuit.

CAPVT I.

QVONIAM *b* ab Eccleſiaſtico ordine omnis auaritiæ ſuſpicio abeſſe debet; nihil pro collatione quorumcũque Ordinum, etiam clericalis Tonſuræ, nec pro litteris dimiſſorijs, aut teſtimonialibus, nec pro ſigillo, nec alia quacumque de cauſa, etiam ſponte oblatum, Epiſcopi, & alij Ordinum collatores, aut eorum miniſtri quouis prætextu accipiant. Notarij verò in ijs tantùm locis, in quibus non viget laudabilis conſuetudo nihil accipiendi, pro ſingulis litteris dimiſſorijs, aut teſtimonialibus, decimam tantùm vnius aurei

b vide 2. Later. c. 63. Cõc. Chalceden actione 15. ca. 2. Conc. Bracaren. 2. c. 3. Cõc. Aurelian. 2. c. 3. Cõc. Tolet. 8. c. 3. ca, ſicut. Epiſc. 1. q & c. 1. de ſim. de quib. Mileuitani Conc. c. 14.

Digitized by Google

rei partem accipere poſsint;dummodò eis nullum ſalarium ſit conſtitutum pro officio exercendo:nec Epiſcopo ex Notarij cõmodis aliquod emolumentum ex eiſdem Ordinum collationibus directè, vel indirectè prouenire poſsit:tunc enim gratis operam ſuam eos præſtare omnino teneri decernit: cõtrarias taxas, ac ſtatuta, & conſuetudines, etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quæ potiùs abuſus, & corruptelæ, ſimoniacæ prauitati fauentes, nuncupari poſſunt, penitus caſſando, & interdicendo, & qui ſecùs fecerint, tam dantes, quàm accipientes, vltra diuinam vltionem, [a] pœnas à iure inflictas ipſo facto incurrant.

a 2. Braccaren. cap. 3.

CAPVT II.

CVM non deceat eos, qui diuino miniſterio aſcripti ſunt, cũ ordinis decore [b] mendicare, aut ſordidum aliquem quæſtum exercere; compertumque ſit, complures pleriſque in locis ad ſacros Ordines nullo ferè delectu admitti; qui varijs artibus, ac fallacijs confingunt, ſe beneficium Eccleſiaſticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: ſtatuit ſancta Synodus, ne quis deinceps Clericus ſæcularis, quamuis aliàs ſit idoneus moribus, ſcientia, & ætate, ad ſacros Ordines promoueatur, niſi priùs legitimè conſtet, eum beneficium Eccleſiaſti-

b c. diaconi ſunt circa med. 93. di.

Digitized by Google

siasticum, quod sibi ad victum honestè sufficiat, pacificè possidere. Id verò beneficiũ resignare non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum sit promotus, neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quòd aliũde viuere commodè possit: & aliter facta resignatio nulla sit. Patrimoniũ verò, vel pensionẽ obtinentes ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos pro necessitate, vel commoditate ecclesiarum suarum; eo quoque priùs perspecto, patrimoniũ illud, vel pensionem verè ab eis obtineri, taliaque esse quæ eis ad vitam sustentandã satis sint: atque illa deinceps sine licẽtia Episcopi alienari, aut extingui, vel remitti nullatenus possint; donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sint adepti; vel aliunde habeant, [a] vnde viuere possint: [b] antiquorum canonum pœnas super his innouando.

a c. nemin&. b & c. sanctorũ 70. di. c. cum secũdũ de præb. & c. si Episc. de præb. in 6. c fi. de rescr. in 6.

CAPVT III.

CVM beneficia ad diuinum cultum, atque Ecclesiastica munia obeunda sint constituta, ne qua in parte minuatur diuinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur: statuit sancta Synodus, in Ecclesijs, tam cathedralibus, quàm collegiatis, [c] in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, vel ita tenues, vt verisimiliter negligantur,

c Vide constitutionẽ Alexandri in Cõc. Later. parte 1. c. 5.

Digitized by Google

a inf. Sess. 22. de refor. c. 3

tur, *a* tertiam partem fructuum, & quorumcumque prouentuum, & obuentionum, tam dignitatum, quàm canonicatuum: personatuũ, portionum, & officiorum, separari debere, & in distributiones quotidianas conuerti, quæ inter dignitates obtinentes, & ceteros diuinis interessentes, proportionabiliter iuxta diuisionem ab Episcopo, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione faciendam, diuidantur: saluis tamen consuetudinibus earum Ecclesiarum, in quibus non residentes, seu non seruientes, nihil vel minùs tertia parte percipiunt: non obstantibus exemptionibus, ac alijs consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuscumque. Crescenteque non seruientium contumacia, liceat contra eos procedere, iuxta iuris, *b* ac sacrorum Canonum dispositionem.

b infr. Sess. 23. de refor. cap. 1.

CAPVT IIII.

EPISCOPI, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, in omnibus Ecclesijs parochialibus, vel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, vt vnus Rector non possit sufficere ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo; *c* cogãt Rectores, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant;

c c. & tẽporis 16. q. 1. & c. fi. de Eccl. æd. f.

Digitized by Google

ficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultũ diuinum celebrandum. In ijs verò, in quibus ob locorum distantiam, siue difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt; nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam constitutionis Alexandri III. quæ incipit, *a* Ad audientiam, constituere posint. Illis autem sacerdotibus, qui de nouo erunt Ecclesijs nouiter erectis præficiendi, competens asignetur portio arbitrio Episcopi ex fructibus ad Ecclesiã matricẽ quomodocũque pertinentibus: &, si necesse fuerit, compellere posit populũ ea subministrare, quæ sufficiant ad vitam dictorũ sacerdotum sustententandam: quacũmque reseruatione generali, vel speciali, vel affectione, super dictis Ecclesijs, non obstantibus. Neq; huiusmodi ordinationes, & erectiones posint tolli, nec impediri, ex quibuscumque prouisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusuis alijs derogationibus, vel suspensionibus.

a c. ad audientiam de Eccl æd. f. in decretal. li. 3. tit. 48. *Vide post finem huius libri.*

CAPVT V.

VT etiam Ecclesiarũ status, vbi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conseruetur; posint Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, iuxta formam iuris,

iuris, sine tamen præiudicio obtinentium, facere *a* vniones perpetuas quarumcumque Ecclesiarum parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorum, curatorum, vel non curatorum, cum curatis, propter earum paupertatem, & in ceteris casibus à iure permissis, etiam si dictæ Ecclesię, vel beneficia essent generaliter, vel specialiter reseruata, aut qualitercumque affecta. *b* Quæ vniones etiam non possint reuocari, nec quoquo modo infringi vigore cuiuscumque prouisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

a c. sicut vnire de excess. prælator. Cōc. Later. sub. Leo. 10. Sess. 9. de refor. curiæ & infr. Sess. 24. cap. 13. vide Sess. 14. cap. 9.

b c. vnio. in fi. 10. q. 3. c. & temp. cū seq. 16. q. 1.

CAPVT VI.

QVIA illiterati, *c* & imperiti parochialiū Ecclesiarum Rectores sacris minùs apti sunt officijs; & alij propter eorum vitæ turpitudinem potiùs destruunt, quàm ædificant; Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, eisdem illiteratis, & imperitis, si aliàs honestæ vitæ sint, Coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter prouidere possint; quacūque appellatione, & exemptione remota. *d* Eos verò, qui turpiter, & scandalosè viuunt, postquàm præmoniti fuerint, coerceant, ac castigent; & si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseuerent, eos bene-

c c. illiteratos. 36. di c. nisi cum pridem. de renunc c 1. 38. dist. c. cum ex eod. elec. in 4. Conc. Toletan. 8. can. 1

d c. qua frater. 7. q. 1.

beneficijs, iuxta sacrorum [a] Canonum constitutiones, exemptione & appellatione quacũque remota, priuandi facultatem habeant.

a c. inuentũ. 16. q. 1. c. felicis. de pœ. in 6. & Clem. multorũ. de pœ.

CAPVT VII.

CVM illud quoque valdè curandum sit, ne ea, quæ sacris ministerijs dedicata sunt, temporum iniuria obsolescant, & ex hominum memoria excidant; Episcopi, etiam tamquã Apostolicæ Sedis delegati, transferre possint beneficia simplicia, etiam iuris patronatus, ex Ecclesijs, quæ vetustate, vel aliàs collapsæ sint, & ob eorum inopiam nequeant instaurari, vocatis ijs, quorum interest, in matrices, aut alias Ecclesias locorum eorumdẽ, seu viciniorum, arbitrio suo; atque in eisdem Ecclesijs erigant altaria; vel capellas sub eisdem inuocationibus, vel in iam erecta altaria, vel capellas trãsferant cum omnibus emolumentis, & oneribus, prioribus Ecclesijs impositis. [b] Parochiales verò Ecclesias, etiam si iuris patronatus sint, ita collapsas refici, & instaurari procurent ex fructibus, & prouentibus quibuscũque, ad easdẽ Ecclesias quomodocũque pertinentibus: qui si non fuerint sufficientes; omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis Ecclesijs prouenientes percipiunt, aut, in illorum defectũ, parochianos omnibus remedijs opportunis ad prædicta cogant; quacumque

b c. 5. & c. pœ. de Eccl. ædif. vel repar. inf. c. 8. & sup. Ses. 7. ca. 8. de refor.

appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quòd si nimia egestate omnes laborent; ad matrices, seu viciniores Ecclesias trãsferantur, cum facultate tam dictas parochiales, quàm aliàs Ecclesias dirutas, in profanos vsus, non sordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi.

CAPVT VIII.

QVÆCVMQVE in dioecesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque ijs, vbi oportet, prouideri æquũ est: propterea commendata monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpositurae nuncupatæ, in quibus non viget Regularis obseruãtia; necnon beneficia tam curata, quàm non curata, sæcularia, & Regularia, qualitercumque commendata, etiam exempta, ab Episcopis, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, annis singulis [a] visitentur; curentque ijdem Episcopi congruentibus remedijs, etiam per sequestrationem fructuum, vt, quæ renouatione indigent, aut restauratione, reficiantur: & cura animarum, si qua illis vel eorum annexis immineat, aliaque debita obsequia rectè exerceantur; appellationibus quibuscumque, priuilegijs, cõsuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, conseruatorijs, iudicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non

[a] sup. Ses. 7. de reform. cap. 8. & inf. Ses. 24. c. 9. & Ses. vlt. de reg. c. 20. Cõc. Tarracon. ca. 8. & Cõc. Braccare. 2. cap. 1.

non obstatibus:&,si in eis vigeret obseruantia Regularis, prouideant Episcopi paternis admonitionibus, vt eorum Regulariũ Superiores iuxta eorum Regularia instituta debitam viuendi rationẽ obseruent,& obseruari faciãt, & sibi subditos in officio contineant, ac moderentur. Quòd si admoniti,intra sex menses eos non visitauerint, vel correxerint,tunc ijdẽ Episcopi,etiam vt delegati Sedis Apostolicæ, eos visitare possint,& corrigere,prout ipsi Superiores possent, iuxta eorum instituta, quibuscumq; appellationibus,priuilegijs, & exẽptionibus,penitus remotis, & non obstãtibus.

CAPVT IX.

CVM multa à diuersis antea a Concilijs; tã Lateranensi, ac Lugdunensi, quam Viẽnensi, aduersus prauos eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tũc adhibita;posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiusq; eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo;& querela excrescere deprehẽdatur, vt de eorũ emendatione nulla spes ampliùs relicta videatur: statuit, vt post hac in quibuscumque Christianæ Religionis locis eorũ nomen,atq;vsus penitus aboleatur, nec ad officium huiusmodi exercendum vllatenus admittantur, non obstantibus priuilegijs, ecclesijs, monasterijs, hospitalibus, pijs

a Conc.Lat. c.62.sub Innoc.3.c.cũ ex eo. de pœ.&remiss. de abusionib.eod.tit. & infr.Sess. vlt. in decr. de indulg. & sup. Sess. 5.c.2.

locis, & quibusuis, cuiuscumque gradus, status, & dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. Indulgentias verò, aut alias spirituales gratias, quibus non ideò Christi fideles decet priuari, deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit: quibus etiam eleemosynas, atque oblata sibi caritatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: vt tandem cælestes hos Ecclesiæ thesauros non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri, omnes verè intelligant.

Indictio futuræ Sessionis.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decreuit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse Feria quinta post Octauam festi Natiuitatis beatæ Mariæ virginis, quæ erit XVII. mensis Septembris, proximè futuri. Hoc tamen adiecto, quòd dictum terminum, ac vnicuique Sessioni in posterum præfigendum, ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, & voluntate, sicuti rebus Cōcilij putarit expedire, etiā in generali Congregatione restringere, & prorogare liberè possit, & valeat.

SES-

SESSIO XXII.

QVÆ EST SEXTA,

SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XVII. SEPT. M. D. LXII.

Doctrina de sacrificio Missæ.

SACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, vt vetus, absoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Eucharistiæ mysterio in sancta Catholica Ecclesia fides, atque doctrina retineatur, & in sua puritate, propulsatis erroribus, atque hæresibus, conseruetur; de ea, quatenus verum, & singulare sacrificium est, Spiritus sancti illustratione edocta, hæc, quæ sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

CAPVT I.

QVONIAM sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter [a] Leuitici sacerdotij imbecillitatem consummatio non a Heb. 7. b.

erat, oportuit, Deo patre misericordiarum ita ordinante, sacerdotem alium secundùm ordinem Melchisedec surgere, Dominum nostrũ Iesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus
a Heb. 7. d. noster etsi *a* semel se ipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, vt æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem sacerdotium eius extinguendum non erat; in Cœna nouissima, qua nocte tradebatur, vt dilectæ spõsæ suæ Ecclesiæ visibile, sicut hominũ natura exigit, relinqueret sacrificium, quo cruentũ illud, semel in Cruce peragendum, repræsentaretur; eiusque
b 1 Cor. 11. *b* memoria in finem vsque sæculi permaneret, atq; illius salutaris virtus in remissionem eorũ, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; sacerdotem secundùm ordinem Melchisedec se in æternum constitutũ declarans, corpus & sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit; ac sub earũdem rerum symbolis, Apostolis, quos tũc noui Testamenti sacerdotes constituebat, vt sumerent tradidit, & eisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, vt offerrent, præcepit
c Matt. 26. Lucæ 22. per hæc verba. *c* Hoc facite in meam commemorationẽ: vti semper Catholica Ecclesia intellexit, & docuit: nã celebrato veteri Pascha, quod

Digitized by Google

quod in memoriã [a] exitus de Ægypto multitudo filiorum Iſrael immolabat, nouum inſtituit Paſcha, ſe ipſum ab Eccleſia per ſacerdotes ſub ſignis viſibilibus immolandum in memoriam tranſitus ſui ex hoc mundo ad Patrẽ, quando per ſui ſanguinis effuſionem nos redemit, [b] eripuitq; de poteſtate tenebrarũ, & in regnum ſuum tranſtulit. Et hæc quidem [c] illa munda oblatio eſt, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari poteſt: quam Dominus per Malachiam nomini ſuo, quod magnũ futurũ eſſet in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: & quam non obſcurè innuit Apoſtolus Paulus [d] Corinthijs ſcribens, cùm dicit: non poſſe eos, qui participatione menſæ Dæmoniorũ polluti ſunt, menſæ Domini participes fieri: per menſam altare vtrobique intelligens. Hæc denique illa eſt, quæ per varias ſacrificiorum, naturæ & legis tempore, ſimilitudines figurabatur; vtpote quæ bona omnia, per illa ſignificata, velut illorum omnium conſummatio & perfectio complectitur.

a Exod. 13.
b Col. 1.
c Malach. 1.
d 1. Cor. 10. d.

CAPVT II.

ET quoniam in diuino hoc ſacrificio, quod in Miſſa peragitur, idem ille Chriſtus continetur, & incruentè immolatur, qui in ara Crucis ſemel ſe ipſum cruentè obtulit,

docet sancta Synodus, sacrificium istud verè propitiatorium esse, per ipsumq; fieri, vt, si corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti, ac pœnitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. a Huius quippe oblatione placatus Dominus gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata; etiam ingentia, dimittit: vna enim eadémque est hostia, idem nunc offerens sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in cruce obtulit, sola offerendi ratione diuersa. Cuius quidem oblationis, cruentæ inquam, fructus per hanc vberrimè percipiuntur: tãtum abest, vt illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non solum pro fidelium viuorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus, sed & pro defunctis in b Christo nondum ad plenum purgatis, ritè, iuxta Apostolorum traditionem, offertur.

a August. 10. de ciuit. Dei cap. 20.

b Infr. Ses. 25. in princ.

CAPVT III.

ET quamuis c in honorem, & memoriam Sanctorum nõnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueuerit; non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronauit; vnde nec sacerdos dicere solet, Offero tibi sacrificium Petre, vel Paule; sed Deo de illorum victorijs gratias agens, eorum patrocinia

c August de ciuit. Dei l. 8. c. 27.

Digitized by Google

trocinia implorat; vt ipsi pro nobis intercedere dignentur in cælis, quorum memoriam facimus in terris.

CAPVT IIII.

ET cùm sancta sanctè administrari conueniat, sitque hoc omnium sanctissimum sacrificium; Ecclesia Catholica, vt dignè reuerenterque offerretur, ac perciperetur, sacrum canonem multis antè sæculis instituit, ita ab omni errore purum, vt nihil in eo contineatur, quod non maximè sanctitatem, ac pietatẽ quamdam redoleat, mentesque offerẽtium in Deum erigat: is enim constat cùm ex ipsis Domini verbis, tùm ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoque Pontificum pijs institutionibus.

CAPVT V.

CVMQVE *a* natura hominum ea sit, vt nõ facilè queat sine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationem sustolli; propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam, vt scilicet quædam summissa voce, alia verò elatiore, in Missa pronunciarentur, instituit. Cærimonias item adhibuit, vt mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes, aliaque id genus multa, ex Apostolica disciplina & traditione, quo & maiestas tanti sa-

a Aug. l. 3. de li. arbit. c. 10. Humana autem anima.

crificij commendaretur, & mentes fidelium per hæc visibilia religionis, & pietatis signa, ad rerum altissimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

CAPVT VI.

OPTARET quidem sacrosancta Synodus, vt in singulis Missis fideles adstantes non solùm spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione communicarent, quo ad eos sanctissimi huius satrificij fructus vberior prouenirect: nec tamen, si id nõ semper fiat, [a] propterea Missas illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, vt priuatas, & illicitas, damnat, sed probat, atque adeò commendat; siquidem illæ quoque Missæ verè communes censeri debent; partim, quòd in eis populus spiritualiter communicet; partim verò, quod à publico Ecclesiæ ministro non pro se tantùm, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur.

[a] Alioqui nec Fabia. de consec. dist. 1. 2. Et si non nec Conc. Eliberita. de conf. dis. 2. Omnis homo nec 1 Tolet. c. 13. probasset certis tantùm temporibus communicantes.

CAPVT VII.

MONET deinde sancta Synodus, præceptum esse [b] ab Ecclesia sacerdotibus, vt aquam vino in Calice offerẽdo miscerent, tum quòd Christum Dominum ita fecisse credatur, tum etiam quia è latere eius aqua simul cum

[b] c. 3. Carth. cap. 24. & Braccar. 3. c. 1. ex Cypriano l. 2. epist. 3.

cum sanguine exierit, quod Sacramentũ hac mixtione recolitur: & cũ a aquæ in Apocalypsi B. Ioannis populi dicantur, ipsius populi fidelis cum capite Christo vnio repræsentatur.

a Apoc. 17.

CAPVT VIII.

ETSI Missa magnam contineat populi fidelis eruditionem; non tamen expedire visum est Patribus, vt vulgari passim lingua celebraretur. Quamobrem, retento vbique cuiusque Ecclesiæ antiquo, & à sancta Romana Ecclesia, omnium ecclesiarum matre, & magistra, probato ritu, ne oues Christi esuriãt, b neue paruuli panẽ petant, & nõ sit qui frangat eis; mandat sancta Synodus Pastoribus, & singulis, curam animarum gerentibus, vt frequenter inter Missarum celebrationem vel per se, vel per alios ex ijs, quæ in Missa leguntur, aliquid exponant; c atque inter ceteras sanctissimi huius sacrificij mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis.

b Thren. 4.

c Sess. 14. cap. 7.

CAPVT IX.

QVIA verò aduersus veterem hanc in sacrosancto Euangelio, Apostolorum traditionibus, sanctorumque Patrum doctrina fundatam fidem; hoc tempore multi disseminati sunt errores, multaq; à multis docentur,

tur, atque disputantur; sacrosancta Synodus, post multos, grauesque his de rebus maturè habitos tractatus, vnanimi Patrum omnium consensu, quæ huic purissimæ fidei, sacræque doctrinæ aduersantur dānare, & à sancta Ecclesia eliminare, per subiectos hos canones, constituit.

DE SACRIFICIO MISSÆ.

CANON I.

SI quis dixerit, in Missa non offerri Deo verum & proprium sacrificium, aut quòd offerri non sit aliud, quàm nobis Christum ad manducandum dari; anathema sit.

CANON II.

a 1.Cor.11 b Lucæ 22. SI quis dixerit, illis verbis, *a* Hoc facite in meam commemorationem, *b* Christum non instituisse Apostolos sacerdotes, aut non ordinasse, vt ipsi, alijque sacerdotes offerrent corpus, & sanguinem suum; anathema sit.

CANON III.

SI quis dixerit, Missæ sacrificium tantùm esse laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationē sacrificij in Cruce peracti, non autem propitiatorium; vel soli prodesse sumēti; neque pro viuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus offerri debere; anathema sit.

CA-

CANON IIII.

SI quis dixerit, blaſphemiam irrogari ſanctiſsimo Chriſti ſacrificio, in Cruce peracto, per Miſſæ ſacrificium, aut illi per hoc derogari; anathema ſit.

CANON V.

SI quis dixerit, impoſturam eſſe, Miſſas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorũ interceſsione apud Deum obtinenda, ſicut Eccleſia intendit; anathema ſit.

CANON VI.

SI quis dixerit, canonem Miſſæ errores continere, ideóque abrogandum eſſe; anathema ſit.

CANON VII.

SI quis dixerit, cæremonias, veſtes, & externa ſigna, quibus in Miſſarum celebratione Eccleſia Catholica vtitur, irritabula impietatis eſſe magis, quàm officia pietatis; anathema ſit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, Miſſas, in quibus ſolus ſacerdos Sacramentaliter communicat, illicitas eſſe, ideóque abrogandas; anathema ſit.

CANON IX.

SI quis dixerit, Eccleſiæ Romanæ ritum, quo ſummiſſa voce pars Canonis, & verba conſecrationis proferuntur, damnandum eſſe; aut lingua tantùm vulgari Miſſam celebrari debere;

Digitized by Google

debere;aut aquam non miſcendam eſſe vino in calice offerendo eo quòd ſit contra Chriſti inſtitutionem; anathema ſit.

Decretum de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſæ.

QVANTA cura adhibenda ſit, vt ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur, quiuis facilè exiſtimare poterit, qui cogitarit, maledictum in ſacris literis eum vocari, *a* qui facit opus Dei negligenter. Quòd ſi neceſſariò fatemur, nullum aliud opus adeò ſanctum ac diuinum à Chriſti fidelibus tractari poſſe, quã hoc ipſum tremendum myſterium, quo viuifica illa hoſtia, qua Deo Patri reconciliati ſumus, in altari per ſacerdotes quotidie immolatur: ſatis etiam apparet, omnem operam & diligentiam in eo ponendam eſſe, vt quanta maxima fieri poteſt, interiori cordis munditia & puritate, atque exteriori deuotionis ac pietatis ſpecie peragatur. Cùm igitur multa iam ſiue temporum vitio, ſiue hominum incuria, & improbitate irrepſiſſe videantur, quę à tanti ſacrificij dignitate aliena ſunt, vt ei debitus hono,r & cultus ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationẽ reſtituatur, decernit ſancta Synodus, vt Ordinarij locorum Epiſcopi ea omnia

a Hie. 48.

Digitized by Google

omnia prohibere, atque è medio tollere sedulò curent, ac teneantur; quæ vel auaritia, [a] idolorũ seruitus, vel irreuerentia, quæ ab impietate vix seiũcta esse potest, vel superstitio, veræ pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque vt multa paucis comprehendantur, inprimis, quod ad auaritiam pertinet, cuiusuis generis mercedũ cõdiciones, pacta, & quidquid pro Missis nouis celebrandis datur; nec non importunas, atque illiberales eleemosynarum exactiones, potiùs quã postulationes, aliaque huiusmodi; quæ à simoniaca labe, vel certè à turpi quæstu nõ lõgè absunt, omnino prohibeãt. Deinde, vt irreuerẽtia vitetur, singuli in suis diœcesibus interdicãt, ne cui vago, & ignoto sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminẽ præterea, qui publicè, & notoriè criminosus sit, aut sãcto altari ministrare, aut sacris interesse permittãt; nèue patiatur [b] priuatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad diuinum tantùm cultum dedicata oratoria, ab eisdem Ordinarijs designanda, & visitanda, sanctum hoc sacrificium à sæcularibus, aut regularibus quibuscumque peragi: ac nisi priùs qui intersint, decẽter composito corporis habitu, declarauerint se mẽte etiã, ac deuoto cordis affectu, non solũ corpore, adesse. Ab Ecclesijs verò musicas eas, vbi siue organo, siue cantu lasciuum, aut impurum aliquid misceatur,

a Ephes. 5.

b Con Laodicẽ. can. 8. Con. Carth 2. can. 9. c. sicut cum seq. c. hic ergo c. nullus presbyter. & c. clericos de cons. dist. 1. iuxta Con. Laod. c. 58. & Felix Papa in epist. ad omnes episcopos. & ante hos Anacletus epist. 1.

miſcetur, item ſæculares omnes actiones, vana, atque adeò profana colloquia, deambulationes, ſtrepitus, clamores arceant; vt domus [a] Dei verè domus orationis eſſe videatur, ac dici poſsit. Poſtremò, ne ſuperſtitioni locus aliquis detur, edicto, & pœnis propoſitis caueant, ne ſacerdotes alijs, quàm debitis horis celebrent; néue ritus alios, aut alias cerimonias, & preces in Miſſarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Eccleſia probatæ, ac frequenti, & laudabili vſu receptæ fuerint. Quarumdam verò Miſſarum, & candelarum certum numerum, qui magis à ſuperſtitioſo cultu, quàm à vera religione, inuĕtus eſt, omnino ab Eccleſia remoueant: doceantque populum, quis ſit, & à quo potiſsimū proueniat ſanctiſsimi huius ſacrificij tam pretioſus ac cœleſtis fructus. Moneant etiam eumdem populum, vt frequenter ad ſuas [b] parochias, ſaltem diebus Dominicis, & maioribus feſtis, accedant. Hæc igitur omnia, quæ ſummatim enumerata ſunt, omnibus locorum Ordinarijs ita proponuntur, vt non ſolùm ea ipſa, ſed quæcumque alia huc pertinere viſa fuerint; ipſi pro data ſibi à ſacroſancta Synodo poteſtate, ac etiam, vt delegati Sedis Apoſtolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, ſtatuant; atque ad ea inuiolatè ſeruanda cenſuris Eccleſiaſticis, alijſque pœnis, quæ illorum arbitrio conſtituen-

a Matth. 21

b cap. 2. de par. Vide Con. Agath. c. 21 & 63.

ſtituentur, fidelem populum compellant: non obſtantibus priuilegijs, exemptionibus, appellationibus, ac cõſuetudinibus quibuſcumque.

Decretum de reformatione.

EADEM ſacroſancta œcumenica,*a* & generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, vt reformationis negotium proſequatur, hæc, in præſenti Seſsione, ſtatuenda cenſuit.

a Inf. Seſſ. vlt. de refor. cap. 1.

CAPVT I.

NIHIL eſt, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum aſsiduè inſtruat, quã eorum vita, & exemplum, qui ſe diuino miniſterio dedicarunt: cùm enim à rebus ſæculi in altiorem ſublati locum conſpiciantur; in eos, tamquam *b* ſpeculũ, reliqui oculos conijciunt, ex ijſque ſumunt quod imitentur. Quapropter ſic decet omnino Clericos in ſortem Domini vocatos, vitam, moreſque ſuos omnes componere, *c* vt habitu, geſtu, inceſſu, ſermone, alijſque omnibus rebus, nil, niſi graue, moderatũ, ac religione plenum, præ ſe ferant; leuia etiam delicta, quæ in ipſis maxima eſſent, effugiant; vt eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cùm igitur, quò maiore in Eccleſia Dei & vtilitate, & ornamento hæc ſunt, ita etiam

b Matth. 5. Tit. 2. cap. qualiter. in 2. ac. cuſ. c. clericos 21. diſt.

c Seſsio 14 in proœmio.

Digitized by Google

a de vi & hō.cler.extra in 6.& Cle.c.non oportet in 2 de cōſ.diſt. 5.c canonū. 14.q.3.c. credo 21.q. 3.Cō Cart. 1.can.6.& Cō Carth. 3.cap.15. Con. Chalced.can.3. Con.Arela. 2.c.14.cum ſim.& infrà Seſſ.24.de refor.c.12. b Vide 1. Cō.Matiſc. cap.5.& 2. Nicæ.c.16. & 4.Carth. c.44.&ſeq.

diligentiùs ſint obſeruanda; a ſtatuit ſancta Synodus, vt, quæ aliàs à b ſummis Pōtificibus, & à ſacris Concilijs de Clericorum vita, honeſtate, cultu, doctrinaque retinenda, ac ſimul de luxu, comeſſationibus, choreis, aleis, luſibus, ac quibuſcumque criminibus, necnon ſæcularibus negotijs fugiendis copiosè, ac ſalubriter ſancita fuerunt, eadem in poſterum ijſdem pœnis, vel maioribus, arbitrio Ordinarij imponendis, obſeruentur; nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, ſuſpendat. Si qua verò ex his in deſuetudinem abijſſe compererint; ea quamprimùm in vſum reuocari, & ab omnibus accuratè cuſtodiri, ſtudeant; non obſtantibus conſuetudinibus quibuſcumque, ne ſubditorum neglectæ emendationis ipſi condignas, Deo vindice, pœnas perſoluant.

CAPVT II.

c c.cum in cunctis & c. cum à nobis de elec.c. graue nimis de præb & infrà Seſ. 24.cap.1. de reform. Con. Sardi. [illegible] 13.

QVICVMQVE poſthac ad Eccleſias cathedrales erit aſſumēdus, is non ſolùm natalibus, ætate, moribus, & vita, ac alijs, quæ à ſacris c Canonibus requiruntur, plenè ſit præditus, verùm etiam in ſacro Ordine anteà, ſaltem ſex menſium ſpatio, conſtitutus: quarum rerum inſtructio, ſi eius notitia nulla, aut recens in Curia fuerit, à Sedis Apoſtolicæ Legatis, ſeu Nuncijs prouinciarū, aut eius Ordinario,

nario, eoque deficiente, à vicinioribus Ordinarijs ſumatur. Scientia verò præter hæc eiuſmodi polleat, vt muneris ſibi iniungendi neceſsitati poſsit ſatisfacere, ideoque anteà in vniuerſitate Studiorũ Magiſter, ſiue Doctor, aut Licentiatus in ſacra Theologia, vel iure Canonico meritò ſit promotus, aut publico alicuius Academiæ teſtimonio idoneus ad alios docendos oſtendatur. Quòd ſi Regularis fuerit, à Superioribus ſuæ religionis ſimilem fidem habeat. Prædicti autem omnes, vnde inſtructio, ſeu teſtificatio erit ſumenda, hæc fideliter, & gratis referre teneantur: alioquin eorum conſcientias grauiter oneratas eſſe ſcient; ac Deum, & Superiores ſuos habebunt vltores.

Conc.Rom. ſub Nic.1. verſ.vt nullus laicus. Conc.Bracaren.1.c. 38.cap.de Syracuſanæ 28.diſ.& 61 diſ.per totã Seſ.7.c.1. de eodẽ ſed minus plenè 2.Carth.c.1

CAPVT III.

EPISCOPI, [a] etiam tamquam delegati Apoſtolici, ex fructibus, & prouentibus quibuſcumque omnium dignitatum, perſonatuum, & officiorũ: in Eccleſijs cathedralibus, vel collegiatis exiſtentium, [b] tertiam partem in diſtributiones, eorum arbitrio aſsignandas, diuidere poſsint; vt ſcilicet, qui eas obtinent, ſi perſonaliter competens ibi ſeruitiũ iuxta formam, ab eiſdem Epiſcopis præſcribendã, quolibet die ſtatuto nõ impleuerint; illius diei diſtributionem amittãt, nec eius quoquo modo dominiũ acquirant, ſed fabricæ Eccleſiæ, qua-

a Seſsio 21. cap.3.

b Sup. Seſſ. 21.de refor.cap.3.

tenus indigeat, aut alteri pio loco arbitrio Ordinarij applicetur. Crescente verò contumacia, contra eos iuxta sacrorum Canonum constitutiones procedant. Quòd si alicui ex prædictis dignitatibus in Ecclesijs cathedralibus, vel collegiatis, de iure, seu consuetudine, iurisdictio, administratio, vel officium non competat, sed extra ciuitatem in diœcesi cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit; tunc pro tempore, quo in curata Ecclesia resederit, ac ministrauerit, tamquā præsens sit, ac diuinis intersit, in Ecclesijs cathedralibus, ac collegiatis habeatur. Hæc in ijs tantùm Ecclesijs constituta intelligantur, in quibus nulla est cōsuetudo, vel statutum, vt dictæ dignitates non seruientes aliquid amittāt, quod ad tertiā partē dictorum fructuum, & prouentuū ascendat: non obstantibus consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, & constitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

CAPVT IIII.

QVICVMQVE in cathedrali, vel collegiata, sæculari, vel regulari Ecclesia diuinis mācipatus officijs, in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit; vocem in huiusmodi Ecclesijs in Capitulo nō habeat, etiā si hoc sibi ab alijs liberè fuerit cōcessū. Ij verò, qui

qui dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis Ecclesijs obtinēt, aut in posterum obtinebūt, quibus onera varia sunt annexa, videlicet, vt alij Missas, alij Euangelium, alij Epistolas dicant, seu cantent; quocumque ij priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, iusto impedimento cessante, infra annū Ordines suscipere requisitos: alioquin pœnas incurrant, iuxta constitutionem Concilij Viennensis, [a] quæ incipit, Vt ij qui; quam præsenti decreto innouat: cogantque Episcopi eos diebus statutis dictos Ordines per seipsos [b] exercere, ac cetera omnia officia, quę debent in cultu diuino præstare, sub ijsdem, & alijs, etiam grauioribus, pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec alijs in posterum fiat prouisio, nisi ijs, qui iam ætatē, & ceteras habilitates integrè habere dignoscantur: aliter irrita sit prouisio.

a c. vt ij de æta. & qual. in Cle. lib. 1. cap. 2. tit. 6.
b sesio 24 cap. 12.
Vide post finem huius libri.

CAPVT V.

DISPENSATIONES, quacumque auctoritate concedendæ, si extra Romanam curiam committende erunt, committantur Ordinarijs illorum, qui eas impetrauerint: eæ verò, quæ gratiosè concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi priùs ab eisdem, tamquam delegatis Apostolicis, summariè tantū,

& extraiudicialiter cognoscatur, expressas preces surreptionis, vel obreptionis vitio non subiacere.

CAPVT VI.

a Inf. Sess. vlt. de refor. c. 4.

IN commutationibus vltimarum voluntatum, a quæ non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debent, Episcopi, tamquam delegati Sedis Apostolicæ, summariè & extraiudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita veritate, vel suggesta falsitate fuisse narratũ, priusquam commutationes, prædictæ executioni demandentur.

CAPVT VII.

b In Conc. Lugdon. c c. Romana de appel. in 6. lib. 2.

Vide post finem huius libri.

LEGATI, & Nuncij Apostolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusuis causis, tam in admittendis appellationibus, quàm in concedendis inhibitionibus post appellationem seruare teneantur formam & tenorem sacrarum b constitutionum, & præsertim c Innocentij IIII. quæ incipit, Romana: quacumque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, vel priuilegio, in contrariũ non obstantibus; aliter inhibitiones & processus, & inde secuta quætumque sint ipso iure nulla.

CA-

CAPVT VIII.

EPISCOPI, [a] etiam tamquam Sedis Apoſtolicæ delegati, in caſibus à iure cõceſsis omnium piarum diſpoſitionum, tam in vltima volũtate, quàm inter viuos, ſint executores; habeant ius viſitandi hoſpitalia, collegia quæcumque, ac cõfraternitates laicorum, etiam quas ſcholas, ſiue quocumque alio nomine vocant, non tamen; quæ ſub regum immediata protectione ſunt, ſine eorum licẽtia, eleemoſynas Montis pietatis, ſiue Caritatis, & pia loca omnia, quomodocumque nũcupentur, etiam ſi prædictorũ locorũ cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis priuilegio ſint munita; ac omnia, quæ ad Dei cultum, aut animarum ſalutem, ſeu pauperes ſuſtentandos inſtituta ſunt, ipſi ex officio ſuo [b] iuxta ſacrorum canonum ſtatuta cognoſcãt, & exequantur: non obſtantibus, quacumque conſuetudine, etiam immemorabili, priuilegio, aut ſtatuto.

a Cle. quia cõtingit de reli. domi.

b c. tua & c. Ioannes, de teſtam.

CAPVT IX.

ADMINISTRATORES, tam Eccleſiaſtici, quã laici, fabricæ cuiuſuis Eccleſiæ, etiam cathedralis, hoſpitalis, confraternitatis, eleemoſynæ Montis Pietatis, & [c] quorumcumque piorũ locorũ, ſingulis annis

c Cle. quia contingit § vt autem præmiſſa de relig. domi.

Digitized by Google

teneantur reddere rationem administrationis Ordinario: [a] consuetudinibus, & priuilegijs quibuscumque in contrarium sublatis: nisi secùs fortè in institutione, & ordinatione talis Ecclesiæ, seu fabricæ expressè cautum esset. Quòd si ex cõsuetudine, aut priuilegio, aut ex constitutione aliqua loci, alijs ad id deputatis ratio reddenda esset, tunc cum ijs adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis administratoribus minimè suffragentur.

a sup. Sess. 7. c. vlt. & inf. Sess. 25. c. 8 de reform.

CAPVT X.

CVM ex notariorũ imperitia plurima dãna, & multarum occasio litium oriatur; possit Episcopus quoscumque notarios, etiam si Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tamquã delegatus Sedis Apostolicæ, examinatione adhibita, eorũ sufficiẽtiam scrutari; illisque non idoneis repertis, aut quandocumque in officio delinquẽtibus, officij eius in negotijs, litibus, & causis Ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi vsum perpetuò, aut ad tẽpus prohibere: neque eorũ appellatio interdictionẽ Ordinarij suspendat.

CAPVT XI.

SI [a] quem Clericorum, vel laicorum, quacumque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali, præfulgeat, in tantum malorum omnium

a 5. Aurelianen. 10.

Digitized by Google

omnium radix cupiditas occupauerit, vt alicuius Ecclesiæ, seu cuiusuis sæcularis, vel regularis beneficij, Montiũ, Pietatis, aliorumq́; piorũ locorũ iurisdictiones, bona, census, ac iura, etiam feudalia, & emphyteutica, fructus, emolumenta, seu quascumque obuentiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates conuerti debent, per se, vel alios vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clericorum, aut laicorum, seu quacumque arte, aut quocumque quæsito colore in proprios vsus conuertere, illosq; vsurpare præsumpserit, seu impedire, ne ab ijs, ad quos iure pertinent, percipiantur; is anathemati tamdiu subiaceat, quamdiu iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, vel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione suppositæ personæ, peruenerint, Ecclesiæ, eiusque administratori, siue beneficiato integrè restituerit; ac deinde à Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quòd si eiusdem Ecclesiæ patronus fuerit; etiam iure patronatus vltra prædictas pœnas eo ipso priuatus existat. Clericus verò, qui nefandæ fraudis, & vsurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subiaceat; necnon quibuscumque beneficijs priuatus sit, & ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur, & à suorum Ordinum executione, etiã

a 1. Tim. 6. Cóc. Triburien. cap. 7. Cóc. Aurel. 3. ca. 22. Cóc. Paris. 1. 1. cap. 1. Cóc. Turonen. 2. c. 25. Cóc. Aurel. 5. ca. 15. Concil. Maguntien. c. 6. & 11. Conc. Vormatiẽ c. 75. Cóc Aquisgranẽ c. 88. Cóc. Later. sub Leo. 10. Ses 9 & 10. c. prædia cũ seq. 12. q. 2

Digitized by Google

post integram satisfactionem, & absolutionẽ, sui Ordinarij arbitrio suspendatur.

DECRETVM
super petitione concessionis Calicis.

a Sess. 21. can. 4.

INSVPER, [a] cùm eadem sacrosancta Synodus superiori Sessione duos articulos, aliàs propositos, & tum nondum discussos, videlicet; An rationes, quibus S. Catholica Ecclesia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiã non celebrantes sacerdotes, sub vna panis specie, ita sint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vsus cuiquã sit permittendus; &, An, si honestis & Christianæ caritatis cõsentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi vel regno Calicis vsus videatur, sub aliquibus cõdicionibus concedendus sit, & quænã illæ sint; in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos, atque definiendos reseruauerit: nunc, eorum, pro quibus petitur, saluti optimè consultum volens, decreuit, integrum negotium ad Sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, prout præsenti decreto refert; qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod vtile Reip. Christianæ, & salutare petentibus vsum Calicis, fore iudicauerit.

Indictio futuræ Sessionis.

INSVPER eadem sacrosancta Tridentina

tina Synodus diem futurę Sessionis ad Feriam quintam, post Octauam festiuitatis omnium Sanctorum, quæ erit dies XII. mensis Nouembr. indicit, & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento Matrimonij, &c.

Prorogata fuit Sessio vsque ad diem XV. Iulij, M. D. LXIII.

SESSIO XXIII.

QVÆ EST SEPTIMA

SVB PIO IIII. PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XV. IVLII, M. D. LXIII.

VERA, & Catholica doctrina de Sacramento Ordinis, ad condemnandos errores nostri temporis, à sancta Synodo Tridentina decreta, & publicata Sessione septima.

CAPVT I.

SACRIFICIVM, & sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta sunt, vt vtrumque in omni lege extiterit. Cùm igitur in nouo Testamento sanctum Eucharistiæ sacrificium visibile ex Domini institutione

ne

Digitized by Google

ne Catholica Ecclesia accepit; fateri etiam oportet, in ea nouum esse, visibile, & externum sacerdotium, in quod vetus translatum est; hoc autem ab eodem Domino Saluatore nostro institutum esse, atque Apostolis, eorúque successoribus in sacerdotio, potestatem
a Matt. 26. Mar. 18. Ioan. 20. traditam consecrandi, offerendi, [a] & ministrandi corpus, & sanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & retinendi, sacræ litteræ ostendunt, & Catholicæ Ecclesiæ traditio semper docuit.

CAPVT II.

CVM autem diuina res sit tam sancti sacerdotij ministerium; consentaneum fuit, quo dignius, & maiori cum veneratione exerceri posset, vt in Ecclesiæ ordinatissima dispositione plures, & diuersi essent ministrorum Ordines: qui sacerdotio ex officio deseruirent; ita distributi, vt, qui iam clericali Tonsura insigniti essent, per minores ad maiores ascenderent: nam non solùm de sacerdoti-
b 1. Tim. 3. & Act. 21. bus, [b] sed & de Diaconis sacræ litteræ apertam mentionem faciunt; & quæ maximè in illorum ordinatione attendenda sunt, grauissimis verbis docent; & ab ipso Ecclesiæ initio sequentium Ordinum nomina, atque vniuscuiusque eorum propria ministeria, Subdiaconi scilicet, Acolythi, Exorcistæ, Lectoris, & Ostia-

Digitized by Google

Ostiarij in vsu fuisse cognoscuntur, quamuis non pari gradu: nam Subdiaconatus ad maiores ordines *a* à Patribus, & sacris Concilijs refertur, in quibus & de alijs inferioribus frequentissimè legimus. a c. Nullus l. 2. 60. dist.

CAPVT III.

CVM Scripturæ testimonio, *b* Apostolica traditione, & Patrum vnanimi consensu perspicuum sit, per sacram ordinationem, quæ verbis, & signis exterioribus perficitur, gratiam conferri; dubitare nemo debet, Ordinem esse verè & propriè vnum ex septem sanctæ Ecclesiæ Sacramentis: inquit enim Apostolus: *c* Admoneo te, vt resuscites gratiam Dei, quæ est in te, per impositionem manuum mearum: non *d* enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis.

b 2. Tim. 4.
c 2. Tim. 1. b 2. Tim. 4. d
d 2. Tim. 1. b

CAPVT IIII.

QVONIAM verò in Sacramento *e* Ordinis, sicut & in Baptismo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri potest; meritò sancta Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt noui Testamenti sacerdotes temporariam tantummodò potestatem habere; & semel ritè ordinatos, iterùm laicos effici posse, si verbi Dei ministerium non exerceant. Quòd si quis om-

e Ses. 7. de Sacr. in genere, can. 9.

Digitized by Google

omnes Christianos promiscuè noui Testamẽti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali præditos affirmet; nihil aliud facere videtur, quàm *a* Ecclesiasticã hierarchiã, quæ *b* est vt castrorum acies ordinata, confundere; perinde ac si contra beati Pauli *c* doctrinam omnes Apostoli, omnes Prophetæ, omnes Euangelistæ, omnes Pastores, omnes sint Doctores. Proinde sacrosãcta Synodus declarat, præter ceteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locũ successerunt, ad hũc hierarchicum Ordinem præcipuè pertinere; & positos *d* sicut idem Apostolus ait, à Spiritu sancto, regere Ecclesiam Dei; *e* eósque Presbyteris *f* superiores esse, ac Sacramẽtum Confirmationis conferre; ministros Ecclesiæ ordinare; atque alia pleraque peragere ipsos posse: quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet insuper sacrosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, sacerdotum, & ceterorum Ordinum, *g* nec populi, nec cuiusuis sæcularis potestatis, & magistratus consensum, siue vocationem, siue auctoritatem ita requiri, vt sine ea irrita sit ordinatio: quin potiùs decernit, eos, qui tantummodò à populo, aut sæculari potestate, ac magistratu vocati, & instituti, ad hæc ministeria exercenda ascendunt, & qui ea propria temeritate sibi sumunt,

a Cantic. 6.
b 1. Cor 12.
c Ephes. 4.
d Act. 20.
e Cælest. 1. epi. ad epis. Galliæ c. 1.
f Ses. 7. de confir. can. 3. Hispal. 1. c. 5. 7. & alib.
g Laodicẽ. Conc. c. 13.

om-

omnes non Ecclesiæ ministros, *a* sed fures, & latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. Hæc sunt, quæ generatim sacræ Synodo visum est Christi fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis & proprijs canonibus in hunc, qui sequitur, modum damnare constituit; vt omnes, adiuuante Christo, fidei regula vtentes, in tot errorum tenebris Catholicam veritatem faciliùs agnoscere, & tenere possint. a Ioan. 10.

De Sacramento Ordinis.

CANON I.

SI quis dixerit, non esse in nouo Testamento sacerdotium visibile, & externum; vel non esse potestatem aliquam consecrandi, & offerendi verum corpus, & sanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi; sed officium tantùm, & nudum ministerium prædicandi Euangelium; vel eos, qui non prædicāt, prorsus non esse sacerdotes; anathema sit.

CANON II.

SI quis dixerit, præter sacerdotium non esse in Ecclesia Catholica alios Ordines, & maiores, & minores, per quos, velut per gradus quosdam, in sacerdotium tendatur; anathema sit.

CANON III.

SI quis dixerit, Ordinem, siue sacram ordina-

dina-

Digitized by Google

dinationem non esse verè & propriè Sacramentum, à Christo Domino institutum, vel esse figmentum quoddam humanum, excogitatum à viris rerum Ecclesiasticarum imperitis; aut esse tantum ritum quemdam eligendi ministros verbi Dei, & Sacramentorum; anathema sit.

CANON IIII.

SI quis dixerit, per sacram ordinationem non dari Spiritum sanctum; ac proinde frustrà Episcopos dicere, Accipe Spiritum sanctum; aut per eam non imprimi characterem; vel eum, qui sacerdos semel fuit, [a] laicum rursus fieri posse; anathema sit.

a 2. Tolet. cap. 7.

CANON V.

SI quis dixerit, sacram Vnctionem, qua Ecclesia in sancta ordinatione vtitur, non tantùm non requiri, sed contemnendam, & perniciosam esse; similiter & alias Ordinis cærimonias; anathema sit.

CANON VI.

SI quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam diuina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & ministris; anathema sit.

CANON VII.

SI quis dixerit, Episcopos non esse Presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi, & ordinandi; vel eam, quam habent,

Digitized by Google

bent, illis esse cum Presbyteris communem; vel Ordines ab ipsis collatos sine populi, vel potestatis secularis consensu, aut vocatione, irritos esse; aut eos, qui nec ab Ecclesiastica & Canonica potestate ritè ordinati, nec missi sunt, sed aliunde veniunt, legitimos esse verbi & Sacramentorum ministros; anathema sit.

CANON VIII.

SI quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, & veros Episcopos, sed figmentum humanum; anathema sit.

Decretum de reformatione.

EADEM sacrosancta Tridentina Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc, quæ sequuntur, in præsenti decernenda esse statuit, & decernit.

CAPVT I.

CVM *a* præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his sacrificium offerre; verbique diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cetera munia pastoralia incumbere; quæ omnia nequa-

a Ioan. 21. Act. 20. c. Ephes. 43. dist. c. sicut. 7. q. 1. c. qui Episc. 8. q 1. c. præcipuè 11. q. 3. c. gloria Episcop. 12. q. 2.

quam ab ijs præstari, & impleri possunt. qui gregi suo non inuigilant, neque assistunt; sed *a* mercenariorum more deserunt; sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, vt diuinorum præceptorum memores, factique *b* forma gregis, in iudicio, & veritate pascant, & regãt. Ne verò ea, quæ de residentia sanctè, & vtiliter iam *c* anteà sub fel. rec. Paulo III. sancita fuerunt, in sensus à sacrosanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac si vigore illius decreti quinque mensibus continuis abesse liceat; illis inhærendo, declarat sacrosancta Synodus, *d* omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac cathedralibus Ecclesijs quibuscumque, quocumque nomine, & titulo præfectos, etiam si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, obligari ad personalem in sua Ecclesia vel diœcesi residentiam, vbi iniuncto sibi officio defungi teneantur; neque abesse posse, nisi ex caussis, & modis infrascriptis. *e* Nam cùm Christiana caritas, vrgens necessitas, debita obedientia, ac euidens Ecclesiæ, vel reip. vtilitas aliquos nonnũquã abesse postulent, & exigant, decernit eadem sacrosancta Synodus, has legitimæ absentiæ caussas à Beatissimo Romano Pontifice, aut à Metropolitano, vel (eo absente) Suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitani absentiã probare debebit, in scriptis esse appro-

a Ioan. 10.
b 1. Pet. 5.
c sup. Ses. 6. de refor. c. 1.
d inf. in Bulla sanctissimi D.N. Pij 4. super residentia.
e de ceter. c. inter quatuor. c. tuæ & c. relatũ. de cler. non resid c. ad supplicationẽ de renũ. c. quorumd. 74. dist.

Digitized by Google

approbandas; nisi cùm absentia inciderit propter aliquod munus, & Reip. officium, episcopatibus adiunctum: cuius quoniam causæ sunt notoriæ, & interdùm repentinæ, nec eas quidē significari Metropolitano necesse erit: ad eumdem tamen cum Concilio prouinciali spectabit iudicare de licentijs à se, vel à Suffraganeo datis; & videre, ne quis eo iure abutatur; & vt pœnis Canonicis errantes puniantur. [a] Intereà meminerint discessuri, ita ouibus suis prouidendum, vt quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullū damnum accipiāt. Quoniam autem, qui aliquantisper tantùm absūnt, ex veterum Canonum sententia non vidētur abesse, quia statim reuersuri sunt: sacrosancta Synodus vult, illud absentiæ spatium singulis annis, siue continuum, siue interruptum, [b] extra prædictas causas, nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere; & haberi rationem, vt id æqua ex causa fiat, & absque vllo gregis detrimento, quod an ita sit, abscedentium conscientiæ relinquit, quam sperat religiosam, & timoratam fore, cùm Deo corda pateant; cuius opus non fraudulenter agere, suo periculo tenentur. Eosdem interim admonet, & in Domino hortatur, [c] ne per illius temporis spatium, Dominici Aduentus, Quadragesimæ, Natiuitatis, Resurrectionis Domini, Pētecostes item, & Corporis Christi

a c. cum ex eo. de elec. in 6. c bene ficiū. de regul. eo. lib. & c. 2. in fi. supr. Sess. 6. Sardicen. Conc. c. 14. Elib. c. 21.

b c. præsentium. 7. q. 1. & infrà Sess. 24. de ref. cap. 11.

c Vide Agathen. Conc. cap. 64. c. si quis in clero. 7. q. 1.

probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis gratisque concedendam vltra bimestre tempus, nisi ex graui causa, non obtineant. Quòd si, per edictum citati, etiam non personaliter, contumaces fuerint; liberum esse vult Ordinarijs, per censuras Ecclesiasticas, & sequestrationem, & subtractionem fructuum, alijsque iuris remedia, etiam vsque ad priuationem, compellere; nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiuscumque beneficij, pactione, statuto, etiam iuramento, vel quacumque auctoritate confirmato, consuetudine, etiam immemorabili, quæ potiùs corruptela censenda est, siue appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, vel vigore *a* Eugenianæ constitutionis suspendi posse. Postremò, tam decretum illud sub *b* Paulo III. quàm hoc ipsum in Concilijs Prouincialibus, & Episcopalibus publicari sancta Synodus præcipit: cupit enim, quæ adeò ex Pastorum munerere, animarumque salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibusque infigi, vt in posterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut desuetudine aboleantur,

a Extrauag. comm. li. 5. c. 3. Diuina. de priuileg.
b supra Sess. 6. de refor. cap. 1.

Digitized by Google

CAPVT II.

a Sess.7.c.9. Côc.Chalc. act.16.c.25. Conc. Vormatien. ca. 76.c. quoniā 75. dist. c.quoniam. 100. dist. & suprà Sess.7. cap.9.

ECCLESIIS *a* cathedralibus, sexu superioribus, quocumque nomine, ac titulo præfecti, etiam si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur: si intra totidem mēses posteà id facere neglexerint, Ecclesijs ipso iure sint priuati. Consecratio verò, si extra Curiam Romanam fiat, in Ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, si cōmodè fieri poterit, celebretur.

CAPVT III.

b infrà c.8. &.10. Conc. Carthag.3. c. 22.

EPISCOPI per semetipsos Ordines cōferant: quòd si ægritudine fuerint impediti; *b* subditos suos non aliter quàm iam probatos, & examinatos, ad alium Episcopum ordinandos dimittant.

CAPVT IIII.

c c. fin. de temp. ord. in 6.

PRIMA *c* Tonsura non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint; quique legere, & scribere nesciant; & de quibus probabilis coniectura non sit, eos non sæcularis iudicij fugiendi fraude, sed vt Deo fidelē cultum præstent, hoc vitæ genus elegisse.

CA-

Digitized by Google

CAPVT V.

AD minores Ordines promouendi bonum à Parocho, & à magiſtro ſcholæ, in qua educantur, teſtimonium habeant. Hi verò, qui ad ſingulos maiores erunt aſſumendi, per menſem ante ordinationem Epiſcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat, vt nominibus, ac deſiderio eorum, qui volent promoueri, publicè in Eccleſia propoſitis, de ipſorum ordinandorum [a] natalibus, ætate, moribus, & vita à fide dignis diligenter inquirat; [b] & litteras teſtimoniales, ipſam inquiſitionem factam cõtinentes, ad ipſum Epiſcopum quam primùm tranſmittat.

a c. quando. 24. diſt.
b vide 3. Carthag. c. 22. & 4. Carthag. 22.

CAPVT VI.

NVLLVS prima Tonſura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus conſtitutus, ante decimum quartum annum beneficiũ poſsit obtinere. Is etiam fori priuilegio non gaudeat, niſi beneficium Eccleſiaſticum habeat; aut clericalem habitum, & Tonſuram deferẽs, alicui Eccleſiæ ex mandato Epiſcopi inſeruiat; vel in ſeminario Clericorũ, aut in aliqua ſchola, vel Vniuerſitate, de licẽtia Epiſcopi, quaſi in via ad maiores Ordines ſuſcipiẽdos verſetur. In Clericis verò cõiugatis ſerue-

tur constitutio Bonifacij IIX. quæ incipit. a Clericici, qui cum vnicis: modò hi Clerici, alicuius Ecclesiæ seruitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesiæ seruiant, vel ministrent; & clericali habitu, & Tonsura vtantur, nemini; quo ad hoc, priuilegio, vel consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

a c.1. de cler. coniug. in 6. lib. 3. *Vide post finem huius libri.*

CAPVT VII.

SANCTA Synodus, b antiquorum Canonum vestigijs inhærendo, decernit, vt quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, Feria quarta ante ipsam ordinationé, vel quando Episcopo videbitur, ad ciuitaté euocétur. Episcopus auté sacerdotibus, & alijs prudentibus viris, peritis diuinæ legis, ac in Ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, ordinandorum genus, personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter inuestiget, & examinet.

b c. quando. 24. dist.

CAPVT VIII.

ORDINATIONES c sacrorum Ordinum, statutis à iure temporibus, ac in cathedrali Ecclesia, vocatis, præsentibusque ad id Ecclesiæ Canonicis, publicè celebrentur: si autem in alio diœcesis loco, præsente Cle-

c Gelasius 1. in epist. 1. c. 11. c. vlt. 75 dist. c. 1. cũ seq. de tẽp. ordin.

Digitized by Google

Clero loci; dignior, quantum fieri poterit, Ecclesia semper adeatur. [a] Vnusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur. Quòd si [b] quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiusuis generalis, aut specialis rescripti, vel priuilegij pretextu, etiam statutis temporibus, [c] permittatur; nisi eius probitas, ac mores Ordinarij sui testimonio commendentur: si secùs fiat; ordinans à collatione Ordinum per annum, & ordinatus à susceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit suspensus.

a Con. Cartha. 4. c. 22. b sup. sess. 14 de ref. cap. 2. & 3.

c Hic suprà c. 3. Conc. Carth. 1. c. 21. Conc. Aurel 3. c. 15. c. 1. 21. q. 2. 9. q. 2. per totã c. 1. cũ seq. de temp. ordi. in 6.

CAPVT IX.

EPISCOPVS familiaré suum non subditum ordinare non poßit, nisi per triennium secum fuerit commoratus; & beneficiũ, quacumque fraude cessante, statim re ipsa illi conferat: cõsuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

CAPVT X.

ABBATIBVS, ac alijs quibuscumque, quantumuis exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicuius diœcesis consistentibus, etiam si nullius diœcesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui Regularis subditus sibi non sit, Tonsuram, vel minores Ordines conferre: nec ipsi Abbates, & alij exempti aut

collegia, vel Capitula quæcumque, etiam Ecclesiarum cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis sæcularibus, vt ab alijs ordinentur, concedant: [a] sed horum omniũ ordinatio, seruatis omnibus, quæ in huius sanctæ Synodi decretis continẽtur, ad Episcopos, intra quorum diœcesis fines existant, pertineat: non obstantibus quibusuis priuilegijs, præscriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impositam ijs, qui contra huius sanctæ Synodi sub Paulo [b] III. decretũ à Capitulo Episcopali, Sede vacãte, litteras dimissorias impetrãt, ad illos, qui easdẽ litteras non à Capitulo, sed ab alijs quibusuis, in iurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede vacante, succedẽtibus, obtinerẽt, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti, ab officio, & beneficio per annum sint ipso iure suspensi.

a Sup. cap. 5 cum seq. & infra c. 11. cum seq.

b Sup. Ses. 7 de reform. c. 10.

CAPVT XI.

MINORES Ordines ijs, qui saltẽ [c] Latinam linguam intelligãt, per temporũ interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis videretur, conferantur; vt eo accuratiùs, quantum sit huius disciplinæ pondus, possint edoceri, [d] ac in vnoquoq; munere, iuxta præscriptum Episcopi, se exerceant; idque in ea, cui ascripti erunt, [e] Ecclesia; nisi fortè ex causa studiorum

c c. in singulis 77. di. & infra. c. 13.

d inf. c. 17. & c. 1. 25. dist. e 1. Bracca. c. 38. vide 1 Nic. c. 2. Sardic. c. 13. & Caium Papam.

ſtudiorum abſint; atque ita de gradu in gradũ aſcendant; vt in eis cum ætate vitæ meritum, & doctrina maior accreſcat: quod & bonorũ morum exemplum, & aſsiduũ in Eccleſia miniſterium, atque maior erga Presbyteros, & ſuperiores Ordines reuerentia, & crebrior, quàm anteà, corporis Chriſti Communio maximè comprobabunt. Cumque hinc ad altiores gradus, & ſacratiſsima myſteria ſit ingreſſus; nemo ijs initietur, quem nõ ſcientiæ ſpes maioribus Ordinibus dignum oſtendat. Hi verò non niſi poſt annum à ſuſceptione poſtremi gradus minorum Ordinũ ad ſacros Ordines promoueatur: niſi neceſsitas, aut Eccleſiæ vtilitas, iudicio Epiſcopi, aliud expoſcat.

CAPVT XII.

NVLLVS in poſterum ad Subdiaconatus Ordinem ante vigeſimum ſecũdum, ad Diaconatus ante [a] vigeſimum tertium, ad Presbyteratus [b] ante vigeſimum quintum ætatis ſuæ annum promoueatur. Sciant tamen Epiſcopi, non ſingulos, in ea ætate conſtitutos, debere ad hos Ordines aſſumi; ſed dignos dumtaxat, & quorum probata vita ſenectus ſit. Regulares quoque nec in minori ætate, nec ſine diligenti Epiſcopi examine ordinentur: priuilegijs quibuſcumque, quo ad hoc, penitus excluſis.

a 2. Toleta. c. 1. & 3. Carthag. c. 4. & Agath. c. 16. annũ 25 requirebant.
b Annũ 30. requirit Fabianus dist. 78. Si quis. & Bonifacius primus. & Conc. N. docet à c. 11. & Con. 4. Tolet. c. 18. c. generalem de æta. & qual. in elem.

CAPVT

CAPVT XIII.

a 1.Tim. 3.
d 4.Tol.19

SVBDIACONI, & Diaconi ordinentur, a vt habentes bonum testimonium, & minoribus[b] Ordinibus iam probati, ac litteris, & ijs, quæ ad Ordinem exercendum pertinẽt, instructi. Qui sperent, Deo auctore, se continere posse; Ecclesijs, quibus ascribentur, inseruiant; sciantque maximè decere, si saltem diebus Dominicis, & solemnibus, cùm altari ministrauerint, sacram Communionem perceperint. Promoti ad sacrũ Subdiaconatus Ordinem, si per annum saltem in eo nõ sint versati, ad altiorem gradum, nisi aliud Episcopo videatur, ascendere non permittantur. Duo c sacri Ordines non eodem die, etiam Regularibus, conferantur: priuilegijs, ac indultis quibusuis concessis, non obstantibus quibuscumque.

c Hic suprà c.11.

CAPVT XIIII.

QVI piè & fideliter in ministerijs antè actis se gesserint, & ad Presbyteratus Ordinem assumuntur, bonum habeant testimonium: & hi sint, qui non modò in Diaconatu ad minus annum integrum, nisi ob Ecclesiæ vtilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videretur, ministrauerint; sed etiam ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad ministranda Sacramenta,

diligenti

Digitized by Google

diligenti examine præcedente, idonei comprobentur: atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, vt præclarum bonorum operum exemplum, & vitæ monita ab eis possint expectari. Curet Episcopus, vt ij saltem diebus Dominicis, & Festis solemnibus, si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, vt suo muneri satisfaciant, Missas celebrẽt. Cum promotis per saltum, si non ministrauerint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

CAPVT XV.

QVAMVIS Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absoluendi potestatem accipiant; decernit tamẽ sancta Synodus, nullum [a] etiam Regularem, posse confessiones sæcularium, etiam sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari; nisi aut parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationẽ, quæ gratis detur, obtineat: priuilegijs, & consuetudine quacumque etiam immemorabili, non obstantibus.

a Clem. dudum. §. ac deinde. de sepult.

CAPVT XVI.

CVM [b] nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit vtilis, aut necessarius suis Ecclesijs; sancta Synodus, vestigijs sexti canonis

b c. neminẽ 70. dist.

ſtituendas, & ex aliqua parte reddituum aliquorũ ſimpliciũ beneficiorũ, vel fabricæ Eccleſiæ, ſi prouentus ſuppetant, aut vtriſque illorum, eas functiones exercentibus ſtipédia aſsignent: quibus, ſi negligentes fuerint, Ordinarij iudicio, aut ex parte multari, aut in totum priuari poſsint. Quòd ſi miniſterijs quatuor minorũ Ordinum exercendis Clerici cœlibes præſtò non erunt; ſuffici poſsint etiam coniugati, vitæ probatæ, dummodò non bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonſuram, & habitum Clericalem in Eccleſia geſtent.

CAPVT XVIII.

CVM adoleſcentium ætas, [a] niſi rectè inſtituatur, prona ſit ad mundi voluptates ſequendas; &, niſi à teneris annis ad pietatem & religionem informetur, antequam vitiorum habitus totos homines poſsideat, numquam perfectè, ac ſine maximo, ac ſingulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in diſciplina Eccleſiaſtica perſeueret: ſancta Synodus ſtatuit, [b] vt ſingulæ cathedrales, Metropolitanæ, atque his maiores Eccleſiæ, pro modo facultatum, & diœceſis amplitudine certum puerorum ipſius ciuitatis, & diœceſis, vel eius prouinciæ, ſi ibi non reperiantur, numerũ in collegio ad hoc prope ipſas Eccleſias, vel alio in loco cõuenienti, ab Epiſcopo eligẽdo, alere,

a 4. Tolet. c 23. in eũdẽ finẽ conſtituit. Gen. 8. Con. Aquiſgran. c. 135 Con. Later. ſub Leone 10. ſeſsio. 9 de reform. curiæ & aliorum.
b Conſtitut. Alexand. 3 part. 1. c. 18. & in 2. Later. c. 11.

Digitized by Google

alere, ac religiosè educare, & Ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. In hoc verò collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati sint; ac legere, & scribere competenter nouerint; & quorum indoles, & voluntas spem afferat, eos Ecclesiasticis ministerijs perpetuò inseruituros. a Pauperum autem filios præcipuè eligi vult; nec tamen ditiorum excludit; modò suo sumptu alantur, & studium præ se ferant Deo & Ecclesiæ inseruiendi. Hos pueros Episcopus in tot Classes, quot ei videbitur, diuisos, iuxta eorum numerum, ætatem, ac in disciplina Ecclesiastica progressum, partim cùm ei opportunum videbitur, Ecclesiarum ministerio addicet; partim in collegio erudiendos retinebit; aliosque in locum eductorum sufficiet: ita vt hoc collegium Dei ministrorum perpetuum seminarium sit. Vt verò in eadem disciplina Ecclesiastica cõmodiùs instituantur, Tonsura statim, atque habitu clericali semper vtentur: grammatices, cantus, cõputi Ecclesiastici, aliarumque bonarũ artium disciplinam discent: sacram Scripturam, libros Ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maximè quæ ad confessiones audiendas videbuntur opportuna, & rituum, ac cæremoniarum formas ediscent. Curet Episcopus, vt singulis diebus

a c. quia de mag. cũ alleg. in meo tra. de pr. sch. priu. 88

bus

bus Missæ sacrificio intersint, ac saltē singulis mensibus confiteantur peccata; & iuxta confessoris iudicium sumant corpus Domini nostri Iesu Christi; cathedrali, & alijs loci Ecclesijs diebus Festis inseruiant. Quæ omnia, atque alia, ad hanc rē opportuna, & necessaria Episcopi singuli cum consilio duorum Canonicorum seniorum, & grauiorum, quos ipsi elegerint, prout Spiritus sanctus suggesserit, constituent; eaque vt semper obseruentur, sæpiùs visitando operam dabunt. Dyscolos, & incorrigibiles, ac malorum morum seminatores acriter punient; eos etiam, si opus fuerit, expellendo; omniaque impedimenta auferentes, quæcumque ad conseruandum, & augendum tam pium, & sanctum institutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt. Et quia ad collegij fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus & ministris soluendam, & ad alendam iuuentutem, & ad alios sumptus certi redditus erunt necessarij; vltra ea, quæ ad instituendos vel alendos pueros sunt in aliquibus Ecclesijs, & locis destinata, quæ eo ipso huic Seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur: ijdem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur; itēque duorum de Clero ciuitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum,

alterius verò ad Clerum pertineat; ex fructibus integris mensæ Episcopalis, & Capituli, & quarumcumque dignitatum, personatuũ, officiorum, præbendarum, portionum, Abbatiarum, & Prioratuum, cuiuscumq; Ordinis, etiã Regularis, aut qualitatis, vel condicionis fuerint, & hospitalium, quæ dantur in titulum, vel administrationem, iuxta constitutionem Concilij Viennensis, quæ incipit, a Quia contingit: & beneficiorum quorũcumque, etiam Regularium, etiam si iuris patronatus cuiuscumque fuerint, etiam si exempta, etiam si nullius diœcesis, vel alijs Ecclesijs, monasterijs & hospitalibus, & alijs quibusuis locis pijs, etiam exemptis, annexa, & ex fabricis Ecclesiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuscumque alijs Ecclesiasticis redditibus, seu prouentibus, etiã aliorum collegiorum; in quibus tamen Seminaria discentium, vel docentium b ad commune Ecclesiæ bonum promouendum actu non habentur: hæc enim exempta esse voluit: præterquã ratione reddituum, qui superflui essent vltra conuenientem ipsorum Seminariorum sustẽtationem, seu corporum, vel confraternitatum, quæ in nonnullis locis scholæ appellantur, & omnium monasteriorum, non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus subsidia Ecclesiastica solui solent, & milites cuiuscum-

a c. quia cõtingit de relig. domi. in Clem. lib. 3. tit. 11 c. 2. Suprà Sess. 7. c. 15 reform.

b c. fin. de mag. & c. cũ ex eo. de elec. in 6.

Digitized by Google

cuiuſcumque militiæ,aut ordinis, pernitentibus,fratribus ſancti Ioannis Hieroſolymitani dumtaxat exceptis,partem aliquam, vel portionem detrahent: & eam portionem ſic detractam, necnon beneficia aliquot ſimplicia, cuiuſcumque qualitatis, & dignitatis fuerint, & etiam præſtimonia, vel præſtimoniales portiones, nuncupatas etiam ante vacationẽ, ſine cultus diuini,& illa obtinentium præiudicio,huic collegio applicabunt, & incorporabunt:quod locum habeat,etiam ſi beneficia ſint reſeruata,vel affecta; nec per reſignationem ipſorum beneficiorum, vniones, & applicationes ſuſpendi, vel nullo modo impediri poſsint, ſed omnino quacumque vacatione, etiam ſi in Curia effectum ſuum ſortiantur, & quacumque conſtitutione non obſtante. Ad hanc autem portionem ſoluendam, beneficiorum, dignitatum, perſonatuum, & omnium, & ſingulorum ſuprà commemoratorum poſſeſſores, non modò pro ſe, ſed pro penſionibus, quas alijs forſan ex dictis fructibus ſoluerent,retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis penſionibus,illis erit ſoluendum,ab Epiſcopo loci per cẽſuras Eccleſiaſticas, ac alia iuris remedia compellantur; etiam vocato ad hoc, ſi videbitur, auxilio brachij ſecularis: quibuſuis,quo ad omnia & ſingula ſupradicta, priuilegijs, exemptio-

 nibus,

Digitized by Google

nibus, etiam si specialem derogationẽ requirerent, consuetudine, etiam immemorabili, quauis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obstantibus. Succedente verò casu, quo per vniones effectũ suum sortientes, vel aliter Seminarium ipsum in totum, vel in partem dotatum reperiatur; tunc portio ex singulis beneficijs, vt suprà, detracta, & incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit, in totum vel pro parte remittatur. Quod si cathedralium, & aliarum maiorũ Ecclesiarum Prælati in hac Seminarij erectione, eiusque conseruatione negligentes fuerint, ac suam portionem soluere detrectauerint: Episcopum Archiepiscopus, Archiepiscopum, & Superiores Synodus prouincialis acriter corripere, eosq; ad omnia supradicta cogere debeat; & vt quamprimùm hoc sanctum, & pium opus, vbicumque fieri poterit, promoueatur, studiosè curabit. Rationes autem redditũum huius Seminarij Episcopus annis singulis accipiat, præsentibus duobus à Capitulo, & totidem à Clero ciuitatis deputatis.

DEINDE, vt cum minori impensa huiusmodi scholis instituendis prouideatur; statuit sancta Synodus, vt Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij scholasterias obtinentes, & alios, quibus est lectionis, vel doctrinę munus annexũ, ad docendum in

in ipsis scholis instituendos, per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eligendos, & ab Ordinarijs approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. Quòd si iudicio Episcopi digni non fuerint; alium, qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota, quod si neglexerint, Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ videbuntur Episcopo expedire. De cetero verò officia vel dignitates illæ, quæ scholasteriæ dicuntur, non nisi Doctoribus, vel Magistris, aut Licentiatis in sacra pagina, aut in iure Canonico, & alijs personis idoneis, & qui per se ipsos id munus explere posśint, conferantur: & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida: non obstantibus quibusuis priuilegijs, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

SI verò in aliqua prouincia Ecclesiæ tanta paupertate laborent, vt collegium in aliquibus erigi non posśit; Synodus prouincialis, vel Metropolitanus cum duobus antiquioribus Suffraganeis in Ecclesia Metropolitana, vel alia prouinciæ Ecclesia commodiori vnum, aut plura collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium Ecclesiarum, in quibus singulis collegiũ commodè institui non potest, erigenda curabit, vbi pueri illarum Ecclesiarum educentur.

Digitized by Google

IN Ecclesijs autem, amplas diœceses habentibus, possit Episcopus vnum, vel plura in diœcesi, prout sibi opportunum videbitur, habere Seminaria: quæ tamen ab illo vno, quod in ciuitate erectum & constitutum fuerit, in omnibus dependeant.

POSTREMO, si vel pro vnionibus, seu pro portionum taxatione, vel assignatione & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit: ob quam huius Seminarij institutio, vel conseruatio impediretur, aut perturbaretur: Episcopus cum suprà deputatis, vel Synodus prouincialis pro regionis more, pro Ecclesiarum, & beneficiorum qualitate, etiam suprà scripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia & singula, quæ ad felicẽ huius Seminarij profectum necessaria, & opportuna videbuntur, decernere, ac prouidere valeat.

Indictio futuræ Sessionis.

INSVPER, eadem sacrosancta Tridẽtina Synodus proximam futuram Sessionem in diem decimam sextam mensis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramento Matrimonij, & de alijs, si qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri possint; item de prouisionibus Episcopatuum, dignitatum, alio-

Digitized by Google

aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum ac de diuersis reformationis articulis.

Prorogata fuit Sessio ad diem XI. *Nouemb.* M. D. LXIII.

SESSIO XXIIII.

QVÆ EST OCTAVA, SVB PIO IIII. PONT. MAX. CELEBRATA DIE XI. NOVEMB. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Matrimonij.

MATRIMONII perpetuũ, indissolubilemque nexũ primus humani generis parens diuini Spiritus instinctu pronuntiauit, cùm dixit: Hoc *a* nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea: quamobrem *b* relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna.

HOC autem vinculo duos tantummodò copulari, & cõiungi, Christus Dominus apertiùs docuit, cùm postrema illa verba tamquam à Deo prolata, referens dixit: *c* Itaque iam nõ sunt duo, sed vna caro, statimq; eiusdẽ

a Gen. 2. 3. Esdræ 4. Ephes. 5. 1. Cor. 6. c. fraternitatis. 35. q. 10 c. debitis de biga. c. 1. in prin. de coniug. lepr.
b Matth. 19
c Matth. 19 Mar. 10. 1. Cor. 6. Ephes. 5. c. Sunt qui 27. q. 2. c. si 20. q. 2. c. de infidelibus de consan. & affin c. Martinus de cognat. Spirit.

nexus firmitatem, ab Adamo tanto antè pronuntiatam, his verbis confirmauit: *a* Quod ergo Deus coniunxit, homo non ſeparet.

a Ibidem.

GRATIAM verò, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indiſſolubilé vnitatem confirmaret, coniugeſque ſanctificaret, ipſe Chriſtus, venerabilium Sacramentorum inſtitutor, atque perfector, ſuâ nobis paſsione promeruit: quod Paulus Apoſtolus innuit, dicens: *b* Viri diligite vxores veſtras ſicut Chriſtus dilexit Eccleſiam, & ſeipſum tradidit pro ea: mox ſubiungens: Sacramentum hoc magnum eſt: ego autem *c* dico in Chriſto, & in Eccleſia.

b c. némo in fin. 32. q. 4. Epheſ. 5. in fi. c. debitũ de big.
c Ibidem.

CVM igitur Matrimoniũ in lege *d* Euangelica veteribus connubijs per Chriſtum gratia præſtet; meritò inter nouæ legis Sacramenta annumerandum, ſancti Patres noſtri, *e* Concilia, & vniuerſalis Eccleſiæ traditio ſemper docuerunt, aduerſus quã impij homines huius ſæculi inſanientes, non ſolũ perperàm de hoc venerabili Sacramento ſenſerunt, ſed de more ſuo prætextu Euangelij libertatẽ carnis introducentes, multa ab Eccleſiæ Catholicæ ſenſu, & ab Apoſtolorum temporibus probata conſuetudine aliena, ſcripto, & verbo aſſeruerunt, non ſine magna Chriſti fidelium iactura: quorũ temeritati ſancta, & vniuerſalis Synodus cupiẽs occurrere, inſigniores præ-

d Epheſ. 5.
e Con. Flo. ſub Euge. 4 c. ad abolendam. de hæret.

Digitized by Google

prædictorum ſchiſmaticorum hæreſes, & errores, ne plures ad ſe trahat pernicioſa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipſos hæreticos, eorumque errores decernens anathematiſmos.

De Sacramento Matrimonij.

CANON I.

SI quis dixerit, Matrimonium non eſſe verè, & propriè vnum ex ſeptem legis Euangelicæ Sacramentis *a* à Christo Domino inſtitutum, ſed ab hominibus in Eccleſia inuentum; neque gratiam conferre; anathema ſit.

CANON II.

SI quis dixerit, *b* licere Christianis plures ſimul habere vxores, & hoc nulla lege diuina eſſe prohibitum; anathema ſit.

CANON III.

SI quis dixerit, *c* eos tantùm conſanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, poſſe impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum; nec poſſe Eccleſiam in nonnullis illorum diſpenſare, aut conſtituere, vt plures impediant, & dirimant; anathema ſit.

CANON IIII.

SI quis dixerit, Eccleſiam non potuiſſe cõſtituere impedimenta matrimoniũ dirimẽtia, vel in ijs cõſtituendis erraſſe; anathema ſit.

a Matt. 19. Mar. 10. Epheſ. 5. c. ad abolẽdam. de hæretic.

b Matt. 19. c. ſiquis 32. q. 7. to o t. t. de ſponſa duorum. c. gaudemus. de diuor

c Leu. 18. c. pyſtacium. 30 q. 3. Cõc. Tolet. 2. c. 5. 35. q. 2. & 3. per totam. c. nõ debet. de cõſan. & affi.

CANON V.

a c. de illa. cū seq. de diuor c. de infidelib. de consang. & affi.

SI quis dixerit, *a* propter hæresim, aut molestam cohabitationem, aut affectatam absentiam à coniuge, dissolui posse matrimonij vinculum; anathema sit.

CANON VI.

b c. commissum sponsal.

SI quis dixerit, *b* matrimonium ratum, non consummatum, per solemnem religionis professionem alterius coniugum non dirimi; anathema sit.

CANON VII.

c Matt. 19. Lucæ 16. 1. Cor. 7. c. placuit. cū multis. seq. 32. q. 7. c. gaudemus. de diuor Côc. Mile. c. 17. Conc. Africanum. cap. 69.

SI quis dixerit, *c* Ecclesiam errare, cùm docuit, & docet, iuxta Euangelicam, & Apostolicam, doctrinam, propter adulterium alterius coniugum matrimonij vinculum non posse dissolui; & vtrumque, vel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse, altero coniuge viuente, aliud matrimonium contrahere; mœcharique eum, qui dimissa adultera, aliam duxerit, & eam, quæ, dimisso adultero, alij nupserit; anathema sit.

CANON VIII.

d dist. 17. c. præsbyt. & per totā. 17. q. 1 per totā. extra qui cler. vel vouen. per totū Conc. Carthag. 4. c. 104. Côc. Matiscon. c. 4. cum sim.

SI quis dixerit, Ecclesiam errare, cùm ob multas causas separationem inter coniuges, quoad thronum, seu quoad cohabitationem, ad certum, incertumue tempus, fieri posse decernit; anathema sit.

CANON IX.

SI quis dixerit, *d* Clericos in sacris Ordinibus

nibus constitutos, vel Regulares, castitatem solemniter professos, posse matrimonium cõtrahere, contractumque validum esse, non obstante lege Ecclesiastica, vel voto; & oppositum nil aliud esse, quàm damnare matrimonium, posseq; omnes contrahere matrimoniũ, qui non sentiunt, se castitatis, etiam si eam vouerint; habere donum; anathema sit; cùm Deus id rectè petentibus non deneget, nec [a] patiatur nos supra id, quod possumus, tentari:

a 1.Cor. 10.

CANON X.

SI quis dixerit, [b] statũ coniugalem anteponendum esse statui virginitatis, vel cælibatus; & non esse melius, at beatius manere in virginitate, aut cælibatu, quàm iungi matrimonio; [c] anathema sit.

b Matt. 19. 1.Cor.7.in fi.c.nup:iæ. 32.q.2.c. qui sunt. 33.q.5.c. commiss.de sponsal. c 1.Cor.7.

CANON XI.

SI quis dixerit, prohibitionem solemnitatis nuptiarum certis anni temporibus, superstitionem esse tyrannicam, ab Ethnicorum superstitione profectam; aut benedictiones, & alias cærimonias, quibus Ecclesia in illis vtitur, damnauerit; anathema sit.

CANON XII.

SI quis dixerit, [d] causas matrimoniales non spectare ad iudices Ecclesiasticos; anathema sit.

d c. multorũ.35.q 6.c. in fi.de cõsadg. & aff. c. accendẽtibus.de exces.prælat.

De

Decretum de reformatione Matrimonij.

CAPVT I.

TAMETSI dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata & vera esse matrimonia, quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit; & proinde iure damnandi sint illi, vt eos sancta Synodus anathemate damnat, qui ea vera, ac rata esse negant; quique falsò affirmant, matrimonia, à filijs familias sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rata, vel irrita facere posse: nihilominùs sancta Dei Ecclesia ex iustissimis causis illa semper [a] detestata est, atque prohibuit, verùm, cùm sancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam iam non prodesse; & grauia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis coniugijs ortum habent; præsertim verò eorum, qui in statu damnationis permanent, dum, priore vxore, cum qua clàm contraxerant, relicta, cum alia palàm cõtrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio viuunt: cui malo cùm ab Ecclesia, quæ de occultis non iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur: [b] iccircò sacri Lateranensis Cõcilij, sub Innocentio III. celebrati, vestigijs inhærendo præcipit, vt in poste-

a c. non omnis. c. honorantur. & c. si. 32. q. 2. c. aliter. & c. nostrat. 30. q. 5. c. videtur qui mat. acc. p. s. Cõcil. Tolet. 3. c. 10.

b Cõc. Later. 2. in c. 51. & in. cum inhibitio. de cland. desp.

posterum, antequam matrimonium contrahatur, ter à proprio contrahentium Parocho tribus continuis diebus festiuis in Ecclesia inter Missarum solemnia publicè denuncietur, inter quos matrimonium sit cõtrahendum: quibus denunciationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij in facie Ecclesiæ procedatur; vbi Parochus, viro & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto, vel dicat, Ego vos in matrimonium coniungo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: vel alijs vtatur verbis, iuxta receptum vniuscuiusque prouinciæ ritum. Quòd si aliquando probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiosè impediri posse, si tot præcesserint denunciationes, tunc vel vna tantùm denunciatio fiat; vel saltem Parocho, & duobus, vel tribus testibus præsentibus matrimonium celebretur. deinde ante illius consummationem denunciationes in Ecclesia fiant; vt, si aliqua subsunt impedimenta, faciliùs detegantur: nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, vt prædictæ denunciationes remittantur: quod illius prudentiæ, & iudicio sancta Synodus relinquit. Qui aliter, quàm præsente Parocho, vel alio sacerdote, de ipsius Parochi, seu Ordinarij licentia, & duobus, vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt; eos sancta Synodus

nodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit: & huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos præsenti decreto irritos facit, & annullat. Insuper Parochum, vel alium sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, vel sacerdote huiusmodi contractui interfuerint, necnon ipsos contrahentes grauiter arbitrio Ordinarij puniri præcipit. Prætereà eadem sancta Synodus hortatur, vt coniuges ante benedictionem sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent; *a* statuitque benedictionem à proprio Parocho fieri; neque à quoquam, nisi ab ipso Parocho, vel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam, alij sacerdoti concedi posse; quacumque consuetudine, etiam immemorabili, quæ potiùs corruptela dicenda est, vel priuilegio, non ostante. Quòd si quis Parochus, vel alius sacerdos, siue regularis, siue sæcularis sit, etiam si id sibi ex priuilegio, vel immemorabili consuetudine licere cõtendat, alterius parochiæ sponsos sine illorum Parochi licentia matrimonio coniungere, aut benedicere *b* ausus fuerit: ipso iure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu à quo benedictio suscipienda erat, absoluatur. Habeat Parochus

a c. 1. cũ mulitis seq. 30. q. 4. & c. nulli. 35. q. 2.

b Gratis benedictio detur. Alexã. 3 Constit. sua. part. 1. c. 7. & Inn. 3. in 1. Cóc. Lat. cap. 66.

rochus librũ, in quo coniugum, & testium nomina, diemq; & locum contracti matrimonij describat, quem diligenter apud se custodiat. Postremò sancta Synodus coniuges hortatur, vt antequam contrahant, vel saltem triduo ante matrimonij consummationem sua peccata diligenter confiteantur, & ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum piè accedāt. Si quæ prouinciæ alijs, vltra prædictas, laudabilibus consuetudinibus, & cærimonijs hac in re vtũtur, eas omnino retineri sancta Synodus vehementer optat. Ne verò hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, Ordinarijs omnibus præcipit, vt, cùm primùm poterint, curent hoc decretum populo publicari ac explicari in singulis suarum diœcesum parochialibus Ecclesijs, idq; in primo anno quã sępissimè fiat; deinde verò quoties expedire viderint. Decernit insuper, vt huiusmodi decretum in vnaquaque parochia suum robur post triginta dies habere incipiat, à die primæ publicationis in eadẽ parochia factæ, numerandos.

CAPVT II.

DOCET experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus vel non sine magno peccato perseueratur, vel ea non sine magno scandalo di-

lo dirimuntur. Volens itaque sancta Synodus huic incommodo prouidere, & à cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit, vt vnus tantùm, siue vir, siue mulier, iuxta sacrorum *a* Canonum instituta, vel ad summum vnus, & vna baptizatum de Baptismo suscipiãt; inter quos, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, nec non inter baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem, ac matrẽ tantum *b* spiritualis cognatio contrahatur. Parochus, antequam ad Baptismum conferendũ accedat, diligenter ab ijs, ad quos spectabit, sciscitetur, quem, vel quos elegerint, vt baptizatum de sacro fonte suscipiant; & eum, vel eos tantùm ad illum suscipiendum admittat; & in libro eorum nomina describat; doceatque, eos quam cognationem contraxerint; ne ignorantia vlla excusari valeant. Quòd si alij, vltra designatos, baptizatum tetigerint; cognationem spiritualem nullo pacto contrahant: *c* constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. Si Parochi culpa, vel negligentia secùs factum fuerit; arbitrio Ordinarij puniãtur. *d* Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusque patrem, & matrem, ac tenentem non egrediatur: omnibus inter alias personas huius spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

a c. non plures de cõs. dist. 4. & c. quamuis de cogn. spirit. in 6.

b c. super quibus c. pystaciũ. & c. fi. 30. q. 3. c. 1. c. super eo. & fere per totum de cogn. spirit. c. 1. eo. tit. in 6.

c c. quamuis. de cogn. spirit. in 6.

d Cõc. Maguntiacum. c. 55. c. 2. 30 q. 1. c. 1. de cogn. spirit. in 6.

CA-

Digitized by Google

CAPVT III.

IVSTITIÆ publicæ honestatis impedimentum, vbi sponsalia quacumque ratione valida non erunt, sancta Synodus prorsus tollit; vbi autem valida fuerint, primum gradum non excedant: quoniam in vlterioribus gradibus iam nō potest huiusmodi prohibitio absque dispendio obseruari.

CAPVT IIII.

PRÆTEREA *a* sancta Synodus, eisdem, & alijs grauissimis de causis adducta, impepedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur; & matrimonium posteà factum dirimit, ad eos tantū, qui in primo, & secundo gradu coniunguntur, restringit: in vlterioribus verò gradibus statuit, huiusmodi affinitatem matrimonium posteà contractum non dirimere.

a c. quædā cum multis seq. 32. q. 7. & toto tit. de eo. qui cogn. cons. vxo. suæ.

CAPVT V.

SI quis intra *b* gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit, separetur, & spe dispēsationis consequendæ careat; idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantùm matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. Quòd si ignoranter id fecerit, si quidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit;

b c. fi. § porro de cland. desp. Clem. vnica. de cons. & aff.

R

Digitized by Google

xerit; eisdem subijciatur pœnis: non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facilè experiatur, *a* cuius salubria præcepta temerè contempsit. Si verò solemnitatibus adhibitis, impedimētum aliquod posteà subesse cognoscatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit; tunc faciliùs cum eo, & gratis dispensari poterit. In contrahendis matrimonijs vel nulla omnino detur dispensatio, vel rarò, idque ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu numquam dispēsetur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam.

a c. fi. de imnu. eccl. c. quia frust. de vsu.

CAPVT VI.

DECERNIT sancta Synodus, inter raptorem, & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere matrimonium. *b* Quòd si rapta à raptore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in virum habere consenserit; eam raptor in vxorem habeat; & nihilominùs raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium, & fauorem præbentes, sint ipso iure excommunicati, ac perpetuò infames, omniumque dignitatum incapaces, & si Clerici fuerint, de proprio gradu decidant. Teneatur prætereà raptor mulierem raptam, siue eam vxorem duxerit, siue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

b c. fi. de rap. Vide Conc. Chalced. c. 26. c. eos. & c. de puellis. 36. q. 1. Cōc. Chalced. c. 27. Conc. Vormati c. 77. Exod. 21. c. 1. de adult.

CA-

CAPVT VII.

MVLTI sunt, a qui vagantur, & incertas habent sedes; & vt improbi sunt ingenij, prima vxore relicta, aliam, & plerumque plures, illa viuente, diuersis in locis ducunt: cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes ad quos spectat, paternè monet, ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facilè recipiant: magistratus etiam sæculares hortatur, vt eos seuerè coerceant: Parochis autem præcipit, ne illorum matrimonijs intersint, nisi priùs diligentem inquisitionem fecerint, & re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

a De ijs. & c. 25. Conc. Agathen.

CAPVT VIII.

GRAVE peccatum est, homines solutos concubinas habere; grauissimum verò, & in huius magni Sacramenti singularem contemptum admissum b vxoratos quoque in hoc damnationis statu viuere, ac audere eas quandoque domi etiam cum vxoribus, alere, & retinere: quare, vt huic tanto malo sancta Synodus opportunis remedijs prouideat, statuit huiusmodi concubinarios, tam solutos, quàm vxoratos, cuiuscumque status, dignitatis, & conditionis existant, si postquam ab Ordinario, etiam ex officio, ter admoniti ea

b Inf. sess. 25. c. 14. refor. c. Cóc. Ro. sub Nic. 1. in fi. Cóc. Later. sub Leo. 10. sess. 9. de refor curiæ & aliorum. vers. Cõcubinarij.

Digitized by Google

de re fuerint, concubinas non eiecerint, seque ab earum consuetudine non seiunxerint [a] excommunicatione feriẽdos esse, à qua non absoluantur, donec re ipsa admonitioni factæ paruerint. Quòd si in concubinatu per annũ, censuris neglectis, permãserint; contra eos ab Ordinario seuerè pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, [b] siue coniugatæ, siue solutæ, quæ cum adulteris, seu concubinarijs publicè viuunt, si ter admonitæ non paruerint, ab Ordinarijs locorum, nullo etiam requirẽte, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur; & extra oppidum, vel diœcesim, si id eisdem Ordinarijs videbitur, inuocato, si opus fuerit, brachio sæculari, eijciantur: alijs pœnis, contra adulteros, & concubinarios inflictis, in suo robore permanentibus.

a Cõc. Tol. 1. c. 17. c. is, qui. 34. dist.

b Cõc. Arelatẽ. 2 c. 1. c. fraternit. 34. dist. c. si. concubinæ de sent. excom. c. c. 2. in fi. de cohabit. cler. & mul.

CAPVT IX.

ITA plerumque temporalium dominorum, ac magistratuum mentis oculos terreni affectus, atq; cupiditates excæcant, vt viros, & mulieres, sub eorum iurisdictione degentes, maximè diuites, vel spem magnæ hæreditatis habentes, minis & pœnis adigant cum ijs matrimonium inuitos contrahere, quos ipsi domini, vel magistratus illis præscripserint. [c] Quare cùm maximè nefarium sit, matrimonij libertatem violare, & ab eis iniurias nasci,

c c. cũ locũ c. requisiu. & c. Gemina. de spot.

nasci, à quibus iura expectantur; præcipit sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, dignitatis, & conditionis existant, sub anathematis pœna, [a] quam ipso facto incurrant, ne quouis modo directè vel indirectè subditos suos, vel quoscumque alios cogant, quo minùs liberè matrimonia contrahant.

a Conc. Parisien. 1. c. 6 c. nullus. 36. q. 2.

CAPVT X.

AB Aduentu Domini nostri Iesu [b] Christi vsque in diem Epiphaniæ, & à Feria quarta Cinerum vsque in Octauam Paschatis inclusiuè, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit, in alijs verò temporibus nuptias solemniter celebrari permittit: quas Episcopi, vt ea, qua decet, modestia, & honestate fiant, curabunt: sancta enim res est matrimonium, & sanctè tractandum.

b Cōc. Laodic. can. 52. Cōc. Saleg. c 3. c. non oportet. cū tribus. seq. 33 q. 4. c. Capellanus. de fer.

Decretum de reformatione.

EADEM sacrosancta Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc in præsenti Sessione statuenda decernit.

CAPVT I.

SI in quibuslibet Ecclesiæ gradibus prouidenter, scienterque curandum est, vt in Domini domo nihil sit inordinatum, nihil-

Digitized by Google

que præpoſterum; multo magis elaborandum eſt, vt in electione eius, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, non erretur: nam totius familiæ domini ſtatus, & ordo nutabit, ſi, quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite: vnde, etſi [a] aliàs ſancta Synodus de promouendis ad cathedrales, & ſuperiores Eccleſias nonnulla vtiliter decreuit; hoc tamen munus huiuſmodi eſſe cenſet, vt, ſi pro rei magnitudine expendatur, numquam ſatis cautum de eo videri poſsit. Itaque ſtatuit, vt, cùm primùm Eccleſia vacauerit, ſupplicationes, ac preces publicè, priuatimque habeantur, atque à Capitulo per ciuitatem & diœceſim indicantur; quibus Clerus, populuſque bonum à Deo paſtorem valeat impetrare. Omnes verò, & ſingulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque ius, quacumque ratione, à Sede Apoſtolica habent, aut alioquin operam ſuam præſtant, nihil in ijs pro præſenti temporum ratione innouãdo, hortatur, & monet, vt in primis meminerint, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quã ſi bonos Paſtores, & Eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant; eoſque alienis peccatis cõmunicantes mortaliter peccare, niſi, quos digniores, & Eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambi-

[a] ſup. de refor. Seſ. 6. c. 1. Seſ. 7. ca. 1. & 3. & Seſ. 22. c. 2.

tium

tium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint; & quos ex legitimo matrimonio natos, & vita, ætate, doctrina, atque alijs omnibus qualitatibus præditos sciant, a quæ iuxta sacros canones, & Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam verò in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneoq; bonorũ, & doctorum virorum testimonio, non vniformis ratio vbique ex nationum, populorum, ac morum varietate potest adhiberi; mãdat sancta Synodus, vt in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præscribatur quibusque locis, & prouincijs propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciẽdæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdẽ locis vtilis, atq; opportuna esse videbitur; ita tamen, vt cùm deinde hoc examen, seu inquisitio de persona prouomẽda perfecta fuerit; b ea in instrumẽtũ publicum redacta, cum toto testimonio, ac professione fidei ab eo facta, quam primùm ad Sanctissimum Romanum Pontificem omnino transmittatur: vt ipse summus Pontifex, plena totius negotij, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, Ecclesijs possit vtiliùs prouidere. Omnes verò inquisitiones, infor-

a c. cũ in cũctis. & c. cũ nobis olim, de elec. Cõc. Later. sub Leo. 10. de refor. Curiæ. in prin. Ses. 9. cum alleg. sup. Ses. 22. de reform. cap. 2.

b S. D. N. PIVS IIII in Bulla super forma iuramenti professionis fidei.

mationes, teſtimonia, ac probationes, quæcumque de promouendi qualitatibus, & Eccleſiæ ſtatu à quibuſcumque, etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in conſiſtorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur; ac relatio ipſa Cardinalis relatoris & trium Cardinaliũ ſubſcriptione roboretur: in qua ipſi ſinguli quatuor Cardinales affirment, ſe adhibita accurata diligentia, inueniſſe promouendos qualitatibus à iure, & ab hac [a] ſancta Synodo requiſitis, præditos; ac certo exiſtimare ſub periculo ſalutis æternæ idoneos eſſe, qui Eccleſijs præficiantur: ita vt relatione in vno Conſiſtorio facta, quo maturiùs intereà de ipſa inquiſitione cognoſci poſsit, in aliud Cõſiſtorium iudicium differatur; niſi aliud Beatiſsimo Pontifici videbitur expedire. Ea verò omnia, & ſingula, quæ de Epiſcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & ceteris qualitatibus aliàs in eadem Synodo conſtituta ſunt, decernit eadem, etiam in creatione ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, etiam ſi Diaconi ſint, exigenda; quos Sanctiſsimus Romanus Pontifex ex omnibus Chriſtianitatis nationibus, quantum commodè fieri poterit, prout idoneos repererit, aſſumet. Poſtremò, eadem ſancta Synodus, tot grauiſsimis Eccleſiæ incommodis commota,

a In dictis locis.

non

non poteſt non commemorare, nihil magis Eccleſiæ Dei eſſe neceſſarium, quàm vt Beatiſsimus Romanus Pontifex, quam ſolicitudinem vniuerſæ Eccleſiæ ex muneris ſui officio debet, eam hîc potiſsimùm impendat, vt lectiſsimos tantùm ſibi Cardinales aſciſcat; & bonos maximè, atque idoneos paſtores ſingulis Eccleſijs præficiat, idque eò magis, quòd ouium Chriſti ſanguinem, quę ex malo negligentium, & ſui officij immemorum Paſtorum *a* regimine peribunt, Dominus noſter Ieſus Chriſtus de manibus eius ſit requiſiturus.

a Ezech. 3. & 18. Act. 10. c. Epheſ. 43. diſ. Suprà Seſſ. 5. de reſor. c. 1.

CAPVT II.

PROVINCIALIA Concilia, ſicubi omiſſa ſunt, pro moderandis moribus, corrigendis exceſsibus, controuerſijs componendis, *b* alijſque ex ſacris canonibus permiſsis renouentur. Quare Metropolitani per ſe ipſos, ſeu, illis legitimè impeditis, Coepiſcopus antiquior intra annum ad minus à fine præſentis Cōcilij, & deinde *c* quolibet ſaltē trienio poſt Octauam Paſchę Reſurrectionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſeu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat Synodum in prouincia ſua cogere: quo Epiſcopi omnes, & alij, qui de iure, vel cōſuetudine intereſſe debent, exceptis ijs, quibus cū imminenti periculo transfretādum eſſet, con-

b c. propter eccleſiaſt. cum ſeq. 18 diſt. c. ſicut olim. de accuſat. Con. Aurel. 3. c. 1

c Con. Lat. ſub Leon. 10 Seſſ. 10. in 2. Lateran. ſub Inno. 3. exigebatur vt ſingulis annis Metropolita. viſitaret. cap. 6.

Digitized by Google

uenire omnino teneãtur. Nec Episcopi comprouinciales prætextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam Ecclesiam in posterũ accedere inuiti compellantur. Itidem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subijciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum semel eligant; in cuius Synodo prouinciali cum alijs interesse debeant; & quæ ibi ordinata fuerint, obseruent, ac obseruari faciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia salua, atque integra maneant. [a] Synodi quoq; diœcesanæ quotannis celebrentur: ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarũ sæcularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse. Quòd si in his tam Metropolitani, quàm Episcopi, & alij supraſcripti negligentes fuerint; pœnas, sacris [b] canonibus sancitas, incurrant.

a Con. Tarracog c. 8.

b Dist. 18. ferè per totam. Conc. Aurel. 5. c. 18. Conc. Tarracon. cap. 7.

CAPVT III.

PATRIARCHÆ, [c] Primates, Metropolitani, & Episcopi propriam diœcesim per se ipsos, aut, si legitimè impediti fuerint, per suum generalem Vicarium, Visitatorem, si quo-

c Cõ. Tolet 4. cap. 35.

Digitized by Google

a quotannis totam, propter eius latitudinem, visitare non poterunt, saltem maiorem eius partem, ita tamen, vt tota biennio per se, vel Visitatores suos compleatur, visitare non prætermittant. A Metropolitanis verò, etiam post plenè visitatam propriam diœcesim, non visitentur Cathedrales Ecclesiæ, neque diœceses suorum comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio prouinciali. Archidiaconi autem, Decani, & alij inferiores in ijs Ecclesijs, vbi hactenus visitationem exercere legitimè consueuerunt, debeant quidẽ, assumpto Notario, de consensu Episcopi deinceps per seipsos tantùm ibidem visitare, Visitatores etiam, à Capitulo deputandi, vbi Capitulũ ius visitandi habet, priùs ab Episcopo approbẽtur: sed non ideò Episcopus, vel, eo impedito, eius Visitator easdem Ecclesias seorsum ab his visitare prohibeatur, cui ipsi Archidiaconi, vel alij inferiores, visitationis factæ infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur: non obstantibus quacumque consuetudine, etiã immemorabili, atq; exẽptionibus, & priuilegijs quibuscumque. Visitationem autem omnium istarum [a] præcipuus sit scopus, sanã, orthodoxamque doctrinã, expulsis hæresibus, inducere, bonos mores tueri, prauos corrigere; populũ cohortationibus & admonitionibus ad religio-

[a] c. 1. §. sanè de censi. in 6. §. Florentinum 85. dist.

religionem, pacem, innocentiamq́ue accendere; cetera, prout locus, tempus, & occasio feret, ex visitantium prudentia ad fideliũ fructum constituere. Quæ vt faciliùs, feliciusq́ue succedant; monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos visitatio spectat, vt paterna caritate, Christianoq́ue zelo omnes amplectãtur: ideoq́ue modesto contenti equitatu famulatuq́ue studeant quàm celerrimè, debita tamen cum diligentia, visitationem [a] ipsam absoluere. Interimq́ue caueant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosiué sint: néue ipsi, aut quisquam suorum quidquam procurationis causa pro visitatione, etiam testamentorũ ad pios vsus, præter id, quod ex relictis pijs iure debetur, aut alio quouis nomine, nec pecuniam, nec munus, quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant: non obstãte quacumque cõsuetudine, etiã immemorabili: exceptis tantũ victualibus, quæ sibi ac suis frugaliter, moderateq́ue pro temporis tantũ necessitate, & non vltrà, erunt ministranda. Sit tamen in optione eorum, qui visitantur, si malint soluere, id quod erat ab ipsis antè solui, certa pecunia taxata, consuetum; an verò prædicta victualia subministrare: saluo item iure conuentionum antiquarum cum monasterijs, alijsue pijs locis, aut Ecclesijs nõ parochialibus inito, quod illæsũ permaneat. In ijs verò locis,

[a] Con. Bracaren. 2. c. 1 Con. Ticin. vers. statuimus etiam ne Episc. c. cauendum. & c. inter cetera. 10. q. 3. & c. cũ Apostolus de censi.

Digitized by Google

locis,seu prouincijs, vbi cõsuetudo est,vt nec victualia;nec pecunia, nec quidquam aliud à Visitatoribus accipiatur,sed omnia gratis fiãt: ibi id obseruetur. Quòd si quisquam,quod absit, aliquid amplius in supradictis omnibus casibus accipere præsumpserit; is præter dupli restitutionem,intra mensem faciendam, alijs etiam pœnis iuxta Constitutionem Concilij generalis Lugdunensis, quæ incipit, *a* Exigit; necnon & alijs pœnis in Synodo prouinciali arbitrio Synodi,absque vlla spe veniæ,multetur. Patroni verò in ijs, quæ ad Sacramentorũ administrationem spectant,nullatenus se præsumant ingerere;neque visitationi ornamentorum Ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum prouentibus immisceant;nisi quatenus id eis ex institutione: ac fundatione cõpetat: sed Episcopi ipsi hæc faciant, & fabricarum redditus in vsus Ecclesiæ necessarios, & vtiles,prout sibi expedire magis visum fuerit,expendi curent.

a Sexti decret. l. 3. de censib. tit. 20. c. 2. *Vide post finem huius libri.*

CAPVT IIII.

PRÆDICATIONIS munus, *b* quod Episcoporum præcipuum est,cupiens sancta Synodus,quo frequentiùs possit ad fideliũ salutem exerceri,canones aliàs super hoc editos,sub fel.rec. *c* Paulo III. aptiùs præsentium temporum vsui accommodando, mãdat, vt in

b Con. Cart. 4. cap. 20. Cõ. Rhem. c. 14. c. Episc. nullam rei. 88. dist.
c sup. Sess. 5. de refo. c. 2. Cõ. Arelat. 4. c. 10. Cõ. Latera. sub Innocen. 3. c. 10 c. inter cetera. de off. ord. Con. Magũtiacũ c. 15.

Ecclesia

Digitized by Google

Ecclesia sua ipsi per se, aut, si legitimè impediti fuerint, per eos, quos ad prædicationis munus assument, in alijs autem Ecclesijs per Parochos, siue, ijs impeditis, per alios ab Episcopo impēsis eorum, qui eas præstare vel tenentur, vel solent, deputandos in ciuitate, aut in quacũque parte diœcesis, censebunt expedire, saltem omnibus Dominicis, & solēnibus diebus festis; tempore autem Ieiuniorum, Quadragesimæ, & Aduentus Domini quotidie, vel saltē tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, sacras Scripturas, diuinamque legem annuncient; & aliàs, quotiescumque id opportunè fieri posse iudicauerint. Moneatque Episcopus populũ diligēter, teneri vnumquemque parochiæ suæ interesse, vbi commodè id fieri potest, a ad audiendum verbũ Dei. Nullus autem sæcularis, siue regularis, etiam in Ecclesijs suorum Ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat. Ijdem etiam saltem Dominicis, & alijs festiuis diebus, pueros in singulis parochijs fidei rudimenta, & obedientiã erga Deum, & parentes diligenter ab ijs, ad quos spectabit, doceri curabũt, &, si opus sit, etiam per cēsuras Ecclesiasticas compellent: non obstantibus priuilegijs, & consuetudinibus. In reliquis, ea, quæ de prædicationis munere sub eodem Paulo III. decreta fuerunt, suum robur obtineant.

a 4. Carth. cap. 24.

CAPVT

CAPVT V.

CAVSÆ criminales [a] grauiores contra Epiſcopos, etiam hæreſis, quod abſit, quæ depoſitione, aut priuatione dignæ ſunt; ab ipſo tantùm ſummo Romano Pontifice cognoſcantur, & terminentur. Quòd ſi eiuſmodi ſit cauſa, quæ neceſſariò extra Romanam Curiã ſit committenda, nemini prorſus ea cõmittatur, niſi Metropolitanis, aut Epiſcopis, à Beatiſsimo Papa eligendis. Hæc verò commiſsio & ſpecialis ſit, & manu ipſius Sanctiſſ. Pontificis ſignata, nec vnquã plus his tribuat, quàm vt ſolam facti inſtructionem ſumant, proceſſumque conficiant: quem ſtatim ad Romanũ Pontificem tranſmittant; [b] reſeruata eidẽ Sanctiſsimo ſententia definitiua. Cetera aliàs ſub fel. rec. Iulio III. ſuper his decreta; necnon & conſtitutio ſub Innocentio III. in Concilio generali, quæ incipit, Qualiter [c] & quando; quam ſancta Synodus in præſenti innouat; ab omnibus obſeruetur. Minores verò criminales cauſæ Epiſcoporum in Concilio tantùm prouinciali cognoſcantur, & terminentur, vel à deputandis per Concilium prouinciale.

a Vide Cõc. Sardic. c. 3. c. ad abolẽdã. & c. excõmunicamus § dãnari verò de hæret. & c. quo iure 8. dist.

b Sup. Seſſ. 13. de refor c. 6. 7. & 8. ext. de accuſ.

c c. 2. Latera. c. 8. & decretal. lib. 5 tit. 1. c. 24.

Vide poſt finem huius libri.

CAPVT

CAPVT VI.

a Vide Seff. 24.c.7.c.mi ror,& c. Cõ tumaces 50 dift.c.ergo 11 q.c.at fi clerici de iud. & c.nuper de fent.excomm.
b De quib⁹ fub Alexan in Con.Lat. parte.14. conftituti onus.

LICEAT Epifcopis in[a] irregularitatibus omnibus,& fufpenfionibus,ex delicto occulto prouenientibus,excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentiofum, difpenfare; & in quibufcumque cafibus occultis, [b] etiam Sedi Apoftolicæ referuatis, delinquentes quofcumque fibi fubditos, in dioecefi fua per fe ipfos, aut Vicarium,ad id fpecialiter deputandũ, in foro confcientiæ gratis abfoluere, impofita pœnitentia falutari. Idem & in hærefis crimine in eodem foro confcientiæ eis tantùm,non eorum Vicarijs,fit permiffum.

CAPVT VII.

VT fidelis populus ad fufcipienda Sacramenta maiori cum reuerentia,atque animi deuotione accedat; præcipit fancta Synodus Epifcopis omnibus,vt nõ folùm, cùm hæc per fe ipfos erunt populo adminiftranda,priùs illorum vim,& vfum pro fufcipientium captu explicent, fed etiam idem à fingulis Parochis piè, prudenterque etiam lingua vernacula, fi opus fit,& commodè fieri poterit, feruari ftudeant, iuxta formam à fancta Synodo in Catechefi fingulis Sacramentis præfcribendam; quam Epifcopi in vulgarem linguam fideliter

verti,

Digitized by Google

uerti, atque à Parochis omnibus populo exponi curabunt: necnon vt *a* inter Missarũ solemnia, aut diuinorum celebrationẽ sacra eloquia, & salutis monita eadem vernacula lingua singulis diebus Festis, vel solemnibus explanẽt; eademq; in omnium cordibus, postpositis inutilibus quæstionibus, inserere, atque eos in lege Domini erudire studeant.

a Sup. Sess. 22. de sacrificio Missæ cap. 8.

CAPVT VIII.

APOSTOLVS monet, *b* publicè peccantes palàm esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, vnde alios scandalo offensos, commotosq; fuisse non sit dubitandum: huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam *c* publicè iniungi oportet: vt quos exẽplo suo ad malos mores prouocauit, suæ emẽdationis testimonio ad rectam reuocet vitam. Episcopus tamẽ publicè hoc pœnitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. In omnibus etiam cathedralibus Ecclesiis, vbi id commodè fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum vnione præbendæ, proximè vacaturæ, ab Episcopo instituatur, qui Magister sit, vel Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel Iure canonico, & annorum quadraginta, seu aliàs qui aptior pro loci qualitate repe-

b 1. Tim. 5. c. sed illud 45. dist. c. si peccauerit vers. ergo 2. q. 1.

c c. pœnitẽtes & c. in capite cum seq. 50. dist.

riatur; qui dum confeſsiones in Eccleſia audiet, interim præſens in choro cenſeatur.

CAPVT IX.

a ſup. Seſſ. 6. de refor. c. 4. & Seſſ. 7. de refor. c. 8. & Seſſ. 21. de refor cap. 8.

QVÆ aliàs ſub fel. rec. Paulo III. *a* & nuper ſub Beatiſsimo Domino noſtro Pio IIII. in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinarijs diligentia in beneficiorum, etiam exemptorum, viſitatione conſtituta ſunt; eadem etiam in ijs Eccleſijs ſæcularibus obſeruentur, quæ in nullius diœceſi eſſe dicuntur; vt ab Epiſcopo, cuius cathedralis Eccleſia eſt proximior, ſi id conſtet, alioquin ab eo, qui ſemel in Concilio prouinciali à Prælato loci illius electus fuerit, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegato, viſitentur: non obſtantibus priuilegijs, & conſuetudinibus quibuſcumque, etiam immemorabilibus.

CAPVT X.

EPISCOPI, vt aptiùs, quem regunt, populum poſsint in officio, atque obedientia continere, in omnibus ijs, quæ ad viſitationẽ, ac morum correctionem ſubditorum ſuorum ſpectant, ius & poteſtatem habeant, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta canonum ſanctiones, quæ illis ex prudentia ſua pro ſubditorum emendatione, ac

diœceſis

Digitized by Google

diœcesis suæ vtilitate necessaria videbuntur. a Nec in his, vbi de visitatione, aut morũ correctione agitur, exemptio, aut vlla inhibitio, appellatio, seu querela, etiam ad Sedem Apostolicam, interposita, executionem eorum, quę ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquo modo impediat, aut suspendat.

a Sup. Sess. 22. de refor c. 1. & Sess. 13. de refor cap. 1.

CAPVT XI.

QVONIAM priuilegia,[b] & exemptiones, quæ varijs titulis plerisque concedũtur, hodie perturbationem in Episcoporum iurisdictione excitare, & exemptis occasionẽ laxioris vitæ præbere dignoscuntur; decernit sancta Synodus, vt, si quando iustis, grauibus, & ferè necessarijs suadentibus causis, aliquos honorarijs titulis Protonotariatus, Acolythatus, Comitis Palatini, Capellani Regij, aut alijs huiusmodi in Romana Curia, vel extrà, insignibus decorandos esse placuerit; necnon alios, cuicumque monasterio oblatos, vel quomodocumque addictos, aut sub nomine seruientiũ militijs, seu monasterijs, hospitalibus, collegijs, aut quocumque alio titulo assumi, nihil ex ijs priuilegijs detractũ esse Ordinarijs intelligatur, quo minùs ijs, quibus ea iam concessa sunt, vel in posterum concedi contigerit, ipsis Ordinarijs tãquã Apostolicæ Sedis delegatis, plenè in omnibus, & quo ad Capellanos

b Sup. Sess. 6 cap. 3.

Regio's, iuxta constitutionem Innocentij III. quæ incipit, [a] Cum Capella, subiecti existant: exceptis tamen ijs, qui prædictis locis, aut militijs actu seruiunt, & intra eorum septa, ac domos resident, subq; eorum obedientia viuunt; siue ijs, qui legitimè, & secundùm regulam earumdem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat: non obstātibus priuilegijs quibuscūque, etiam religionis sancti Ioannis Hierosolymitani, & aliarum militiarum. Quæ verò priuilegia residētibus in Curia Romana vigore [b] Eugenianæ constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent; ea in ijs, qui beneficia Ecclesiastica obtinent, ratione prædictorū beneficiorum minimè intelligantur; sed Ordinarij iurisdictioni subiecti permaneant: non obstantibus quibuscumque inhibitionibus.

a c. cum capella. extra de priuil. Decretal. li. 5. tit. 33. c. 16.

Vide post finem huius libri.

b c. diuina. de priuil. in extrauag. com.

CAPVT XII.

CVM dignitates, in Ecclesijs præsertim cathedralibus, ad conseruandam, augēdamque Ecclesiasticam disciplinam fuerint institutæ, vt, qui eas obtinerent, pietate præcellerent, aliisque exemplo essent, atque Episcopos operâ & officio iuuarent: meritò, qui ad eas vocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint. [c] Nemo igitur deinceps ad dignitates quascumque, quibus animarum cura

c Sess. 22. c. 2.

cura subest, promoueatur, nisi qui saltem XXV. suę ætatis annum attigerit, & in Clericali Ordine versatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur; iuxta constitutionem Alexandri Tertij, in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incipit, [a] Cùm in cunctis. Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus Ecclesijs, vbi fieri poterit, Magistri in Theologia, seu Doctores, aut Licentiati in iure Canonico. Ad ceteras autẽ dignitates vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, Clerici alioquin idonei, & XXII. annis non minores, asciscantur. Prouisi etiam de beneficijs quibuscũque, curam animarum habentibus, teneantur à die adeptæ possessionis, ad minus intra duos menses, [b] in manibus ipsius Episcopi, vel eo impedito, corã generali ipsius Vicario, seu Officiali, orthodoxe suę fidei publicã facere professionẽ, & in Romanæ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac iurent. Prouisi autẽ de canonicatibus, & dignitatibus, in Ecclesijs cathedralibus, non solũ corã Episcopo, seu eius Officiali, sed etiã in Capitulo idẽ facere teneãtur: alioquin prædicti omnes prouisi, vt suprà, fructus non faciãt suos; nec illis possessio suffragetur. [c] Neminem etiam deinceps ad dignitatem, canonicatum, aut portionẽ recipiant, nisi qui eo

a c. cùm in cunctis. de elect. Clem. 2. ad Iacobum. Anacletus epist. 1. c. Diacon. 93. dist. & c. ad hęc. c. de offi. Archid. li. 1. decret. tit. 6. cap. 7. ab Innocẽ. 3. in 1. decreta. ti 23. cap. Ad hęc nos. & alijs.

b 4. Tol. c. 25. & 26. etiam sic prouidebatur. infrà in bulla S. D. N. Pij IIII. super forma iuramenti professionis fidei.

c c. licet cã. & c. cùm ex eo. de elec. in 6. suprà Ses. 7. de reformat. cap. 12.

Ordine ſacro, aut ſit initiatus, quem illa dignitas, prębenda, aut portio requirit; aut in tali ętate, vt infra tempus à iure, & ab hac ſancta Synodo ſtatutum, initiari valeat. In omnibus verò Eccleſijs cathedralibus omnes canonicatus, ac portiones habeant annexum Ordinem Presbyterij, Diaconatus, vel Subdiaconatus. Epiſcopus autem cum conſilio Capituli deſignet, ac diſtribuat, prout viderit expedire, quibus quiſque Ordo ex ſacris annexus in poſterum eſſe debeat; ita tamẽ, vt dimidia ſaltẽ pars Presbyteri ſint, ceteri verò Diaconi, aut Subdiaconi: vbi verò conſuetudo laudabilior habet, vt plures, vel omnes ſint Presbyteri, omninò obſeruetur. Hortatur etiam ſancta Synodus, vt in prouincijs, vbi id commodè fieri poteſt, dignitates omnes, & ſaltem dimidia pars canonicatuũ, in cathedralibus Eccleſijs, & collegiatis inſignibus conferantur tantùm Magiſtris, vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico. Prætereà obtinentibus in eiſdem cathedralibus, aut collegiatis dignitates, canonicatus, præbendas, aut portiones, non [a] liceat vigore cuiuslibet ſtatuti, aut cõſuetudinis, vltra tres menſes, ab eiſdem Eccleſijs quolibet anno abeſſe: ſaluis nihilominus earum Eccleſiarum conſtitutionibus, quæ longius ſeruitij tempus requirunt: alioquin primo anno priuetur vnuſquiſque

a ſuprà ſeſſ. 23. de refor. cap. 1.

dimidia

dimidia parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ, ac residentiæ fecit suos: quòd si iterum eadem fuerit vsus negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit: crescente verò contumacia, contra eos, iuxta sacrorum canonum constitutiones procedatur. *a* Distributiones verò, qui statis horis interfuerint, recipiãt: reliqui, quauis collusione, aut remissione exclusa, his careãt, iuxta Bonifacij VIII. decretum, quod incipit, Consuetudinem: quod sancta Synodus in vsum reuocat: non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus. *b* Omnes verò diuina per se, & non per substitutos, compellantur obire officia; & Episcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti, adsistere, & inseruire; atque in choro, ad psallendum instituto, hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter, distinctè, deuoteq; laudare: vestitu insuper decenti tã in Ecclesia, quã extra, asiduè vtantur; *c* ab illicitisque venationibus, aucupijs, choreis, tabernis, lusibusq; abstineant; atque ea morum integritate polleant, vt meritò Ecclesiæ Senatus dici possit. Cetera, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen spectant, deque congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, simulque de omnibus Ecclesiæ ministris, quæ necessaria erũt, & si qua huiusmodi; Synodus

a Sexti decreta. lib. 3. de cler. non resid. c. 1. sexti decre. l. 1. de consuet. c. 1. *Vide post finem huius libri.*
b Sess. 22. c. licet. & c. extirpandę. qui verò de pręb. c. quia nonnulli de cler. nõ resid.
c Conc. Turon. 3. cap. 8. Conc. Agathē can. 55. qui incipit, Episcopis. c. Episcopum. 34. d. st. toto ti. de vi. & honest. cler extra. in 6. & in clem.

Digitized by Google

prouincialis, pro cuiusque prouinciæ vtilitate, & moribus, certam cuique formulam præscribet. Intereà verò Episcopus non minùs, quàm cũ duobus Canonicis, quorum vnus ab Episcopo, alter à Capitulo eligatur, in ijs, quæ expedire videbuntur, poterit prouidere.

CAPVT XIII.

a Sup. Seſſ. 7. de refor. c. 6. & 7. & Seſſ. 14. de refor. c. 9. & inf. c. 15.

QVONIAM a pleræque cathedrales Ecclesiæ tam tenuis redditus sunt, & angustæ, vt Episcopali dignitati nullo modo respondeant, neque Ecclesiarũ necessitati sufficiant; examinet Concilium prouinciale, vocatis ijs, quorum interest: & diligẽter expendat, quas propter angustias, tenuitatemque inuicẽ vniri, vel nouis prouentibus augere expediat, b confectaq; de præmissis instrumenta ad summum Romanum Põtificem mittat; quibus instructus summus Pontifex ex prudentia sua, prout expedire iudicauerit, aut tenues inuicẽ vniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim verò, donec prædicta effectum sortiantur, huiusmodi Episcopis, qui fructuum subuentione pro diœcesis suæ tenuitate indigent; poterit de beneficijs aliquibus, dum tamen curata non sint, nec dignitates, seu canonicatus, & præbendæ, nec monasteria, in quibus viget Regularis obseruantia, vel quæ Capitulis generalibus, & certis Visitatoribus

b c. vnio. 10 q. 3. c. & tẽporis cũ seq 16. q. 1.

subdun-

Digitized by Google

ſubdũtur, à ſummo Romano prouideri. In parochialibus etiam Eccleſijs, quarum fructus æquè adeò exigui ſunt, vt debitis nequeant oneribus ſatisfacere; curabit Epiſcopus, ſi per beneficiorum vnionem, non tamen regularium, id fieri non poſsit, vt primitiarum, vel decimarum aſsignatione, aut per parochianorum ſymbola, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantum redigatur, quod pro rectoris, aut parochiæ neceſsitate decenter ſufficiat. In vnionibus verò quibuſlibet, ſeu ex ſupradictis, ſeu alijs cauſis faciendis, Eccleſiæ parochiales monaſterijs quibuſcumque, aut abbatijs, ſeu dignitatibus, ſiue præbendis Eccleſiæ cathedralis, vel collegiatæ, ſiue alijs beneficijs ſimplicibus, aut hoſpitalibus, militijſue non vniantur: & quæ vnitæ ſunt, [a] reuideantur ab Ordinarijs, iuxta aliàs decretum in [b] eadem Synodo ſub fel. rec. Paulo III. quod etiam in vnitis ab eo tempore citra æquè obſeruetur: non obſtantibus in ijs quibuſcumque verborum formis, quæ hic pro ſufficienter expreſsis habeantur. Ad hæc in poſterum, omnes hæ cathedrales Eccleſiæ, quarum redditus ſummam ducatorum mille, & parochiales, quæ ſummam ducatorum centum, ſecundùm verum annuum valorem non excedunt, nullis penſionibus, aut reſeruationibus fructuum grauentur. In ijs quoque ciui-

a Seſ. 7. c. 6

b ſupr. Seſ. 7. de reſor. cap. 6.

tatibus, ac locis, vbi parochiales Ecclesiæ certos non habẽt fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscuè petentibus Sacramenta administrant; mandat sancta Synodus Episcopis, pro tutiori animarum eis commissarum salute, vt, distincto populo in certas, propriasque parochias, vnicuique suum perpetuum, *a* peculiaremque Parochum assignent, qui eas cognoscere valeat, & à quo solo licitè Sacramenta suscipiãt; aut alio vtiliori modo prout loci qualitas exegerit, prouideant. Idemque in ijs ciuitatibus, ac locis vbi nullæ sunt parochiales, quàm primùm fieri curent: non obstantibus quibuscumque priuilegijs, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

a c. 1. 13. q. 1. c plu. 16. q. 1. c. 1. de paroch. & inf. Sess. 14. de refor. c. 9.

CAPVT XIIII.

IN pluribus Ecclesijs, tam cathedralibus, quàm collegiatis, & parochialibus, ex earũ constitutionibus, aut ex praua consuetudine obseruari intelligitur, vt in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia prouisione siue admissione ad possessionem alicuius cathedralis Ecclesiæ, vel beneficij, canonicatuum, aut pręhendarum, vel partem prouentuum, seu ad distributiones quotidianas certæ condiciones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promis-

Digitized by Google

missiones, compensationésue illicitæ, aut etiã, quæ in aliquibus Ecclesijs dicuntur Turnorũ lucra, interponantur: hæc cùm sancta Synodus detestetur, mandat Episcopis, vt, quæcumque huiusmodi in vsus pios non cõuertuntur, atque ingressus eos, qui simoniacæ labis, aut sordidæ auaritiæ suspicionem habent, fieri nõ permittant; ipsisque diligenter de eorum constitutionibus, siue consuetudinibus super prædictis cognoscant; & illis tantùm, quas vt laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, vt prauas, ac scandalosas, reijciant, & aboleant. Eos verò, qui aduersus hæc, in præsenti decreto comprehensa, quauis ratione commiserint, pœnis, *a* contra simoniacos editis, sacris canonibus, & varijs summorum Pontificum constitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: non obstantibus quibuscumque statutis, constitutionibus, consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis: de quarum surreptione, obreptione, & intentionis defectu Episcopus, tamquam Apostolicæ Sedis delegatus, cognoscere possit.

a 1.q.1. ferè per totã. Conc. Tolet. 8. can. 3. c. cũ semper. de confes. toto ferè tit. de simõ. extra.

CAPVT XV.

IN Ecclesijs cathedralibus, *b* & collegiatis insignibus, vbi frequentes, adeoque tenues sunt præbendæ simul cum distributionibus quo-

b supr. 13.

quotidianis, vt sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & personarum qualitate non sufficiant; liceat Episcopis cum consensu Capituli, vel aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia, ijs vnire; vel, si hac ratione prouideri non posit, aliquibus ex ijs suppressis cum patronorum consensu, si de iure patronatus laicorum sint, quarũ fructus & prouentus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eos ad pauciorem numerum reducere; ita tamen, vt tot supersint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ commodè valeant respondere: non obstantibus quibuscumque constitutionibus & priuilegijs, aut quacumque reseruatione generali, vel speciali, aut affectione: neque prædictæ vniones, aut suppresiones tolli, seu impediri posint ex quibuscumque prouisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusuis alijs derogationibus, vel suspensionibus.

CAPVT XVI.

a Concil. Chalcedon. actione 16. c. 25. in fi. Conc. Vormat. c. 76.

CAPITVLVM, a Sede vacante, vbi fructuum percipiendorum ei munus incũbit, OEconomum vnum, vel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum Ecclesiasticarum, & prouentuum curam gerant, quorum rationem ei, ad quem pertinebit, sint reddituri.

Digitized by Google

ri. Item officialem, seu Vicarium infra octo dies post mortem Episcopi constituere, vel existentem confirmare omnino teneatur, qui saltem in Iure canonico sit Doctor, vel Licétiatus, vel aliàs, quantum fieri poterit, idoneus: si secùs factum fuerit, a ad Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluatur. Et, si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumque, vt præfertur, negligens fuerit, tunc antiquior Episcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Episcopus in exempta OEconomum, & Vicarium idoneos posit constituere. Episcopus verò ad eamdem Ecclesiam vacantem promotus ex ijs, quæ ad eum spectant, ab eisdem OEconomo, Vicario, & alijs quibuscumque officialibus, & administratoribus, qui, Sede vacante, fuerunt à Capitulo, vel ab alijs in eius locum constituti, etiã si fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorũ, iurisdictionis eorũ, administrationis, aut cuiuscumque muneris; positque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint: etiam si prædicti officiales, redditis rationibus, à Capitulo, vel à deputatis ab eodem, absolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Episcopo teneatur Capitulum de scripturis, ad Ecclesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere.

a c. non liceat in 2. 12 q. 2. & c. fi. de suppl. negl. prel. in 6.

CA-

CAPVT XVII.

a sel. 1. Nic. c. 15. & 16. Antioch. c. 3. & Arelat. 1. c. 2. & 22. & Mileu. c. 15. c. quia in tantū. c. ad. hæc & c. cū non ignor. de præu. cū alleg. supr. Ses. de refor. c. 2. c. referente. & c de multa. de præb. 21. q. 1. per totam. c. quia nonnulli de cle. non resid.

CVM Ecclesiasticus *a* ordo peruertatur, quādo vnus plurium officia occupat Clericorum; sanctè sacris canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus Ecclesijs cōscribi, verùm quoniam multi improbæ cupiditatis affectu se ipsos, non Deum, decipiētes, ea, quæ bene constituta sunt, varijs artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere nō erubescūt: sancta Synodus debitam regendis Ecclesijs disciplinam restituere cupiens, præsenti decreto, quod in quibuscumque personis, quocumque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat obseruari; statuit vt in posterū vnum tantū beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur: quod quidē si ad vitam eius, cui confertur, honestè sustentandam non sufficiat; liceat nihilominùs aliud simplex sufficiens, dummodò vtrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcq; non modò ad cathedrales Ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia; tam sæcularia, quàm regularia, quæcumque etiam commendata, pertineant, cuiuscumque tituli, ac qualitatis existāt. Illi verò, qui in præsenti plures parochiales Ecclesias, aut vnam cathedralem, & aliam parochialem obtinent, *b* cogantur omnino, quibuscumque dispensationibus ac vnionibus ad

b suprà Ses. 7. de refor. cap. 4.

vitam

Digitized by Google

vitam non obſtantibus, vna tantùm parochiali, vel ſola cathedrali retenta, alias parochiales infra ſpatium ſex menſium dimittere, alioquin tam parochiales, quàm beneficia omnia, quæ obtinent, *a* ipſo iure vacare cenſeantur; ac tamquam vacantia liberè alijs idoneis conferantur; nec ipſi anteà illa obtinentes, tuta conſcientia, fructus poſt dictum tempus retineant. Optat autem ſancta Synodus, vt reſignantium neceſsitatibus commoda aliqua ratione, prout ſummo Pontifici videbitur, prouideatur.

a c. execrabilis. §. qui verò, in extrau gan. comm. tit. de præb.

CAPVT XVIII.

EXPEDIT maximè animarum ſaluti, à dignis, atque idoneis Parochis gubernari, id vt diligentiùs, ac rectiùs perficiatur, ſtatuit ſancta Synodus, vt, cùm parochialis Eccleſiæ vacatio, etiam ſi cura Eccleſiæ, vel Epiſcopo incumbere dicatur, & per vnum, vel plures adminiſtretur, etiam in Eccleſijs patrimonialibus, ſeu receptiuis nuncupatis, in quibus cõſueuit Epiſcopus vni, vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infraſcriptum examen teneri mandat, per obitum, vel reſignationem, etiam in Curia, ſeu aliter quomodocumque contigerit, etiam ſi ipſa parochialis Eccleſia reſeruata, vel affecta fuerit generaliter, vel ſpecialiter, etiã vigore indulti, ſeu priui

legij

Digitized by Google

legij in fauorem S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium seu Abbatum, vel Capitulorum; debeat Episcopus statim, habita notitia vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore prouideatur. Porrò Episcopus, & qui ius patronatus habet, intra decem dies, vel aliud tempus, ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam Ecclesiam coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum sit tamen etiam alijs, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, vt possit posteà de cuiuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Et, si Episcopo, aut Synodo prouinciali pro religionis more videbitur magis expedire, per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Transacto constituto tempore, omnes qui descripti fuerint,[a] examinentur ab Episcopo, siue, eo impedito, ab eius Vicario generali, atque ab alijs examinatoribus non paucioribus, quàm tribus; quorum votis, si pares aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur. Examinatores autem singulis annis in diœcesana Synodo ab Episcopo, vel eius Vicario ad minus sex proponantur; qui Synodo satis-

a Infr. Sess. vlt. de refor. c. 9.

Digitized by Google

ſatisfaciant,& ab ea probentur. Aduenienteq; vacatione cuiuſlibet Eccleſiæ, tres ex illis eligat Epiſcopus,qui cum eo examen perficiant; indeque ſuccedente alia vacatione, aut eoſdé, aut alios tres,quos maluerit, ex prædictis illis ſex eligat. Sint verò hi examinatores, Magiſtri,ſeu Doctores, aut Licẽtiati in Theologia, aut Iure canonico,vel alij Clerici, ſeu Regulares,etiam ex ordine Mendicantium, aut etiã ſæculares, qui ad id videbuntur magis idonei, iurentq; omnes ad ſancta Dei Euangelia, ſe, quacumque humana affectione poſtpoſita, fideliter munus executuros. [a] Caueantque, ne quidquam prorſus occaſione huius examinis nec antè,nec poſt accipiant: alioquin ſimoniæ vitium tam ipſi, quàm alij dantes incurrant; à qua abſolui nequeant, niſi dimiſsis beneficijs, quæ quomodocumque etiam anteà obtinebant;& ad alia in poſterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non ſolùm coram Deo, ſed etiam in Synodo prouinciali, ſi opus erit, rationẽ reddere teneantur, à qua,ſi quid cõtra officium eos feciſſe compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri poſsint,peracto deinde examine renuncientur,quotcũque ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia,& alijs rebus ad vacantem Eccleſiã gubernandã opportunis: [b] ex hisq; Epiſcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudica-

a c. quando. 24. diſt.

b ſeſ. 25. c. 9

dicauerit; atque illi, & non alteri, collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. Si verò ius patronatus Ecclesiastici erit; ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat; is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Episcopo præsentare teneatur, vt ab eo instituatur. Cùm verò institutio ab alio, quàm ab Episcopo, erit facienda; tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. Quòd si ius patronatus laicorũ fuerit; debeat qui à patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, vt suprà, examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusq; suprà dictis casibus non cuiquam alteri, quàm vni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, iuxta supradictam regulam, de Ecclesia prouideatur, nec prædictorum examinatorum relationem, quo minùs executionem habeat, vlla deuolutio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apostolicam, siue eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interposita, impediat, aut suspendat; alioquin Vicarius, quẽ Ecclesiæ vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputauit, vel forsan posteà deputabit, ab eius ecclesiæ custodia, & administratione non amoueatur, donec

donec aut eidem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, vt suprà, sit prouisum: alias prouisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam factæ, surrepticiæ esse censeantur: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegijs, præuētionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indultis concessis quibuscumque *a* Vniuersitatibus, etiam ad certam summam, & alijs impedimétis quibuscumque. Si tamen adeò exigui redditus dictæ parochiales fuerint, vt totius huius examinationis operam non ferant: aut nemo sit, qui se examini quærat subijcere; aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facilè grauiores rixæ, ac tumultus possint excitari: poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cùm deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, priuatum aliud examen, ceteris tamen, vt suprà, seruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittendáue esse censuerit, prouidere.

a Ses.17.ca. 13.

CAPVT XIX.

DECERNIT sancta Synodus: Mandata de prouidendo, & gratias, quæ Expectatiuæ dicuntur, nemini ampliùs, etiam Collegijs, *b* Vniuersitatibus, Senatibus, & alijs

b vide Ses. 25.c.9.

singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, vel alio quouis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam vti licere. a Sed nec reseruationes mentales, nec aliæ quæcumque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur; & hactenus concessa, abrogata esse censeantur.

a c. 2 de cō-cess. præb. & c. detestāda. eo. tit. in 6.

CAPVT XX.

CAVSÆ omnes, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint, in prima instantia coram Ordinarijs locorum dumtaxat cognoscantur, atque omnino, saltem infra biennium à die motæ litis, b terminetur: alioquin post id spatium liberum sit partibus, vel alteri illarum iudices superiores, aliàs tamen competētes, adire, qui causam in eo statu, quo fuerit, assumāt, & quamprimùm terminari curent; nec anteà alijs committantur, nec auocentur: neque appellationes ab eisdem interpositæ, per Superiores quoscumque recipiantur; eorúmue, cōmissio, aut inhibitio fiat nisi à definitiua, vel à definitiuæ vim habente; & cuius grauamen per appellationem à definitiua reparari nequeat. Ab his excipiantur causæ, quæ c iuxta canonicas sanctiones apud Sedem Apostoli-

b infr. Sess. vlt. de refor. c. 10. in fi.

c c. nec. licuit. 7. dist. c. maiores de bapt. Vigilius Papa in epist. ad Eotherū in fi. & Pelagius 2. in 1. epist. circa cum fin.

cam

eam sunt tractandæ; vel quas ex vrgenti, rationabilique causa indicauerit summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum Signaturæ Sanctitatis suæ, manu propria subscribendũ, committere, aut auocare. Ad hæc, causæ matrimoniales, & criminales, nõ Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiã visitando, sed Episcopi tantùm examini, & iurisdictioni relinquantur; etiam si in præsenti inter Episcopum, & Decanum, seu Archidiaconũ, aut alios inferiores super causarũ istarũ cognitione lis aliqua in quacumque instantia pendeat: coram quo, si pars verè paupertatem probauerit, non cogatur extra prouinciam nec in secunda, nec in tertia instantia in eadẽ causa matrimoniali litigare; nisi pars altera & alimenta, & expensas litis velit subministrare. Legati quoque etiam de latere, Nuncij, Gubernatores Ecclesiastici, aut alij quarumcumque facultatum vigore, non solùm Episcopos in prædictis causis impedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem ijs præripere, aut turbare non præsumant; sed nec etiam contra Clericos, aliásue personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo priùs requisito, eoque negligente, procedant: aliàs eorum processus ordinationésue nullius momenti sint: atque ad damni satisfactionem, partibus illati, teneantur. Prætereà, si quis in casibus à iure permissis

appellauerit, aut de aliquo grauamine cõque-
stus fuerit; seu aliàs ob lapsum biennij, de quo
suprà, ad alium iudicem recurrerit; teneatur
acta omnia, coram Episcopo gesta, ad iudicẽ
appellationis expensis suis transferre, eodem
Episcopo priùs admonito, vt, si quid ei pro
causæ instructione videbitur, possit iudici ap-
pellationis significare. Quòd si appellatus cõ-
pareat, cogatur tunc is quoque actorum, quæ
translata sunt, expensas, pro portione sua, si il-
lis vti voluerit, subire; nisi aliter ex loci con-
suetudine seruetur, vt scilicet ad appellantem
integrum hoc onus pertineat. Porrò ipsam
actorum copiam teneatur Notarius congrua
mercede accepta, appellanti quantò citiùs, &
ad minus intra mensem exhibere. Qui Nota-
rius si in differenda exhibitione fraudem fe-
cerit; ab officij administratione arbitrio Or-
dinarij suspendatur; & ad dupli pœnam, quan-
ti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes
loci distribuendam, compellatur. Iudex verò,
si & ipse impedimenti huius conscius, parti-
cépsue fuerit, alitérue obstiterit, ne appellanti
integrè acta intra tempus traderentur; ad eam-
dem dupli pœnam, prout suprà, teneatur: non
obstantibus, quo ad omnia suprascripta, priui-
legijs, indultis, concordijs, quæ suos tantùm te-
neant auctores; & alijs quibuscumque con-
suetudinibus.

CA-

CAPVT XXI.

CVPIENS sancta Synodus, vt ex decretis ab ea editis nulla vmquā futuris temporibus dubitandi occasio oriatur, verba illa, posita in decreto, publicato Sessione prima, sub Beatissimo Domino nostro Pio IIII. videlicet: Quæ proponētibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedādas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram & Christianam pacem conciliandam, apta, & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur; explicando declarat, mentis suæ non fuisse, vt ex prædictis verbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Concilijs vlla ex parte immutaretur, neque noui quidquam, præter id, quod à sacris canonibus, vel generalium Synodorum forma hactenus statutum est, cuiquam adderetur, vel detraheretur.

Indictio futuræ Sessionis.

INSVPER, eadem sacrosancta Synodus proximam futuram Sessionem Feria quinta post Conceptionem beatæ Mariæ virginis, quæ erit dies nona mensis Decēbris, proximè venturi, habendam esse statuit, & decernit, cum potestate etiam abbreuiandi: in qua Ses-

Digitized by Google

CAPVT XVII.

a sel. 1. Nic. c. 15. & 16. Antioch. c. 3. & Arelat. 1. c. 2. & 22. & Mileu. c. 15. c. quia in tantū c. ad hæc & c. cū non ignor. de præb. cū alleg. supr. Sess. de refor. c. 2. c. referente. & c de multa. de præb. 21. q. 1. per totam. c. quia nonnulli de cle. non resid.

CVM Ecclesiasticus *a* ordo peruertatur, quãdo vnus plurium officia occupat Clericorum; sanctè sacris canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus Ecclesijs cõscribi, verùm quoniam multi improbæ cupiditatis affectu se ipsos, non Deum, decipiẽtes, ea, quæ bene constituta sunt, varijs artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere nõ erubescũt: sancta Synodus debitam regendis Ecclesijs disciplinam restituere cupiens, præsenti decreto, quod in quibuscumque personis, quocumque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat obseruari; statuit vt in posterũ vnum tantũ beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur: quod quidẽ si ad vitam eius, cui confertur, honestè sustentandam non sufficiat; liceat nihilominùs aliud simplex sufficiens, dummodò vtrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcq; non modò ad cathedrales Ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia; tam sæcularia, quàm regularia, quæcumque etiam commendata, pertineant, cuiuscumque tituli, ac qualitatis existãt. Illi verò, qui in præsenti plures parochiales Ecclesias, aut vnam cathedralem, & aliam parochialem obtinent, *b* cogantur omnino, quibuscumque dispensationibus ac vnionibus ad

b supra Sess. 7. de refor. cap. 4.

Digitized by Google

vitam non obſtantibus, vna tantùm parochiali, vel ſola cathedrali retenta, alias parochiales infra ſpatium ſex menſium dimittere, alioquin tam parochiales, quàm beneficia omnia, quæ obtinent, *a* ipſo iure vacare cenſeantur; ac tamquam vacantia liberè alijs idoneis conferantur; nec ipſi anteà illa obtinentes, tuta conſcientia, fructus poſt dictum tempus retineant. Optat autem ſancta Synodus, vt reſignantium neceſsitatibus commoda aliqua ratione, prout ſummo Pontifici videbitur, prouideatur.

a c. execrabilis. §. qui verò, in extrau. gan. comm. tit. de præb.

CAPVT XVIII.

EXPEDIT maximè animarum ſaluti, à dignis, atque idoneis Parochis gubernari, id vt diligentiùs, ac rectiùs perficiatur, ſtatuit ſancta Synodus, vt, cùm parochialis Eccleſiæ vacatio, etiam ſi cura Eccleſiæ, vel Epiſcopo incumbere dicatur, & per vnum, vel plures adminiſtretur, etiam in Eccleſijs patrimonialibus, ſeu receptiuis nuncupatis, in quibus cõſueuit Epiſcopus vni, vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infraſcriptum examen teneri mandat, per obitum, vel reſignationem, etiam in Curia, ſeu aliter quomodocumque contigerit, etiam ſi ipſa parochialis Eccleſia reſeruata, vel affecta fuerit generaliter, vel ſpecialiter, etiã vigore indulti, ſeu priuilegij

Digitized by Google

legij in fauorem S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalium seu Abbatum, vel Capitulorum; debeat Episcopus statim, habita notitia vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore prouideatur. Porrò Episcopus, & qui ius patronatus habet, intra decem dies, vel aliud tempus, ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam Ecclesiam coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum sit tamen etiam alijs, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, vt posit posteà de cuiuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio. Et, si Episcopo, aut Synodo prouinciali pro religionis more videbitur magis expedire, per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Transacto constituto tempore, omnes qui descripti fuerint,[a] examinentur ab Episcopo, siue, eo impedito, ab eius Vicario generali, atque ab alijs examinatoribus non paucioribus, quàm tribus; quorum votis, si pares aut singulares fuerint, accedere posit Episcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur. Examinatores autem singulis annis in diœcesana Synodo ab Episcopo, vel eius Vicario ad minus sex proponantur; qui Synodo satis-

a Infr. Ses. vlt. de refor. c. 9.

Digitized by Google

ſatisfaciant,& ab ea probentur. Aduenienteq; vacatione cuiuſlibet Eccleſiæ, tres ex illis eligat Epiſcopus,qui cum eo examen perficiant; indeque ſuccedente alia vacatione, aut eoſdẽ, aut alios tres,quos maluerit, ex prædictis illis ſex eligat. Sint verò hi examinatores, Magiſtri,ſeu Doctores, aut Licẽtiati in Theologia, aut Iure canonico,vel alij Clerici, ſeu Regulares,etiam ex ordine Mendicantium, aut etiã ſæculares, qui ad id videbuntur magis idonei, iurentq; omnes ad ſancta Dei Euangelia, ſe, quacumque humana affectione poſtpoſita, fideliter munus executuros. [a] Caueantque, ne quidquam prorſus occaſione huius examinis nec antè,nec poſt accipiant: alioquin ſimoniæ vitium tam ipſi, quàm alij dantes incurrant; à qua abſolui nequeant, niſi dimiſsis beneficijs, quæ quomodocumque etiam anteà obtinebant;& ad alia in poſterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non ſolùm coram Deo, ſed etiam in Synodo prouinciali, ſi opus erit, rationẽ reddere teneantur, à qua,ſi quid cõtra officium eos feciſſe compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri poſsint, peracto deinde examine renuncientur,quotcũque ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia,& alijs rebus ad vacantem Eccleſiã gubernandã opportunis: [b] ex hisq; Epiſcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudica-

a c. quando. 24. diſt.

b seſ. 25. c. 9

dicauerit; atque illi, & non alteri, collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem ſpectabit eam conferre. Si verò ius patronatus Eccleſiaſtici erit;ac inſtitutio ad Epiſcopum, & non alium pertineat;is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Epiſcopo præſentare teneatur, vt ab eo inſtituatur. Cùm verò inſtitutio ab alio, quàm ab Epiſcopo, erit facienda; tunc Epiſcopus ſolus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præſentet, ad quem inſtitutio ſpectat. Quòd ſi ius patronatus laicorũ fuerit;debeat qui à patrono præſentatus erit, ab eiſdem deputatis, vt ſuprà, examinari, & non, niſi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusq; ſuprà dictis caſibus non cuiquam alteri, quàm vni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, iuxta ſupradictam regulam, de Eccleſia prouideatur, nec prædictorum examinatorum relationem, quo minùs executionem habeat, vlla deuolutio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apoſtolicam, ſiue eiuſdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, ſeu Epiſcopos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interpoſita, impediat, aut ſuſpendat; alioquin Vicarius, quẽ Eccleſiæ vacanti antea Epiſcopus arbitrio ſuo ad tempus deputauit, vel forſan poſteà deputabit, ab eius eccleſiæ cuſtodia, & adminiſtratione non amoueatur,

donec

Digitized by Google

donec aut eidem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, vt suprà, sit prouisum: alias prouisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam factæ, surrepticiæ esse censeantur: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegijs, præuẽtionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indultis concessis quibuscumque a Vniuersitatibus, etiam ad certam summam, & alijs impedimẽtis quibuscumque. Si tamen adeò exigui redditus dictæ parochiales fuerint, vt totius huius examinationis operam non ferant: aut nemo sit, qui se examini quærat subijcere; aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facilè grauiores rixæ, ac tumultus possint excitari: poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cùm deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissâ, priuatum aliud examen, ceteris tamen, vt suprà, seruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittendáue esse censuerit, prouidere.

a Sess. 17. cap. 13.

CAPVT XIX.

DECERNIT sancta Synodus: Mandata de prouidendo, & gratias, quæ Expectatiuæ dicuntur, nemini ampliùs, etiam Collegijs, b Vniuersitatibus, Senatibus, & alijs singu-

b Vide Sess. 25. c. 9.

singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, vel alio quouis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam vti licere. a Sed nec reseruationes mentales, nec aliæ quæcumque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur; & hactenus concessa, abrogata esse censeantur.

a c. 2. de cõcess. præb. & c. detestãda. eo. tit. in 6.

CAPVT XX.

CAVSÆ omnes, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint, in prima instantia coram Ordinarijs locorum dumtaxat cognoscantur, atque omnino, saltem infra biennium à die motæ litis, b terminetur: alioquin post id spatium liberum sit partibus, vel alteri illarum iudices superiores, aliàs tamen competẽtes, adire, qui causam in eo statu, quo fuerit, assumãt, & quamprimùm terminari curent; nec anteà alijs committantur, nec auocentur: neque appellationes ab eisdem interpositæ, per Superiores quoscumque recipiantur; eorúmue, cõmissio, aut inhibitio fiat nisi à definitiua, vel à definitiuæ vim habente, & cuius grauamen per appellationem à definitiua reparari nequeat. Ab his excipiantur causæ, quæ c iuxta canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicam

b infr. Sess. vlt. de refor. c. 10. in fi.

c c. nec. licuit. 7. dist. c. maiores de bapt. Vigilius Papa in epist. ad Eutherũ in fi. & Pelagius 2. in 1. epist. circa cum fin.

eam sunt tractandæ; vel quas ex vrgenti, rationabilique causa iudicauerit summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum Signaturæ Sanctitatis suæ, manu propria subscribendũ, committere, aut auocare. Ad hæc, causæ matrimoniales, & criminales, nõ Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio; etiã visitando, sed Episcopi tantùm examini, & iurisdictioni relinquantur; etiam si in præsenti inter Episcopum, & Decanum, seu Archidiaconũ, aut alios inferiores super causarũ istarũ cognitione lis aliqua in quacumque instantia pendeat: coram quo, si pars verè paupertatem probauerit, non cogatur extra prouinciam nec in secunda, nec in tertia instantia in eadẽ causa matrimoniali litigare; nisi pars altera & alimenta, & expensas litis velit subministrare. Legati quoque etiam de latere, Nuncij, Gubernatores Ecclesiastici, aut alij quarumcumque facultatum vigore, non solùm Episcopos in prædictis causis impedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem ijs præripere, aut turbare non præsumant; sed nec etiam contra Clericos, aliásue personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo priùs requisito, eoque negligente, procedant: aliàs eorum processus ordinationésue nullius momenti sint: atque ad damni satisfactionem, partibus illati, teneantur. Prætereà, si quis in casibus à iure permissis

appellauerit, aut de aliquo grauamine cõquestus fuerit; seu aliàs ob lapsum biennij, de quo suprà, ad alium iudicem recurrerit; teneatur acta omnia, coram Episcopo gesta, ad iudicẽ appellationis expensis suis transferre, eodem Episcopo priùs admonito, vt, si quid ei pro causæ instructione videbitur, possit iudici appellationis significare. Quòd si appellatus cõpareat, cogatur tunc is quoque actorum, quæ translata sunt, expensas, pro portione sua, si illis vti voluerit, subire; nisi aliter ex loci consuetudine seruetur, vt scilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porrò ipsam actorum copiam teneatur Notarius congrua mercede accepta, appellanti quantò citiùs, & ad minus intra mensem exhibere. Qui Notarius si in differenda exhibitione fraudem fecerit; ab officij administratione arbitrio Ordinarij suspendatur; & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci distribuendam, compellatur. Iudex verò, si & ipse impedimenti huius conscius, particépsue fuerit, alitérue obstiterit, ne appellanti integrè acta intra tempus traderentur; ad eamdem dupli pœnam, prout suprà, teneatur: non obstantibus, quo ad omnia suprascripta, priuilegijs, indultis, concordijs, quæ suos tantùm teneant auctores, & alijs quibuscumque consuetudinibus.

CA-

Digitized by Google

CAPVT XXI.

CVPIENS sancta Synodus, vt ex decretis ab ea editis nulla vmquã futuris temporibus dubitandi occasio oriatur, verba illa, posita in decreto, publicato Sessione prima, sub Beatissimo Domino nostro Pio IIII. videlicet: Quæ proponẽtibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedãdas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram & Christianam pacem conciliandam, apta, & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur; explicando declarat, mentis suæ non fuisse, vt ex prædictis verbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Concilijs vlla ex parte immutaretur, neque noui quidquam, præter id, quod à sacris canonibus, vel generalium Synodorum forma hactenus statutum est, cuiquam adderetur, vel detraheretur.

Indictio futuræ Sessionis.

INSVPER, eadem sacrosancta Synodus proximam futuram Sessionem Feria quinta post Conceptionem beatæ Mariæ virginis, quæ erit dies nona mensis Decẽbris, proximè venturi, habendam esse statuit, & decernit, cum potestate etiam abbreuiandi: in qua Ses-

Digitized by Google

ſione tractabitur de ſexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus iam exhibitis, deque alijs ad eam pertinentibus. Si verò oportunum videbitur, & tempus patietur, poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari, prout ſuo tempore in Congregationibus proponentur.

Abbreuiata eſt dies Seſsionis.

SESSIO XXV.

QVÆ EST NONA, ET VLTIMA, SVB PIO IIII. PONT. MAX. COEPTA DIE III. ABSOLVTA DIE IIII. DECEMB. M. D. LXIII.

Decretum de Purgatorio.

CVM Catholica Eccleſia, Spiritu ſancto edocta, ex ſacris litteris, & antiqua Patrum traditione, in ſacris Concilijs, & nouiſsimè in hac œcumenica Synodo docuerit, [a] Purgatorium eſſe; animasque ibi detentas, fidelium ſuffragijs, potiſsimùm verò acceptabili altaris ſacrificio, iuuari; præcipit ſancta Synodus Epiſcopis, vt ſanam de Purgatorio doctrinam, à ſanctis Patribus, & ſacris

[a] Seſ 6. can. 30. ſup. Seſ. 22. cap. 2. & can. 3.

Digitized by Google

ſacris Concilijs traditam, à Chriſti fidelibus credi, teneri, doceri, & vbique prædicari, diligenter ſtudeant. Apud rudem verò plebẽ difficiliores ac ſubtiliores quæſtiones, quæq́ue ad ædificationẽ non faciũt, & ex quibus plerumque nulla fit pietatis acceſsio, à popularibus concionibus ſecludãtur. Incerta item, vel quæ ſpecie falſi laborant, euulgari, ac tractari non permittãt. Ea verò, quæ ad curioſitatẽ quãdam, aut ſuperſtitionem ſpectant, vel turpe lucrũ ſapiunt, tamquam ſcandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Epiſcopi, vt fidelium viuorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia, orationes, eleemoſynæ, aliaq́ue pietatis opera, quæ à fidelibus pro alijs fidelibus defunctis fieri conſueuerunt, ſecundùm Eccleſiæ inſtituta piè, & deuotè fiant, & quæ pro illis ex teſtatorum fundationibus, vel alia ratione debentur, non perfunctoriè, ſed à ſacerdotibus, & Eccleſiæ miniſtris, & alijs, qui hoc præſtare tenentur, diligenter, & accuratè perſoluantur.

De inuocatione, veneratione, & Reliquijs Sanctorum, & ſacris Imaginibus.

MANDAT ſancta Synodus omnibus Epiſcopis, & ceteris docendi munus, curamq́ue ſuſtinentibus, vt iuxta Catholicæ, &

Apostolicæ Ecclesiæ vsum, à primæuis Christianæ religionis temporibus receptum, sanctorumque Patrum consensionem, & sacrorũ Conciliorum decreta, in primis de Sanctorũ intercessione, inuocatione, Reliquiarum honore, & legitimo Imaginum vsu, fideles diligenter instruant, docentes eos, Sanctos, vnà cum Christo regnãtes, orationes suas pro hominibus Deo offerre, bonum, atque vtile esse suppliciter eos inuocare; & ob beneficia impetranda à Deo per filium eius Iesum Christum, Dominum nostrũ, qui solus noster Redemptor & Saluator est, ad eorum orationes, opem, auxiliumque confugere: illos verò, qui negant sanctos, æterna felicitate in cælo fruẽtes, inuocandos esse; aut qui asserunt, vel illos pro hominibus non orare; vel eorum, vt pro nobis etiam singulis orent, inuocationem esse idololatriã; vel pugnare cum verbo Dei, aduersarique honori vnius mediatoris Dei, & hominum Iesu Christi, vel stultum esse, in cælo regnantibus voce, vel mente supplicare; impiè sentire, sanctorum quoque Martyrum, & aliorum cum Christo viuentiũ sancta corpora, quæ viua membra fuerunt Christi,[a] & templum Spiritus sancti, ab ipso ad æternam vitam suscitanda, & glorificanda à fidelibus veneranda esse: per quæ multa beneficia à Deo hominibus præstantur: ita vt affirmantes,

a 1. Cor. 3

tes, Sanctorum Reliquijs venerationem, atque honorem non deberi; vel eas, aliaque sacra monumenta à fidelibus inutiliter honorari; atque eorum opis impetrādæ causa Sanctorum memorias frustrà frequentari; omnino damnandos esse, *a* prout iam pridē eos damnauit, & nunc etiā damnat Ecclesia. Imagines porrò Christi, Deiparæ Virginis, & aliorum Sanctorum, in templis præsertim habendas, & retinendas, eisque debitum honorem, & venerationem impertiendā; non quòd credatur inesse aliqua in ijs diuinitas, vel virtus, propter quā sint colēdæ; vel quòd ab eis sit aliquid petendum; vel quòd fiducia in imaginibus sit figenda; veluti olim fiebat à Gentibus, quæ in idolis *b* spem suam collocabant; sed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad *c* prototypa, quæ illæ repræsentant: ita vt per imagines, quas osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus; & Sanctos, quorum illæ similitudinem gerunt, veneremur, id quod Conciliorum, præsertim verò secundæ Nicænæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores est sancitum.

a Con. Nicen. 2.

b Psa. 134.

c Conc. Nicænum 2. Actio. 3.

ILLVD verò diligenter doceant Episcopi, per historias mysteriorum nostræ redemptionis, picturis, vel alijs similitudinibus expressas, erudiri, & cōfirmari populū in articulis fidei commemorandis, & assiduè recolēdis:

tum

tum verò ex omnibus ſacris imaginibus magnum fructum percipi; non ſolùm quia admonetur populus beneficiorum, & munerũ, quæ à Chriſto ſibi collata ſunt; ſed etiam quia Dei per Sanctos miracula, & ſalutaria exempla oculis fidelium ſubijciuntur: vt pro ijs Deo gratias agant, ad Sanctorumq́ue imitationem vitam moreſque ſuos componant; excitenturq́ue ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut ſenſerit; anathema ſit. In has autem ſanctas & ſalutares obſeruationes ſi qui abuſus irrepſerint, eos prorſus aboleri ſancta Synodus vehementer cupit; ita vt nullæ falſi dogmatis imagines, & rudibus periculoſi erroris occaſionem præbentes, ſtatuantur. Quòd ſi aliquando hiſtorias, & narrationes ſacræ ſcripturæ, cùm id indoctæ plebi expediet, exprimi, & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quaſi corporeis oculis conſpici, vel coloribus, aut figuris exprimi poſsit. Omnis porrò ſuperſtitio in Sanctorum inuocatione, Reliquiarum veneratione, & imaginum ſacro vſu tollatur; omnis turpis quæſtus eliminetur; omnis denique laſciuia vitetur; ita vt procaci venuſtate imagines non pingãtur, nec ornentur; & Sanctorum celebratione, ac Reliquiarum viſitatione homines ad comeſſationes, atque

Digitized by Google

que ebrietates non abutantur; quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciuiam agantur. Postremò, tanta circa hæc diligentia,& cura ab Episcopis adhibeatur, vt nihil inordinatum,aut præposterè, & tumultuariè accommodatum,nihil profanum, nihilque inhonestum appareat;[a] cùm domum Dei deceat sanctitudo. Hæc vt fideliùs obseruentur, statuit sancta Synodus, nemini licere vllo in loco,vel Ecclesia,etiam quomodolibet exempta,vllam insolitam ponere, vel ponẽdam curare imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit,nulla etiam admittenda esse noua miracula,nec nouas Reliquias recipiendas,nisi eodem recognoscente & approbante Episcopo: qui simulatque de ijs aliquid compertum habuerit, adhibitis in consilium Theologis, & alijs pijs viris,ea faciat,quæ veritati, & pietati consentanea iudicauerit. Quòd si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit extirpandus; vel omnino aliqua de ijs rebus grauior quęstio incidat:Episcopus,antequam controuersiam dirimat, Metropolitani, & comprouincialium Episcoporum in Concilio prouinciali sententiam expectet; ita tamen,vt nihil, inconsulto Sanctissimo Romano Pontifice, nouum, aut in Ecclesia hactenus inusitatum decernatur.

a Psa.92.& c.Decret.de immu.eccl. in 6.

De

De Regularibus, & Monialibus.

EADEM ſacroſancta Synodus, reformationem proſequens, ea, quæ ſequuntur, ſtatuenda eſſe cenſuit.

CAPVT I.

QVONIAM non ignorat ſancta Synodus, quantum ex monaſterijs piè inſtitutis, & rectè adminiſtratis, in Eccleſia Dei ſplendoris, atque vtilitatis oriatur; neceſſariũ eſſe cenſuit, quo faciliùs, ac maturiùs, vbi collapſa eſt, vetus, & Regularis diſciplina inſtauretur, & conſtantiùs vbi conſeruata eſt, perſeueret, præcipere, prout hoc decreto præcipit, vt omnes Regulares, tam viri, quàm mulieres, ad Regulæ, quam profeſsi ſunt, præſcriptum vitam inſtituant, & cõponant; atque in primis, quæ ad ſuæ profeſsionis perfectionem, [a] vt obediẽtiæ, paupertatis, & caſtitatis, ac ſi quæ alia ſunt alicuius Regulæ, & Ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum reſpectiuè eſſentiam, necnon ad cõmunem vitam, victum, & veſtitum conſeruanda pertinentia, fideliter obſeruent. Omniſque cura, & diligentia à Superioribus adhibeatur tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quàm in eorum viſitationibus, quæ ſuis temporibus facere non prætermittant, vt ab illis non recedatur:

[a] Clem. exi ui cũ igitur ie primis ver. de ſig.

Digitized by Google

datur: *a* cùm compertum ſit, ab eis non poſſe ea, quæ ad ſubſtantiam Regularis vitæ pertinent, relaxari: ſi enim illa, quæ baſes ſunt, & *b* fundamenta totius Regularis diſciplinæ, exactè non fuerint conſeruata; totum corruat ædificium neceſſe eſt.

a c. cum ad monaſteriũ in fi. de ſta. mona.
b c cũ Paulus. 1. q. 1.

CAPVT II.

NEMINI igitur Regularium, tam virorum, quàm mulierum, liceat bona immobilia, vel mobilia, cuiuſcumque qualitatis fuerint, etiã quouis modo ab eis acquiſita, *c* tamquam propria, aut etiam nomine conuentus, poſsidere, vel tenere; ſed ſtatim ea ſuperiori tradantur, conuentuíque incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona ſtabilia alicui Regulari concedere, etiam ad vſumfructum, vel vſum, adminiſtrationem, aut commendam. Adminiſtratio autem bonorum, monaſteriorum, ſeu conuentuum ad ſolos officiales eorumdem, ad nutum Superiorum amouibiles, pertineat. Mobilium verò vſum ita Superiores permittant, vt eorũ ſupellex ſtatui paupertatis, quam profeſsi ſunt, conueniat; nihilque ſuperflui in ea ſit, nihil etiam, quod ſit neceſſarium, eis denegetur. Quòd ſi quis aliter quidquam tenere deprehenſus, aut conuictus fuerit; is biennio actiua & paſsiua voce priuatus ſit; atque etiam iuxta

c c. 2. & c. cum ad monaſt. de ſta. regul.

iuxta suæ Regulæ, & ordinis constitutiones puniatur.

CAPVT III.

CONCEDIT sancta Synodus omnibus monasterijs, & domibus tam virorum quàm mulierum, & mendicantium, [a] exceptis domibus fratrum sancti Francisci, Capucinorum, & eorum, qui Minores de obseruantia vocantur, etiã quibus aut ex cõstitutionibus suis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apostolico non erat concessum, vt deinceps bona immobilia eis possidere liceat. Quòd si aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint; eadem omnia illis restituenda esse decernit. [b] In prædictis autem monasterijs, & domibus tam virorum, quàm mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, is tantùm numerus constituatur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex redditibus proprijs monasteriorum, vel ex consuetis eleemosynis commodè possit sustẽtari: nec de cetero similia loca erigantur sine Episcopi, in cuius diœcesi erigenda sunt, licentia priùs obtenta.

a c. exijt qui seminat §. porrò de ver. sig. in 6

b Con. Arelat. 4. cap. 8 Con. Magũtiacum c. 19 c. 1. & c. auctoritate de instit. c. quoniam vt ait de vi. & hon. cleric. vni. §. sane vt hoc de sta regul. in 6.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT IIII.

PROHIBET sancta Synodus, ne quis Regularis, sine sui Superioris licentia, & prædicationis, vel lectionis, aut cuiusuis pij operis prætextu, [a] subijciat se obsequio alicuius Prælati, Principis, vel Vniuersitatis, vel Cõmunitatis, aut alterius cuiuscumque personæ, seu loci: neque ei aliquod priuilegium, aut facultas, ab alijs super ijs obtenta, suffragetur. Quòd si contrà fecerit; tamquam inobediens, arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat Regularibus à suis conuentibus recedere, etiam prætextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui verò sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit; ab Ordinarijs locorũ tamquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem, qui studiorum causa ad Vniuersitates mittuntur, in conuentibus tantũ habitent: alioquin ab Ordinarijs contra eos procedatur.

[a] c. quantò de off. ord. Clem. ne in agro. §. quia verò de sta. mon.

CAPVT V.

BONIFACII [b] Octaui constitutionem, quæ incipit, Periculoso, renouans sancta Synodus, vniuersis Episcopis sub obtestatione diuini iudicij & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, vt in omnibus monasterijs sibi subiectis, ordinaria, in alijs verò

[b] c. periculoso. de sta. mon. in 6. Decret. l. 6. de statu regul. cap. 1.

Vide post finem huius libri.

V Sedis

Digitized by Google

Sedis Apostolicæ auctoritate clausuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter restitui, & vbi inuiolata est, cõseruari maximè procuret; inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasque pœnas, quacumque appellatione postposita, compescentes, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Quod auxilium, vt præbeatur, omnes Christianos Principes hortatur sancta Synodus, & sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus sæcularibus iniungit. *a* Nemini autem Sãctimonialium liceat post professionem exire à monasterio, etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, nisi ex aliqua legitima causa, ab Episcopo approbanda: indultis quibuscúque & priuilegijs non obstantibus. *b* Ingredi autem intra septa monasterij nemini liceat, cuiuscumque generis, aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerint, sine Episcopi, vel Superioris licentia, in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda. *b* Dare autem tantùm Episcopus, vel Superior licentiam debet in casibus necessarijs: neque alius vllo modo possit, etiam vigore cuiuscumque facultatis, vel indulti hactenus concessi, vel in posterum concedendi. Et quia monasteria Sanctimonialium extra mœnia vrbis, vel oppidi constituta, malorum hominum

a Conc. Cabilonen. 2. ca. 57. 62. & 63.

b Conc. Matiscon. 1. ca. 2. Conc. Arelat. cap. 7.

c c. definimus 18. q. 2. c. periculoso. de stat. mon. in 6.

rum prædæ, & alijs facinoribus sine vlla sæpè custodia sunt exposita; curent Episcopi, & alij Superiores, si ita videbitur expedire, vt sanctimoniales ex ijs ad noua, vel antiqua monasteria intra vrbes, vel oppida frequentia reducantur, inuocato etiam auxiliō, si opus fuerit, brachij sæcularis. Impedientes verò, vel non obedientes per censuras Ecclesiasticas parere compellant.

CAPVT VI.

IN electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorū Officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, atque aliarum Præpositarum, quò omnia rectè, & sine vlla fraude fiant, in primis sancta Synodus districtè præcipit, omnes supradictos eligi debere per vota secreta; ita vt singulorū eligentium nomina numquam publicentur. Nec in posterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscūque Titulares ad effectum electionis faciendæ constituere; aut voces, & suffragia absentiū supplere. Si verò contra huius decreti constitutionem aliquis electus fuerit; electio irrita sit; & is, qui ad hunc effectum se in Prouincialē, Abbatē, aut Priorē creari permiserit, deinceps ad omnia Officia, in religione obtinenda, inhabilis existat, facultatesque super his cōcesse, eo ipso abrogatæ

Digitized by Google

censeantur; &, si in posterum aliæ concedantur, tamquam surrepticiæ habeantur.

CAPVT VII.

a Con. Carthag. 3 Cō. Agath c. 19 c. sanctimoniales 20. q. 1.

ABBATISSA, [a] & Priorissa, & quocumque alio nomine Præfecta, vel Præposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis post expressam professionem laudabiliter vixerit. Quòd si his qualitatibus non reperiatur in eodē monasterio, ex alio eiusdem Ordinis eligi possit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præest, videatur; ex ijs, [b] quæ in eodem monasterio annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post professionē rectè vixerint, Episcopo, vel alio Superiore consentiente, eligatur. [c] Duobus verò monasterijs nulla præficiatur. Et, si qua duo, vel plura quocumque modo obtinet, cogatur, vno excepto, intra sex mēses cetera resignare. Post id verò tempus, nisi resignauerit, omnia ipso iure vacent. Is verò qui electioni præest, Episcopus, siue alius Superior, claustra monasterij non ingrediatur; sed ante cancellorum fenestellam vota singularum audiat, vel accipiat. In reliquis seruentur singulorum Ordinum, vel monasteriorum constitutiones.

b c. indemnitatibus de elect. in 6.

c Cō. Agat. c 57. Conc. Epaun. c. 9. c. [illegible]t. 20. q. vel c. vnum 21. q 1. Con. Cabilon. cap. 11.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT VIII.

MONASTERIA omnia, quę generalibus Capitulis, aut Episcopis nō subsunt, nec suos habent ordinarios regulares visitatores, sed sub immediata sedis Apostolicæ protectione, ac directione regi consueuerunt, teneantur infra annum à fine præsentis Concilij, & deinde quolibet triennio sese in cōgregationes redigere, iuxta formam Constitutionis Innocentij III. in [a] Concilio generali, quæ incipit, In singulis: ibique certas regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuant. Quòd si in his negligentes fuerint; liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta monasteria sunt, tamquam sedis Apostolicę delegato, eos pro prędictis causis conuocare. Quòd si infra limites vnius prouinciæ non sit sufficiens talium monasteriorum numerus ad erigendam congregationem, possint duarum, vel trium prouinciarum monasteria vnam facere congregationem. Ipsis autem congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præsides, vel Visitatores eamdē habeant auctoritatem in suæ congregationis monasteria, ac regulares in eis commorantes, quam alij Præsides, ac Visitatores in ceteris

a c. in singulis de sta. mo. decretal. lib. 3. *Vide post finem huius libri.*

Digitized by Google

habét Ordinibus: teneāturq; suæ cōgregationis monasteria frequēter visitare; & illorū reformationi incumbere, & ea obseruare, quæ in sacris canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quòd si etiam, Metropolitano instante, prædicta exequi non curauerint; Episcopis, in quorū diœcesibus loca prædicta sita sunt, tamquam Sedis Apostolicæ delegatis, subdantur.

CAPVT IX.

MONASTERIA Sanctimonialium, sanctæ Sedi Apostolicæ immediatè subiecta, etiam sub nomine Capitulorum sancti Petri, vel sancti Ioannis, vel aliàs quomodocumque nuncupentur, ab [a] Episcopis, tamquam dictæ Sedis delegatis, gubernentur, nō obstantibus quibuscumque. Quæ verò à deputatis in Capitulis generalibus, vel ab alijs Regularibus, reguntur; sub eorum cura, & custodia relinquantur.

[a] c. cognouimus 18. q. 2.

CAPVT X.

ATTENDANT diligenter Episcopi, & ceteri Superiores monasteriorū Sanctimonialium, vt in constitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales, [b] vt saltem semel singulis mēsibus confeßionē peccatorum faciant, & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant;

[b] Clem. ne in agro. §. sanè de sta. mon.

piant;

Digitized by Google

piant; vt eo ſe ſalutari præſidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter ſuperandas. Præter ordinarium autem confeſſorem alius extraordinarius ab Epiſcopo, & alijs Superioribus bis aut ter in anno offeratur, qui omniũ confeſsiones audire debeat. Quòd verò ſanctiſsimum Chriſti corpus intra chorũ, vel ſepta monaſterij, & non in publica Eccleſia conſeruetur, prohibet ſancta Synodus: non obſtante quocumque indulto, aut priuilegio.

CAPVT XI.

IN monaſterijs, ſeu domibus virorum, ſeu mulierum, quibus imminet animarum cura perſonarum ſæcularium, præter eas, quæ ſunt de illorum monaſteriorum, ſeu locorum familia, perſonæ, tam regulares, quàm ſæculares, huiuſmodi curam exercentes, ſubſint immediatè in ijs, quæ ad dictam curam & Sacramẽtorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius diœceſi ſunt ſita. [a] Nec ibi aliqui, etiam ad nutum admouibiles, deputẽtur, niſi de eiuſdem conſenſu, ac præuio examine, per eũ, aut eius Vicarium faciendo, excepto monaſterio Cluniacenſi cũ ſuis limitibus, & exceptis etiã ijs monaſterijs, ſeu locis in quibus Abbates, Generales, aut Capita Ordinũ ſedem ordinariam principalẽ habẽt, atque alijs monaſterijs,

[a] c. qui religioſo. 18. q. 2.

Digitized by Google

ſeu domibus, in quibus Abbates, aut alij Regularium Superiores iuriſdictionem Epiſcopalem, & temporalem in parochos, & parochianos exercent: ſaluo tamen eorum Epiſcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, vel perſonas iuriſdictionem exercent.

CAPVT XII.

CENSVRÆ, & interdicta, nedum à Sede Apoſtolica emanata, ſed etiam ab Ordinarijs promulgata, mandante Epiſcopo, à Regularibus in eorum Eccleſijs publicentur, atque ſeruentur. [a] Dies etiam feſti, quos in diœceſi ſua ſeruandos idem Epiſcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiã regularibus, ſeruentur.

a c. de ijs, 13. diſt.

CAPVT XIII.

CONTROVERSIAS omnes de præcedentia, quæ perſæpè cũ ſcandalo oriuntur inter Eccleſiaſticas perſonas, tam ſæculares, quàm regulares, cùm in proceſsionibus publicis, tum in ijs, quæ fiunt in tumulãdis defunctorũ corporibus, & in deferenda vmbella, & alijs ſimilibus, Epiſcopus, amota omni appellatione, & non obſtãtibus quibuſcũque, componat. Exempti autẽ omnes, tã clerici ſæculares, quàm regulares, quicumq; etiã monachi, ad publicas proceſsiones vocati, accedere compel-

Digitized by Google

compellantur; ijs tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuò viuunt.

CAPVT XIIII.

REGVLARIS, non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterij degit, & extra ea ita notoriè deliquerit, vt populo scandalo sit; Episcopo instante, à suo Superiore intra tempus, ab Episcopo præfigendum, seuerè puniatur, ac de punitione Episcopum certiorem faciat: [a] sin minùs, à suo Superiore officio priuetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit.

[a] c. si. §. si verò. de sta. mo.

CAPVT XV.

IN quacumque religione, [b] tam virorum, quàm mulierum professio non fiat ante decimum sextum annum expletum; nec qui minore tempore, quàm per annum post susceptũ habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. [c] Professio autem, anteà facta, sit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicuius Regulæ, vel Religionis, vel Ordinis obseruationem, aut ad alios quoscũque effectus.

[b] c. Gonsaldus 87. q. 2. c. ad Apostolicam. de reg. & c. nõ solùm eo tit. in 6.

[c] c. ad nostram c. cum virum & c. postulasti eo. tit & c. 1. eo. tit. in 6.

CAPVT XVI.

NVLLA quoque renunciatio, aut obligatio, anteà facta, etiam cum iuramento,

vel in fauorem cuiuſcumq; cauſæ piæ, valeat, niſi cum licentia Epiſcopi, ſiue eius Vicarij fiat, intra duos menſes proximos ante profeſſioné; ac non aliàs intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſecuta profeſsione: aliter verò facta, etiã ſi cum huius fauoris expreſſa renunciatione, etiam iurata, ſit irrita, & nullius effectus. [a] Finito tempore nouitiatus, Superiores, nouitios, quos habiles inuenerint, ad profitendũ admittant, aut è monaſterio eos eijciant. Per hæc tamẽ ſancta Synodus nõ intendit aliquid innouare, aut prohibere, quin religio Clericorũ Societatis Ieſu, iuxta piũ eorum inſtitutũ, à ſancta Sede Apoſtolica approbatum, Domino, & eius Eccleſiæ inſeruire poſsint: ſed neq; ante profeſsioné, excepto victu, & veſtitu, nouitij, vel nouitiæ illius temporis, quo in probatione eſt, quocumq; prætextu, à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius monaſterio aliquid ex bonis eiuſdẽ tribuatur, ne hac occaſione diſcedere nequeat, quòd totã, vel maioré partem ſubſtantię ſuæ monaſteriũ poſſideat, nec facilè, ſi diſceſſerit, id recuperare poſsit: quin potiùs pręcipit ſancta Synodus ſub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc vllo modo fiat; & vt abeuntibus ante profeſsioné omnia reſtituantur, quæ ſua erant: quod vt rectè fiat, Epiſcopus, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas, ſi opus fuerit, compellat.

[a] c. cũ cauſam in fi. de elec.

CA-

Digitized by Google

CAPVT XVII.

LIBERTATI professionis virginum Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus, statuit atque decernit, vt, si puella, quæ habitum regularem suscipere voluerit, maior duodecim annis sit, non antè eum suscipiat; nec posteà ipsa vel alia professionem emittat, quàm explorauerit Episcopus, vel, eo absente, vel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, virginis voluntatem diligenter, an coacta, an seducta sit, an sciat quid agat: & si voluntas eius pia, ac libera cognita fuerit; habueritque condiciones requisitas iuxta monasterij illius, & Ordinis regulam, necnon monasterium fuerit idoneum; liberè ei profiteri liceat: cuius professionis tempus ne Episcopus ignoret; teneatur Præfecta monasterio eum ante mensem certiorem facere: quòd si Præfecta certiorem Episcopum non fecerit; quamdiu Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit.

CAPVT XVIII.

ANATHEMATI sancta Synodus subijcit omnes, & singulas personas, cuiuscumque qualitatis, vel condicionis fuerint, tam Clericos, quàm laicos, sæculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes,

gentes, si quomodocumque coegerint aliquam virginem, vel viduam, aut aliam quãcumque mulierem inuitam, præterquam in casibus in Iure expressis, ad ingrediẽdum monasterium, vel ad suscipiendum habitum cuiuscumque religionis, vel ad emittendam professionem; quique consilium, auxilium, vel fauorem dederint; quique scientes eam non spontè ingredi monasterium, aut habitum suscipere aut professionem emittere; quoquo modo eidem actui vel præsentiam, vel consensum, vel auctoritatem interposuerint. [a] Simile quoque anathemati subijcit eos, qui sanctam virginum, vel aliarum mulierum voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi, quoquo modo sine iusta causa impedierint. Eaque omnia, & singula, quæ ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet, seruentur nõ solùm in monasterijs subiectis Episcopo, sed & in alijs quibuscumque. [b] Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pœnitentes, aut Conuertitiæ appellantur: in quibus constitutiones earum seruentur.

[a] Cõc. Tol. 3. an. 10. c. puella, 20. q. 2. c. vlt. 32. q. 2.

[b] Cõc. Tolet. 4. c. 54. in fi.

CAPVT XIX.

QVICVMQVE Regularis prætendat, [c] se per vim, & metum ingressum esse religionem; aut etiam dicat, ante ætatem debitã professum fuisse; aut quid simile, velitque habitum

[c] c. pullæ. 20. q. 1. c. cũ virum de regul.

Digitized by Google

bitum dimittere quacumque de causa, aut etiã cum habitu discedere sine licentia Superiorum, non audiatur, nisi intra quinquennium tantùm à die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore suo, & Ordinario. *a* Quòd si anteà habitum sponte dimiserit; nullatenus ad allegandum quãcumque causam admittatur; sed ad monasterium redire cogatur, & tamquam apostata puniatur: interim verò nullo priuilegio suæ religionis iuuetur. Nemo etiam Regularis cuiuscumque facultatis vigore transferatur ad laxiorem religionem; nec detur licentia cuiquam Regulari occultè ferendi habitum suæ religionis.

a Cõc. Arelat. 1. c. vlt. Cõc. Arelat. 2. c. 25.

CAPVT XX.

ABBATES, qui sunt Ordinum Capita, ac ceteri prædictorum Ordinum Superiores, Episcopis non subiecti, quibus est in alia inferiora monasteria, Prioratúsue legitima iurisdictio, eadem illa sibi subdita monasteria, & Prioratus, suo quisque loco, atque ordine, ex officio visitent, etiam si commendata existant. Quæ cùm Ordinum suorum Capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in ijs, *b* quæ aliàs de visitatione monasteriorum commendatorum definita sunt, non esse comprehensa: teneanturque quicumque prædictorum Ordinum

b sup. Sess. 6. 21. de refor. cap. 8.

num

num monasterijs præsunt, prædictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quæ sunt Ordinum Capita, iuxta sanctæ Sedis Apostolicæ, & cuiusque Ordinis constitutiones visitentur. Et quamdiu durabunt huiusmodi commendæ, Priores claustrales, aut in Prioratibus conuentum habentibus, Subpriores, qui correctiones, & spirituale regimen exercent, à Capitulis generalibus, vel ipsorum Ordinum Visitatoribus instituantur. In ceteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & iura concernunt, firma sint, & illæsa.

CAPVT XXI.

a Conc. Lateranen. sub Leone 10. Ses. 9. in Bulla de reformatione Curiæ.

CVM pleraque monasteria, etiã, a Abbatiæ, Prioratus, & præpositur æ ex mala eorum, quibus commissa fuerunt, administratione non leuia passa fuerint tam in spiritualibus, quàm in temporalibus detrimenta; cupit sancta Synodus ea ad congruam monasticæ vitæ disciplinam omnino reuocare: verùm adeò dura difficilisque est præsentium temporum condicio, vt nec statim omnibus, nec cõmune vbique, quod optaret, remedium possit adhiberi: vt tamen nihil prætermittat, vnde prædictis salubriter aliquando prouideri possit; primùm quidem confidit, Sanctiss. Roma-

num

...um Pontificem pro sua pietate, & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse viderit, vt ijs, quæ nunc commendata reperiũtur, & quæ suos conuentus habent, regulares personæ, eiusdem Ordinis expresse professæ, & quæ gregi præire, & præesse possint, præficiantur. a Quæ verò in posterum vacabunt, non nisi regularibus spectatæ virtutis, & sanctitatis conferantur. Quo ad ea verò monasteria, quæ Capita sunt, ac Primates Ordinũ, siue Abbatiæ, siue Prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupantur, teneantur illi, qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore prouisum, infra sex mẽses religionem illorum Ordinum propriam solemniter profiteri, aut ijs cedere: aliàs commendæ prædicto ipso iure vacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & singulis fraus aliqua adhiberi possit; mandat sancta Synodus, vt in prouisionibus dictorum monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimatur; aliterque facta prouisio surrepticia esse censeatur: nullaque subsequenti possessione, etiam triennali, adiuuetur.

a Supr. Ses. 14. c. 10.

CAPVT XXII.

HÆC omnia & singula in superioribus decretis cõtenta, obseruari sancta Synodus præcipit in omnibus cœnobijs, at monasterijs,

ſterijs,collegijs; ac domibus quorumcumque monachorum, ac regularium, necnon quarumcumque Sanctimonialium virginum, ac viduarum,etiam ſi illæ ſub gubernio militiarum, etiam Hieroſolymitanæ viuant, & quocumque nomine appellentur,ſub quacumque regula,vel conſtitutionibus, & ſub cuſtodia, vel gubernatione,vel quauis ſubiectione, aut annexione,vel dependentia cuiuſcumque Ordinis,mendicantium, vel non mendicantium, vel aliorum regularium monachorum,aut canonicorum quorumcumque; non obſtantibus eorum omnium,& ſingulorum priuilegijs ſub quibuſcumque formulis verborum conceptis,ad Mare magnum, appellatis, etiam in fundatione obtentis, nec non conſtitutionibus,& regulis etiam iuratis, atque etiam conſuetudinibus, vel præſcriptionibus, etiam immemorabilibus.Si qui verò regulares tam viri, quàm mulieres ſunt, qui ſub arctiori regula, vel ſtatutis viuunt,excepta facultate habendi bona ſtabilia in communi,eos ab eorum inſtituto,& obſeruantia ſancta Synodus amouere non intendit. Et quia ſancta Synodus deſiderat, vt omnia, & ſingula ſupradicta quamprimùm executioni demandentur; præcipit omnibus Epiſcopis, in monaſterijs ſibi ſubiectis, & in omnibus alijs, ipſis in ſuperioribus decretis ſpecialiter commiſsis, atque omnibus

Ab-

Digitized by Google

Abbatibus,& Generalibus, & alijs Superioribus Ordinum ſupradictorum, vt ſtatim prædicta exequantur. Et ſi quid executioni mandatum non ſit, Epiſcoporum negligentiam Concilia prouincialia ſuppleant; & coerceãt. Regularium verò Capitula prouincialia,& generalia,& in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia, per deputationẽ aliquorum eiuſdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam ſancta Synodus omnes Reges, Principes, Reſp. & Magiſtratus, & in virtutẽ ſanctæ obedientiæ præcipit, vt velint prædictis Epiſcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & ceteris Præfectis in ſuperiùs contentæ reformationis executione ſuum auxilium & auctoritatem interponere,quoties fuerint requiſiti; vt ſine vllo impedimento præmiſſa rectè exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

Decretum de reformatione.

CAPVT I.

OPTANDVM eſt, vt ij,qui Epiſcopale miniſterium ſuſcipiunt, quæ ſuæ ſint partes, agnoſcant; ac ſe non ad propria commoda,non ad diuitias, aut luxũ,ſed ad labores & ſolicitudines pro Dei gloria vocatos eſſe intelligant: [a] nec enim dubitandum eſt, & fideles reliquos ad religionẽ,innocentiamq; faciliùs

[a] c. magna de voto. c. qualiter, & quando de accuſ. ſuprà Seſ. 22. de refor. c. 1. in princ.

Digitized by Google

ciliùs inflāmandos, si præpositos suos viderint non ea quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cælestem patriam cogitantes. Hæc cùm ad restituendā Ecclesiasticam disciplinā præcipua esse sancta Synodus animaduertat: admonet Episcopos omnes, vt secum ea sæpè meditantes, factis etiā ipsis, ac vitæ actionibus, quod est veluti perpetuū quoddam prædicādi genus, se muneri suo conformes ostendant: inprimis verò ita mores suos omnes cōponant, vt reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac, quæ nos tantopere cōmendat Deo, a sanctæ humilitatis exempla petere possint. Quapropter exemplo Patrum nostrorum in Concilio Carthaginensi, non solùm iubet, vt Episcopi modesta supellectili, & mēsa, ac frugali victu contenti sint; verū etiam in reliquo vitæ genere, ac tota eius domo caueāt, ne quid appareat, quod à sancto hoc instituto sit alienū; quodq; non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptū præseferat. b Omnino verò eis interdicit, ne ex redditibus Ecclesiæ consanguineos, familiarésue suos augere studeāt: cùm & Apostolorū c canones prohibeāt, ne res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent; sed, si pauperes sint, ijs, vt pauperibus distribuant; eos autem non distrahant, nec dissipēt illorū causa: immò, quàm maximè potest, eos sancta Synodus monet, vt omnem huma-

a Psal. 101. Eccles. 3. 25 & 66 Matt. 10. & 18. cū sin. Conc. Carthag. 4. c. 15. Conc. Tole. 3. c. 7. c. Episc. 41. dist. c. pro reueren. 44. dist. suprà Ses. 3.
b Cōc. Ant. cap. 25 c. quisquis. c. sint manifestæ. c. Episc. & c. res Ecclesiæ. cum seq. 12. q. 2.
c Canon. Apost. 59. & 75.

Digitized by Google

humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosque carnis affectũ, vnde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quæ verò de Episcopis dicta sunt; eadem non solùm in quibuscumque beneficia Ecclesiastica, tam sæcularia, quàm regularia obtinentibus, pro gradus sui cõdicione obseruari, a sed & ad sanctæ Romanę Ecclesię Cardinales pertinere decernit: quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem cũ vniuersalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas videri potest, non ijs etiam virtutum insignibus, ac viuendi disciplina eos fulgere, quæ meritò omnium in se oculos conuertant.

a Conc. Later. sub Leo. 10. Ses. 9. de refor. curiæ.

CAPVT II.

COGIT temporum calamitas, & inualescentiũ hæresum malitia, vt nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præsidium videatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus alijs, qui de iure, vel consuetudine in Concilio prouinciali interesse debent, vt in ipsa prima Synodo prouinciali, post finem præsentis Concilij habenda, ea omnia, & singula, quæ ab hac sancta Synodo definita, & statuta sunt, palàm recipiãt; necnon veram obedientiã summo Romano Põtifici

fici spondeant, & profiteantur; simulq; hæreses omnes, à sacris canonibus, & generalibus Concilijs, præsertimque ab hac eadem Synodo damnatas, a publicè detestentur, & anathematizent. Idemque in posterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposque promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino obseruent. Quòd si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit; Episcopi comprouinciales statim summum Romanum Pōtificem admonere sub pœna diuinæ indignationis teneantur; interimque ab eiusdem communione abstineant. Ceteri verò omnes, siue in præsenti, siue in futurum beneficia Ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana conuenire debent, idem vt suprà, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & obseruent: aliàs secundùm formam sacrorum Canonum puniantur. Ad hæc, omnes ij, ad quos Vniuersitatum, & Studiorum generalium cura, visitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, vt ab eisdem Vniuersitatibus canones, & decreta huius sanctæ Synodi integrè recipiantur, ad eorumque normam Magistri, Doctores, & alij in eisdem Vniuersitatibus ea, quæ b Catholicæ fidei sunt, doceant, & interpretentur; seque ad hoc institutum initio cuiuslibet anni solemni iuramē-

a c. sicut. & c. excōmunicamus. in 2. de hæret. c. 1. in 6. de sum. trinit. cum sim.

b vide Ses. 5. c. 1. de reform.

to obſtringant: ſed & ſi aliqua alia in prædictis Vniuerſitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eiſdem, ad quos ſpectat, pro religionis, & diſciplinæ Eccleſiaſticæ augmẽto emendentur, & ſtatuantur. Quæ verò Vniuerſitates immediatè ſummi Romani Pontificis protectioni, & viſitationi ſunt ſubiectæ; has ſua Beatitudo per eius delegatos eadem, qua ſuprà, ratione, &, prout ei vtilius viſum fuerit, ſalubriter viſitari, & reformari curabit.

CAPVT III.

QVAMVIS *a* excommunicationis gladius neruus ſit Eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ad continendos in officio populos valdè ſalutaris: ſobriè tamen, magnaq; circumſpectione exercendus eſt: cùm experientia doceat, ſi temerè, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quàm formidari; & perniciem potiùs parere, quàm ſalutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmiſsis, ad finem reuelationis, vt aiunt, aut pro deperditis, ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent à nemine prorſus, præterquam ab Epiſcopo, decernantur; & tunc non aliàs, quàm ex re non vulgari, cauſaque diligenter, *b* ac magna maturitate per Epiſcopum examinata, quæ eius animũ moueat; nec ad eas contedendas cuiuſuis ſæcularis, etiam Magiſtratus, aucto-

a c. dilecto. de ſentent. excom. in 6. c. multi. in princ. 2 q. 1. c. viſis in fi. 16. q. 2. c. corripiant. 24. q. 3.

b c. Epiſcopi. c. nemo Epiſcop. & c. nullus ſacerdotũ. 11. q. 3. c. ſacro. de ſent. excom. Conc. Au. c. 5. c. 2.

Digitized by Google

ritate adducatur; sed totum hoc in eius arbitrio, & conscientia sit positum: quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore, eas decernendas esse iudicauerit. In causis verò iudicialibus mandatur omnibus iudicibus Ecclesiasticis, cuiuscumque dignitatis existant, vt quandocumque executio realis, vel personalis in qualibet parte iudicij propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quàm definiendo, à censuris Ecclesiasticis, seu interdicto: sed liceat eis, si expedire videbitur, in causis ciuilibus, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscumque, etiam laicos, per mulctas pecuniarias, quæ locis pijs, ibi existentibus, eo ipso, quòd exactæ fuerint, asignentur; seu per captionem pignorum, personarumque districtionem, per suos proprios, aut alienos executores faciendam, siue etiam per priuationem beneficiorum, aliaque iuris remedia procedere, & causas definire. Quòd si executio realis, vel personalis aduersus reos hac ratione fieri non poterit; sitque erga iudicem contumacia, [a] tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo, præter alias pœnas ferire poterit. In causis quoque criminalibus; vbi executio realis, vel personalis, vt suprà, fieri poterit; erit à censuris abstinendū: sed si dictæ executioni facilè locus esse non possit,

a c. si quis deinceps. in si. 17. q. 1.

Digitized by Google

posſit, licebit iudici hoc ſpiritali gladio in delinquentes vti; ſi tamen delicti qualitas, præcedente bina ſaltem monitione, etiam per edictum, id poſtulet. Nefas autem ſit ſæculari cuilibet magiſtratui prohibere Eccleſiaſtico iudici, ne quem excommunicet; aut mandare, vt latam excommunicationem reuocet, ſub prætextu, quòd contenta in præſenti decreto non ſint obſeruata; cùm nō ad ſæculares, ſed ad Eccleſiaſticos hæc cognitio pertineat. [a] Excommunicatus verò quicumque, ſi poſt legitimas monitiones non reſipuerit, non ſolùm ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatem non recipiatur: ſed, ſi obdurato animo, cenſuris annexus, in illis per annum inſorduerit, etiam contra eum tamquam de hæreſi ſuſpectum, procedi poſſit.

[a] c. rogo cū ſeq. [illegible] 1 q 3. c. nulli. cum ſeq. c. cū deſideret. & c. ſi cōcubina. de ſent. excom.

CAPVT IIII.

CONTINGIT ſæpè in quibuſdam Eccleſijs vel tam magnum Miſſarum celebrandarum numerum ex varijs defunctorum relictis impoſitum eſſe, vt illis pro ſingulis diebus, à teſtatoribus præſcriptis, nequeat ſatisfieri; vel eleemoſynam huiuſmodi pro illis celebrandis adeò tenuem eſſe, vt non facilè inueniatur, qui velit huic ſe muneri ſubijcere; vnde depereunt piæ teſtantium voluntates; & eorum conſcientiis, ad quos prædicta ſpe-

Digitized by Google

ctant, onerandi occasio datur. Sancta Synodus, cupiens hæc ad pios vsus relicta, quo pleniùs, & vtiliùs potest, impleri, facultatem dat Episcopis, vt in Synodo diœcesana, itemque Abbatibus, & Generalibus Ordinum, vt in suis Capitulis Generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua cõscientia in prædictis Ecclesijs, quas hac prouisione indigere cognouerint; [a] statuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque Ecclesiarum vtilitatem viderint expedire; ita tamen, vt eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios vsus reliquerunt.

[a] suprà Sess. 2. de refor. cap. 6.

CAPVT V.

RATIO postulat, vt illis, quæ bene constituta sunt, contrarijs ordinationibus non detrahatur: quando igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione, seu fundatione, aut alijs constitutionibus, qualitates aliquæ requiruntur, seu certa illis onera sunt iniuncta; in beneficiorum collatione, seu in quacumque alia dispositione, eis non derogetur. Idem in præbendis Theologalibus, Magistralibus, Doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocũq; ita constituta fuerint, obseruetur, vt eorũ qualitatibus, vel Ordinibus nihil in vlla prouisione detrahatur:

& ali-

Digitized by Google

& aliter facta prouisio surreptitia censeatur.

CAPVT VI.

STATVIT sancta Synodus, vt in omnibus Ecclesijs cathedralibus, & collegiatis; decretum sub fel. rec. Paulo III. a quod incipit, Capitula cathedralium, obseruetur, non solùm, quando Episcopus visitauerit, sed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicuius, contra aliquem ex contentis in dicto decreto, procedat: ita tamen, vt, cùm extra visitationē processerit, infrascripta omnia locum habeāt: videlicet, vt Capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos, de quorum consilio, & assensu Episcopus, vel eius Vicarius, tam in formando processum, quàm in ceteris omnibus actibus vsque ad finem causæ inclusiuè, coram Notario tamen ipsius Episcopi, & in eius domo, aut consueto tribunali, procedere teneatur. Vnum autem tantùm sit vtriusque votū, possitque alter Episcopo accedere. Quòd si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiua sentētia fuerint, tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant: &, si in electione tertij etiam discordent, ad viciniorem Episcopum electio deuoluatur; & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat discordia, terminetur: aliàs processus, & inde secuta

a Sup. Sess. 6. de refor. cap. 4.

Digitized by Google

secuta nulla sint, nullosque producant iuris effectus. [a] In criminibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinarijs, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, vbi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideò opus sit personali detentione, [b] posit initio solus Episcopus ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere: seruato tamen in reliquis ordine præmisso. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, vt iuxta qualitatem delicti, ac personarũ, delinquentes ipsi in loco decenti custodiãtur. [c] Episcopis prætereà vbique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par est; eisque in choro & in Capitulo, in Processionibus, & alijs actibus publicis sit prima sedes, & locus, quẽ ipsi elegerint, & præcipua omnium rerũ agendarum auctoritas. Qui si aliquid Canonicis ad deliberandum proponant; nec de re ad suum, vel suorum commodũ spectãte agatur, [d] Episcopi ipsi Capitulum conuocent, vota exquirant, & iuxta ea concludant. Absente verò Episcopo, omnino hoc ab ijs de Capitulo, ad quos hoc de iure, vel consuetudine spectat, perficiatur, nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Ceteris autẽ in rebus Capituli iurisdictio, & potestas, si qua ei competit, & bonorum administratio salua, & intacta omnino relinquatur.

a Inf. c. 14. & sup. Sess. 24. de matrimonio, cap. 8.

b c. qualiter in 2. de accus. & cap. tuæ de pœn

c Con. Carthag 4. cap 35. c. Episc. in Ecclesijs 95. dist.

d c. nouit cũ seq. de his quę fiunt à præl. sine cons. cap.

Qui

Qui verò non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, ij omnes in caußis Ecclesiasticis Episcopo subijciantur: non obstantibus, quo ad supradicta, priuilegijs, etiã ex fundatione competentibus, necnon consuetudinibus, etiam immemorabilibus, sententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantùm suos obligent auctores: *a* saluis tamẽ in omnibus, priuilegijs, quæ Vniuersitatibus Studiorum generalium, seu earum personis sunt concessa. Hæc autem omnia, & singula in ijs Ecclesijs locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarij ex constitutionibus, vel priuilegijs, aut consuetudinibus, siue concordijs, seu quocumque alio iure maiorem habent potestatem, auctoritatem, ac iurisdictionẽ, quàm præsenti decreto sit comprehensum; quibus sancta Synodus derogare non intendit.

a iur. alleg. in meo trac de priu. l. scholarium maximè priu. 64. cum seq.

CAPVT VII.

CVM *b* in beneficijs Ecclesiasticis ea, quæ hæreditariæ successionis imaginem referunt, sacris constitutionibus sint odiosa, & Patrum decretis contraria; nemini in posterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium Ecclesiasticum cuiuscumque qualitatis concedatur: nec hactenus concessi suspendãtur, extendãtur, aut transferantur. Hocque decretũ in quibuscumque beneficijs Ecclesiasticis,

b c. ad Apostol. 8. q. 1. c. ex transmissa. & c. ad extirpãdas successiones. de fil. presb. c. cõsuluit de iu. patro c. ad hæc de deci. Conc. Rom. tempore Hilarij cap. 5.

Digitized by Google

clesiasticis, ac inquibuscumque personis; etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In Coadiutorijs quoque cum futura successione idem posthac obseruetur, vt nemini in quibuscumque beneficijs Ecclesiasticis permittantur. Quod si quãdo Ecclesiæ cathedralis, aut monasterij vrgens necessitas, [a] aut euidens vtilitas postulet Prælato dari Coadiutorem; is non aliàs cum futura successione detur, quàm hæc causa priùs diligenter à Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita, & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ à iure, [b] & decretis huius S. Synodi in Episcopis, & Prælatis requiruntur: aliàs concessiones super his factæ surreptitiæ esse censeantur.

a Sup. sess. 21. de refor c. 6. c. scripsit & cap. quamuis 7. q. 2.

b Sup. sess. 22. de refor c. 2. & sess. 7. de refor. cap. 1. & 3.

CAPVT VIII.

ADMONET sancta Synodus quoscũque Ecclesiastica beneficia, sæcularia, seu regularia, obtinentes, [c] vt hospitalitatis officium, à sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum prouentus licebit, prõptè, benigneque exercere assuescant; memores, eos, qui hospitalitatem amant, [d] Christum in hospitibus recipere. Illis verò, qui hospitalia vulgò nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorũ, senum, pauperúmue vsum præcipuè instituta, in commendam, administrationem, aut quemcumque titulum,

c §. 1. & c. quiescamus 42. dist. c. Archid. 2. co[illegible]um 85. dist. c. volumus 89. dis. c. quia ad si & c. nos 12 q. 2. c. quo. n. ã 16. q. 1.

d Matth. 25

aut

aut etiam Ecclesijs suis vnita, obtinent; vel si Ecclesiæ parochiales, hospitalibus fortè vnitæ, aut in hospitalia erectæ, earumque patronis in administrationem concessæ sint; præcipit omnino, vt impositũ illis onus, officiumuẽ administrent, atque hospitalitatẽ, quã debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, a iuxta Constitutionẽ Cõcilij Viẽnensis, aliàs in hac eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. innouatam, quæ incipit, Quia cõtingit. Quòd si hospitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta; nec in loco, vbi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpaucæ reperiantur; mandat adhuc, vt fructus illorum in alium pium vsum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco, & tempore vtilior, conuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum vsu peritiores sint, per ipsum deligendis, magis expedire visum fuerit: nisi aliter fortè, etiam in hũc euentum, in eorũ fundatione, aut institutione fuerit expressum: quo casu, quod ordinatum fuit, obseruari curet Episcopus, aut, si id non possit, ipse, prout suprà, vtiliter prouideat. Itaque si prædicti omnes, & singuli, cuiuscumq; Ordinis, & religionis, & dignitatis, etiam si laici fuerint, qui administrationem hospitaliũ habent, non tamen regularibus subiecti, vbi viget

a Cle. quia cõtingit de relig. domi & sup. Sess. 7. cap. vlt.

get regularis obſeruantia, ab Ordinario moniti hoſpitalitatis munus adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, neceſſarijs, re ipſa obire ceſſauerint; non ſolùm per Eccleſiaſticas cenſuras, & alia iuris remedia ad id cõpelli poſsint; ſed etiã hoſpitalis ipſius adminiſtratione, curâue perpetuò priuari poſsint; alijq́ue eorum loco ab ijs, ad quos ſpectabit, ſubſtituantur. Et prædicti nihilominùs, etiam ad fructuum reſtitutionem, quos contra ipſorum hoſpitalium inſtitutionem perceperunt, quæ nulla eis remiſsione, aut compoſitione indulgeatur, in foro conſcientiæ teneantur: nec adminiſtratio, ſeu gubernatio huiuſmodi locorum vni & eidem perſonæ vltra trienniũ deinceps cõmittatur; niſi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obſtante, quo ad omnia ſupradicta, quacumque vnione, exemptione, & conſuetudine in contrarium, etiam immemorabili, ſeu priuilegijs, aut indultis quibuſcumque.

CAPVT IX.

SICVTI, legitima patronatuum iura tollere, piaſq́ue fidelium voluntates in eorum inſtitutione violare, æquum non eſt: ſic etiam, vt hoc colore beneficia Eccleſiaſtica in ſeruitutem, quod à multis impudẽter fit, redigantur, non eſt permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obſeruetur, decernit ſancta

Synodus,

Synodus, vt titulus iuris patronatus ſit ex fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, & alijs iure requiſitis oſtendatur; ſiue etiã ex multiplicatis preſentationibus per antiquiſsimum temporis curſum, qui hominũ memoriam excedat, aliáſue ſecundũ iuris diſpoſitionem. In ijs verò perſonis, ſeu Communitatibus, vel Vniuerſitatibus, in quibus id ius plerumque ex vſurpatione potiùs quæſitum præſumi ſolet, plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur, nec immemorabilis temporis probatio aliter eis ſuffragetur, quàm ſi præter reliqua ad eam neceſſaria, præſentationes, etiam continuatæ, non minori ſaltem, quàm quinquaginta annorum ſpatio, quæ omnes effectum ſortitæ ſint, authenticis ſcripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficijs, tam ſæcularibus, quàm regularibus, ſeu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuſcumque alijs beneficijs, in cathedrali, vel collegiata Eccleſia; ſeu facultates, & priuilegia conceſſa tam in vim patronatus, quàm alio quocumque iure nominandi, eligendi, præſentandi ad ea, cùm vacant, exceptis patronatibus, ſuper cathedralibus Eccleſijs, competentibus, & exceptis alijs: quæ ad Imperatorem & Reges, ſeu regna poſsidentes, alioſque ſublimes, ac ſupremos Principes, iura Imperij in dominijs ſuis habentes

a Sup. Seſſ. 14. de refor c 12. c. piæ mẽtis cum ſeq. 16. q. 1. & c. nobis de iu. patr.

a Nota pro c.19.Sess.24

b Sup. Sess. 24. de refor c.18.& Sess. 24. de refor cap.13.

habentes, pertinent; & *a* quæ in fauorem Studiorum generalium concessa sunt, in totum prorsus abrogata, & irrita cum quasi possessione inde secuta intelligantur. Beneficiaq; huiusmodi, tamquam libera, à suis collatoribus conferantur; ac prouisiones huiusmodi plenũ effectum consequantur. *b* Ad hæc liceat Episcopo, præsentatos à patronis, si idonei nõ fuerint, repellere. Quòd si ad inferiores institutio pertineat; ab Episcopo tamen, iuxta aliàs statuta ab hac sancta Synodo, examinentur: alioquin institutio ab inferioribus facta, irrita sit, & inanis. Patroni autem beneficiorum, cuiuscumque Ordinis, & dignitatis, etiã si Communitates, Vniuersitates, Collegia quæcumq; Clericorum, vel laicorum existant in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcumque beneficiorũ, etiam si verè de iure patronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, nullauè causa, vel occasione se ingerant; sed illos liberè Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacumque consuetudine, distribuendos dimittant. Nec dictũ Ius patronatus venditionis, aut alio quocũque titulo in alios contra canonicas sanctiones transferre præsumant: si secùs fecerint; excommunicationis, & interdicti pœnis subijciantur; & dicto Iure patronatus, ipso Iure priuati existant. Insuper accessiones, per viam vnionis

Digitized by Google

vnionis factæ de beneficijs liberis, ad Ecclesias Iuris patronatui, etiam laicorũ, subiectas, tam ad parochiales, quàm ad alia quæcumque beneficia, etiam simplicia, seu dignitates, vel hospitalia; ita vt prædicta beneficia libera eiusdem naturæ cum ijs, quibuscum vniuntur, efficiantur; atque sub Iure patronatus constituantur; hæ si nondum plenarium sortitæ sunt effectum, vel deinceps ad cuiusuis instantiam fient; quacumque auctoritate, etiam Apostolica, concessæ fuerint; simul cum vnionibus ipsis per surreptionem obtentæ intelligantur: non obstante quacumque in ijs verborum forma, seu derogatione, quæ habeatur pro expressa; nec executioni ampliùs demandentur; sed beneficia ipsa vnita, cùm vacauerint, liberè, vt anteà, conferantur. a Quæ verò à quadraginta annis citra factæ, effectum & plenam incorporationem sunt consecutæ; hæ nihilominùs ab Ordinarijs, tamquam à Sede Apostolica delegatis, reuideantur, & examinentur: ac quæ per surreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, simul cum vnionibus irritæ declarentur, ac beneficia ipsa separentur, & alijs conferantur. Similiter quoq; patronatus quicumque in Ecclesijs, quibuscumque alijs beneficijs, etiam dignitatibus anteà liberis, acquisiti à quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex argumento dotis, seu ex

a Sup. Sess. 7. de refor. cap. 6.

 noua

noua constructione, vel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicæ, ab iisdem Ordinarijs, vti delegatis, vt suprà, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegijs impediantur, diligenter cognoscantur; & quos non repererint ob maximè euidentem Ecclesiæ, vel beneficij, seu dignitatis necessitatem legitimè constitutos esse, in totum reuocent; atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis iccircò datum est, in pristinum libertatis statum reducant: non obstantibus priuilegijs, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

CAPVT X.

QVONIAM ob malitiosam petentium suggestionem; & quandoque ob locorum longinquitatem, personarum notitia, quibus causæ mandantur, vsque adeò haberi non potest; hincque interdum iudicibus, non vndequaque idoneis, causæ in partibus delegantur: statuit sancta Synodus, in singulis Concilijs prouincialibus, aut diœcesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant, [a] iuxta Constitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit, Statutum, & alioquin ad id aptas designari, vt præter Ordinarios locorum ijs etiam posthac causæ Ecclesiasticæ, ac spirituales, & ad forum Ecclesi-

[a] c. statutũ, de ref. in 6. *Vide post finem huius libri.*

Digitized by Google

clesiasticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, si aliquem interim ex designatis mori contigerit; substituat Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in eius locum vsque ad futuram prouincialem, aut diœcesanam Synodum: ita vt habeat quæque diœcesis quatuor saltem, aut etiam plures probatas personas, ac vt suprà qualificatas, quibus huiusmodi causæ à quolibet Legato, vel Nuncio, atque etiam à Sede Apostolica committantur: alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad summum Romanũ Pontificem transmittant, delegationes quæcumque aliorum iudicũ alijs, quàm his, factæ, surreptitiæ censeantur. Admonet dehinc sancta Synodus tam Ordinarios, quã alios quoscumque iudices, [a] vt terminandis causis, quanta fieri poterit breuitate, studeant, ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte iudicij differenda, modis omnibus, aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

[a] Vide Sess. 24. c. 20. ca fin. litibus & c. fi. de do. & cõtu. c. 2. de re iud. & c. c6. stitutus de procur.

CAPVT XI.

MAGNAM Ecclesijs perniciem afferre solet, cùm earum bona, repræsentata pecunia, in successorum præiudicium alijs locantur: omnes igitur hæ locationes, si anticipatis solutionibus fiet, [b] nullatenus in præiu-

[b] c. de precarijs 11. q. 2. & c. 2. de preca.

Digitized by Google

dicium successorum validæ intelligantur: quocumque indulto, aut priuilegio non obstante: nec huiusmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confirmētur. Non liceat etiam, iurisdictiones Ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus locare; nec conductoribus per se, aut alios ea exercere: aliterque concessiones, etiam à Sede Apostolica factæ, surreptitiæ censeantur. Locationes verò rerum Ecclesiasticarũ, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, quas à triginta annis citra, ad lõgum tempus, seu, vt in nonnullis partibus, ad viginti nouem, seu bis viginti nouem annos, vocant factas; Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Ecclesiæ, & contra canonicas sanctiones contractas fuisse iudicabunt.

CAPVT XII.

NON [a] sunt ferendi, qui varijs artibus decimas, Ecclesijs obuenientes, subtrahere moliuntur; aut qui ab alijs soluendas temerè occupant, & in rem suam vertunt: cùm decimarum solutio debita sit Deo: & qui eas dare noluerint, aut dãtes impediunt, res alienas inuadunt. Præcipit igitur sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, & condicionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, vt eas, ad quas

[a] Con. Matisco. 2. c. 5. Con. Ticin. vers. in sac. Exo. 22. 23. Leuit. 27. Numer. 18. Tob. 1. Malac. 3. c. decimas. 16 q. 1. c. decimas. cũ seq. 16. q. 7 c. parochianos. c. ex transmissa. & c. tua de deci.

quas de iure tenentur, in posterum cathedrali, aut quibuscumque alijs Ecclesijs, vel personis, quibus legitimè debentur, integrè persoluant. a Qui verò eas aut subtrahunt, aut impediunt, excommunicentur; nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione secuta, absoluantur. Hortatur dehinc omnes, & singulos, pro Christiana caritate, debitoq; erga pastores suos munere, vt de bonis sibi à Deo collatis, Episcopis, & Parochis, qui tenuioribus præsunt Ecclesijs, largè subuenire ad Dei laudem, atque ad pastorum suorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

a c. omnes decimæ 16. q. 7. c. peruenit c. non est. c. tua. & c. in quibusdam de dec. Clem. 1. eo tit.

CAPVT XIII.

DECERNIT b sancta Synodus, quibuscumque in locis, iam ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeralium dicitur, cathedrali aut parochiali Ecclesię solita esset persolui, ac posteà fuerit ex quocumque priuilegio, alijs monasterijs, hospitalibus, aut quibuscumque locis pijs concessa, eadem posthac integro iure, & eadem portione, quæ antea solebat, cathedrali, seu parochiali Ecclesię persoluatur: non obstantibus concessionibus, gratijs, priuilegijs, etiam Mari magno nuncupatis, aut alijs quibuscumque.

b de sepul. extra in 6. & in Clem.

Digitized by Google

CAPVT XIIII.

QVAM turpe, ac Clericorum nomine qui se diuino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitiæ sordibus, immundoque concubinatu versari, satis res ipsa, communi fidelium omnium offensione, summoque Clericalis militiæ dedecore, testatur. [a] Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitæ integritatem ministri Ecclesiæ reuocētur; populusque hinc eos magis discat reuereri, quo illos vita honestiores cognouerit: prohibet sancta Synodus quibuscumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, in domo, vel extra detinere, aut cum ijs vllam consuetudinem habere audeant: alioquin pœnis, à sacris canonibus, vel statutis Ecclesiarū impositis puniantur. Quòd si, à Superioribus moniti, ab ijs se non abstinuerint; tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum suorū quorumcumque, & pensionum ipso facto sint priuati: quæ fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin verò in delicto eodem cum eadē, vel alia femina perseuerantes, secunde monitioni adhuc non paruerint, non tantùm fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur; sed etiam à bene-

[a] Sup. Sess. 24. cap. 8. reform. Cōci Carthag. 3. cap. 18. Concil. Nicænum cap. 2. Concil. Matiscon. 1. ca. 1. Conc. Arelaten. 2. cap. 3. Cōc. Tolet. 2. ca. 3. Concil. Braccar. 1. cap. 15. Cōc. Turon. 2. ca. 10. 11. & 12. Cōc. Magūtiacum c. 49 c. interdixit. 32. dist. c cum omnibus. c. volumus. & c. feminas. 81. dist. c. 1. cū multis seq. de cohab. cler. & muli.

Digitized by Google

à beneficiorũ ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam vti Sedis Apostolicæ delegatus, arbitrabitur, suspendantur; & si ita suspensi, nihilominùs eas non expellant, aut cum ijs ita versentur, tunc beneficijs, portionibus, ac officijs, & pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis perpetuò priuentur, atque inhabiles, ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, beneficijs, ac officijs in posterum reddantur, donec post manifestam vitę emendationem ab eorum Superioribus, cùm ijs ex causa visum fuerit dispensandum. Sed si, postquàm eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scãdalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint, præter prædictas pœnas, [a] excommunicationis gladio plectantur. Nec quæuis appellatio, aut exemptio prædictam executionem impediat, aut suspendat: supradictorumque omnium cognitio, non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat: qui sine strepitu, & figura iudicij, & sola facti veritate inspecta, procedere posint. Clerici verò beneficia Ecclesiastica, aut pẽsiones non habẽtes, iuxta [b] delicti & contumaciç perseuerantiam & qualitatem ab ipso Episcopo carceris pœna, suspensione ab ordine ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, alijsve modis, iuxta sacros canones, puniantur. Episcopi

[a] c. 2. cũ seq de cohab. cler. & mul. c. si concubinæ de sent. excõ. Con. Aurelian. 3. cap. 4.

[b] sup. cap. 6 & in alijs locis suprà alleg. Conc. Tolet. 4. c. 41. Vide 8. Tolet. ca. 6.

Digitized by Google

quoque, quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinuerint, & à Synodo prouinciali admoniti, se non emendauerint; *a* ipso facto sint suspensi: & si perseuerent, etiam ad Sanctissimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpæ, etiam per priuationem, si opus erit, in eos animaduertat.

a c. quorundam 34. di. Con. Aurel. 5. cap. 3.

CAPVT XV.

VT *b* paternæ incontinétiæ memoria à locis Deo consecratis, quos maximè puritas sanctitasque decet, longissimè arceatur; non liceat filijs Clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, in Ecclesijs, vbi eorum patres beneficium aliquod Ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcumque etiam dissimile, beneficium obtinere, *c* nec in dictis Ecclesijs quoquo modo ministrare, nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel aliàs obtinuerũt, habere. Quòd si in præsenti pater, & filius in eadem Ecclesia beneficia obtinere reperiãtur, cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra Ecclesiam intra trium mensium spatium: aliàs ipso iure eo priuatus existat, & super ijs quæcumque dispensatio surreptitia cẽseatur. Ad hæc, reciprocæ resignationes, si quæ posthac à parentibus Cleri-

b Conc. 9. Tolet. in c. 10. grauiùs animaduertit. C. proposuisti 92 dist.

c Ab Alex. 3. partis 19. c. 3. & in Conc. 2. Lateran. c. 14. c. 2. & per totum de fil presbyt.

Digitized by Google

Clericis in fauorem filiorum fient, vt alter alterius beneficium consequatur: in fraudem huius decreti, & canonicarum Sanctionum factæ omnino censeantur: nec collationes secutæ, vigore huiusmodi resignationum, seu aliarum quarũcumque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis Clericorum filijs suffragentur.

CAPVT XVI.

STATVIT sancta Synodus, vt Ecclesiastica beneficia secularia, quocumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæua eorum institutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam asignata Vicario perpetuo congrua portione, non conuertantur: nõ obstantibus quibuscumque gratijs, quæ suum plenarium effectum non sunt consecutæ. In ijs verò, in quibus cõtra earum institutionem, seu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuũ translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si cõgrua portio fructuum Vicario, quocumque nomine is appelletur, non fuerit asignata, ea quãprimùm, & ad minus intra annum à fine præsentis Concilij, arbitrio Ordinarij, a iuxta formam decreti sub fel. rec. Paulo III. asignetur. a Sup. Ses 7. de refor. c. 7 Quòd si id commodè fieri non posit, aut intra dictum terminum factum non erit: cùm pri-

mùm per cessum vel decessum Vicarij, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacauerit, beneficium curam animarum recipiat, ac Vicariæ nomen cesset, & in antiquum statum restituatur.

CAPVT XVII.

NON potest sancta Synodus non grauiter dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status [a] oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter dehonestare; qui cum Regum ministris, Regulis, & Baronibus in Ecclesia, & extra, indecenti quadam dimissione se gerunt, & veluti inferiores ministri altaris, nimis indignè non solùm loco cedunt, sed etiam personaliter illis inseruiunt. Quare, hæc, & similia detestans sancta Synodus, sacros canones omnes, Conciliaque generalia, [b] atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorum, & grauitatem pertinentes renouando, præcipit, vt ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant; mandans eisdem, vt tam in Ecclesia, quàm foris suum gradum, & Ordinem præ oculis habentes, vbique se Patres, & Pastores esse meminerint; reliquis verò tam Principibus, quàm ceteris omnibus, vt eos paterno honore, ac debita reuerentia prosequantur.

a Vnde Côc. Agat c. 13. nec Episc. posteriorē finit priori præponi, & 3. Brac. c. 24. c. quanto. de off. ord. & sup. Ses. 24. de regul c. 4.
b supr c. 6. c. Valentinianus 63. dist. c. Episcopus in eccles. 95. dist. c. quis dubitet. ea. duo sunt. cū seq. 96. dist. & c. solitæ. de maio. & obed.

CA-

CAPVT XVIII.

SICVT publicè expedit, legis vinculum quandoque relaxare, vt pleniùs euenientibus casibus, & necessitatibus, pro communi vtilitate satisfiat: sic frequentiùs legem soluere exemploque potiùs quàm certo personarum, rerumque delectu, petentibus indulgere, nil aliud est, quàm vnicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. a Quapropter sciãt vniuersi, sacratissimos canones exactè ab omnibus, & quoad eius fieri poterit, indistinctè obseruandos. Quòd si vrgens, iustaque ratio, & maior quandoque vtilitas postulauerint, cum aliquibus dispensandum esse; b id causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis, à quibuscũque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterque facta dispensatio surreptitia censeatur.

a c. si Rom. 19. dist. c. si quis omnẽ. 1 q. 7. c. 1. de constit.

b c. 1. de vot.

CAPVT XIX.

DETESTABILIS c duellorum vsus, fabricante Diabolo, introductus, vt cruẽta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur: Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & quocumque alio nomine, Domini temporales; qui locum ad d monomachiam in terris suis inter Chri-

c c. 1. de torneamen.

d de & ea Nicolaus 1. decretorum suorũ titul. 12.

Digitized by Google

Christianos concesserint; eo ipso sint excommunicati; ac iurisdictione, & dominio ciuitatis, castri, aut loci, in quo, vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, priuati intelligantur: &, si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. Qui verò pugnam commiserint; & qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant; & vt homicidæ, [a] iuxta sacros canones, puniri debeant: & si in ipso conflictu decesserint; perpetuò careant Ecclesiastica sepultura. Illi etiam, qui consilium in causa duelli, tam in Iure, quàm facto dederint; aut alia quacumque ratione ad id quemquam suaserint, necnon spectatores, excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur: non obstante quocumque priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

[a] c. 2. de cle. pugnan. in duel de torneа. per totũ. & toto tit. de hom.

CAPVT XX.

CVPIENS sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo nõ solùm restitui, sed etiam perpetuò sartam tectam à quibuscumque impedimentis conseruari, præter ea quæ de Ecclesiasticis personis constituit, sæculares quoque Principes officij sui admonendos esse censuit, confidens eos, vt

Digitized by Google

vt Catholicos, quos Deus sanctæ fidei Ecclesiæque protectores esse voluit, ius suum Ecclesiæ restitui, non tantùm esse concessuros, sed etiam [a] subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & superiores Ordines reuerentiam reuocaturos; nec permissuros, vt officiales, aut inferiores magistratus, Ecclesiæ & personarum Ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua violent; sed vnà cum ipsis Principibus debitam sacris summorum [b] Pontificum, & Conciliorum constitutionibus obseruantiam præstent. Decernit itaque, & præcipit, [c] sacros canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apostolicas sanctiones, in fauorem Ecclesiasticarum personarum, libertatis Ecclesiasticæ, & contra eius violatores editas, quæ omnia præsenti etiam decreto innouat, exactè ab omnibus obseruari debere. Proptereaque admonet Imperatorem, Reges, Resp. Principes, & omnes, & singulos, cuiuscumque status, & dignitatis extiterint, vt quo largiùs bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctiùs, quæ Ecclesiastici iuris sunt, tamquam Dei præcipua, eiusque patrocinio tecta, venerentur; nec ab vllis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliisue dominis tempora-

a c. Cōc. 5. hinc. 17. dist. c. quis dubitet. c. duo sunt. & c. si. 96. dist.

b Pij secundi, epist. 2.

c c. peruen. 86. dist. c. si quis suadē. 17 q. 4. toto tit. de imm. eccl c. quā quā de cēsi. in 6. c. fel. c. de pœ. eo. li. Cōc. Ticin. vers. statuimus. & vers. sancimus. Cōc. Aquisgran. c. 9. Conc. Lateranen. sub Leo. 10. Sess. 9. & 10.

poralibus, seu magistratibus, maximeque ministris ipsorum Principum lædi patiantur; sed seuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictioné impediunt, animaduertant: quibus etiã ipsimet exemplo ad pietatem religioné, ecclesiarumq; protectioné existant; *a* imitantes anteriores optimos, religiosissimosque Principes, qui res Ecclesiæ sua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria vindicarunt. Adeoque ea in re quisque officium suum sedulò præstet: quo cultus diuinus deuotè exerceri, & Prælati, ceterique Clerici in residentijs, & officijs suis, quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere valeant.

a c. Valétinianus 63. dist. c. eccl. in fi. 87. dist. Constanti. nus. & c. vlt. 96. dist.

CAPVT XXI.

POSTREMO sancta Synodus, omnia, & singula, sub quibuscumque clausulis, & verbis, quæ de morum reformatione, atque Ecclesiastica disciplina, tam sub fel. rec. Paulo III. ac Iulio III. quàm sub Beatissimo Pio IIII. Pontificibus Maximis, in hoc *b* sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse, vt in his salua semper auctoritas Sedis Apostolicæ, & sit, & esse intelligatur.

b Sup. Ses. 7. de refor. in princ.

De

Digitized by Google

Decretum de continuanda Sessione in diem sequentem.

CVM ea omnia, quæ in præsenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est, commodè expediri non possint; propterea iuxta id quod in generali Congregatione à Patribus statutū fuit, ea quæ supersunt, in diem crastinam, hanc eamdem Sessionem continuando, differuntur.

CONTINVATIO SESSIONIS, DIE IIII. DECEMB.

Decretum de Indulgentijs.

CVM *a* potestas conferendi indulgentias à Christo Ecclesiæ concessa sit; atque huiusmodi potestate, diuinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa vsa fuerit: sacrosancta Synodus indulgentiarum vsum, Christiano populo maximè salutarem, & sacrorum *b* Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinēdum esse docet, & præcipit; eosq; anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserūt; vel eas cōcedendi in Ecclesia potestatem esse negāt: in his tamen concedendis moderationē, *c* iuxta veterem, & probatā in Ecclesia

a Matth. 16. Ioā. 20 c. au diuimus. & c. quodcūq; ligauer. 24. q. 1 c. vt cōstit. 50. dist. c. adhuc de pœn. dist. 1. toto. tit de pœn. & remiss. extr. in 6. & in Clem.

b Ancyr. per multa capit. Neoc. c. 3. Nicæn. c. 1. & 11. Carth. 4 c. 75. Agathē. cap. 60.

c c. cum ex eo. de pœn. & remiss.

clesia consuetudinem, adhiberi cupit; ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina eneruetur. Abusus verò, qui in his irrepserunt, & quorum occasione insigne hoc Indulgentiarũ nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens, præsenti decreto generaliter statuit, [a] prauos quæstus omnes pro his consequẽdis, vnde plurima in Christiano populo abusuum causa fluxit, omnino abolendos esse. [b] Ceteros verò, qui ex superstitione, ignorantia, irreuerentia, aut aliundè quomodocumque prouenerunt, cùm ob multiplices locorum, & prouinciarum, apud quas hi committũtur, corruptelas commodè nequeat specialiter prohiberi; mandat omnibus Episcopis, vt diligenter quisque huiusmodi abusus Ecclesiæ suæ colligat, eosque in prima Synodo prouinciali referat: vt aliorum quoque Episcoporum sententia cogniti, statim ad summum Romanum Pontificem deferantur: cuius auctoritate, & prudentia, quod Vniuersali Ecclesiæ expediet, statuatur; vt ita sanctarum indulgentiarum munus piè, sanctè, & incorruptè omnibus fidelibus dispensetur.

a Clem. abusionibus. de Pœn. & remiss.
b suprà Sess. 21. de refor. cap. 9.

De delectu ciborum, ieiuniis, & diebus festis.

INSVPER hortatur sancta Synodus, & per sanctissimum Domini nostri atque Saluatoris aduentum Pastores omnes obtestatur, vt tam-

tamquã boni milites illa omnia, quæ sancta *a* Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum mater, & magistra, statuit, necnon ea, quæ tam in hoc Concilio, quàm in alijs œcumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus sedulò commendet; omnique diligentia vtantur, vt illis omnibus, & ijs præcipuè sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, vt ciborum delectus, & ieiunia; vel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, vt dierum festorum deuota, & religiosa celebratio; admonentes populos crebrò *b* obedire Præpositis suis: quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient; qui verò contemnunt, Deum ipsum vltorem sentient.

a c. non decet. 12. dist. Vigilius in Epi. ad Eutherum. in fi. Felix 1. in epist. 3.

b c. qui sint 93. dist. c. quia frater, 7. q. 1. Lucæ 10.

De Indice librorum, & Catechismo, Breuiario, & Missali.

SACROSANCTA *c* Synodus in Secunda Sessione, sub Sanctissimo Domino nostro Pio IIII. celebrata, delectis quibusdam Patribus commisit, vt de varijs censuris, ac libris, vel suspectis, vel perniciosis, quid facto opus esset, considerarent; atque ad ipsam sanctam Synodum referrent; audiens nunc, huic operi ab eis extremam manum impositam esse; nec tamen, ob librorum varietatem, & multitudinem, distinctè, & commodè possit à sancta Synodo dijudicari; præcipit, vt, quid-

c supr. Sess. 18. in prin.

quid ab illis præſtitum eſt, Sanctiſsimo Romano Pontifici exhibeatur; vt eius iudicio, atque auctoritate terminetur, & euulgetur. Idéque de a Catechiſmo à Patribus, quibus illud mandatum fuerat, & de Miſſali, & Breuiario fieri mandat.

a vide Seſ. 24. cap. 7.

De loco Oratorum.

DECLARAT ſancta Synodus, ex loco aſsignato Oratoribus, tam Eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus, in ſedendo, incedendo, aut quibuſcumque alijs actibus, nullum cuiquam eorum factum fuiſſe præiudicium; ſed omnia illorum, & Imperatoris, Regum, Rerumpublicarum, ac Principum ſuorum iura, & prærogatiuas illæſas, & ſaluas eſſe, in eodemque ſtatu permanere, prout ante præſens Concilium reperiebantur.

De recipiendis, & obſeruandis Decretis Concilij.

TANTA fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inueterata malitia, vt nihil tam clarum in fide noſtra aſſerenda vmquã fuerit, aut tam certò ſtatutum; quod non, humani generis hoſte ſuadente, illi errore aliquo contaminauerint, eapropter ſancta Synodus id potiſsimùm curauit, vt præcipuos hæreticorum noſtri temporis errores damnaret, & anathematizaret; veramq; & Catholicam doctrinam

nam traderet, & doceret, prout damnauit, anathematizauit,& definiuit. Cumque tamdiu tot Episcopi, ex varijs Christiani orbis prouincijs euocati, sine magna gregis sibi commissi iactura,& vniuersali periculo ab Ecclesijs abesse non possint; nec vlla spes restet, hæreticos, toties, fide etiam publica, quam desiderarunt, inuitatos, & tamdiu expectatos, huc amplius aduenturos; ideoque tandem huic sacro Concilio finem imponere necesse sit: superest nūc, vt Principes omnes, quod facit, in Domino moneat ad operam suam ita præstandam, vt, quæ ab ea decreta sunt, ab hæreticis deprauari, aut violari non permittant; sed ab his, & omnibus deuotè recipiantur, & fideliter obseruentur. Quòd si in his recipiendis aliqua difficultas oriatur; aut aliqua inciderint, quæ declarationem, quod non credit, aut definitionem postulāt, præter alia remedia, in hoc Cōcilio instituta, confidit sancta Synodus Beatissimum Romanum Pontificem curaturum, vt vel euocatis ex illis præsertim prouincijs, vnde difficultas orta fuerit, ijs, quos eidem negotio tractando viderit expedire, vel etiam Concilij generalis celebratione, si necessarium iudicauerit, vel commodiore quacumque ratione ei visum fuerit, prouinciarum necessitatibus pro Dei gloria, & Ecclesiæ tranquillitate consulatur.

Digitized by Google

De recitandis Decretis Concilij sub Paulo III. & Iulio III. in Sessione.

a Sup.Sef.1. 6.7.13.&14.

QVONIAM [a] diuersis temporibus, tam sub fel.rec. Paulo III. quàm Iulio III. multa in hoc sacro Concilio, quo ad dogmata, ac morũ reformationem, statuta, & definita sunt; vult sancta Synodus, vt illa nunc recitentur, & legantur. *Recitata sunt.*

De fine Concilij, & confirmatione petenda à Sanctissimo Domino nostro.

ILLVSTRISSIMI Domini, Reuerendissimique Patres, Placet ne vobis, vt ad laudem Dei omnipotentis huic sacræ œcumenicæ Synodo finis imponatur? & omnium, & singulorum, quæ tam sub fel.rec. Paulo III. & Iulio III. quàm sub sanctissimo Domino nostro Pio IIII. Romanis Pontificibus, in ea decreta, & definita sunt, [b] cõfirmatio nomine sanctæ huius Synodi per Apostolicæ Sedis legatos, & Præsidentes à Beatissimo Romano Pont. petatur? *Responderunt*, *PLACET.*

b Iuxta Gelas. Pap. super Conc. Chalced. & Pelag. PP. 2 in epist. decret. & Marcel in epist. decr. ad Episc. Antioch. prouinc & Cõc. Chalced. Act. 3. & Nicol. 1. apud Gratianũ d.19. Si Romanorũ.

POSTMODVM Illustrissimus & Reuerendissimus Cardinalis Moronus, primus Legatus & Præsidens, benedicens sancta Synodo, dixit: POST GRATIAS DEO ACTAS REVERENDISSIMI PATRES ITE IN PACE. Qui Responderunt, AMEN.

ACCLA-

Digitized by Google

ACCLAMATIONES PATRVM IN FINE CONCILII.

CARDINALIS A LOTHARINGIA.

Beatissimo Pio Papæ, & Domino nostro, sanctæ Vniuersalis Ecclesiæ Pontifici, multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRVM.

Domine Deus, Sanctissimum Patrem diutissimè Ecclesiæ tuæ conserua multos annos.

Card. *Beatissimorum summorum Pontificum animabus, Pauli III. & Iulij III. quorum auctoritate hoc sacrum generale Concilium inchoatum est, pax à Domino, & æterna gloria, atque felicitas in luce sanctorum.*

Resp. *Memoria in benedictione sit.*

Card. *Caroli V. Imperatoris, & Serenissimorum Regum, qui hoc vniuersale Concilium promoueruut, & protexerunt, memoria in benedictione sit.*

Resp. *Amen, Amen.*

Card. *Serenissimo Imperatori Ferdinando, semper Augusto, Orthodoxo, & pacifico, & omnibus Regibus, Rebuspub. & Principibus nostris, multi anni.*

Digitized by Google

Resp. *Pium, & Christianum Imperatorē Domine conserua: Imperator cælestis terrenos Reges, rectæ fidei conseruatores, custodi.*

Card. *Apostolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hoc Synodo Præsidentibus, cum multis annis magna gratia.*

Resp. *Magna gratia: Dominus retribuat.*

Card. *Reuerendissimis Cardinalibus, & Illustribus Oratoribus.*

Resp. *Magnas gratias, multos annos.*

Card. *Sanctissimis Episcopis vita, & felix ad Ecclesias suas reditus.*

Resp. *Præconibus veritatis perpetua memoria: Orthodoxo Senatui multos annos.*

Card. *Sacrosancta œcumenica Tridentina Synodus: eius fidem confiteamur, eius decreta semper seruemus.*

Resp. *Semper confiteamur, semper seruemus.*

Card. *Omnes ita credimus: omnes id ipsum sentimus: omnes consentientes, & amplectentes subscribimus. Hæc est fides beati Petri, & Apostolorum: hæc est fides Patrum: hæc est fides Orthodoxorum.*

Resp. *Ita credimus; ita sentimus; ita subscribimus.*

Card. *His decretis inhærentes, digni reddamur misericordijs, & gratia primi, & magni supremi Sacerdotis Iesu Christi Dei, intercedente simul inuiolata Domina nostra sancta Deipara, & omnibus Sanctis.*

Resp.

Digitized by Google

Resp. *Fiat, fiat. Amen, Amen.*
Card. *Anathema cunctis hæreticis.*
Resp. *Anathema, anathema.*

Post hæc mandatum fuit à Legatis, & Præsidētibus sub pœna excommunicationis omnibus Patribus, vt, antequam discederent è ciuitate Tridentina, subscriberent manu propria decretis Concilij; aut ea per publicum instrumentum approbarent, qui omnes deinde subscripserunt, & fuerunt numero CCLV. videlicet, Legati IIII. Cardinales II. Patriarchæ III. Archiepiscopi XXV. Episcopi CLXVIII. Abbates VII. Procuratores absentium cum legitimo mandato XXXIX. Generales Ordinum VII.

L A V S   D E O.

Concordat cum originali: in cuius fidem subscripsimus;

Ego Angelus Massarellus, Episcopus Thelesinus, sacri Concilij Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comensis, eiusdem Concilij Notarius

Ego Cynthius Pamphilus, Clericus Camerinensis diœcesis, eiusdem Concilij Notarius.

Digitized by Google

CONFIRMATIO CONCILII.

OS Alexander, sancti Laurentij in Damaso Diaconus Cardinalis, de Farnesio, S. R. E. Vicecancellarius, fidem facimus, & attestamur, qualiter hodie, die Mercurij, XXVI. Ianuarij, M. D. LXIIII. Pontificatus Sanctissimi D. nostri D. Pij, diuina prouidentia Papæ Quarti, anno quinto, in Consistorio secreto, apud S. Petrum, Reuerendiss. DD. mei Cardinales Moronus, & Simoneta, nuper reuersi à sacro Concilio Tridentino, cui vti Sedis Apostolicæ Legati præerant, petierunt ab eodem Sanctiss. D. nostro vt infrà.

BEATISSIME Pater, in decreto super fine Concilij Oecumenici Tridentini, pridie Nonas Decembris preteriti publicato, statutum fuit, vt per Sanctitatis Vestræ, & Sanctæ Sedis Apostolicæ Legatos, & Præsidentes peteretur nomine dicti Concilij à Sanctitate Vestra confirmatio omnium, & singulorum, quæ tam sub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm sub Sanctitate Vestra in eo decreta, & definita sunt, Quapropter nos Ioannes Cardinalis Moronus, & Ludo-

nicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati, & Præſidentes eramus, volentes exequi, quod in dicto decreto ſtabilitum fuit, humiliter nomine dicti Concilij Oecumenici Tridentini, vt Sanctitas Veſtra dignetur confirmare omnia, & ſingula, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub Sanctitate Veſtra in eo decreta, & definita ſunt.

QVIBVS auditis, Sanctitas Sua, viſo, & lecto tenore dicti decreti, & habitis votis Reuerendiſs. DD. meorum Cardinalium, reſpondit per hæc verba.

PETITIONI, nomine Concilij œcumenici Tridentini ſuper eius confirmatione per dictos Legatos nobis factæ, annuentes, omnia, & ſingula, quæ in dicto Concilio tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. prædeceſſoribus noſtris, quàm Pontificatus noſtri tempore decreta, & definita ſunt, auctoritate Apoſtolica, etiam de Venerabilium fratrũ noſtrorum Cardinalium conſilio, & aſſenſu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus, atque ab omnibus Chriſti fidelibus recipi, & inuiolabiliter obſeruari mandamus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, Amẽ.

Ita eſt.

A. Cardinalis
Farneſius, Vicecancell.

BVLLA S. D. N. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ QVARTI,

SVPER CONFIRMATIONE œcumenici generalis Concilij Tridentini.

Pius Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

BENEDICTVS Deus, & pater Domini nostri IESV CHRISTI; pater misericordiarum, & Deus totius consolationis: qui respicere dignatus Ecclesiam suam sanctam tot procellis & tempestatibus agitatam, atque vexatam, & grauiùs in dies laborantem, apto tandem ei subuenit, optatoque remedio. Ad plurimas, & perniciosissimas hæreses extirpandas, ad corrigendos mores, & restituendam Ecclesiasticam disciplinam, ad pacem, & concordiam Christiani populi procurandam indictum iam pridem in ciuitate Tridentina œcumenicum, & generale Concilium à piæ memoriæ Paulo III. prædecessore nostro, & sessionibus aliquot habi-

Digitized by Google

tis cœptum fuerat, ab eius autem successore Iulio in eamdem vrbem reuocatum, post alias sessiones celebratas, varijs impedimentis, & difficultatibus obiectis, ne tum quidem peragi potuerat: itaque diutiùs intermissum fuerat, non sine maximo mœrore piorum omnium, cùm quotidie magis Ecclesia eiusmodi remedium imploraret. Nos autem post susceptum Sedis Apostolicæ regimen, tam necessarium ac salutare opus, sicut Pastoralis solicitudo monebat, diuinæ misericordiæ fiducia perficere aggressi, adiuti pio studio carissimi in Christo filij nostri Ferdinandi Romanorum Imperatoris electi, & aliorum Christianorum Regum, Rerumpublicarum, ac Principum, tandem consecuti sumus, quod nec diurnis, nec nocturnis curis elaborare destitimus, quodque à Patre luminum assiduè precati sumus. Cùm enim eam in vrbem vndique ex Christiani nominis nationibus conuenisset, nostris conuocata litteris, & sua etiam ipsorum pietate excitata, Episcoporum, & aliorum insignium Prælatorum maxima, & œcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios, & sacrarum litterarum scientia, diuinique & humani iuris cognitione præstantes viros, præsidentibus ipsi Synodo Sedis Apostolicæ Legatis, nobis adeò Concilij libertati fauentibus, vt etiã de rebus

Sedi

Sedi Apostolicæ propriè reseruatis liberũ ipsi Concilio arbitrium per litteras, ad Legatos nostros scriptas, vltrò permiserimus, quæ de Sacramentis,& alijs rebus;quæ quidem necessariæ visæ sint,tractanda, definiẽda,& statuenda restabant, ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus,& emendandos mores à sacrosancta Synodo summa libertate, diligẽtiaque tractata,& accuratè, ac maturè admodum definita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis, Concilium tanta omnium, qui illi interfuerunt,concordia peractum fuit, vt consensum eum planè Domino effectum fuisse constiterit: idque in nostris atque omniũ oculis valdè mirabile fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplicationes statim in alma hac Vrbe indiximus, quæ magna cleri,& populi pietate celebratæ fuerunt; laudesque, & gratias diuinæ maiestati meritò persoluendas curauimus: cũ eiusmodi Concilij exitus spem magnam,& propè certam attulerit, fore, vt maiores in dies fructus ad Ecclesiam ex ipsius decretis,cõstitutionibusque perueniant. Cùm autem ipsa sanctaSynodus pro sua erga Sedem Apostolicam reuerentia antiquorum etiam Conciliorum vestigijs inhærens, decretorum suorum omnium,quæ nostro, & prædecessorũ nostrorum tempore facta sunt, confirmationẽ à nobis petierit, decreto de ea re in publica

Sesione

Seßione facto: Nos, ex Legatorum litteris priùs, deinde post reditum eorum, ex ijs, quæ Synodi nomine diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re cũ venerabilibus fratribus nostris, Sanctæ Romanæ Ecclesię Cardinalibus, deliberatione matura, sanctique Spiritus in primis auxilio inuocato, cùm ea decreta omnia Catholica, & populo Christiano vtilia, ac salutaria esse cognouissemus, ad Dei omnipotentis laudem, de eorumdem fratrum nostrorum consilio, & assensu in Consistorio nostro secreto illa omnia, & singula auctoritate Apostolica hodie confirmauimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda, ac seruanda esse decreuimus; sicut harũ quoque litterarũ tenore ad clariorẽ omniũ notitiã confirmamus, & suscipi, obseruariq; decernimus. Mãdamus autẽ in virtute sanctę obediẽtiæ, & sub pœnis â sacris canonibus constitutis, alijsque grauioribus, etiã priuationis, arbitrio nostro infligẽdis, vniuersis, & singulis venerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs quibusuis Ecclesiarum Prælatis, cuiuscumque status, gradus, ordinis, & dignitatis sint, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, vt eadem decreta, & statuta in Ecclesijs suis, ciuitatibus, & diœcesibus, in iudicio, & extra iudicium diligenter obseruent, & à subditis quisque suis,

ad

Digitized by Google

ad quos quomodolibet pertinent, inuiolabiliter faciant obseruari: cōtradictores quoslibet, & contumaces, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas etiā in ipsis decretis contentas, appellatione postposita, compescēdo: inuocato etiā, si opus fuerit, brachij sæcularis auxilio. Ipsum verò carissimum filiū nostrū Imperatorē electū, ceterosque Reges, Respublicas, ac Principes Christianos monemus, & per viscera misericordię Domini nostri Iesu Christi obtestamur, vt, qua pietate Cōcilio per oratores suos affuerūt, eadē pietate, ac pari studio, diuini honoris, & populorū suorū salutis causa, pro Sedis quoq; Apostolicæ & sacræ Synodi reuerentia, ad eiusdem Concilij exequēda, & obseruāda decreta, Prælatis, cū opus fuerit, auxilio & fauore suo adsint, neque aduersantes sanæ ac salutari Concilij doctrinæ opiniones à populis ditionis suæ recipi permittāt, sed eas penitus interdicant. Ad vitandū præterea peruersionem, & confusionem, quæ oriri posset, si vnicuique liceret, prout ei liberet, in decreta Cōcilij cōmentarios, & interpretationes suas edere, Apostolica auctoritate inhibemus omnibus, tam Ecclesiasticis personis, cuiuscumq; sint ordinis, cōdicionis, & gradus, quàm laicis, quocūque honore, ac potestate præditis; Prælatis quidem sub interdicti ingressus Ecclesiæ, alijs verò, quicumque fuerint, sub excommuni-

cationis

cationis latæ ſententiæ pœnis, ne quis ſine au-ctoritate noſtra audeat vllos commentarios, gloſſas, annotationes, ſcholia, vllumuè omnino interpretationis genus ſuper ipſius Concilij decretis quocumque modo edere, aut quidquam quocumque nomine, etiam ſub pretextu maioris decretorum corroborationis, aut executionis, alioué quæſito colore, ſtatuere. Si cui verò in eis aliquid obſcuriùs dictum, & ſtatutum fuiſſe, eamque ob cauſam interpretatione, aut deciſione aliqua egere viſum fuerit; aſcendat ad locum, quem Dominus elegit, ad Sedem videlicet Apoſtolicam, omnium fidelium magiſtram, cuius auctoritatem etiam ipſa ſancta Synodus tam reuerenter agnouit. Nos enim difficultates, & controuerſias, ſi quæ ex eis decretis ortæ fuerint, nobis declarandas, & decidendas, quemadmodum ipſa quoque ſancta Synodus decreuit, reſeruamus, parati, ſicut ea de nobis meritò confiſa eſt, omnium prouinciarum neceſsitatibus ea ratione, quæ commodior nobis viſa fuerit, prouidere: Decernentes nihilominùs irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Vt hæc autem ad omnium notitiam perueniãt, néue quis excuſatione ignorationis vti poſsit: Volumus, & mandamus, vt hæ litteræ per aliquos curiæ noſtræ Curſores

sores in Basilica Vaticana principis Apostolorũ, & in Ecclesia Lateranẽsi, tunc, cũ in eis populus, vt Missarũ solẽnibus intersit, cõgregari solet, palàm & clara voce recitẽtur; &, postquã recitatæ fuerint, ad valuas earũ Ecclesiarum itemque Cãcellariæ Apostolicæ, & in loco solito Cãpi Floræ affigantur; ibique, vt legi, & omnibus innotescere posśint, aliquãtisper relinquantur. Cùm autẽ inde amouebũtur, relictis de more ibidẽ exemplis, in alma Vrbe ad impreśsionẽ tradãtur, quò cõmodiùs per Christiani nominis prouincias, & regna diuulgari posśint. Transsumptis quoque earũ, quæ manu alicuius publici Notarij scripta, subscritauẽ, & sigillo, ac subscriptione alicuius personæ, in dignitate Ecclesiastica cõstitutæ, munita fuerint, fidẽ sine vlla dubitatione haberi, mandamus, atq; decernimus. Nulli ergo omnino hominũ liceat hanc paginã nostræ cõfirmationis, monitionis, inhibitionis, reseruationis, voluntatis mandatorũ & decretorũ infringere, vel ei ausu temerario cõtraire. Si quis autẽ hoc attẽtare præsũpserit, indignationẽ omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo Tertio, Septimo Kalend. Februarij, Pontificatus nostri anno quinto.

EGO

EGO PIVS, CATHOLICÆ ECCLESIÆ EPISCOPVS.

Ego F. Card. Pisanus, Episcopus Ostien. Decanus.
Ego Fed. Card. Cæsius, Episcopus Portuen.
Ego Io. Card. Moronus, Episcopus Tusculan.
Ego A. Card. Farnesius, Vicecan. Episcopus Sab.

. . . .

Ego R. Card. S. Angeli, Maior Pœniten.

. . . .

Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Io. Michael, Card. Saracenus.

. . . .

Ego Io. B. Cicada, Card. S. Clementis.
Ego Scipio, Cardin. Pisarum.
Ego Io. Cardinalis Romanus.
Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.
Ego Clemens, Card. Aracæli.
Ego Ia. Card. Sabellus.

. . . .

Ego B. Cardinalis Saluiatus,
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Simoneta.

Digitized by Google

Ego F. Card. Pacieccus, y de To.
Ego M. A. Card. Amulius.
Ego Io. Franc. Card. de Gambara.
Ego Carolus Card. Borromaeus.
Ego M. S. Card. Const.
Ego Alph. Card. Gesualdus.
Ego Hip. Cardinalis Ferrar.
Ego Franciscus, Card. Gonzaga.

Ego Gui. Asc. Diac. Cardinalis Cam.
Ego Vitellotius, Cardin. Vitellius.

Ant. Florebellus Lauellinus.

H. Cumyn.

LEO

LEO DECIMVS IN CONCILIO LATERANENSI.

Sessio 10.

NOS, ne id quod ad Dei gloriam, & fidei augmẽtum, ac bonarum artium propagationem salubriter est inuentum, in contrarium conuertatur, ac Christi fidelium saluti detrimentum pariat, super librorum impressione curã nostram habendam fore duximus, ne de cetero cum bonis seminibus spinę coalescant, vel medicinis venena intermisceantur. Volentes igitur de opportuno super his remedio prouidere, hoc sacro approbãte Concilio, vt negotium impressionis librorum huiusmodi eò prosperetur feliciùs, quò deinceps indago sollertior diligentiùs & cautiùs adhibeatur: statuimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, nullus librũ aliquem, seu aliàm quamcumque scripturam, tam in Vrbe nostra, quàm alijs quibusuis ciuitatibus, & diœcesibus imprimere, seu imprimi facere præsumat, nisi priùs in Vrbe per Vicarium nostrum, & sacri Palatij Magistrũ: in alijs verò ciuitatibus & diœcesibus per Episcopum; vel aliũ habentem peritiam scientiæ, libri seu scripturæ huiusmodi imprimendæ, ab eodem Episcopo ad id deputandum, ac inquisitorem hæreticæ prauitatis, ciuitatis, siue

diœcesis, in quibus librorum impreſsio huiuſmodi fieret, diligenter examinentur, & per eorum manu propria ſubſcriptionem ſub excommunicationis ſententia, gratis & ſine dilatione imponendam, approbentur. Qui autem ſecus præſumpſerit, vltra librorum impreſſorum amiſsionem, & illorum publicam combuſtionem, ac centum ducatorum fabricæ Principis Apoſtolorum de Vrbe ſine ſpe remiſsionis ſolutionem, ac anni continui exercitij impreſsionis ſuſpenſionem, excommunicationis ſententia innodatus exiſtat; ac demum ingraueſcente contumacia, taliter per Epiſcopum ſuum, vel Vicarium noſtrum reſpectiuè per omnia iuris remedia caſtigetur; quòd alij eius exemplo ſimilia minimè attentare præſumant.

XIXTI QVARTI CONSTITVTIO *prior de feſto Conceptionis immaculatæ Virginis ex lib. 3. Extrauagantium communium tit. de Reliquijs & veneratione Sanctorum.*

CVM præexcelſa meritorum inſignia, quibus regina cælorum, virgo Dei genitrix glorioſa, ſedibus prælata æthereis, ſideribus quaſi ſtella matutina perrutilans, deuotæ conſiderationis indagine perſcrutamur, & infra pectoris arcana reuoluimus, quòd ipſa, vtpote via miſericordiæ, mater gratiæ, & pietatis amica, humani generis conſolatrix, pro ſalute fidelium, qui delictorũ onere grauantur, ſedula oratrix, & peruigil ad regem, quem

quem genuit, intercedit: dignum, quin potiùs debitum, reputamus, vniuersos Christi fideles, vt omnipotenti Deo (cuius prouidentia eiusdē Virginis humilitatem ab æterno respiciens pro concilianda suo auctori humana natura, lapsu primi hominis æternæ morti obnoxia, eam sui Vnigeniti habitaculum sancti Spiritus præparatione constituit, ex qua carnem nostræ mortalitatis pro redemptione populi sui assumeret, & immaculata virgo nihilominùs post partū remaneret) de ipsius immaculatæ virginis mira conceptione gratias, & laudes referant, & instituta propterea in Ecclesia Dei, Missas & alia diuina officia dicant, & illis intersint, indulgentijs & peccatorum remissionibus inuitare, vt exinde fiant eiusdem Virginis meritis & intercessione diuinæ gratiæ aptiores. Hac igitur consideratione inducti, eiusdem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, Apostolorū eius, auctoritate cōfisi, auctoritate Apostolica hac in perpetuum valitura constitutione statuimus & ordinamus, quòd omnes & singuli Christi fideles vtriusque sexus, qui Missam & Officium Conceptionis eiusdem Virginis gloriosæ, iuxta piam, deuotam & laudabilem ordinationem dilecti filij Magistri Leonardi de Nogarolis clerici Veronensis, Notarij nostri, & quæ desuper à nobis emanauit, Missæ & officij huiusmodi institutionem, in die festiuitatis Conceptionis eiusdem Virginis Mariæ, & per Octauas eius deuotè celebrauerint & dixerint, aut illis Horis canonicis interfuerint: quoties id fecerint, eamdem prorsus indulgētiam & peccatorum remissionem consequantur, quam iuxta felicis recordationis Vrbani 4. in Concilio

Viennensi approbatæ,ac Martini 5. & aliorũ Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum constitutiones consequuntur illi, qui Missam & horas Canonicas in festo Corporis & sanguinis Domini nostri Iesu Christi à primis Vesperis, & per illius Octauas, iuxta Romanæ Ecclesiæ constitutionem,celebrant, dicunt, aut Missæ officio, & horis huiusmodi intersũt,pręsẽtibus perpetuis temporibus valituris. Datum Romæ apud S.Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1476. 3. Kalend. Martij, Pontificatus nostri Anno 6.

Constitutio altera.

GRAVE nimis gerimus & molestum, cùm sinistra nobis de quibusdam Ecclesiasticis personis referuntur.Sed in eorum,qui ad euangelizandum verbum Dei sunt deputati, excessibus prædicando commissis,eo grauiùs prouocamur, quo illi periculosiùs remanent incorrecti: cùm facilè deleri nequeant, qui multorum cordibus sic publicè prædicando diffusiùs & damnabiliùs imprimuntur errores. Sanè cũ S. Romana Ecclesia de intemeratæ semperq; virginis Mariæ cõceptione publicè Festum soléniter celebret, & speciale ac proprium super hoc officium ordinauerit:nõnulli, vt accepimus,diuersorum ordinũ prędicatores,in suis sermonibus ad populum publicè per diuersas ciuitates & terras affirmare hactenus non erubuerunt,& quotidie prædicare non cessant,omnes illos,qui tenent,aut asserunt eandem gloriosam & immaculatã Deigenitricẽ absq; originalis peccati macula fuisse conceptã,mortaliter peccare, vel

esse

esse hæreticos: eiusdem immaculatæ conceptionis officium celebrantes, audientesque sermones illorum qui eam sine huiusmodi macula conceptã esse affirmant, peccare grauiter; sed & præfatis prædicationibus non contenti, cõfectos super his suis assertionibus libros in publicum ediderunt, ex quorũ assertionibus, & prædicationibus nõ leuia scandala in mentibus fidelium exorta sunt, & maiora meritò exoriri formidantur indies. Nos igitur huiusmodi temerarijs ausibus, ac peruersis assertionibus ac scandalosis, quæ exinde in Dei Ecclesia exoriri possunt, quantum nobis ex alto conceditur, obuiare volentes, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione & certa scientia, huiusmodi assertiones prædicatorum eorumdem & aliorum quorumlibet, qui affirmare præsumerent, eos qui crederent aut tenerent eamdem Dei genitricem ab originalis peccati macula in sua conceptione præseruatam fuisse, propter eà alicuius hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare: aut huiusmodi officium conceptionis celebrantes, seu huiusmodi sermones audientes, alicuius peccati reatum incurrere, vtpote falsas & erroneas, & à veritate penitus alienas, editosque desuper libros prædictos id continentes, quo ad hoc, auctoritate Apostolica, tenore præsentium reprobamus & damnamus: ac motu, scientia, & auctoritate prædictis statuimus & ordinamus, quòd prædicatores verbi Dei, & quicumque alij, cuiuscumque status, gradus aut ordinis ac condicionis fuerint, qui de cetero ausu temerario præsumpserint in eorũ sermonibus ad populum, seu

 aliàs

alias quomodolibet affirmare, huiusmodi sic per nos improbatas & dãnatas assertiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere vel habere, postquam de præsentibus scientiam habuerint, excommunicationis sententiam eo ipso incurrant, à qua ab alio quàm à Rom. Pontifice (nisi in mortis articulo) nequeant absolutionis beneficium obtinere. Item motu, scientia & auctoritate similibus, simili pœnæ ac censuræ subijciẽtes eos, qui ausi fuerint asserere, contrariam opinionẽ tenentes, videlicet gloriosam Virginem Mariã cum originali peccato fuisse conceptam, hæresis crimẽ, vel peccatum incurrere mortale; cùm nondũ sit à Romana Ecclesia & Apostolica Sede decisũ: non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis contrarijs quibuscumque, quibus cõmuniter vel diuisim à Sede Apostolica indultum existat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari nõ possunt per litteras Apostolicas, nõ faciẽtes plenã ac expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et ne de præmissis aliquando valeant ignorantiam allegare, volumus, quòd locorũ Ordinarij requisiti, præsentes litteras in Ecclesijs, consistentibus in eorũ ciuitatibus, & suarum diœcesum locis insignibus, dum maior ibi multitudo populi ad diuina cõuenerit, sermonibus ad populum mandent & faciant publicari. Prætereà quia difficile foret præsẽtes litteras ad singula loca, in quibus expediens fuerit, deferre: etiã volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd earumdẽ litterarũ transũpto, manu publici Notarij cõfecto, & authẽtico alicuius prælati Ecclesiastici sigillo munito, vbiq; stetur, prout stare-

ftaretur eifdem originalibus litteris, fi forent exhibitæ vel oftenfæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftræ reprobationis, damnationis, ftatuti, ordinationis, voluntatis & decreti infringere, vel ei aufu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præfumpferit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli, Apoftolorum eius, fe nouerit incurfurũ. Datum Romæ apud fanctum Petrum: Anno Incarnationis Dominicæ 1483. pridie Nonas Septemb. Pontificatus noftri anno 13.

Concilium Lateranenfe fub Innocẽtio III. Can. 10.

CVM fæpè contingat, quòd Epifcopi, propter occupationes multiplices, vel inualetudines corporales, aut hoftiles incurfiones, feu occafiones alias (ne dicamus defectum fcientiæ, quòd in eis eft reprobandum omnino, nec de cetero tolerandum) per fe ipfos non fufficiunt miniftrare populo verbũ Dei, maximè per amplas diœcefes & diffufas: generali cõftitutione fancimus, vt Epifcopi viros idoneos ad fanctæ prædicationis officium falubriter exequendum affumant, potentes in opere & fermone, qui plebes fibi commiffas vice ipforum, cùm per fe idem nequiuerint, folicitè vifitantes, eas verbo ædificent, & exemplo, quibus ipfi cùm indiguerint, neceffaria miniftrẽt, ne pro neceffariorum defectu compellantur defiftere ab incepto. Vnde præcipimus, tam in cathedralibus, quàm in alijs conuentualibus Ecclefijs, viros idoneos ordinari, quos Epifcopi poffint coadiutores & cooperatores habere, non folùm in

prædicationis officio, verùm etiam in audiendis confessionibus, & pœnitentijs iniungendis, ac ceteris, quæ ad salutem pertinent animarum. Si quis autem hoc neglexerit adimplere, districtæ subiaceat vltioni.

Lib.1.Decretal.tit.de electione & electi potestate.

CAP. VII.

CVM in cunctis sacris ordinibus, & Ecclesiasticis ministerijs sint ætatis maturitas, morũ, & litterarum scientia inquirenda; multo fortiùs in Episcopo hæc oportet inquiri, qui ad aliorum curam positus, in seipso debet ostendere, qualiter alios in domo Dei oporteat conuersari. Eapropter, ne quod de quibusdam pro necessitate temporis factum est, trahatur à posteris in exemplum; præsenti decreto statuimus, vt nullus in Episcopum eligatur, nisi qui iam trigesimum annum ætatis exegerit, & de legitimo matrimonio sit natus: qui etiam vita & scientia commendabilis demonstretur.

Lib.3. Decretal. de clericis non residentibus.

CAP. III.

QVIA nonnulli modum auaritiæ non ponentes, dignitates diuersas Ecclesiasticas, & plures Ecclesias parochiales, contra sacrorum canonum instituta nituntur accipere; vt cùm vnũ officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vendicent plurimorum: ne id de cetero fiat, districtiùs inhibemus. Cùm igitur Ecclesia vel Ecclesiasti-

clesiasticum ministerium committi debuerit, talis ad hoc persona quæratur, quæ residere in loco, & curam eius per seipsam valeat exercere. Quòd si aliter actum fuerit, & qui receperit, quod contra sacros canones accepit, amittat: & qui dederit, largiendi potestate priuetur.

In Sexto, De electione & electi potestate.

CAP. XIIII.

LICET Canon à felicis recordationis Alexandro Papa tertio, prædecessore nostro, editus, inter cetera statuerit, vt nullus regimen Ecclesiæ parochialis suscipiat, nisi vigesimum quintum ætatis annum attigerit, ac scientia & moribus commendandus existat; quodque talis ad regimen assumptus huiusmodi, si monitus nō fuerit, præfixo à canonibus tempore in presbyterum ordinatus, à regiminis eiusdem amoueatur officio, & alij conferatur. Quia tamen in obseruatione canonis memorati se multi exhibent negligentes, nos periculosam illorum negligentiam volentes iuris executione suppleri, præsenti decreto statuimus, vt nullus ad regimen parochialis Ecclesiæ assumatur, nisi sit idoneus moribus, scientia, & ætate: Decernentes, collationes de parochialibus Ecclesijs ijs, qui non attigerint vigesimum quintum annum, de cetero faciendas, viribus omnino carere. Is etiam qui ad huiusmodi regimen assumetur, vt gregis sibi crediti diligentiùs curam quærere possit, in parochiali Ecclesia, cuius rector is extiterit, residere personaliter teneatur. Et intra annum à sibi commissi regiminis

giminis tempore numerandum, se faciat ad sacerdotium promoueri. Quòd si intta idem tempus promotus non fuerit, Ecclesia sibi commissa (nulla etiam præmissa monitione) sit præsentis constitutionis auctoritate priuatus. Super residẽtia verò, vt præmittitur, facienda, posit ordinarius gratiam dispensationis ad tempus facere, prout causa rationabilis id exposcit.

Lib. 3. Decretal. De præbendis & dignitatibus.

CAP. XXIX.

GRAVE nimis est & absurdum, quòd quidam Ecclesiarum prælati, cùm possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promouere, assumere non verentur indignos, quibus nec morũ honestas, nec litterarum scientia suffragatur, carnalitatis sequentes affectum, non iudicium rationis. Vnde quanta Ecclesijs damna proueniãt, nemo sanæ mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo mederi, præcipimus, vt prætermissis inindignis, idoneos assumant, qui Deo & Ecclesijs velint & valeant gratum impendere famulatum; fiatque de hoc in prouinciali Concilio diligens inquisitio annuatim: ita vt qui post primam & secundam correptionem fuerit repertus culpabilis, à beneficijs conferendis per ipsum Concilium suspendatur, instituta in eodem Concilio persona prouida & honesta, quæ suspensi suppleat defectum in beneficijs conferendis. Et hoc ipsum circa Capitula, quæ in his deliquerint, obseruetur. Metropolitani verò delictum, superioris iudicio relinquatur ex parte Concilij nunciandum.

Vt

Vt autem hæc ſalubris prouiſio pleniorem conſequatur effectum, huiuſmodi ſuſpenſionis ſententia, præter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprij patriarchæ, minimè relaxetur, vt in hoc quoque quatuor patriarchales ſedes ſpecialiter honorentur.

Lib. 3. Decretal. De præbendis & dignitatibus.

CAP. XXVIII.

Cap. Quia nõ nulli. ſuprà ſeſ. huius. c. c. 2.

DE multa prouidentia fuit in Lateranenſi Cõcilio prohibitum, vt nullus diuerſas dignitates Eccleſiaſticas, vel plures Eccleſias parochiales reciperet, contra ſacrorum Canonum inſtituta: alioquin recipiens ſic acceptum amitteret, & largiendi poteſtate conferens priuaretur. Quia verò propter præſumptiones, & quorumdam cupiditates, nullus haſtenus, aut rarus, de prædicto ſtatuto fructus prouenit: nos euidentiùs & expreſsiùs occurrere cupientes, præſenti decreto ſtatuimus, vt quicumque receperit aliquod beneficium, curam habens animarum annexam, ſi priùs tale beneficium habebat, eo ſit ipſo iure priuatus: & ſi fortè illud retinere contenderet, etiam alio ſpolietur. Is quoque, ad quem prioris ſpectat donatio, illud poſt receptionem alterius liberè conferat, cui meritò viderit conferendũ: & ſi vltra ſex menſes conferre diſtulerit, non ſolùm ad alios, ſecundùm Lateranenſis Concilij ſtatutum, eius collatio deuoluatur, verùm etiam tantum de ſuis cogatur prouentibus in vtilitatem Eccleſiæ, cuius eſt illud beneficium, aſsignare, quantum à tempore vacationis ipſius conſtiterit

1. Decretal. de Cõc. præbé. C. nulla.

rit esse perceptum. Hoc idem in personatibus esse decernimus obseruandum: addentes, vt in eadem Ecclesia nullus plures dignitates aut personatus habere præsumat: etiam si curam non habeãt animarum. Circa sublimes tamen & litteratas personas, quæ maioribus beneficijs sunt honorandæ, cùm ratio postulauerit, per sedem Apostolicam poterit dispensari.

In Sexto, tit. 16. De Officio Ordinarij.

CAP. III.

ORDINARII locorum subditos suos plures dignitates, vel Ecclesias, quibus animarum cura imminet, obtinentes, seu personatũ aut dignitatem cum alio beneficio, cui cura similis est annexa, districtè compellant dispensationes, auctoritate quarum huiusmodi Ecclesias, personatus, seu dignitates canonicè tenere se asserunt, intra tempus pro facti qualitate ipsorum Ordinariorum moderandum arbitrio exhibere. Quòd si fortè iusto impedimento cessante, nullam dispensationem intra idem tempus contigerit exhiberi, Ecclesiæ beneficia, personatus, seu dignitates, quæ sine dispensatione aliqua eo ipso illicitè detineri constabit, per eos, ad quos eorum collatio pertinet, liberè personis idoneis conferantur. Ceterùm si dispensatio exhibita sufficiens euidenter appareat, exhibens nequaquam in beneficijs huiusmodi, quę canonicè obtinet, molestetur. Prouideat tamen Ordinarius, qualiter nec animarum cura in eisdem Ecclesijs, personatibus, seu dignitatibus negligatur: nec beneficia ipsa debitis obse-

quijs

quiјs defraudentur. Si verò de dispensationis exhibitæ sufficiẽtia dubitetur, super hoc erit ad Sedem Apostolicam recurrendum: cuius est æstimare, quem modum sui beneficij esse velit. In conferendis insuper personatibus, &c.

In Sexto, De priuilegijs.

VOLENTES libertatem (quam nonnullis Apostolica Sedes priuilegio exemptionis indulsit) sic integram obseruari, vt & illam alij non infringant, & ipsi eius limites non excedant, declaratione irrefragabili definimus, quòd quantumcumque sic exempti gaudeant libertate, nihilominùs tamen ratione delicti, siue contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, ritè possunt coram locorum Ordinarijs conueniri, & illi quo ad hoc suam in ipsos iurisdictionem (prout ius exigit) exercere.

Numquid ergo carent omnino in his commodo libertatis? non vtique, quia nec coram Ordinarijs ipsis, dummodò sit in loco exempto commissum delictum, vel contractus initus, aut res litigiosa, nec vbi domicilium habent, si alibi delinquant vel contrahant, aut res ipsa consistat, conueniri possunt aliquatenus super istis: nec domiciliorum prætextu, locorum diœcesani (si vbi deliquerunt, vel contraxerunt, aut res ipsa consistit, illi conueniantur) remittendi eos illuc, vel ipsis vt illic respondeant, iniungendi habeant aliquam potestatem, saluis nihilominus casibus alijs, in quibus eos Episcoporum iurisdictioni subesse Canonica præcipiunt

cipiunt instituta. Et idipsum decernimus circa illos, quibus vt non nisi sub vno iudice teneantur de se conquerentibus respondere, Apostolico priuilegio est concessum. In eos autem, quibus ne interdici, suspendi, vel excommunicari à quoquam valeant, à Sede Apost. est indultum (sicut sunt religiosi quamplures) in quorum priuilegijs continetur, ne quisquam Episcopus vel Arch. monast. suorum monachos pro vlla causa, vllóue loco interdicere, suspendere, vel excommunicare præsumat: ijdem Ordinarij iurisdictionem suam quantum ad ista vbicumque illi fuerint, penitus exercere non possint: nisi forsan ipsi monachi ad monast. suorum prioratus Ordinarijs ijsdem subiectos fuerint destinati. Tunc enim etsi liberè possint ad eadem monasteria reuocari, ac tam illorum, quàm ipsorum Prioratuum monachi reputentur (cùm non sit inconueniens aliquem vtrobique locum habere monachicum) vnum alteri subesse monasterio, vel ab ipso noscitur dependere, ratione tamen eorumdem Prioratuum dicti Ordinarij sua iurisdictione in ipsis etiam quo ad præmissa (quamdiu morantur in illis) licitè vti possunt.

In Clementinis lib. 3. tit. De religiosis domibus.

QVIA contingit interdum, quod xenodochiorum, leprosariarum, eleemosynarum, seu hospitalium rectores, locorum ipsorum cura postposita, bona, res, & iura ipsorum interdum ab occupatorum & vsurpatorum manibus excutere negligunt: quinimò ea collabi & de-

perdi,

Digitized by Google

perdi, domos & ædificia ruinis deformari permittunt: & non attento quòd loca ipsa ad hoc fundata & fidelium erogationibus dotata fuerunt, vt pauperes infectique lepra reciperentur inibi, & ex prouentibus sustentarentur illorum, id renuunt inhumaniter facere, prouentus eosdem in vsus suos damnabiliter conuertentes: cùm tamen ea, quæ ad certum vsum largitione sunt destinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium (salua quidem Sedis Apostolicæ auctoritate) conuerti: nos incuriam & abusum huiusmodi detestantes, hoc sacro Concilio approbante sancimus, vt ij, ad quos id de iure vel statuto in ipsorum fundatione locorũ apposito, aut ex consuetudine præscripta legitimè, vel priuilegio sedis Apostolicæ pertinet, loca ipsa studeant in prædictis omnibus salubriter reformare: ac occupata, deperdita & alienata indebitè, in statum reduci debitum faciant: & ad ipsarum miserabilium personarum receptionem & sustentationem debitam, & iuxta facultates & prouentus locorum ipsorum, rectores prædictos compellere non omittant. In quo si fortè commiserint negligentiam vel defectum, Ordinarijs locorum iniungimus, vt etiam si pia loca prædicta exemptionis priuilegio munita consistant, per se ipsos vel alios impleant omnia præmissa & singula, & rectores eosdem vtique non exemptos, propria; exemptos verò & alios priuilegiatos Apostolica ad id auctoritate compellant. Contradictores cuiuscumque status aut condicionis existant, aut præbentes eisdem circa præmissa consilium, auxilium vel

Digitized by Google

fauorem, per censuram Ecclesiasticam, & alijs iuris remedijs compescendo: nullum tamen per hoc exemptionibus seu priuilegijs ipsis, quo ad alia præiudicium generando. Vt autem præmissa promptiùs obseruentur, nullus ex locis ipsis secularibus clericis in beneficium conferatur: etiam si de consuetudine (quam reprobamus penitus) hoc fuerit obseruatum: nisi in illorum fundatione secùs fuerit constitutum, seu per electionem sit de rectore locis huiusmodi prouidendum: Sed eorum gubernatio viris prouidis, idoneis, & boni testimonij committatur, qui sciant, velint, & valeant loca ipsa, bona eorum, ac iura vtiliter regere, & eorum prouentus & reditus in personarum vsum miserabilium fideliter dispensare, & quos in vsus alios bona prædicta conuertere præsumptio verisimilis non existat: in quibus sub obtestatione diuini iudicij illorum, ad quos dictorum locorum commissio pertinet, conscientias oneramus: Illi etiam quibus dictorum locorum gubernatio seu administratio committetur, ad instar tutorum & curatorum iuramentum præstare, ac de locorum ipsorũ bonis inuentaria conficere, & Ordinarijs, seu alijs quibus subsunt loca huiusmodi, vel deputandis ab eis, annis singulis de administratione sua teneantur reddere rationem. Quòd si secùs à quoquam fuerit attentatum, collationem, prouisionem, seu ordinationem ipsam carere decernimus omni robore firmitatis. Præmissa verò ad hospitalia militarium ordinum, aut reliogiosorum etiam aliorum, extendi minimè volumus. Quorum tamen hospitalium rectoribus in sanctæ obe-

obedientiæ virtute mandamus, vt in illis ſecundùm ſuorum Ordinum inſtituta & antiquas obſeruantias prouidere pauperibus, & hoſpitalitatem debitam in illis tenere procurent: ad quod per ſuperiores eorum arcta diſtrictione cogantur, ſtatutis aut conſuetudinibus quibuslibet non obſtantibus in præmiſsis. Ceterùm noſtræ intentionis exiſtit, quòd ſi quæ hoſpitalia, altare vel altaria, & cœmeterium ab antiquo habentia, & presbyteros celebrantes & Sacramenta Eccleſiaſtica pauperibus miniſtrantes, ſeu ſi parochiales rectores conſueuerint in illis exercere præmiſſa, antiqua conſuetudo ſeruetur, quò ad exercenda & miniſtranda ſpiritualia ſupradicta.

Concilium Lateranen. ſub Innoc. 3. c. 21. De pœn. & remiſs. c. Omnis.

OMNIS vtriuſque ſexus fidelis, poſtquam ad annos diſcretionis peruenerit, omnia ſua ſolus peccata confiteatur fideliter, ſaltem ſemel in anno proprio ſacerdoti, & iniunctam ſibi pœnitentiam ſtudeat pro viribus adimplere, ſuſcipiens reuerenter ad minus in Paſcha Euchariſtiæ Sacramentum, niſi fortè de conſilio proprij ſacerdotis ob aliquam rationabilem cauſam ad tempus ab eius perceptione duxerit abſtinendum: alioquin & viuens ab ingreſſu Eccleſiæ arceatur, & moriens Chriſtiana careat ſepultura. Vnde hoc ſalutare ſtatutum frequenter in Eccleſijs publicetur, ne quiſpiam ignorantiæ cæcitate velamen excuſationis aſſumat. Si quis autem alieno ſacerdoti voluerit iuſta de cauſa ſua

Digitized by Google

confiteri peccata, licentiam priùs postulet & obtineat à proprio sacerdote, cùm aliter ille ipsum non possit soluere vel ligare.

Lib. 3. Clem. De vita & honestate Clericorum.

QVONIAM qui abiectis vestibus proprio congruentibus ordini, alias assumere, & in publico portare rationabili causa cessante præsumit, professorum illius ordinis prærogatiua se reddit indignum, præsenti constitutione sancimus, quòd quicumque clericus virgata vel partita veste publicè vtetur (nisi causa rationabilis subsit) si beneficiatus extiterit, per sex menses à perceptione fructuum beneficiorum quæ obtinet, sit eo ipso suspensus. Si verò beneficiatus nō fuerit, in sacris tamen ordinibus citra sacerdotium constitutus, per idem tempus reddatur eo ipso inhabilis ad Ecclesiasticũ beneficium obtinendum. Idem quoque censemus de clericis alijs, vestem talem, simul & tonsuram publicè deferentibus clericalem. Dignitatem verò, personatum, seu beneficium aliud obtinens, cui cura immineat animarum, nec non ceteri in sacerdotio constituti, ac religiosi quilibet; quos oportet per decentiam habitus extrinseci, morum intrinsecam honestatem ostendere, si præterquam ex causa rationabili) publicè vestem ferant huiusmodi, aut infulam, seu pilcum lineum publicè portent in capite: sint eo ipso beneficiati, videlicet à perceptione fructuum beneficiorũ, quæ obtinent, suspensi per annum. Ceteri verò sacerdotes & religiosi quilibet per idem tempus reddantur

tur inhabiles ad quodcumque beneficium Ecclesiasticum obtinendum. Sed & tales & ceteri quicumque clerici vtentes epitogio seu tabardo foderato vsque ad oram, & ita breui, quòd vestis inferior notabiliter videatur; epitogium ipsum sæculares clerici & religiosi, administrationem habentes teneantur intra mensem dare pauperibus. Ceteri verò religiosi administrationem non habentes, intra idem tempus illud teneantur suis superioribus asignare in pios vsus aliquos conuertendum. Alioquin beneficiati suspensionis, ceteri verò inhabilitatis pœnas prædictas per idem tempus se nouerint incurrisse.

Huic insuper adijcimus sanctioni, vt clerici, præsertim beneficiati, caligis scacatis, rubeis, aut viridibus publicè non vtantur.

Lib. 3. Decretal. De Ecclesijs ædificandis.

CAP III.

AD audientiam nostram noueris peruenisse, quòd villa quæ dicitur H. tantum perhibetur ab Ecclesia parochiali distare, vt tempore hiemali cùm pluuiæ inundant, non posṡint parrochiani sine magna difficultate ipsam adire: vnde non valent congruo tempore Ecclesiasticis interesse officijs. Quia igitur dicta Ecclesia ita dicitur reditibus abundare, quòd præter illius villæ prouentus, minister illius conuenienter valet sustentationem habere, mandamus, qnatenus si res ita se habet, Ecclesiam ibi ædifices, & in ea sacerdotem, sublato appellationis obstaculo, ad præsentationem rectoris Ecclesiæ maioris cum

Canonico fundatoris assensu instituas, ad sustentationem suam, eiusdem villæ obuentiones Ecclesiasticas percepturum, prouidens tamen vt competens in ea honor pro facultate loci matrici seruetur: quod quidem fieri posse videtur, cùm eiusdem villæ dominus viginti arras terræ frugiferæ velit ad vsus sacerdoti conferre. Si verò persona matricis Ecclesiæ virum idoneum præsentare distulerit, vel opus illud voluerit impedire; tu nihilominùs facias idem opus ad perfectionem deduci, & virum bonum appellationis cessante diffugio iustituere non omittas.

Lib. 1. Clement. De ætate & qualitate & ordine præficiendorum.

VT ij qui diuinis, in cathedralibus vel collegiatis, sæcularibus, vel regularibus Ecclesijs sunt mancipati officijs, vel mancipabuntur in posterum, ad suscipiendos sacros Ordines propensiùs inducantur: Statuimus, vt nullus de cetero in huiusmodi Ecclesijs vocem in Capitulo habeat (etiamsi hoc sibi ab alijs liberè concedatur) nisi saltem in subdiaconatus ordine fuerit cõstitutus. Illi verò qui dignitates, personatus, officia, vel præbendas, quibus certi ordines sunt annexi, pacificè nunc obtinent, in eisdem Ecclesijs, vel obtinuerint in futurum, nisi (iusto impedimento cessante) ad huiusmodi ordines se promoueri fecerint intra annum, ex tũc donec ad eos promoti fuerint, nullo modo vocem in Capitulo habeant earumdem: Ipsisque distributionum, quæ dantur ijs, qui certis Horis intersunt,
pars

pars dimidia subtrahatur, non obstantibus quibuslibet cõsuetudinibus vel statutis. Pœnis alijs, quæ contra tales promoueri ad ordines recusantes statuuntur in Iure, nihilominùs in suo robore permansuris.

In Sexto, lib. 2. tit. De appellationibus.

ROMANA Ecclesia & infrà. Cùm suffraganeorum Remensis Ecclesiæ, suorumque officialium (qui generaliter de causis ad ipsorum forum pertinentibus, eorum vices supplendo, cognoscunt) vnum & idem consistorium siue auditorium sit censendum: ab ipsis officialibus, non ad dictos suffraganeos (ne ab eisdem ad se ipsos interponi appellatio videatur) sed de iure ad Remensem est curiam appellandum. Ab Archidiaconis verò, alijsque inferioribus prælatis suffraganeis subiectis, eisdem & eorum officialibus, ad suffraganeos ipsos debet, & non ad eamdem curiam (omissis dictis suffraganeis) appellari: nisi aliud Remensi Ecclesiæ de consuetudine competat in hac parte. Cùm autem ad præfatam curiam ab eorumdem suffraganeorum, vel suorum officialium audientia fuerit appellatum, Remensis Archiepiscopus (qui pro tempore fuerit) vel officialis ipsius nullatenus in appellationis causa interpositæ ante definitiuam sententiam citent partes: nec etiam alijs illam committent appellationis eiusdem causa probabili seu legitima non expressa.

Si verò vocatis partibus, vel nullatenus, aut non intra decem dies post interlocutoriam vel

  defi-

definitiuam sententiam appellatum fuisse, seu aliquid aliud simile, sicque non esse per appellationem ad eumdem Archiepiscopum vel eius officialem deuolutum negotium, proponatur: ijdem (nisi priùs ipsis constiterit causam ipsam ad eos totaliter fuisse delatam) prohibere, ne in causa illa, vel ne ad executionem procedatur sententiæ, non præsumant.

Quòd si obiciatur ex iniusta causa, seu minùs legitima, ante sententiam, appellationem interpositam extitisse, & ex eo non esse appellationem huiusmodi admittendam: nequeunt prædicti Archiepiscopus vel eius officialis prohibere, ne procedatur in causa, nisi priùs appellatione recepta velut emissa ex causa probabili, cognoscere incipiant de causa huiusmodi, an sit vera. Si autem post sententiam in casibus à iure prohibitis (vt pote à sententia super manifesto & notorio crimine, vel de quo quis in iure confessus extitit, promulgata) vel consimilibus appellatum fuisse dicatur: possunt, ne sententia executioni mandetur, (postquam cognoscere cœperint, vtrùm sit recipienda, vel non appellatio ab eo interposita) inhibere. In alium quoque, qui circa rem, de qua inter appellantem & appellatum controuersia vertitur, aliquid post eorum inhibitionem attentat: non valent occasione huiusmodi iurisdictionem aliquam vendicare. Cùm verò is qui ad Remensem curiam super aliqua causa vocem appellationis emittit, nihilominùs in causis alijs Ordinarij sui iurisdictioni subijciatur: Remensis Archiepiscopus vel officialis ipsius nequaquam iurisdictionem ipsam in alijs impediant, vt ab eius-

eiusdem Ordinarij potestate totaliter eximant taliter appellantem. Debet autem ad eos ab Episcopis præfatæ prouinciæ super causis, in quibus temporalem iurisdictionem exercent, nisi fortè de consuetudine aut priuilegio, siue iure alio speciali sit appellandum ad alium, appellari. Sententias quoque interdicti, vel suspẽsionis, seu excommunicationis in appellantem ab eo, à quo appellatum proponitur, promulgatas, nullatenus, nisi vocatis partibus & de appellatione legitimè cognito, reuocent aut denuncient esse nullas. Cùm autem ad Remensem Archiepiscopum ab audientia suffraganei sui super aliqua causa fuerit ante sententiã appellatum: idem Archiepiscopus (postquã de appellatione cognita constiterit eam minùs rationabilem extitisse) causam ad eumdem suffraganeum remittere non postponat.

Bonifacius 8. in Sexto, De clericis coniugatis.

CLERICI qui cum vnicis & virginibus cõtraxerunt, si tonsuram, & vestes deferant clericales, priuilegium retineant Canonis ab Innocentio secundo prædecessore nostro editi in fauorem totius ordinis clericalis. Et cùm iuxta Parisiense Conciliũ, nullus clericus distringi debeat, aut condemnari à iudice sæculari, præsenti declaramus edicto, huiusmodi clericos coniugatos pro commissis ab eis excessibus vel delictis trahi non posse criminaliter aut ciuiliter ad iudicium seculare: nec ab ipsis secularibus iudicibus eos debere personaliter vel etiam pecunialiter (ne per vnã viam cõcedatur eisdẽ iudicibus, quod per aliã denegatur) vllatenus cõdemnari. In ceteris autem, 17. q. 4. Si quis suadente. In 6. De foro cõp. c. 2.

 vel

Digitized by Google

vel nisi, vt præmittitur, tonsuram vel vestem deferant clericales, etiam in præmissis eos gaudere nolumus priuilegio clericali.

Gregorius decimus in generali Concilio Lugdunensi in 6. Decretal. tit. De censibus & exactionibus.

CAP. II.

EXIGIT peruersorum audacia, vt non simus sola delictorũ prohibitione cõtenti, sed etiam pœnam delinquentibus imponamus. Cõstitutionem itaque felicis recordationis Innocentij Papæ quarti, prædecessoris nostri, editam super non recipiendis in pecunia procurationibus, ac super receptione munerum visitantibus, eorumque familiaribus interdicta, quam multorũ fertur temeritas præterire, volentes inuiolabiliter obseruari, eã decernimus pœnæ adiectione iuuadã: Statuentes, vt vniuersi & singuli, qui ob procurationẽ sibi ratione visitationis debitam exigere pecuniam, vel etiam à volẽte recipere, vel aliàs constitutionem ipsam recipiẽdo munera, siue visitationis officio non impẽso procurationẽ in victualibus, aut aliquid aliud procurationis occasione, violare præsumpserint, duplũ eius quod receperint Ecclesiæ à qua id receptum fuerit, intra mensem reddere teneantur. Alioquin ex tunc Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, duplum ipsum vltra prædictum tẽpus restituere differentes, ingressum sibi Ecclesiæ sentiant interdictum. Inferiores verò ab officio & beneficio nouerint se suspensos, quousque de duplo huiusmodi grauatis Ecclesijs plenariam satisfactionem impendant, nulla eis in hoc dan-

Ibid. cap. 1.

tium

Digitized by Google

tium remissione, liberalitate, seu gratia valitura.

Concilium Lateran. sub Innoc. 3. cap. 8. & lib. 5. Decretalium, De accusationibus & inquisitionibus.

QVALITER & quando * quomodo debeat prælatus procedere ad inquirendum, & puniendum subditorum excessus, ex auctoritatibus noui & veteris Testamenti colligitur euidenter, ex quibus posteà processerunt canonicæ sanctiones, sicut olim apertè distinximus, & nunc sacri approbatione Concilij cõfirmamus. Legitur enim in Euãgelio, quòd villicus ille qui diffamatus erat apud dominũ suum, quasi dissipasset bona ipsius, audiuit ab illo: Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ, iam enim non poteris villicare. Et in Genesi Dominus ait: Descendam, & videbo, vtrùm clamorem, qui venit ad me, opere compleuerunt. Ex quibus auctoritatibus manifestè comprobatur, quòd non solùm cùm subditus, verumetiam cùm prælatus excedit, si per clamorem & famam ad aures superioris peruenerit, non quidem à maleuolis & maledicis, sed à prouidis & honestis: nec semel tantùm, sed sæpè (quod clamor innuit, & diffamatio manifestat) debet coram Ecclesiæ senioribus veritatem diligentiùs perscrutari, vt si rei poposcerit qualitas, canonica districtio culpam feriat delinquentis, non tamquam sit auctor & iudex, sed quasi deferente fama, vel denunciante clamore, officij sui debitum exequatur. Licet autem hoc sit obseruandum in subditis, diligentiùs tamen obseruandum

* Quando

Lucæ 16.

Genes. 18.

dũ eſt in prælatis, qui quaſi ſignũ ſunt poſiti ad ſagittam. Et quia nõ poſſunt omnibus complacere, cùm ex officio teneantur non ſolùm arguere, ſed etiam increpare; quin etiam interdum ſuſpẽdere, nonnumquam verò ligare, frequenter odiũ multorum incurrunt, & inſidias patiũtur: Ideò ſancti Patres prouidè ſtatuerunt, vt accuſatio prę latorũ non facilè admittatur, ne concuſsis columnis corruat ædificium, niſi diligẽs adhibeatur cautela, per quam non ſolùm falſæ, ſed etiã malignæ criminationi ianua præcludatur. Verùm ita voluerũt prouidere prælatis, ne criminarentur iniuſtè, vt tamẽ cauerent, ne delinquerent inſolẽter, contra morbum vtrumque inuenientes congruam medicinã; videlicet vt criminalis accuſatio, quæ ad diminutionem capitis (id eſt, degradationem) intenditur, niſi legitima præcedat inſcriptio, nullatenus admittatur. Sed cùm ſuper exceſsibus ſuis quiſquã fuerit infamatus, ita vt iam clamor aſcendat, qui diutiùs ſine ſcandalo diſsimulari non poſsit, vel ſine periculo tolerari, abſq; dubitationis ſcrupulo, ad inquirendum & puniendum eius exceſſus, non ex odij fomite, ſed charitatis procedatur affectu, quatenus ſi fuerit grauis exceſſus, etſi non degradetur ab ordine, ab adminiſtratione tamẽ amoueatur omnino: quod eſt ſecundùm Euangelicam ſententiam à villicatione villicum amoueri, qui non poteſt villicationis ſuæ dignã reddere rationem. Debet igitur eſſe præſens is contra quem facienda eſt inquiſitio, niſi ſe per contumaciã abſentauerit: & exponenda ſunt ei illa capitula de quibus fuerit inquirendum, vt facultatem habeat defendendi ſeipſum: & non ſolùm dicta, ſed etiam

Thren. 3.

nomina

Digitized by Google

nomina ipsa testiũ sunt ei, vt quid, & à quo sit dictum appareat, publicanda: nec nõ exceptiones & replicationes legitimæ admittẽdę, ne per suppressionem nominum, infamandi, per exceptionũ verò exclusionem, deponendi falsum audacia præbeatur. Ad corrigẽdos itaq; subditorũ excessus, tantò diligentiùs debet prælatus assurgere, quãtò dãnabiliùs esset si eorũ offensas desereret incorrectas: contra quos, vt de notorijs excessibus taceatur, & si tribus modis possit procedi, per accusationẽ videlicet, denũciationem & inquisitionem eorũ, vt tamen in omnibus diligẽs adhibeatur cautela, ne fortè per leue compendiũ, ad graue dispendium veniatur: sicut accusationem legitima præcedere debet inscriptio, sic & denunciationem charitatiua admonitio, & inquisitionem clamosa insinuatio præuenire; illo semper adhibito moderamine, vt iuxta formam iudicij, sententiæ quoque forma dictetur. Hunc tamen ordinẽ circa regulares personas non credimus vsquequaque seruandũ, quæ, cùm causa requirit, faciliùs, & liberiùs à suis possunt administrationibus amoueri.

Lib. 5. Decretal. De priuilegijs & exces. priuileg. cap. 16. Innoc. 3. Episcopo Lingonensi.

CVM capella ducis Burgundiæ gaudere dicatur huiusmodi priuilegio, quòd nullus Archiepiscopus vel Episcopus in personas Canonicorum eiusdem capellæ suspensionis vel excommunicationis, aut interdicti, sentẽtias audeat promulgare: quidã capellæ supradictæ Canonici, qui parochiales Ecclesias à te tenẽt, occasione priuilegij

legij prælibati in his etiam, quarum iurisdictio ad te pertinet, ita se dicũt exemptos, vt quantũcumque grauiter interdum excedant, tuæ correctioni recusant & sententiæ subiacere. Quocircà mandamus, quatenus in quantum exempti sunt eiusdem ratione capellæ Apostolicis priuilegijs deferas reuerenter, sed inquantum ratione parochialium Ecclesiarum, vel aliàs, iurisdictionem tuam respicere dignoscũtur, officij tui debitum in eosdem liberè prosequaris.

In Sexto, tit. De consuetudinibus.

CONSVETVDINEM, quam in vestra Ecclesia seruatam asseritis tanto tempore, quòd in contrarium memoria nõ existit, videlicet quòd ipsius Ecclesiæ Canonici duos personat⁹, aut duas dignitates, vel præposituras, seuadministrationes, aut duo officia, vel eorũ alterum cũ reliquo, insimul & præbendã, posſint in ea licitè absque dispensatione Sedis Apostolicæ obtinere: corruptelam (cùm sacris sit inimica canonibus, & de ambitionis radice processerit) meritò reputantes: eam auctoritate Apostolica reprobamus: vosquè ad ipsius obseruantiam, etiam si iuramento firmata extiterit (cùm iuramentum iniquitatis vinculum non existat) decernimus non teneri.

Statuentes, vt (cùm vnum officium vix dignè valeat aliquis adimplere) nulli liceat de cetero nisi vnicum personatũ, vel dignitatẽ, aut præposituram, siue administrationẽ, vel officiũ perpetuũ, quocũque nomine cẽseantur, cũ præbẽda insimul absq; dispensatione dictæ Sedis, in eadẽ Ecclesia obtinere,

obtinere, vel iam obtēta tenere. Quòd si à quoquā secùs præsumptum fuerit, irritum sit omnino.

In Sexto, tit. De statu regularium.

PERICVLOSO & detestabili quarumdā monialiū statui (quæ honestatis laxatis habenis, & monachali modestia, sexusque verecūdia, impudenter abiectis, extra sua monasteria nonnumquam per habitacula sæculariū personarū discurrūt, & frequenter intra eadē monasteria personas suspectas admittūt, in illius, cui suam integritatē voluntate spōtanea deuouerūt, grauem offensam, religionis opprobrium, & scandalum plurimorū) prouidere salubriter cupientes præsenti constitutione perpetuò irrefragabiliter valitura, sancim', vniuersas & singulas moniales præsentes atque futuras, cuiuscumque religionis sint vel ordinis, in quibuslibet mundi partibus existētes, sub perpetua in suis monasterijs debere de cetero permanere clausura: ita quòd nulli earum, religionem tacitè vel expressè professæ, sit vel esse valeat quacumque ratione vel causa (nisi fortè tanto & tali morbo euidenter earū aliquam laborare constaret, quòd non posset cum alijs absque graui periculo seu scandalo cōmorari) monasteria ipsa deinceps egrediendi facultas: nullique aliquatenus inhonestæ personæ, nec etiam honestæ (nisi rationabilis & manifesta causa existat, ac de illius, ad quem pertinuerit, speciali licentia) ingressus vel accessus pateat ad easdem: vt sic à publicis & mundanis conspectibus separatæ, omnino seruire Deo valeant liberiùs, & (lasciuiendi opportunitate

tunitate ſublata) eidem corda ſua & corpora in omni ſanctimonia diligentiùs cuſtodire. Sanè vt hoc ſalutare ſtatutum cõmodiùs valeat obſeruari, diſtrictiùs inhibemus, ne in monaſterijs ordinum non mendicantium, aliquæ recipiantur de cetero in ſorores, niſi quot poterunt de ipſorũ monaſteriorum bonis ſiue prouentibus abſque penuria ſuſtentari: ſi ſecùs actum fuerit, irritũ decernentes.

Verùm quando Abbatiſſa vel Prioriſſa cuiuſuis monaſterij, pro feudo quod monaſterium ipſum tenet ab aliquo principe ſeu domino temporali, ſibi debebit homagium, vel fidelitatis ſacramentũ præſtare (niſi quod per procuratorẽ illud præſtet, poſsit efficere apud eum) de monaſterio cum honeſta & decenti ſocietate exire poterit eo caſu licenter, homagio facto quamprimũ commodè poterit, ſeu fidelitatis præſtito ſacramento, ad ipſum monaſteriũ è veſtigio reuerſura: ſic quòd in fraudẽ reſidẽtiæ ſiue moris clauſtralis nihil fiat omnino.

Porrò ne moniales cauſam ſeu occaſionem habeant euagandi, principes ſæculares ac alios dominos temporales rogamus, requirimus, & obſecramus per viſcera miſericordiæ Ieſu Chriſti, eiſdem in remiſsionem peccaminum nihilominùs ſuadentes, quod Abbatiſſas ipſas, & Prioriſſas, ac moniales quaſcumque monaſteriorum ſuorũ curam, adminiſtrationẽ, negotiauè gerẽtes, quibuſcumque nominibus cenſeantur, per procuratores in ſuis tribunalibus ſeu curijs litigare permittãt: ne proconſtituendis procuratoribus (qui atornati in aliquibus partibus nuncupantur) ſeu alijs huiuſmodi eaſdem oporteat euagari. Si qui verò cótrà præſumpſerint, exhortationi huiuſmodi, ratio-

nabili

nabili atque sanctæ obtemperare nolētes, cùm sit iuri contrariū, quòd mulieres (præsertim religiosæ) per se ipsas litigare cogantur, & à via deuiet honestatis, & periculum animarū inducat, ad hoc per suos Ordinarios ecclesiasticos censura ecclesiastica compellantur. Episcopis autē & alijs prælatis superioribus & inferioribus quibuscumque iniungimus, quòd & ipsi causas seu negotia, quæ præfatæ moniales habebunt agere, coram ipsis aut in curijs eorumdem, siue sint homagia, fidelitatis sacramenta, lites, vel quidquid aliud, ipsa per procuratores earum fieri faciant & tractari.

Et quoniam parum esset cōdere iura, nisi essent qui ea executioni debitè demandarent, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis vniuersis districtê in virtute sanctæ obedientiæ, sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ præcipiendo mandamus, quatenus eorum quilibet in ciuitate ac diœcesi propria in monasterijs monialium sibi ordinario iure subiectis, sua; in ijs verò quæ ad Romanā immediatè spectant Ecclesiam, Sedis Apostolicæ auctoritate; Abbates verò & alij tam exempti, quàm nō exempti prælati, ecclesiarum, monasteriorum & ordinum quorumcumque, in monasterijs huiusmodi sibi subiectis de clausura conuenienti, vbi non est, ipsorum monasteriorum expensis & fidelium eleemosynis, quas ad hoc procurent diligētiùs facienda, & de ipsis monialibus includendis, quamprimùm commodè poterunt prouidere, procurēt: si diuinę ac nostræ indignationis voluerint acrimoniā euitare: contradictores atque rebelles per censuram Ecclesiasticam appellatione post-

posita compescendo: inuocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij sæcularis. Per hoc autem in monasterijs exemptis. Ordinarij locorum, quò ad alia, nullam sibi credant iurisdictionem vel potestatem aliquatenus attributam.

Innocentius 3. in Concilio Lateranensi cap. 12. & lib. 3. Decretal. de stat. monachorum.

IN singulis regnis siue prouincijs fiat de triēnio, in triēnium, saluo iure diœcesanorū Pontificū, cōmune Capitulū Abbatum atque Priorum, Abbates proprios non habentium, qui non consueuerunt tale Capitulum celebrare, ad quod vniuersi conueniant, præpeditionem canonicam non habentes, apud vnum de monasterijs ad hoc aptū; hoc adhibito moderamine, vt nullus eorum plus quàm sex euectiones, & octo personas adducat. Aduocent autem charitatiuè in huius nouitatis primordijs, duos Cistertiensis ordinis Abbates vicinos, ad præstandum sibi consilium, & auxilium opportunum, cùm sint in huiusmodi capitulis celebrandis, ex longa consuetudine pleniùs informati. Qui absque contradictione duos sibi de ipsis associent, quos viderint expedire. Ac ipsi quatuor præsint capitulo vniuerso, ita quòd ex hoc nullus eorum auctoritatem prælationis assumat: Vnde, cū expedierit, prouida possint deliberatione mutari. Huiusmodi verò capitulum aliquod certis diebus continuè iuxta morem Cistertiensis ordinis celebretur, in quo diligens habeatur tractatus de reformatione ordinis, & obseruantia regulari: & quod statutum fuerit, illis quatuor approbantibus,

Digitized by Google

bus, ab omnibus inuiolabiliter obseruetur, omni excusatione & contradictione ac appellatione remotis, prouiso nihilominus vbi sequenti termino debeat capitulum celebrari: & qui conuenerint, vitam ducant communem, & faciant proportionabiliter simul omnes communes expensas: ita quòd si non omnes potuerint in eisdem, saltem plures simul in diuersis domibus commorentur. Ordinentur etiam in eodem capitulo religiosæ ac circũspectæ personæ, quæ singulas abbatias eiusdem regni, siue prouinciæ, non solùm monachorum, sed etiam monialium, secundùm formã sibi præfixam, vice nostra studeant visitare, corrigentes & reformantes, quæ correctionis & reformationis officio viderint indigere; ita quòd si rectorem loci cognouerint ab administratione penitus amouendum, denuncient Episcopo proprio, vt illum amouere procuret: quod si non fecerit, ipsi visitatores hoc referant ad Apostolicæ Sedis examen. Hoc ipsum regulares canonicos secundùm ordinẽ suum volumus & præcipimus obseruare. Si verò in hac nouitate quicquã difficultatis emerserit, quod per prædictas personas nequeat expediri, ad Apostolicæ Sedis iudicium absque scandalo referatur, ceteris irrefragabiliter obseruatis, quæ concordi fuerint deliberatione prouisa.

Porrò diœcesani Episcopi monasteria sibi subiecta ita studeãt reformare, vt cùm ad ea prædicti visitatores accesserint, plus in illis inueniãt, quod commendatione, quàm quod correctione sit dignum, attentissimè præcauentes, ne per eos dicta monasteria indebitis oneribus aggrauentur. Quia sic volumus superiorum iura seruari, vt

inferiorem nolimus iniurias sustinere. Ad hoc districtè præcipimus tā diœcesanis Episcopis, quàm personis, quæ præerunt capitulis celebrandis, vt per censuram Ecclesiasticam, appellatione remota compescant aduocatos, patronos, vicedominos, rectores & cōsules, magnates & milites, seu quoslibet alios, ne monasteria præsumant offendere in personis ac rebus. Et si forsitan offenderint, eos ad satisfactionem compellere non omittant, vt liberiùs & quietiùs omnipotenti Deo valeant famulari.

In Sexto, tit. De rescriptis.

STATVTVM quod circa iudices à Sede Apostolica deputandos nuper edidimus, cùm quædam contenta in eo, quæ pro communi vtilitate credebantur inducta (sicut experientia docuit) tendere dignoscantur ad noxam, sanctione præsenti, quam irrefragabiliter obseruari mandamus, suadente vtilitate in melius duximus reformandum. Sancimus igitur, vt nullis nisi dignitate prędditis, aut personatum obtinentibus, seu Ecclesiarum cathedralium canonicis, causæ auctoritate litterarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum eius de cetero committantur; nec audiātur alibi quàm in ciuitatibus vel locis insignibus, vbi possit commodè copia peritorum haberi.

CATA-

Digitized by Google

CATALOGVS
LEGATORVM,
PATRVM,
ORATORVM,
ET
THEOLOGORVM:

Qui ad sacrosanctam œcumenicam Tridentinam Synodum conuenerunt à principio vsque in finem, qui fuit die IIII. Decembris, M.D.LXIII. sub Pio IIII. Pontifice maximo: Quorum Nomina, Cognomina, Patriæ, & Dignitates infrà continentur.

Cardinales Legati.

Hercules Gonzaga S.R.E. Presb. Card. tituli sanctæ Mariæ nouæ, Mantuanus; obijt Tridenti, die secunda Martij 1563. & sepultus est Mantuæ.

Hieronymus Seripandus S. R. E. Presb. Card. tituli sanctæ Susannæ, Neapolitanus; obijt Tridenti, die XVII. Martij 1563. & ibi sepultus est in Ecclesia S. Marci Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, quorum olim fuerat Generalis.

Ioannes Maronus S.R.E. Card. Episcopus Prænestinus, Mediolanensis, in demortui Cardin. de Mantua locum missus.

Digitized by Google

Stanislaus Hosius S.R.E.Presb.Card.tit.S.Laurentij in Palisperna, Polonus, Vuarmiensis.
Ludouicus Simoneta S. R. E. Presb. Cardinalis tit. S. Cyriaci Thermis, Mediolanen.
Marcus Syticus S.R.E. Diaconus Card. Basilicæ duodecim Apostolorũ, de Altaemps, Germanus.

Bernardus Nauagerius S.R.E.Presb. Card.tit. S.Nicolai inter Imagines, Venetus, in demortui Cardinalis Seripandi locum missus.

Cardinales Legati.

Carolus à Lotharingia S.R.E.Presb. Card.tit. S.Apollinaris, Princeps, & Archiepiscopus Rhemensis, Gallus.

Ludouicus Madrutius S.R.E. Diaconus Card. electus Episcopus Tridentinus, Germanus.

Oratores, quorum nomina hîc describuntur iuxta eorum loca, quæ in eadem sacrosancta Synodo habuerunt.

Oratores Ecclesiastici sedebant à manu dextra Legatorum videlicet.

Antonius de Muglitio, Morauus, Archiepiscopus Pragensis, Orator Cæsareus.

Georgius Drascouitius, Croatus, Episcopus, Quinqueecclesiensis, Orator Cæsaræus pro Regno Hungariæ.

Valentinus Herbutus, Polonus, Episcop. Præmisciensis, Orator Serenissimi Regis Poloniæ.

Marcus Antonius Bobba, Casalensis, Episcopus Augustrensis in Pedemontio, Excellentissimi Ducis Sabaudiæ Orator, nunc Cardinalis.

Hiero-

Hieronimus de Gaddis, Florentinus, Episcopus Cotronensis, Orator Excellentissimi Ducis Florentiæ, missus in locum Ioannis Strozij.

Frater Martinus Royas Portalrubeo, Hispanus, Orator Religionis Hierosolymitanæ.

Oratores sæculares sedebant à manu sinistra Legatorum.

Sigismundus à Tuun, Trident, Orator Cæsareus.

Ludouicus de Lansac, Renaldus Ferrerius præsidés in Parlamento Parisiési, & Guido Faber Iudex maior Tolosæ.	Oratores Christianissimi Galliarum Regis.

Ferdinandus Martineus Mazcarenius, Orator Serenissimi Regis Portugaliæ.

Nicolaus de Ponce, Doctor, & eques, & Matthæ' Dādul', eques:	Oratores Serenissimi Dominij Venetorum.

Melchior Lussi, eques auratus, Orator septem Cantonum Heluetiorum.

Augustinus Paungartner I.V.D. de Monachio, Orator Excellentissimi Alberti, Ducis Bauariæ.

Claudius Fernandez Quingnonij, Comes Lunensis, Orator Regis Catholici in locum Illustrissimi Fernādi de Aualos Marchionis Piscariæ missus, obijt Tridenti die xx. Decembris 1563. post finem Concilij, ibique sepultus est.

Hic separatim ab alijs Oratoribus sedebat apud Reuerendissimum Thelesinum Secretarium sanctæ Synodi, ob contentionem super præcedentia, ortam inter ipsum, & Oratores Regis Christianissimi.

Antonius Helius, Iustipolitanus, Hierosolimitanus.

Daniel Barbarus, Venetus, electus Aquilegiẽsis.

Ioannes Triuisanus, Venetus, Venetiarum.

Archiepiscopi Pauli tertij.

Ferdinandus Annius, Neapolitanus, Archiepiscopus Amalphitan. nunc Episcopus Bouinus.

Petrus Landus, Venetus, Archiepiscopus Cretensis.

Petrus Antonius de Capua, Neapolitanus, Archiepiscopus Hidruntinus.

Marcus Cornelius, Venetus, electus tunc Archiepiscopus Spalatrensis.

Sebastianus Leccauella, Græcus, Ord. Præd. olim Archiepiscopus Naxiensis, nunc Episcopus Lateranensis.

Petrus Guerrero, Hispanus, Archiepiscopus Granatensis.

Antonius Altouitus, Florentinus, Archiepiscopus Florentinus.

Cæsar Cibo, Genuensis, Archiepisc. Taurinensis, obijt Tridenti die 26. Decemb. 1562.

Archiepiscopi Iulij tertij.

Paulus Aemilius Verallus, Romanus, olim Archiepisc. Rossanen. nunc Episc. Caputaquen.

Ioannes Brunus de Olchinio Macedo, Regni seruiæ primas, Archiepiscopus Antibaren.

Ioannes Baptista Castaneus, Romanus, Archiepiscopus Rossanen.

Ioannes Baptista Vrsinus, Romanus, Archiepiscopus sanctæ Seuerinæ.

Ar-

Digitized by Google

Archiepiſcopi Pauli quarti.

Ludouicus Beccatellus, Bononien. Archiepiſcopus Raguſinus.

Mutius Calinius, Brixienſis, Archiepiſcopus Iadrenſis.

Sigiſmundus Saracenus, Neapolitan. Archiepiſcopus Materanus.

Antonius Parrages de Caſtilegio, Hiſpanus Archiepiſcopus Calaritanus.

Iulius Paueſius, Brixienſis, Ord. Præd. Archiepiſcopus Surrentinus.

Bartholomæus de Martyribus, Luſitanenſis, Ord. Præd. Archiepiſcopus Braccaren.

Auguſtinus Saluago, Genuenſis, Ord. Præd. Archiepiſcopus Genuen.

Archiepiſcopi Pij quarti.

Philippus Mocenicus, Venetus, Regni Cypri Primas, & legatus natus, Archiepiſcopus Nicoſien.

Guilielmus d'Auanſon, Gallus, Archiepiſcopus Ebredunen.

Antonius Caucus, Venetus, Archiepiſcopus Corcyrenſis.

Germanicus Bandinus, Senenſis, electus Archiepiſcopus Senarum.

Marcus Antonius Columna, Romanus, Archiepiſcopus Tarentinus, nunc Cardinalis tit.

Gaſpar de Foſſo, Conſentinus, Ord. ſancti Franciſci de Paula, Calaber, Archiepiſcopus Rheginus.

Antonius de Muglitio, Morauus Orator, Cæsareus Archiepiscopus Pragensis.

Maximus de Maximis, Romanus Archiepiscopus Almaphitanus.

Gaspar Ceruantes de Garta, Hispanus, Archiepiscopus Messanensis, nunc Salernitanus.

Leonardus Marinus, Genuensis, Ord. Præd. Archiepiscopus Lancianens.

Octauianus Præconius, Messanensis, Min. Ord. Conuent. sancti Francisci, Archiepiscopus Panormitan.

Nicolaus de Pelue, Gallus, Archiepiscopus Senonensis.

Antonius Iustinianus, Chiensis, Ord. Præd. Græcus, Archiepiscopus Naxien.

Antonius Puteus, Nicien. Archiepisc. Barensis.

Episcopi Leonis decimi.

Vincentius Nicosantius de Fano, Episcopus Arbensis.

Ioannes Franciscus de Flisco, Ianuen. Episcopus Andriens.

Ioannes Thomas de sancto Felicio, Neapolitan. Episcopus Cauen. senior.

Episcopi Adriani sexti.

Quintius de Rusticis, Romanus, Episc. Milleten.

Episcopi Clementis septimi.

Lucas Byzantius de Catharo, Episc. Cartharen.

Aloy-

Aloysius Pisanus, Venetus, Episcopus Patauinus; nunc Cardinalis.

Alexander Piccolhomineus, Senen. Episcopus Pientin.

Dionysius Græcus, Ord. Min. sancti Francisci de obseruan. Episcopus Millopotamen.

Gabriel de Veneur, Gallus, Episcopus Ebroicensis.

Gulielmus de Montbas, Gallus, Episcopus Lectorens.

Episcopi Pauli tertij.

Antonius à Camara, Sabaudus, Episcopus Bellicen.

Nicolaus Maria Caracciolus, Neapolitanus, Episcopus Catanien.

Bernardus Bonioannes, Romanus, Episcopus Camerinen.

Fabius Mirtus, Neapolitanus Episcopus Caiacen.

Scipio Bongallus, Romanus Episcopus ciuitatis Castellanæ.

Georgius Cornelius, Venetus, Episcopus Taruisinus.

Vincentius Durantius, Brixiensis, Episcopus Thermularum.

Mauritius de Petra, Papien. Episcopus Vigleuen.

Martius de Martijs, Medices, Florentinus, Episcopus Marsicen.

Ioannes Vincentius Michaelius, Barolitanus, Episcopus Minerbinen.

Ga-

Digitized by Google

Gabriel de Bouueri, Gallus, Episc. Andegauen.
Leonardus Haller Germanus, Episcopus Philadelphien.
Ludouicus Vanninus de Theodolis, Forliuien. Episcopus Britonorien. obijt Tridenti die 11. mensis Ianuarij, 1563.
Ægidius Falcetta, Cingulanus, Episc. Caprulanus; nunc Britonoriensis.
Iulius Contarenus, Venetus, Episcopus ciuitatis Bellunen.
Thomas Casellus, Rossanen. Ord. Præd. Episc. Canen. iunior.
Hippolytus Ariuabenus, Mantuanus, Episcopus Hieragetren.
Hieronymus Machabæus, Romanus, Episcopus Castrensis.
Petrus Augustinus, Hispanus, Episcopus Oscen. & Iacensis.
Iacobus Naclantus, Florentinus, Ord. Præd. Episcopus Clodien.
Bartholomæus Sirigo, Cretens. Græcus, Episcopus Castelloneten.
Thomas Stella, Venetus, Ord. Præd. Iustinopolitan.
Petrus du Val, Gallus, Episcopus Sagiensis.
Ioannes Antonius Pantusa, Consentinus; obijt Trident. die 27. Octobris, 1562. Episcopus Litterensis.
Ioannnes Baptista de Grossis, Mantuanus, Episcopus Regiensis.
Ioannes Xuarez, Lusitanus, Ord. sancti Augustini, Episcopus Coymbricen.
Philippus Riccabella Recanaten. Episc. Recanaté.

Io.

Digitized by Google

Io. Iacobus Barba, Neapolitan. Ord. S. Augustini, Episcopus Interamnen.
Michael à Turre, Vtinen. Episcopus Ceneten.
Pompeius Zambeccarius. Bononien. Episcopus Sulmonen.
Ioannes Beroaldus, Panormitanus, Episcopus sanctæ Agathæ.
Antonius Scarampus, Aquensis, Episc. Nolanus.
Antonius de Comitibus, Genuen. Ord. Præd. Episc. Brugnacen.
Cæsar Foggia, Rossanen. Episc. Vmbriaticen.
Cæsar comes à Gambara Brixien. Episcopus Tortonen.
Io. Baptista de Bernardis, Lucen. Episcopus Adiacen.
Martinus Perezius de Ayala, Hispanus, Episcopus Segobiensis.
Nicolaus Psalme, Gallus, Episcopus Verdunen.
Alphonsus Rosetus, Ferrarien. Episcopus Comaclen. nunc Ferrarien.
Iulius Parisianus, de Tolentino, Episc. Arimin.
Bartholomæus Sebastianus, Hispanus, Episcopus Pacten
Franciscus Lambertus, Sabaudus, Episc. Nicien.
Maximilianus Doria, Genuen. Episcopus Naulen.
Eustachius du Bellay, Gallus, Episc. Parisien.
Bartholomæus de Capranica, Romanus, Episcopus Carinen.
Ennius Massarius de Narnia, Episc. Feretranus.
Achilles Brancia, Neapol. Episcopus Bouen.
Io. Franciscus Verdura, Messanen. Episcopus Chironen.
Albertus Duimius de Gliricis, Ord. Præd. de Catha-

Digitized by Google

tharo Episcopus Veglen.
Ioannes Antolinez de Bricianos de la Ribera, Hispanus, Episcopus Iuuenacen.
Tristanus de Bizet, Gallus, Episc. Xantonen.

Episcopi Iulij tertij.

Ascanius Gherardinus de Amelia, Episc. Cattacē.
Marcus Gonzaga, Mantuanus, Episc. Aufferen.
Baldouinus de Baldouinis, Pisanus, Epicopus Auersanen.
Petrus Franciscus Pallauicinus, Genuen. Episc. Alerien.
Ægidius Fuscararius, Bononien. Ord. Præd. Episcopus Mutinen.
Timotheus Iustinianus de Chio, Græcus, Ord. Præd. Episcopus Calomonensis.
Didacus de Almansa, Hispanus, Episc. Corien.
Lactantius Rouerella, Ferrarien. Episcopus Asculanus.
Ambrosius Monticula, Lunensis Sarzanen, Episcopus Signinus.
Sebastianus Gualterius, Romanus, Episc. Viterbien.
Honoratus Fascitellus, monachus Ord. S. Benedicti, Neapolitanus, qui obijt Romæ in mense Martio 1564. Episcopus Insulanus.
Petrus Camaianus, Aretinus, Episc. Ferularum.
Horatius Græcus, Troianen, Apulus, Episcopus Lesinen.
Fabius Cuppallata, Placentius, Epis. Lacedonen.
Gaspar de Casal, Lusitanus, Ord. S. Augustini, Episcopus Leirien.

Berna-

Bernardinus de Cuppis, Romanus, Episcopus Auximanus.
Ioannes de Moruillier, Gallus, Episc. Aurelian.
Iulius Gentilius, Dorionen. Episc. Vulturarien.
Adrianus Fusconius, Romanus, Episc. Aquinus.
Antonius de S. Michaele, Hispanus, Ord. sancti Francisci de obseruantia, Episcopus Montis Marini.
Hieronymus Melchiorius, Recanaten. Episcopus Maceraten.
Petrus de Petris de Monte, Aretinus, Episcopus Lucerinus.
Cæsar Iacomellus, Romanus, Episcopus Bellocastren.
Iulius Gritus, Venetus, Episc. Parentinus.
Iacobus Siluerius Piccolhomineus, de Cælano, Episcopus Aprutinus.
Ludouicus de Bresze, Gallus, Episc. Melden.
Iacobus Mignanellus, Senen. Episc. Grossetan.
Io. Andreas Cracius de Tibure, Epis. Tiburtinus.
Franciscus Richardotus, Burgundus, Episc. Atrebaten.
Carolus Cicada, Genuen. Episc. Albinganen.
Franciscus Maria Piccolhomineus, Senen. Episc. Ilcinen.
Aceisculus Moya de Contreras, Hispanus, Episc. Vicen.
Galeatius Roscius de Interamna, qui obijt Tridenti die 16. Octobris. 1563. Episc. Assisien.
Iacobus Maria Sala Bononien. Episc. Viuarien.
Gabriel de Monte S Sabini, Episcopus Hesinus.
Marianus Sabellus, Romanus, Episcopus Eugubinus.

Aga-

Digitized by Google

Agapitus Belhomo, Romanus, Episcopus Caſertanus.
Iulius Cananius, Ferrarien. Episcopus Hadrienſis.
Iulius Gallertus, Piſanus, Episcopus Aliſſanen.
Hieronymus Burgenſis, Gallus Episcopus Catalonen.

Episcopi Pauli quarti.

Scipio Aſtenſis, Ferrarien. Episcopus Caſalen.
Didacus Sarmiento de Sotomaior, Hiſpanus, Episcopus Aſtoricen.
Thomas Goduclus, Anglus, Episc. Aſſaphen.
Fauſtus Caffarellus, Romanus, Episcopus Fundanus.
Bellitarius Baldinus, Neapolitanus, Episcopus Latinen.
Vrbanus Vigerius de Ruere, Genuen. Episcopus Senogallien.
Iacobus Surerus, Græcus, Episc. Milopotamen. iunior.
Io. Baptiſta Oſius, Romanus, Episcopus Reatinus; obijt die 12. Nouembris, 1562.
Marcus Laureus, Tropienſis, Ord. Præd. Episc. Campanien.
Franciſcus de Beauquere, Gallus, Episcopus Metenſis.
Io. Franciſcus Commendonus, Venetus, Episcopus Zacynthen. nunc Cardinalis.
Carolus de Graſsis, Bononien. Episcopus Montis Faliſci.
Arias Gallego, Hiſpanus, Episcopus Gerunden.
Hieronymus Gallego, Hiſpanus, Episc. Oueten.

Her-

Hercules Rettinger, Germanus, Episc. Lauentinus.

Iulius de Rubeis, Polian. Episcopus S. Leonis; obijt Romæ in mense Martio, 1564.

Ioannes de Munnatones, Hispanus, Ord. S. Augustini, Episcopus Segorbicen.

Franciscus Blanco, Hisp. Episcopus Auriensis.

Vincentius de Luchis, Bononien. Episcopus Anconitanus.

Pompeius Piccolhomicnus de Aragonia, Episc. Tropien.

Petrus Barbadicus, Venetus, Episcopus Cursolē.

Franciscus Bachodius, Sabaudien. Episc. Gebennen.

Carolus de Angennes, Gallus, Episcopus Cenomanen.

Hieronymus de Nichisola, Veronen. Ord. Præd. Episcopus Theanen.

Marcus Antonius Bobba, Casalen. Episcopus Augusten. nunc Cardinalis.

Iacobus Lomellinus, Messanen. Episc. Mazarien.

Donatus de Laurentijs, de Asculo, Apulus, Episcopus Arianen.

Petrus Contarenus, Venetus, Episcopus Paphen.

Petrus Danesius, Gallus, Episcopus Vauren.

Hieronymus Sauorgnanus, Foroiulien. Episc. Sibinicen.

Philippus du Bec, Gallus Episcopus Veneten.

Carolus de Roue, Gallus, Episcopus Suession.

Georgius Drascouicius, Croatus, Episcop. Quinqueecclesien.

Franciscus de Aguirre, Hisp. Episc. Crotonen.

Andreas de Cuesta, Hispanus, Episc. Legionen.

Antonius Gorroinero, Hiſpanus, Epiſcopus Almerien.
Antonius Auguſtinus, Hiſpanus, Epiſc. Ilerden.
Angelus Maſſarellus, Septempedanus, Epiſcopus Thelesinus.
Antonius Ciurelia, Barenſis, Epiſc. Buduenſis.
Dominicus Caſablancha, Meſſanen. Ord. Præd. Epiſcopus Vicenſis.
Petrus Faunus Coſtacciarius, Epiſc. Aquen.
Io. Carolus Bouius, Bononien. Epiſcopus Oſtunen. nunc Archiepiſcopus Brundusinus.
Hugo Boncompagnus, Bononien. Epiſcopus Veſtanus: nunc Card. tit. S. Sixti.
Saluator Pacinus de Colle, Epiſcopus Cluſinus.
Lupus Martinez, Hiſpanus, Epiſcopus Elnen.
Carolus de Eſpinay, Gallus Epiſcopus Dolen.
Ægidius Spiſame, Epiſcopus Niuernen.
Antonius Sebaſtianus Minturnus, de Traiect. Epiſcopus Vxentin.
Bernardus del Bene, Florentin. Epiſc. Nemauſen.
Dominicus Bollanus, Venetus, Epiſc. Brixien.
Io. Antonius Vulpius, Comen. Epiſc. Comen.
Ludouicus de Ginolhac, Gallus, Epiſc. Tutellen.
Philippus Maria Campegius, Bononiē. Epiſcopus Feltren.
Ioannes de Quignonnes, Hiſpanus, Epiſcopus Calaguritan.
Didacus Couarruuias de Leyua, Hiſpanus, Epiſcopus Ciuitaten.
Philippus Gerius, Piſtorien. Epiſcopus Iſclanen. nunc Aſsiſien.
Io. Antonius Facchinettus, Bononien. Epiſcopus Neocaſtren.

Epi-

Ioannes Fabricius Seuerius, Neapolitanus Episc. Aceren.

Martinus Rithouius, Flander, Episcopus Ipren.

Antonius Hauetius, Ord. Præd. Flander, Episcopus Namurcens.

Constantinus Bonellus, Feretran Episcopus ciuitatis Castelli.

Iulius Superchius. Ord. Carmelitarum, Mantuanus, Episcopus Accien. nunc Caprulan.

Matthæus de Concinis, Florentinus, Episcopus Cortonen.

Nicolaus Sfondratus, Mediolanen. Episcopus Cremonen.

Ventura Buffalinus, Romanus, Episcopus Massanen.

Ludouicus de Bueil, Gallus, Episc. Vencien.

Hieronymus Galleratus, Mediolanen. Episcopus Sutrinus.

Io. Petrus Delphinus, Venetus, Ord. Canonicorum Regularium, Episc. Zacynthi, & Cephaloniæ secundus.

Io. Andreas Bellonius, Messanen. Episcopus Massalubren.

. . . .

Federicus Cornelius, Venetus Episc. Bergomen.

Stephanus Bouther, Gallus Episc. Corisopiten.

Io. Paulus Amanius, Cremen, Episc. Anglonen.

Alexander Sfortia de S. Flora, Episcopus Parmen. nunc Card. tit. S. Mariæ in via.

Antonius de Cirier, Gallus, Episcopus Abrincen.

Andreas Mocenicus, Venetus, Episc. Nimosien.

Benedictus Saluinus, Firmanus, Episcopus Verulanus.
Guilielmus Cassador, Hispanus, Episcopus Barcinonen.
Petrus Gonzalez de Mendoza, Hispanus, Episcopus Salmantin.
Martinus de Corduba de Mendoza, Hispanus, Ord. Præd. Episcopus Detursen.
Iulius Magnanus, Placentinus, Ord. Min. Conuent. S. Francisci, Episcopus Caluen.
Valentinus Herbutus, Polonus: Episcopus Præmisilien.
Simon Aleorus, Feroiulien. electus Feroiulien. mortuus est Tridenti, die 20. Augusti, 1562. Episcopus Feroiulien.
Petrus de Xaque, Hispanus, Ord. Præd. Episcopus Niochen.
Prosper Rebiba, Messanen. Episcopus Troianus.
Melchior Auosmediano, Hispanus, Episcopus Guadicen.
Hippolytus de Rubeis, Parmensis Episcopus Papiensis.
Didacus de Leon, Hispanus, Ord. Carmelitarũ, Episcopus Columbrien.
Annibal Sarracenus, Neapolitan. Episcopus Licien.
Paulus Iouius, Comensis, electus Episcopus Nucerien.
Hieronymus Triuisanus, Venetus, Ord. Præd. mortuus est Tridenti die 9. Septembris, 1562. Episcopus Veronen.
Hieronymus Ragazzonus, Venetus, Episcopus Famagustan.

Romu-

Romulus de Valentibus, de Trebia, Episcopus Conuersan.
Lucius Maranta, Venusinus, Episcopus Lauellen.
Simon de Nigris, Genuen. Episcopus Sarazanen, mortuus Cardinalis.
Theophilus Gallupus Tropien, Episc. Oppiden.
Iulius Simonetta, Mediolanen. Episc. Pisauren.
Petrus de Albret, Gallus, Episcopus Conuenarũ.
Iacobus Guidius, Volaterranus, Episcopus Pennen. Adrien.
Didacus Ramirez Hisp. Episc. Pampilonen.
Franciscus Del gado, Hispanus, Episc. Lucensis.
Ioannes Clausse, Gallus, Episcopus Senecen.
Iacobus Gibertus de Nogueras, Hispanus, Episcopus Aliphan.
Ioannes Annius, Neapolitanus, Episcopus Hipponen. & Coadiutor Bouinus.
Antonius Maria de Saluiatis, Romanus, Episcopus S. Papuli.
Matthæus Priulus, Venetus, Episcopus Æmonien. nunc Vincentinus.
Thomas Lilius, Bononien. Episcopus Soranus.
Hieronymus Guerrinus, Feretranus, Episcopus Imolen.
Thomas Oyerllaithe, Hibernus, Episc. Rossen.
Franciscus Valete, Gallus, Episcopus Vabien.
Fabius Pignatellus, Neapolitanus, Episcopus Monopolitan.
Carolus de Vicecomitibus, Mediolanen. Episc. Vintimilien. mortuus Card. tit.
Ioannes Colosuarinus, Hungarus, Ord. Præd. obijt Tridenti die 24. Nouembris, anno 1562. Episcopus Canadiensis.

Andreas Duditius Bardellatus: Hungarus, Episc. Thinien. nunc Quinqueeclesien.

Spinellus Bencius, Politianus, Episcopus Montispolitiani.

Franciscus Abondius, Castilioneus: Episcopus Bobien. nunc Cardinalis tit.

Stanislaus Faleschi, Polonus Episc. Theodosien.

Eugenius Ohairt, Hibernus, Ord. Præd. Episcop. Agaden.

Donaldus Magongial, Hibernus, Episcopus Rapoten.

Guido Ferrerius, Pedemontanus, Episcopus Vercellen. nunc Card. tit.

Io. Baptista Sighicellius, Bononien. Episcopus Fauentinus.

Sebastianus Vantius, de Arimino, Episcopus Vrbeuetanus.

Io. Baptista Lomellinus, Messanen. Episcopus Gardien.

Io. Baptista Milanesius, Florentinus, Episcopus Marsican.

Augustinus Mollignatus, Vercellensis, Episcopus Triuicanen.

Carolus Grimaldus, Genuen. Episcop. Sauonen.

Fabricius Landrianus, Mediolanen. Episcopus S. Marci.

Bartholomæus Ferrantius, Amerinus, Episcopus Amerius.

Petrus Fragus, Hispan. Episcopus Vsellen.

Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Episcopus Cortonen.

Franciscus Contarenus, Venetus, Episc. Paphen.

Ioannes Delphinus, Venetus, Episc. Torcellanus.

Ale-

Digitized by Google

Alexander Molus, Comen, Episcopus Minoren.
Hieronymus Vielmus, Venetus, Ord. Præd. Episcopus Argolicen.
Franciscus Raguseus, Ord. S. Francisci de obseruantia Episcopus Marchanen.

Abbates.

Hieronymus Gallus, Abb. Claraeuallen.
Simplicianus, Abb. Sancti Saluatoris Papiæ, de Vultulina, Congregationis Casinen.
Stephanus Catanius, Nouarien. Abb. sanctæ Mariæ Gratiarum Placentin Diœc. Congregationis Casinen.
Augustinus Loscus, Hisp. Abb. S. Benedicti de Ferraria, Congregationis Casinen.
Eutychius Cordes, Antuerpiens. Abb. sancti Fortunati apud Bassianum, Congregationis Cassinen.
Claudius Sainctes, Gallus, Abb. Luneuillan.
Cosmas Damianus, Hortolan. Hispanus, Abb. Villabertrandi.

Generales.

Vincentianus Iustinianus, Genuen. Generalis Ord. Præd.
Franciscus Zamora, Hispanus, Generalis Ord. Min. de obseruantia.
Antonius de Sapientibus, Augustanus, Generalis Ord Min. Conuentualium.
Christophorus Patauinus, Generalis Ord. Eremitarum sancti Augustini.

Digitized by Google

Io. Baptista Migliauacca', Asten. Generalis Ord. sanctæ Mariæ Seruorum.

Stephanus Fazinus, Cremen. Prouincialis Lombardiæ, pro Generale Carmelitarum.

Iacobus Lainez, Hispanus, Præpositus Generalis Societatis Iesu.

Thomas ciuitatis de Castello, Generalis Capucinorum.

Doctores legum pro sacro Concilio.

Gabriel Paleottus, Bononien. Auditor Rotæ; nūc Cardinalis tit. sancti Nerei & Archillei.

Scipio Lancillotus, Romanus, Aduocatus Consistorialis.

Io. Baptista Castelius, Bononien. Promotor.

Michael Thomasius Maioricen. Doctor Decretorum.

Theologi à summo Pontifice missi.

Frater Petrus de Soto, Ordinis Prædicatorum, Hispanus, obijt Tridentini, mense Aprili, 1563.

Alphonsus Salmeron, Hispanus Societatis Iesu.

Franciscus Torensis, Doctor Theologus, Hispanus.

Antonius Solisius, Doctor Theologus, Hispanus.

Frater Camillus Campegius, Papien. Inquisitor Ferariæ, Ord. Præd.

Frater Hieronymos Brauo, Hispanus Ordinis Predicatorum.

Fra-

Frater Adrianus Valenticus, Venetus, Ordinis Prædicat. in demortui F. Petri de Soto locum, nunc Illustrissimi Dominij Veneti Inquisitor Generalis.

Doctores Theologicæ facultatis Parisiense missi à Carolo nono Galliarum Rege Christianissimo.

Nicolaus Maillard, Decanus facuitatis Parisiésis.
Ioannes Peletier.
Antonius Demochares.
Nicolaus de Bris.
Iacobus Hugonis Franciscanus, idem etiam procurator Reuerendissimi Ioannis Vrsini Episcopi Trecorensis.
Simon vigor.
Richardus du Pre.
Natalis Paillet; obijt Tridenti 7. calend. Decemb. 1562.
Robertus Fournier.
Antonius Coquier.
Lazarus Broychot.
Claudius de Saintes, Canonicus Regularis.

Theologi missi à Philippo Rege Catholico.

Cosmas Damianus, Hortolanus, Electus Abbast. Villabertrandi.
Ferdinandus Tritius, Doctor Theologus, Canonicus Caurien.
Ferd. Vellosillus, Doctor Theologus, Canonicus Saguntinus.

Thomas Dassio I.V.D. Canonicus Valentinus.
Licentiat. Antonius Couarruuias, Auditor Granaten.
Ferdinandus Mencacensis, Decretorum Doctor.
Frater Ioannes Ramirez, Hispanus, Minister prouin. Diui Iacobi.
Frater Alphonsus Contreras, Commissarius Ord. in curia Regis Hispaniæ.
Frater Michael de Medina, Hispanus, Ord. Minor. sacræ Theologiæ Doctor.
Frater Ioannes Lobera, Hispanus, sacræ Theologiæ lector Salmanticæ, missus in societatē Ministri prouincialis Diui Iacobi supra memorati.
Cosmus Palma Fonteyus, sacræ Theologiæ Doctor, Hisp. Hortolani Abb. de scrip. & comes.
Frater Ioannes Gallo, Hispanus, Ord. Prædic.
Frater Petrus Fernandez, Hispanus, Ord. Prædic. in societate Magistri Gallo.
Frater Desiderius de S. Martino, Panorm. Ordin. Carmelitan.
Michael Baius ab Atho, sacræ Theologię Doctor.
Ioannes Hessels, à Louanio, sacræ Theologiæ Doctor.
Cornelius Iansenius, Hulstensis, sacræ Theologiæ Doctor.

Theologi missi à Rege Portugalliæ.

Frater Franciscus Foriero, Ordinis Prædicat.
D. Iacobus à Payua de Andrada, Lusitanus, Doctor Theologus.
D. Melchior Cornelius. Decretorum Doctor, Senator Regis Portugalliæ.

Ab-

Ab excellentissimo Duce Bauariæ.

Ioannes Cuuillonius Flander, ex Societate Iesu.

Procuratores Episcoporum absentium.

Merchantus Doctor Theologus, pro illustrissim. Cardinale de Mendoza, Episcopo Burgen.

Io. Gothardus Cler. sæc. Germanus, pro Reuerendiss. Episcopo Ratisbonen.

Georgius Hochenuarter Cleric. sæcul. Doctor Theologus, Suffraganeus, pro Reuerendissim. Episcopo Basileensi.

Frater Felicianus Ninguarda à Morbinio, Ordin. Prædicat. pro Illustrissimo Domino Salisburg. Orator.

Petrus Cumel, Doctor Theologus, Canonicus Malacitanus, pro Reuerendiss. Malacitano.

Ioannes Delgadus, Doctor Theologus, Canonicus Tudensis pro D. Ioanne de S. Aemiliano Reuerendiss. Episcopo Tudensi.

Gaspar Cardillus, Villalpandeus, Segob. Doctor Theologus, pro Reuerendiss. Episc. Abulen.

Frater Ioannes de Ludenna, Doctor Theologus, Ord. Præd. pro Reuerendissimo Episcopo Saguntino.

Frater Franciscus Orantes, Lector Vallisoleti, Ord. Minorum, pro Reuerendiss. Episcopo Palentino.

Cæsar Ferrantius Suessanus, Doctor Theologus, pro Reuerend. Episcopo Suessano apud Reuerendissimum Ilerdensem.

Procu-

Ioannes Coutigon Doct. Gallus, Prior & Procurator Ord. Cluniacensis.

Nicolaus Boucherat, Gallus, Prior monasterij de Recluso, Procurator Generalis Ordinis Cisterciensis.

Theologi sæculares & Doctores Iuris Canonici.

Georgius Girard. Gallus, Doctor Theologus, cū Reuerendissimo Andegauensi.

Gentianus Heruetus, Gallus, cum Illustriss. & Reuerendiss. Cardinale à Lotharingia.

Franciscus Sancius, Decanus facultatis Theologiæ, & Canonicus Salmanticen. cum Reuerendiss. Salmanticen.

Matthæus Guerra, Consentius, Calabr. Presb. sæcularis, cum Reuerendiss. Episc. S. Marci.

Federicus Pendasius, cum Illustriss. Card. de Mantua, Legato S. Concilij.

Io. Franciscus Lombardus, cum Illustriss. Card. Seripando, Legato S. Concilij,

Petrus Morcatus, Theologus, cum Reuerendiss. Vicensi.

Trigillus, Doctor Theologus; Canonicus Legionen. cum Reueren. Legionen.

Sobannus, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Legionen.

Antonius Leitonus, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Coymbricensi.

Petrus Fontidonius, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Salmantino.

Ioannes

Digitized by Google

Ioannes Viletta, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Barcinonen.

Ioannes Fonseca, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Archiepiscopo Granaten.

Michael Oroncuspe, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Episc. Pampilon.

Alfonsus Fernandez de la Guerra, Hisp. Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Guadixien.

Michael Ytero D.V.I. cum Reuerendiss. Episcopo Pampilonen.

Iosephus Puebla, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Episc. Ciuitaten.

Ioannes Chacon, Doctor Iuris Canonici, cum Reuerendiss. Episc. Almerien.

Antonius Garsias, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Episcopo Oueten.

Benedictus Arias Montanus, Ord. S. Iacobi, Doctor Theologus, cum Reuerendiss. Segobien.

Ioannes Barcelona, Theologus, cum Reuerendissimo Episcopo Vscellen.

Doctores Galli, Ordinis S. Benedicti.

Ioannes Corthougne, Doctor Theologus.

Ioannes de Verdun, Doctor Theologus.

Theologi Ordinis Fratrum Prædicatorum.

Angelus Ciosus Florentinus, cum Illustrissimo Card. Mantuano Legato.

Seraphinus de Caballis, de Brixia, Prouincialis terræ Sanctæ cum Reuerendissimo suo Generali.

Helisæus

Helisæus Capys, Venetus, Theologus, cũ Reuerendissimo Archiepisc. Pragen.

Petrus Aridien. Gallus, cum Reuerendissimo D. Cneomanen.

Bernardus Bernardi, Gallus, Inquisitor Auinione, Vicarius cong. Franciæ, cum Reuerendiss. D. Nemausensi.

Ioannes Matthęus Valdina, cum Reuerendiss. D. Tarentino.

Petrus Martyr, Coma. Hisp. cum Reuerendiss. D. Gerundensi.

Petrus Zatores, Hisp. cum Reuerendiss. D. Dertusensi.

Antonius de Grosupto, cum Reuerendissimo D. Vigliuanensi.

Aurelius de Chio, cum Reuerendissimo D. Spalatrensi.

Adrianus Valenticus, Venetus, cum Reuerendissimo D. Nicosiensi.

Marcus Medices, Veron. cum Reuerendissimo D. Generen.

Benedictus Herba, Mantuanus, cum Reuerendissimo D. Brixiensi.

Michael de Ast, Genuensis, Prior sancti Laurẽtij.

Constantinus Coccianus, Isorella, cum Reuerendiss. D. Monte Politiano.

Henricus de S. Hieronymo, cum Reuerendiss. D. Braccarensi.

Ludouicus de Soto maior, cum Reuerendiss. D. Georgio de Tayde.

Baptista de Lugo, cum Reuerendiss. D. Veronẽsi.

Hieronymus Barolus. Papien.

Nomina

Nomina Fratrum Theologorum beati Francisci de Obseruantia, cum suo Generali.

Aloysius de Burgo nouo, Italus, sacræ Theologiæ Lector Bononien. Cōmissarius Generalis, nūc Ordinis Generalis.

Thomas de Sogliano, Italus, Prouin. Bononiæ Minister

Antonius de Padua, Lusitanus, Ord. Secretarius.

Bonifacius Raguseus, Apostolicus Prædicator, Terræ S. Gubernator, nunc Episcopus de Stagno in Dalmatia.

Angelus de Petriolo, Italus, Lector sacræ Theologiæ Perusiæ.

Angelus Iustinianus, Italus, Lector sacræ Theologiæ Ianuæ.

Vincentius de Messina, Italus, sacræ Theologiæ Lector Neapoli.

Iulius Passitanus, Vrceanus, Italus, sacræ Theologiæ Lector Bergomi.

Iacobus Alani, Gallus, Theologus, cum Reuerendissimo Episc. Veneten.

Nomina omnium Theologorum Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium, existentium in sacro Concilio, cum Reuerendiss. patre Generali.

Marcus Antonius Gambaronus à Lugo, socius Religionis.

Bartholomæus Golphus de Pergula, Prædicator illustris.

Ioannes Tertius, Bergomen. Lector Theologiæ publicus in Gymnasio Papiensi.

Clemens

Digitized by Google

Clemens Thomasinus de Florentia, Regens in Conuentu sanctæ Crucis de Florentia.

Augustinus Balbus à Lugo.

Ioannes Baptista Chisulphus, Ordinis scriba.

Antonius de Grignano, Regens S. Antonij de Patauio.

Lucius Angusiola Placētinus, Regens S. Francisci Bononiæ.

Maximianus Benianus, Cremen. Orator pro Religione, & Inquisitor Paduæ.

Octauianus Charus de Neapoli, Regens S. Laurentij de Neapoli.

Antonius Posius de Monte Ilcino, Regens in conuentu duodecim Apostolorum Romæ.

Bonauentura Meldulen. Regens in conuentu Parmæ.

Martialis Peregrinus, Calaber, Regens in conuentu Ferrariæ.

Antonius à Cubalo, Feltren.

Andreas Schynopius, de Amandula, cum Reuerendissimo D. Cathanzario.

Balthasar Crispus, Neapolitanus, cum Reuerendissimo D. Tropien.

Theologi Ordinis Fratrum Eremitarum sancti Augustini.

Thadæus Perusinus, cum Reuerendiss. D. Saluiato; nunc Procurator Generalis.

Ioannes Paulus Recanatensis, cum Reuerendiss. D. Quinqueecclesien, Oratore pro Regno Hungariæ.

Simon Florentinus, cum Illustriss. Card. Seripando. Legato.

Cheru-

Digitized by Google

Cherubinus Lauosius de Cassia, cum Reuerendiss. D. Vercellen.

Gabriel Verratellus, Anconitanus.

Ambrosius Veronensis, Prior conuentus S. Marci in vrbe Tridentina.

Ioannes Baptista Burgos, Valentinus, Hispanus.

Antonius Mondulphensis, qui est cum Reuerendiss. D. Pragen. Oratore.

Aegidius Volaterranus, cum Reuerendiss. Episc. Thininien.

Eugenius Pisaurensis in præterita Quadragesima Concilij Prædicator celeberrimus.

Adamantius Florentinus, qui est cum Illustriss. Card. Madrutio.

Aurelius Corinaltẽsis, cũ D. Oratore Heluetiorũ.

Balthassar Massanus cũ Reueren. Episc. Catanien.

Sebastianus Fanensis, eiusdem Ordinis scriba.

Christophorus de Sanctotis, Burgẽsis, Hispanus.

Simon de Brazzolatis, Patauinus.

Angelus Ferrus, Venetus, cũ Reuer. D. de Osma.

Petrus Lusitanus, cum Reuerendiss. D. Leiriens.

Theologi Ordinis Fratrum Carmelit.

Io. Iacobus Cherecatus, Vincentinus, Prouincialis Venetiarum, nunc Procurator Generalis Ordinis.

Theodorus Masius, Mantuan. cum Reuerendiss. D. Cremonensi.

Siluester, Confessor Illustriss. Card. Mantuani.

Lucretius Asolanus, cum Reuerendiss. D. Patriarcha Venetiarum.

Nicolaus Gallus, cũ Reuerendiss. patre Generali.

Eraldus Gallus, cum Reuerendiss. patre Generali.

Laurentius Lauretus, Venetus, cum Reuerendiss. patre Generali.
Angelus Ambrosianus, Venetus.

Theologi Ordinis Fratrum Seruorum.

Stephanus Bonuntio, Aretinus.
Amans, pro congregatione Seruorum, cum Reuerendissimo D. Sibinicen.

Officiales Sacri Concilij Tridentini.

Episcopus Cauensis, Commissarius.
Episcopus Thelesinus, Secretarius.
Ludouicus Bondonus, Magister Cærimoniarum.
Antonius Manellus, Depositarius.

Cantores Sacri Concilij.

Simon Bartholinus, Perusinus.
Ioannes Aloysius de Episcopis, Neapolitanus.
Bartholomæus Conte, Gallus.
Mathias Albo, de Fulgineo.
Franciscus Bustamante, Hispanus.
Ioannes Antonius Latinus, Beneuentan.
Franciscus Druda, Calliensis.
Lucas Longinquus, Gisonen.
Petrus Scorteccius, Aretinus.

Notarij.

Marcus Antonius Peregrinus, Comensis &
Cynthius Pamphilus, de S. Seuerino.
Hieronymus Gambarus, Brixiensis Forensis.

Cursores Sanctiss. D.N. & sacri Concilij.

Nicolaus de Matthęis, & Iacobus Carra } Allobroges.

Nume-

NVMERVS PRÆLATORVM *cuiuscumque nationis, qui ad œcumênicam Tridentinam Synodum conuenêre.*

Prælati.	Itali	187.	per Procuratores	2.
	Galli	26.	per Procuratores	1.
	Germani	2.	per Procuratores	4.
	Hispani	31.	per Procuratores	4.
	Lusitani	3.		
	Græci	6.		
	Poloni	2.		
	Vngari	2.		
	Angli	1.		
	Hiberni	3.		
	Flandri	2.		
	Croati	1.		
	Moraui	1.		
	Illyrici	3.		

FINIS.

Ec a BVL.

BVLLA S. D. N. D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IIII.

Super declaratione temporis ad obseruanda decreta sacri œcumenici & generalis Concilij Tridentini.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

SICVT ad sacrorum Conciliorũ decreta ac Canones, auctoritas atque confirmatio Apostolicæ Sedis & debet, & solet accedere: ita si qua super eis exorta sit dubitatio, eiusdem Sedis iudicio, & declaratione tollenda est. Ad aures nostras peruenit, multos esse qui dubitent, ex quo tempore cœperint decreta sacri generalis Concilij Tridentini ad reformationem & ius positiuum dumtaxat spectantia, eos, ad quos pertinent, obligare, illa præsertim, quæ tempora certa præstituunt ad prouinciales diœcesanasque Synodos celebrandas, ad sacros ordines suscipiendos, ad religionem profitendam, ad parochiales ecclesias, aliaque beneficia ecclesiastica, quæ eiusdem Concilij decretis retineri prohibitum sit, resignanda, & ad complures res huiusmodi exequendas, ac alias omnes ad prædictam reforma-

forma-

Digitized by Google

formationem iuſque poſitiuum tantùm ſpectantes, quæ obſeruari, aut euitari debeant. Nos itaq; vt omnis controuerſia dubitatioque tollatur, Motu proprio eam rem, prout rationi, iuri & æquitati conuenire cenſuimus, duximus declarandã: Nam etſi ipſius Concilij decreta etiam de venerabiliũ fratrum noſtrorũ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio, & aſſenſu, in Conſiſtorio noſtro ſecreto confirmata à nobis fuerunt ſub finem Menſis Ianuarij, & ab eo etiam tẽpore apud hanc ſanctam Sedem obſeruari cœperunt; quia tamen non parum tẽporis in eis Romæ diligenter emendateque imprimendis neceſſariò conſumptũ fuit, & iure etiam communi ſancitum eſt, vt Conſtitutiones nouæ vim non niſi poſt certum tẽpus obtineant; æquum nobis, & iuſtum viſum eſt, prædicta decreta omnia ad dictam reformationem iuſque poſitiuum dumtaxat ſpectantia Kalend. Maij proximè præteriti omnes obligare cœpiſſe, neque poſt eam diem excuſationem cuiuſquam, quòd ea ignorauerit, admittendam, atque ita Apoſtolica auctoritate declaramus, ac definimus, & ab omnibus iudicari debere mandamus, atque ſtatuimus. Decernentes irritum & inane, ſi quid ſecùs à quoquam quacumque dignitate, auctoritate, & poteſtate prædito contigerit iudicari. Non obſtantibus cõſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, alijſque in contrarium facientibus quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, definitionis, mandati, ſtatuti, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei,

Digitized by Google

ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud sanctū Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, Quintodecimo Kalend. Augusti, Pontificatus nostri anno quinto.

Fed. Card. Cæsius.

Cæ. Glorierius.

H. Cumyn.

Registrata apud Cæsarem Secretarium.

ANNO à Natiuitate Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, Indictione septima, die verò vigesima mensis Iulij, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Pij, diuina prouidentia Papæ Quarti, anno quinto; Retroscriptæ litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis Basilicarum Principis Apostolorum de Vrbe, & sancti Ioannis Lateranen. Nec non Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ. Per nos Iacobum Carra, & Iulium Parinum, prælibati S. D. N. Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

MOTVS

MOTVS PROPRIVS S. D. N. D. Pij, diuina prouidentia Papæ IIII. per quem deputantur octo Reuerendiss. Cardinales, qui faciant obseruari reformationes ab ipso editas, nec non decreta sacri œcumenici, & generalis Concilij Tridentini.

PIVS PAPA IIII.

MOTV proprio, &c. Alias nos nonnullas constitutiones, & ordinationes, reformationem maioris Pœnitentiarij, ac sacræ Pœnitentiariæ nostræ, ac Vicarij nostri, ac eius officij, nec non Camerarij, & Cameræ Apostolicæ, ac illius causarum auditoris, necnon palatij Apostolici causarum Auditorum, ac Gubernatoris, & Capitolinæ curiarum, & Contradictarum, aliorumque almæ Vrbis nostræ, ac Romanæ Curię tribunalium, & officiorum concernentes, edidimus; quæ tamen (vt intelleximus) ab eorumdem officiorum, & tribunalium præfectis, ac officialibus minùs diligenter obseruantur. Cùm autē enixæ nostræ voluntatis sit, vt illa & pariter decreta sacri Concilij Tridentini; in his, quæ ad eorum officia spectant, ab eisdem omnino obseruentur: Nos propterea considerantes, parum esse, iura condere, nisi sint, qui ea executioni demādari faciant, & in pręmissis, prout ex debito pastoralis officij nobis (meritis licet imparibus) iniūcti obligamur, salubriter, & vtiliter prouidere, præfatasq; cōstitutiones, & ordinationes, ac decreta Cōcilij,

Digitized by Google

quas, & quæ hic haberi volumus pro expreſsis, inuiolabiliter obſeruari volentes: Venerabili fratri noſtro Ioanni Epiſcopo Tuſculan. Morono, Io. Michaeli Sanctæ Anaſtaſiæ Saraceno, ac Io. Baptiſtæ Sancti Clementis Cicadæ, necnon Michaeli Sanctæ Sabinæ Alexandrino, Clementi Sanctæ Mariæ in Ara cæli, & Ludouico Sancti Cyriaci in Thermis Simonetæ, ac Carolo Sancti Martini in montibus Borromeo presbyteris, necnon Vitellotio Sanctæ Mariæ in Porticu Vitellio nuncupatis, titulorum, diacono, Cardinalibus committimus, & mandamus: quatenus ipſi, ſeu eorũ maior pars, coniunctim, vel diuiſim, eorum arbitrio, etiã tamquam executores dictarum litterarum, conſtitutionum, & decretorum prædictorũ, conſtitutiones, & ordinationes, ac decreta præfata iuxta tenores eorũ, ac litterarum deſuper confectarũ, per quoſcumque Pœnitentiariæ, Vicariæ, & Cameræ, ac Rotæ curiarum, ac tribunalium prædictorũ iudices, & officiales, ſub excõmunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis officiorum, & alijs eiſdem Cardinalib' benè viſis, etiã pecuniarũ, eo ipſo incurrendis pœnis, firmiter obſeruari faciãt, & cum effectu: niſi, tã in executione dictorũ decretorum Cõcilij, quàm dictarũ litterarũ noſtrarum, aliqua dubietas, aut difficultas emerſerit: quo caſu ad nos referant, inuocato etiã ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis, ac eos, qui litteris, & decretis prædictis, & eorũdẽ Cardinaliũ mandatis nõ paruerint, ex tũc, prout ex eadẽ die, & ẽ cõtra, illorũ officijs priuatos, necnõ ad illa, & alia Romanæ curiæ officia in poſterũ obtinẽda inhabiles, ac ipſis ab eiſdem officijs ſic priuatis, illa tamquam

per

per priuationem vacantia à Datario nostro vendi, & à quibusuis personis idoneis pro pretio conuenienti emi, liberè, & licitè posse auctoritate nostra curent, nuncient, decernant, ac declarent, prout nos harum serie nunciamus, decernimus, & declaramus. Non obstantibus quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Pœnitentiariæ, & curiarum, necnon tribunalium prædictorum statutis, &c. etiam iuramento, &c. roboratis; priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis illis, ac dictis officialibus, & Tribunalibus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam motu simili, &c. & alias quomodocumque concessis, &c. Quibus omnibus, &c. illorum tenores, &c. hac vice latissimè derogamus, eaque aduersus præmissa nullatenus suffragari volumus: cetèrisque contrarijs quibuscumque.

Placet Motu Proprio. I.

Dat. Romæ, apud Sanctum Marcum, quarto Nonas Augusti, Anno quinto.

Ee 5 BVL-

Digitized by Google

BVLLA S. D. N. D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IIII.

Contra quoscumque ecclesias & beneficia Ecclesiastica quæcumque in confidentiam retinentes, siue recipientes.

PIVS EPISCOPVS, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

ROMANVM Pontificem in excelsa militantis Ecclesiæ specula constitutum vigiles mentis oculos non solùm in absentium extendere, sed potissimùm in præsentium domesticorumque fratrum, & filiorum suorum mores diligenter perscrutandos, aliquando reflectere, ac eos, præsertim quos in Apostoliæ solicitudinis partem euocauit Altissimus, ne dum ab omni pactionis illicitæ contagione, verùm etiam ab eius omnimoda suspicione, vacuos & immunes conseruare decet; vt qui cæteros illustris officij sublimitate antecellunt, eosdem prisca etiam illa morum integritate præstare dignoscantur. Sanè licet dudum, cùm certam simoniacæ prauitatis speciem, quam beneficiorum

ficiorum confidentiam vocant, in Ro.Cu. atque adeò in sacrum venerabilium fratrum nostrorum, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, collegium, quasi per cuniculos irrepsisse, ac nonnullos ex ipsis fratribus nimia quadam facilitate, seu potiùs importunis amicorum familiariumque precibus adductos, beneficia Ecclesiastica in confidentiam hujusmodi recepisse, & frequenter recipere intelleximus, hanc illicitam beneficentiæ exercendæ, seu amicitiæ colendæ viam, à tanto saltem Collegio prorsus eliminare cupientes, eosdem fratres in Consistorio nostro secreto, non semel admonuerimus, huic aliena beneficia custodiendi modo ne assuescerent, neue illa hoc pacto reciperent, vtque sic recepta dimitterent: Nihilominùs nuper ad aures nostras peruenit, eorum aliquos, monitionis nostræ, imò potiùs suimet oblitos, ea quæ custodienda receperant, beneficia nondum tamen dimisisse. Et insuper illos, & nonnullos alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam Cameræ Apostolicæ Clericos, ecclesias, monasteria, dignitates, & alia beneficia huiusmodi, in sui fauorem resignata, cessa, vel aliàs dimissa, acceptasse, aut de illis, per obitum, vel aliàs vacantibus, à nobis, & prædecessoribus nostris, seu etiam ab ordinarijs, & alijs inferioribus collatoribus etiam ad patronorum præsentationem, ad alterius commodum sibi prouideri obtinuisse, illaque, ac etiam alia aliter vacantia, sibi in titulum, commendam, vel administrationem, aut aliàs dicta auctoritate concessa, quandoq; in resignantium, vel cedentium, seu etiam aliorũ fauo-

fauorem cessisse, vel aliàs dimisisse. Ac sibi propterea pensiones annuas, ac fructus, redditus, & prouentus ecclesiarũ, monasteriorũ, dignitatũ, & aliorum beneficiorum huiusmodi, in toto, vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas & illos transferendi; ac etiam collationem, prouisionem, præsentationem, & aliam dispositionem beneficiorum ecclesiasticorum, ad earumdem ecclesiarum, monasteriorum, & dignitatum Prælatos pro tempore existentes, ac alios huiusmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentium, nec non regressus, siue accessus, & ingressus ad ecclesias, etiam cathedrales, monasteria ac alia diuersa beneficia ecclesiastica, sibi reseruari procurasse, & obtinuisse ad hoc videlicet, vt confidẽtes sic decimarũ Apostolicarum, vel communis dicti Collegij, & annatæ, aliorumq; iuriũ dictæ Cameræ debitorum solutionem eludant, integrisque beneficiorum, etiam in mensibus Apostolicis vacantium, aut aliàs dispositioni Sedis Apostolicæ generaliter reseruatorum, collationibus, ac interdum vt beneficia ipsa, tempore procedente, in aliquorum, tunc forsan de iure inhabilium, & incapacium, vel nondum adhuc natorum, fauorem cedantur, seu resignentur, vel vt personæ inhabiles, & incapaces huiusmodi, etiam laici, pensionibus, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ecclesiasticis fruantur, & gaudeant, seu potiùs illis, & facultate transferendi prædicta abutantur, in animarum suarum periculum, & perniciosum exemplum. Quare nos hanc Cardinalium eorumdem, in monitionibus nostris parendo, incuriam, & tam illorum quàm cæterorum

Præ-

Prælatorum, etiam clericorum, ac aliorum quorumcumque indignam fallaciam, conniuentibus oculis diutiùs minimè dissimulandam, sed huic errori, ne radices altiùs agat, occurrendum tandem esse censentes. Et quoniam hanc ipsorum, qui, monitioni nostræ non parentes, beneficia huiusmodi in confidentiam, vt præfertur, retinuerunt, & fructus ex eis indebitè, vel percipiendo, vel per alios nomine suo, etiam per simulatas illorum locationes, & fictas de receptis quietantias, ac donationes, & remissiones percipi sinendo, grauiter excesserunt Cardinalium metam, potiùs ex immoderata erga suos indulgentia, quàm aliquo præceptorum nostrorum spretu processisse facilè reputamus; idcircò omnes & singulas, etiã Metropolitanas, & alias cathedrales, ac monasteria, etiam cõsistorialia, prioratus, præpositturas, præpositatus, dignitates, etiam maiores, & principales, etiã cõuentuales, personatus, administrationes, & officia, ceteraque beneficia ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia, & quorumuis Ordinum regularia, etiam de iure patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium, & illustrium, etiam ex fundatione, & dotatione existentia, per eiusdem Romanæ Ecclesiæ etiam Episcopos Cardinales, & quoscumque alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam eiusdem Cameræ Clericos, in titulum, commendam vel administrationem, aut aliàs, in huiusmodi confidentiam iure prohibitam, cuiusuis personæ, vt præfertur, contemplatione vel intuitu, quouis modo recepta, illorum liberam collationem, & dispositionem nobis & Sedi Apo-

stoli-

ſtolicæ, harum ſerie reſeruantes ipſo iure à die receptionis eorumdem, vacauiſſe, & vacare; ac fructuum, & penſionum reſeruationes ac facultates transferendi, & collationis beneficiorum conceſsiones, eis, vt præmittitur, factas, ac regreſſus, ſiue acceſſus, & ingreſſus cõceſſos huiuſmodi, ceſſaſſe, & ceſſare, ac extinctos eſſe: Et eoſdem Cardinales, ſeu quoſuis alios, à prima die receptionis beneficiorum huiuſmodi citra fructus, redditus, & prouentus earumdem eccleſiarũ, monaſteriorum, dignitatum & aliorum beneficiorũ, ac penſiones prædictas indebitè percipere, ſuoſque facere non potuiſſe, neque debuiſſe, ſed illos omnes & ſingulos ad Cameram eamdem deuolutos fuiſſe, & eſſe, illique deberi; ac ipſos Cardinales, & alios ad quorum manus quomodolibet peruenerunt, & eorum hæredes, ad integram illorũ reſtitutionem, in vtroque foro teneri, & ad id opportunis iuris remedijs compelli debere, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, decernimus, & declaramus. Et inſuper vniuerſis & ſingulis, tã eiuſdem Ro. Eccleſiæ Cardinalibus etiam Epiſcopis, quàm Prælatis, & Clericis, & alijs prædictis, præſentibus, & futuris, ne deinceps vllo vmquam tempore, aliquas eccleſias, monaſteria, dignitates, vel alia beneficia, etiam de dicto iure patronatus: vti præfertur, exiſtentia, aut fructus, vel penſiones, aut regreſſus, ſeu acceſſus, in confidentiam prædictam, aut ad effectum reſeruationum huiuſmodi, ſibi poſtmodum cedentibus procurandarũ, recipere præſumant: Cardinalibus verò, & alijs Prælatis huiuſmodi, in virtute ſanctæ obediẽtię, & ſub inter dicti ingreſſus eccleſiæ, reliquis verò

ſub

ſub maioris excommunicationis latæ ſententiæ pœna per contrafacientes eo ipſo incurrenda, à qua niſi à nobis, aut Ro. Pontifice pro tempore exiſtente, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolui nequeant; diſtrictius inhibemus. Ac quaſcumque collationes, prouiſiones, præfectiones, commendas, reſeruationes, facultates, etiam transferendi, ac regrediendi, ſiue accedendi & ingrediendi, ac alias diſpoſitiones, de eccleſijs, monaſterijs, dignitatibus & alijs beneficijs, eorumq́ue fructibus, & beneficiorum collationibus per nos, & alios Romanos Pontifices ſucceſſores noſtros, etiam Motu proprio, ſeu Conſiſtorialiter, aut etiam per Ordinarios, & alios inferiores collatores, & ad patronorum eorumdem præſentationem, & aliàs quomodolibet cũ interuentu confidentiæ huiuſmodi, expreſsè, ſiue occultè, ac de iure præſumptæ, & aliàs cõtra præmiſſa pro tẽpore factas, nullas, & inualidas, nulliuſq; roboris vel momẽti fore, neq; cuiquã ſuffragari: Sed eccleſias, monaſteria, dignitates, ac alia beneficia huiuſmodi, ipſo iure vacare, ac noſtræ & Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni reſeruata, fructusq́ue, & penſiones Cameræ Apoſtolicæ applicatos, vt præfertur, eſſe, & cenſeri: Sicq́ue in præmiſsis omnibus & ſingulis, per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, etiam ipſius Eccleſiæ Romanæ Cardinales, ſublata eis quauis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, etiã per præſumptiones, & cõiecturas legitimas, & eorũ arbitrio (cùm alias cõfidentias huiuſmodi in lucem erui, & probari non poſſe conſtet) procedendo, iudicari & definiri debere: Ac quicquid ſecùs ſuper his à quo

quam

quam quauis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane similiter decernimus. Non obstantibus fe. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, de vna, & Concilij generalis de duabus diætis, ac alijs constitutionibus Apostolicis, necnon Collegij præfati, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis; & consuetudinibus contrarijs quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel diuisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. Et ne quispiam vllo vmquam tempore præsentium ignorantiam prætendere possit; Volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd ipsæ præsentes litteræ ad Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe valuas, per aliquem ex Cursoribus nostris, illarum copia ibi affixa, & dimissa, & etiam in Cancellaria Apostolica, de more publicentur; ac in eiusdem Cancellariæ Quinterno, ad maiorem partium, illas in iudicio producere volentium commoditatem, describantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reseruationis, declarationis, inhibitionis; decreti & voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, Deci-

Digitized by Google

Decimoseptimo Kalend. Nouemb. Pontificatus nostri Anno quinto.

Visa de Curia M. de Enciso.

Cæ. Glorierius

H. Cumyn.

ANNO à Natiuitate Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, Indictione septima, die verò quarta mensis Decembris, Pōtificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri Domini Pij, diuina prouidētia Papæ Quarti, anno quinto, suprascriptæ litteræ Apostolicæ publicatæ & affixæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in Acie Campi Floræ, dimissis ibidem in suprascriptis locis suprascriptarum litterarum copijs affixis, vt moris est, per nos Iulium Parinum, & Bernardinum Andrentium, prælibati Sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

Digitized by Google

BVLLA S. D. N. D. PII,

DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IIII.

Super forma iuramenti profeſsionis fidei.

PIVS EPISCOPVS. ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

INIVNCTVM nobis Apoſtolicæ ſeruitutis officium requirit, vt ea quæ Dominus omnipotens, ad prouidam Eccleſiæ ſuæ directionem, ſanctis Patribus in nomine ſuo congregatis diuinitus inſpirare dignatus eſt, ad eius laudem & gloriam incunctanter exequi properemus. Cùm itaque iuxta Cõcilij Tridentini diſpoſitionem omnes, quos deinceps cathedralibus, & ſuperioribus eccleſijs præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, canonicatibus, & alijs quibuſcumque beneficijs eccleſiaſticis, curam animarum habentibus, prouideri continget, publicã orthodoxæ fidei profeſsionem facere, ſeq; in Romanæ Eccleſiæ obedientia permanſuros ſpondere, & iurare, teneantur: Nos volentes, etiam per quoſcumque, quibus de monaſterijs, conuentibus, domibus, & alijs quibuſcumq; locis, Regularium quorũcũmq; Ordinum, etiam Militiarum, quocumq; nomine vel titulo prouidebitur, idem

seruari, & ad hoc, vt vnius eiusdem fidei professio vniformiter ab omnibus exhibeatur, vnicaque & certa illius forma cunctis innotescat, nostræ sollicitudinis partes, in hoc alicui minimè desiderari, formam ipsam præsentibus annotatam: publicari, & vbique gentium per eos ad quos ex decretis ipsius Concilij & alios prædictos spectat, recipi & obseruari, ac sub pœnis per Concilium ipsum in contrauenientes latis, iuxta hanc & non aliam formam, professionem prædictam solemniter fieri auctoritate Apostolica tenore præsentium districtè præcipiendo mandamus, huiusmodi sub tenore. Ego N. firma fide credo & profiteor omnia & singula: quæ cōtinentur in Symbolo fidei, quo Sancta Romana Ecclesia vtitur, videlicet: Credo in vnum Deum patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium; & in vnum Dominum Iesum Christum, Filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula; Deum de Deo, lumen de lumine; Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria virgine, & homo factus est; crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus, & sepultus est; & resurrexit tertia die secundùm Scripturas; & ascendit in cælum, sedet ad dexteram Patris; & iterùm venturus est cum gloria iudicare viuos, & mortuos; cuius regni non erit finis: & in Spiritum sanctum Dominum, & viuificantem, qui ex Patre, Filioque procedit; qui cum Patre, & Filio

ſimul adoratur, & conglorificatur; qui locutus eſt per Prophetas: & vnam ſanctam Catholicam, & Apoſtolicam, Eccleſiam. Confiteor vnum baptiſma, in remiſsionem peccatorum, & exſpecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſæculi. Amen. Apoſtolicas & eccleſiaſticas traditiones, reliquasque eiuſdē Eccleſiæ obſeruationes & conſtitutiones firmiſsimè admitto, & amplector. Item ſacram Scripturam iuxta eum ſenſum quem tenuit & tenet ſancta mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſacrarum Scripturarum, admitto; nec eam vnquam niſi iuxta vnanimem cōſenſum patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque ſeptē eſſe verè & propriè Sacramenta nouæ legis à Ieſu Chriſto, Domino noſtro, inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licet non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam vnctionē, Ordinem, & Matrimonium; illaque gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem, ſine ſacrilegio reiterari non poſſe. Receptos quoque & approbatos Eccleſiæ Catholicę ritus, in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio, & admitto: Omnia & ſingula, quæ de peccato originali, & de iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita & declarata fuerunt, amplector, & recipio: Profiteor pariter in Miſſa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium ſacrificium, pro viuis, & defunctis; atque in ſanctiſsimo Euchariſtię Sacramento eſſe verè, realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinem, vnà cum anima & diuinitate

te

ge Domini nostri, Iesu Christi, fieríque conuersionem totius substantiæ panis, in corpus, & totius substantię vini, in sanguinem; quam conuersionem Catholica Ecclesia transsubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantùm specie, totum atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, Animasque ibi detentas fidelium suffragijs iuuari: Similiter & Sanctos vnà cum Christo regnantes, venerandos atque inuocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmissimè assero, imagines Christi, ac Deiparæ semper virginis, necnon aliorum Sanctorum, habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impartiendam: Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse; illarumque vsum Christiano populo maximè salutarem esse, affirmo: Sanctam Catholicam, & Apostolicã Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrẽ, & magistram agnosco; Romanoq; Pontifici, beati Petri, Apostolorum Principis, successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac iuro: Cetera item omnia à sacris Canonibus, & œcumenicis Concilijs, ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio atque profiteor, simulq; cõtraria omnia, atq; hæreses quascumq; ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reijcio, & anathematizo: Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram & inuiolatam,

Ff 3 vsque

Digitized by Google

vſque ad extremum vitæ ſpiritum, conſtantiſsimè (Deo adiuuante) retineri & confiteri, atque à meis ſubditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo ſpectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. ſpondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc ſancta Dei Euangelia. Volumus autem, quòd præſentes litteræ, in Cancellaria noſtra Apoſtolica, de more, legantur: Et vt omnibus faciliùs pateant, in eius Quinterno deſcribantur, ac etiam imprimantur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ voluntatis & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ, apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimoquarto, Idibus Nouembris, Pontificatus noſtri Anno Quinto.

Fed. Card. Cæſius.

Cæ. Glorierius.

LECTÆ & publicatæ fuerunt ſuprafcriptæ litteræ Romæ, in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimoquarto, die verò Sabbati, nona Menſis Decembris, Pontiſicatus Sanctiſsimi in Chriſto patris, & Domini noſtri, Domini Pij Papæ Quarti, Anno quarto.

A. Lomellinus Cuſtos.

DE-

Digitized by Google

DECLARATIO, QVOD GRATIÆ DE NON RESIDENDO, & percicipiendo fructus ratione ſtudij, non valeant ſine conſenſu Ordinarij.

SANCTISSIMVS in Chriſto Pater, & Dominus noſter, Dominus Pius, diuina prouidentia Papa IIII. ad cuius aures nuper peruenit, nonnullos curata, vel alios ſacros ordines, aut perſonalem reſidentiam requirentia beneficia obtinentes, ſub prætextu quòd litteris operam dare cupiebant, poſt confirmationem Concilij Tridentini, per Sanctitatem ſuam factam, & publicatam ſecum, vt litterarum ſtudio in loco vbi illud vigeat generale, actu inſiſtendo ratione beneficiorum per eos obtẽtorum huiuſmodi vſque ad quinquennium vel aliud tempus tunc expreſſum, dummodò infra primum illius annum ſubdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri minimè teneantur, & tam ijdem interim, quàm alij, etiam ad eoſdem ordines vel eorum aliquem ſeu aliquos promoti, quòd ſimiliter ſtudentes beneficijs per eos obtentis per Vicarios idoneos, per locorum Ordinarios, etiam congrua fructuum beneficiorum huiuſmodi portione illis aſsignata, vel aliàs deputandos in diuinis deſeruiendo animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera ſupportando, vſque ad ſimile tempus perſonaliter in eiſdem beneficijs reſidere non teneren-

tur, & nihilominùs intereà omnes eorumdem beneficiorum fructus percipere possent, per ordinariam Sanctitatis suæ Signaturam, seu Pœnitentiariæ suæ officium dispensari; sibique pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his vel fraudi, vel circumuentioni, locum, præsertim quoad absentes à Romana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non potest, quãtum humana ratione prouideri potest, relinquere volens. Concilij etiam Tridentini decretis inhærendo, huiusmodi dispensationes, & indulta hactenus concessa, ac tam ipsius Pœnitentiariæ, quã Apostolicas, & alias desuper confectas & conficiendas litteras, processusque habitos, & habendos per easdem dictis absentibus nullatenus suffragari, nisi singulorum Ordinariorum locorum, in quibus singula beneficia huiusmodi consistunt, consensus gratis præstandus ad id accedat, Apostolica auctoritate declarauit, decernens irritum, &c.

Placet. plublicetur & describatur, I.

LECTA & publicata fuit suprascripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, die verò Veneris, Vigesimaquarta mensis Nouembris, Pontificatus præfati S. D. N. Papæ Anno quinto.

A. Lomellinus Custos.

BVL-

Digitized by Google

BVLLA S. D. N. D. PII, DIVINA PROVIDENTIA PAPÆ IIII,

Super residentia Prælatorum, Parochialium, & aliorum curam animarum habentium, & residere debentium.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN suprema militantis Ecclesiæ specula, meritis licet insufficientibus, diuina dispositione constituti, cunctos non solùm vigilantiæ nostræ commissos Dominicos greges, sed etiam singulorum pastorum suorum actus intensa nostræ mentis acie collustrantes, studium efficax, operamque sedulam ad hoc omnino statuimus adhibere; vt quemadmodum operosum sacri Cõcilij Tridentini progressum, felicemque exitum, Domino cooperante, præstitimus; ita sanctissima illius decreta, ipsorum præsertim, qui in Apostolicæ solicitudinis partem vocati sunt, Pastorũ officium concernentia non tepidè, neque dissimulanter exequamur. Sanè licet in Concilio præfato saluberrima fuerit ordinatione decretum, quòd omnes, & singuli venerabiles, fratres nostri, Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi & Episcopi, &

alij beneficiati, apud Ecclesias spõsas suas reside-
re teneantur: nonnulli tamen, quod non sine animi nostri mœrore referimus, adeò sui, gregũ que, quos olim deperditos Saluator noster proprio sanguine redimere dignatus est, sibi creditorum obliti sunt: vt etiam nunc in Alma Vrbe, vel alibi commorantes, & sacrosancta spiritualis matrimonij inter eos suasque ecclesias solẽniter contracti, iura confundẽtes, sponsas suas in lõga quasi viduitate relictas, ac prædictas ecclesias quomodocumque sibi concessas inuisere, & apud illas, vt probos, & prouidos patres familias decet, residere non curent, in perditionem animarum suarum, & subditorum suorum, ac perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum: Nos hanc illorũ contumaciam alicuius, etiam temporalis pœnæ metu frangendam, seu conuincendam esse censentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnibus, & singulis, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis præfatis, ac alijs quibuscũque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prædictas ecclesias in cõmendam, vel administrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & alijs quibuscumque beneficiatis curam animarum habentibus, qui iuxta decreti super residentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, personalem in suis ecclesijs residentiam facere tenentur, in virtute sanctæ obedientiæ, & vltra pœnas in dicto decreto Concilij contentas, etiam sub priuationis eorum à regimine, & administratione ecclesiarum suarũ ÿ ac alijs nostro, & pro tempore existentis, Romani Pontificis,

ficis, successoris nostri, arbitrio imponendis pœnis, districtè præcipiendo per Apostolica scripta mandamus, quatenus omni mora cessante in eisdem suis ecclesijs, iuxta formam, & tenorem dicti Concilij personaliter resideant. Et nihilominùs, si quos mandato nostro huiusmodi, quod absit, nõ parere cõtigerit, ne etiam tales absentes melioris in hac parte condicionis, quàm ceteri in suis ecclesijs residentes existãt, hac nostra perpetuò valitura sanctione per præsentes statuimus, & ordinamus, quòd deinceps omnia, & singula mobilia, immobilia, etiam in Vrbe, vel eius districtu existẽtia, & se mouentia, res, & bona; iura, & actiones cuiuscumque qualitatis, quantitatis, & valoris, ac vbicumque locorum consistant, ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscumque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, & præeminentia præfulgentes, ecclesias prædictas in titulum vel cõmendam, siue administrationem, aut alio quouis nomine obtinentes, & alios quoscumque beneficiatos curam animarum habẽtes, qui extra prædictas Ecclesias, & diœceses, etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & iuxta decretum, & formã Concilij huiusmodi non residentes decesserint, pertinẽtia, & per illos suarum ecclesiarum, ac quorumcũque monasteriorũ, prioratuum, præpositurarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & regulariũ, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, reddituum, & prouentuum Ecclesiasticorum: Nec non pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, redditibus, & prouentibus reseruatarum, & assignatarũ occa-

sione

sione quæsita, etiam facultatem specialem de illis aut eorũ parte testandi, & aliàs liberè disponendi à nobis & quibusuis alijs Romanis Pontificibus, prædecessoribus, & successoribus nostris etiã cum clausulis, quòd facultates huiusmodi reuocari nequeant, alijsque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum litterarum desuper confectarũ de rebus, & bonis huiusmodi iã deposuerint, tamquam spolia, ad Cameram Apostolicam legitimè pertineant, liceatque dilectis filijs moderno, & pro tempore existenti Commissario nostro generali, & suis, dictæque Cameræ deputatis, in euentum decessus huiusmodi, solitum inuentarium super rebus & bonis præfatis conficere, illaque, prout de reliquis clericorum spolijs fieri solet, ad dilecti filij nostri moderni, & pro tempore existẽtis generalis Thesaurarij manus redigere, dictæq; Cameræ applicare, cuiusuis licentia desuper minimè requisita: Ac facultates, & desuper cõfectas litteras prædictas, etiam motu, & scientia similibus, etiam in recompẽsam laborum & obsequiorum, etiam nobis, & Ecclesiæ Romanæ, dictæque Sedi impensorũ, quomodolibet cõcessas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, in euentum obitus huiusmodi etiam si in Vrbe, aut eius districtu, vel alibi extra suas ecclesias, vt præfertur, contigerit, ex nunc prout ex tunc, & è contrà, in dictæ cõtumaciæ pœnam eiusdem potestatis plenitudine, & tenore reuocamus, cassamus, & annullamus. Ac tam eas, quàm earum prætextu quomodolibet, pro tempore condita factaque testamenta, codicillos,

lega-

legata, donationes, & alias dispositiones quaslibet etiam ad pias causas, vel in remunerationem seruitiorum, nulla, & inualida, nulliusque roboris, vel momenti fore; neque quidquam contra præsentium tenorem suffragari. Et sic per quoscumque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, in quauis instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari, & definiri debere. Ac quidquid secùs à quoquã quauis auctoritate sciẽter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Per hoc autem nostris, & Romanorum Pontificum, Prędecessorum nostrorum, ordinationib⁹, reseruationibus, & decretis, quoad prælatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam in suis ecclesijs, aut diœc. residentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes ecclesias in Vrbis districtu, ibique residentes, ac decedentes, spolia Cameræ Apostolicæ applicata, hactenus emanatis, nullatenus præiudicare, neque quidquam in eis alterare intendimus: sed ea in suo robore, vt anteà, manere volumus, præterquam, quo ad eos qui in suis ecclesijs iuxta formam prædicti Concilij resederint, & specialem licentiã testandi habuerint, hanc enim tantùm saluam eis esse volumus. Ita vt generalis licentia testandi eis, quamquam residentibus, minimè suffragetur, sed sola speciali, si quam habuerint, tueri se possint. Ceterùm, vt præceptum, mandatum, statutum, ordinatio, reuocatio, cassatio, decretum, & alia præmissa, præsentesque litteræ ad eorum, quorum interest, notitiam dedu-

cantur,

cantur, nullusque possit aliquam illorum ignorantiam prætēdere, vel excusationē allegare, sed illa perpetuò firma, & illibata permaneant, volumus, & mandamus, quòd eædem præsentes in Basilicæ Principis Apostolorū de Vrbe, & Cancellariæ nostræ valuis, ac Acie campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris affixæ, copia illarum ibi dimissa, ab ea die omnes perinde arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Non obstantibus præmissis, ac in fauorem curialium per fe. re. Sixtum IIII. Leonem X. Iuliū III. & quoscumq; alios Rom. Pont. prędecessores nostros, ac etiam per nos editis, & approbatis: Necnō alijs litteris, cōstitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisq; contrarijs quibuscūq;. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam nostri præcepti, mandati, statuti, ordinationis, reuocationis, cassationis, annullationis, decreti, ampliationis, extēsionis, intēsionis, & voluntatis, infringere, vel ei ausu temerario cōtraire. Si quis autē hoc attētare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud sanctū Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, Septimo Kalend. Decembris, Pontificatus nostri anno quinto.

Cæ. Glorierius.

Visa de Curia M. de Enciso.

H. Cumyn.

ANNO

Digitized by Google

ANNO à Natiuitate Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimoquarto, Indictione septima, die verò quarta mensis Decembris, Pont. Sanctissimi in Christo Patris, & D.N.D. Pij, diuina prouidentia Papæ Quarti, anno quinto; Retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, ad valuas Cancellariæ Apostolicæ, & in Acie Campi Floræ, dimissis in præfatis locis præsentium retroscriptarum litterarum copijs, affixis, vt est moris, per nos Iulium Parinum, & Bernardinum Andreutium, prælibati sanctissimi Domini nostri Papæ Cursores.

Antonius Clerici Magister Cursorum.

MOTVS PROPRIVS S. D. N. D. Pij, Papæ IIII. super executione Concilij & litterarum eiusdem Sanctiss. contra Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, & alias personas Ecclesiasticas, non residentes in eorum Ecclesijs.

PIVS PAPA IIII.

MOTV proprio, &c. Cùm tam per sacrosanctum œcumenicum Concilium Tridentinum, quàm etiam per nostras litteras siue bullas etiã desuper emanatas, & inter alias sub dat. Romæ, apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. D. LXIIII. septimo Kal-

Kal. Decembris Pontificatus nostri anno quinto, mandatum sit omnibus Episcopis, Archiepiscopis, & alijs, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro eis sacrificium offerre, verbique diuini prædicatione, Sacramentorũ administratione, ac bonorum omnium exemplo pascere, pauperum aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & signanter munera pastoralia, & eis diligenter incumbere, & assistere, aliáque facere, quæ in dicto sacro Concilio & in dictis nostris litteris siue bullis continentur. Quæ omnia nequaquam ab eis præstari, & adimpleri possunt, cùm gregibus suis non inuigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more oues suas deserunt, & propterea debuissent, & deberét, omnes, & singuli Episcopi, Archiepiscopi, & alij in dignitatibus ecclesiasticis constituti, & præfecti, & quibus animarum cura extitit, iuxta diuina præcepta, & prædicti œcumenici Concilij, ac prædictarum nostrarum litterarum, seu bullarum vim, formam, continentiam, & tenorem ad eorum respectiuè Ecclesias, diœc. ac alia beneficia, quibus personalis residentia requiritur, ad effectum in eis personalem residentiam facien. sese contulisse, ac omnia, & singula in eisdẽ præceptis, Concilio, & litteris siue bullis respectiuè contenta adimpleuisse, & obseruasse. Attamen, sicut accepimus, multi & multi præfatorum præceptorum, & mandatorum contemptores, animarumque suarum propriæ salutis immemores, in dictis dignitatibus ecclesiasticis, quibus cura animarum imminet, ac Episcopalibus, & Archiepiscopalibus respectiuè constituti præmissa facere, & adimplere hactenus

Digitized by Google

hactenus minimè curarunt, sed distulerunt & differunt in graue animarum suarum, gregumque sibi commissorum periculum, & ouium suarũ perniciosum exemplum, & scandalũ, sententias, cen. & pœnas propterea sibi inflictas temerè, & damnabiliter incurrendo. Quæ omnia cùm non sint conniuentibus oculis, aut impunè prætermittenda, sed grauiter, vt ceteris transeant in exemplum, cùm iã per tot menses, inobedientes fuerint, censuras præfatas sustinen. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, deque potestatis nostræ plenitudine, Dilecto filio nostro Alexandro Riario Cameræ Apostolicæ generali Auditori, cui aliàs etiam, seu prædecessori suo viuæ vocis oraculo commisimus, vt dictos Episcopos, Archiepiscopos, & alias personas Ecclesiasticas animarum curam haben. non resid. pœnas præfatas in dicto Concilio, & litteris siue bullis nostris contentas, incurrisse declararet, & ad illarum effectualem executionẽ, aliaque grauiora procederet, viuæ vocis oraculo commisimus: tamen quia nõnulla monitoria contra certos Episcopos, & alias personas præfatas in vim commissionis nostræ huiusmodi sibi factæ tunc decreuerat, & relaxauerat, ne in posterũ de illius iurisdictione dubitari contingat, denuò eidem Auditori nostro nunc officium Auditoratus exercen. auctoritate nostra committimus, & mãdamus, quatenus statim tam cõtra Episcopos, Archiepiscopos, & alios quoscumque Prælatos, tam in Vrbe quàm alibi, & vbique locorum existen. & in proprijs diœc. non residen. constituto sibi quantum sufficere videbitur summariè, simpliciter, & de plano, sola veritate inspecta, & manu

regia de inobedientia propria vsque ad sententiam exclusiuè procedat, & deinde nobis referat, vt nos in consistorio nostro secreto de fratrum nostrorum consilio, vt moris est, ad sententiam priuationis, & depositionis Prælatorũ inobediẽtium huiusmodi procedere valeamus, prout procedere intendimus: quò verò ad alios curam animarum habentes vsque ad sentẽtiam inclusiuè procedat, & exequatur iuxta formam, & tenorem dicti Cõcilij, & litterarum nostrarum prædictarum, cum eisdem facultatibus, vt suprà, ac alia faciat, & exequatur, prout in dictis litteris siue bullis continetur, cum potestate citandi, inhibendi, excommunicandi, suspendendi à diuinis, declarandi, interdicendi, aggrauandi, reaggrauandi, carcerandi, & brachium sæculare decernendi, relaxandi, & exequendi, aliaque facien. necessaria quomodolibet, & opportuna. Contrarijs quibuscumque non obstan. & quod præsentis nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, ac vbique fidem faciat in iudicio, & extra, regula contraria, & alijs quibuscumque, quibus omnibus expresè derogamus, non obstantibus.

Placet, Motu Proprio. I.

Præsentetur. *Amerin. Regens.*

BVLLA

Digitized by Google

BVLLA S. D. N. D. PII, Papæ IIII. reuocatoria priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conseruatoriarum, indultorum, confessionalium, Maris magni, & aliarum quarumcumque similium gratiarum, quibuscumque locis & personis concessarum, in his, in quibus statutis, & decretis sacri Concilij Tridentini contrariantur.

PIVS EPISCOPVS, SERVVS seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN Principis Apostolorum Sede, meritis licet imparibus, diuina dispositione constituti, nihil neque vniuersali Ecclesiæ, curæ & sollicitudini nostræ commissæ, salubrius, neque iniuncto nobis Apostolicæ seruitutis officio decentius præstare possumus, quàm quòd prouidentiæ nostræ ministeria œcumenicum Concilium Tridentinũ, sicut nostris potissimùm auspicijs summaque sanctorum Patrum concordia per Dei misericordiam feliciter absolutum fuit: ita, per vniuersos, qui Christiana pietate censentur, vbique suscipiatur, & remotis quibuslibet obstaculis ab omnibus æqualiter obseruetur. Cùm itaque in eodem Concilio quàm plura salubria, & ad vniuersalem morum reformationem valdè vtilia, decreta atque statuta, maturo præsentium ipsorum examine præcedente, sunt edita, quibus multa

atque diuersa priuilegia, exemptiones, immunitates, dispensationes, facultates, conseruatoriæ, indulta, &, vt vocant cōfessionalia, & Mare magnū, & aliæ gratiæ quæ varijs, tam cathedralibus, etiā Metropolitan. quā collegiatis ecclesijs, monasterijs, conuentibus, & alijs religiosis, etiam Fratrū mendicantium domibus, & ordinibus; necnō sancti Spiritus in Saxia, sancti Ioannis Lateranensis, ac Incurabiliū de Vrbe, sancti Antonij Viennen. & sancti Bernardi Iuren. alijsque Hospitalibus, Militijs, eorumque Capitulis, & Conuentibus, ac Vniuersitatibus, etiam Studiorum generaliū collegijs, tam sæcularibus, quàm ecclesiasticis, Confraternitatibus, Societatibus, & tā Principis Apostolorum de Vrbe, quā alijs Fabricis, sanctæ Cruciatæ, alijsque pijs locis, & operibus, nec non Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Prælatis, Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Præpositis, & alijs ecclesiasticis, tam sæcularibus, quàm diuersorum ordinum, & militiarum regularibus, ac etiā laicis cuiuscumque dignitatis, & status ac gradus, & excellentiæ, ac etiam Ducali, Regia, & Imperiali dignitate fulgētibus vtriusque sexus personis. Nec non aliquibus Notarijs, & etiam de latere Legatis, atque Nuncijs, tam perpetuò, quàm ad tēpus per plures Romanos Pōtifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem Apostolicam, eiusque Legatos hactenus etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum contemplatione & intuitu, etiam de fratrū consilio, diuersimodè, varijsque temporibus in genere, vel specie, ex quauis etiā honesta causa

concessa,

concessa,& etiam pluries confirmata,& innouata fuerunt,in plerisque contrariantur. Nos quibus in primis cordi est,tam sancta, & Ecclesiæ Dei saluberrima decreta suos, vt par est, effectus vbique consequi,& ab omnibus obediēter obseruari, priuilegiorum,exemptionū, immunitatū,facultatū, Conseruatoriarum,Indultorum, Confessionaliū, Maris magni,& aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcumque Apostolicarum,& aliarū litterarum desuper confectarum, processuumque, decretorum,& aliorum inde secutorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis,& plenè insertis habentes: Motu proprio,& ex certa scientia,ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quòd eadē omnia, & singula priuilegia,exemptiones, immunitates, facultates,dispensationes,Cōseruatoriæ,Indulta, Confessionalia,Mare magnum, & aliæ gratiæ in his omnibus,& in singulis, in quibus illa statutis, & decretis Concilij huiusmodi cōtrariantur,ipso iure reuocata, cassata, & annullata, ac ad ipsius Concilij terminos,atque limites reducta sint, & esse censeantur, nec quidquam aduersus ipsa decreta,& statuta,quominus vbique,& apud omnes obseruentur,in aliquo suffragari posse,sed ea perinde haberi, & reputari debere, ac si numquam emanassent,auctoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus, ac etiam statuimus,& ordinamus. Decernentes nihilominùs omnia, & singula quę vigore priuilegiorum, exemptionū, immunitatum,& dispensationum,facultatum, Conseruatoriarum,Indultorum,Confessionalium, & aliarum quarumcūque gratiarum huiusmodi,post

ad tempus, quo Concilium obligare cœpit, facta, & gesta quomodolibet fuerũt, & in posterũ fient, in his in quibus dicti Concilij decretis aduersantur, nulla, inualida, & irrita esse, & censeri; ac nemini, etiam quantumlibet, vt præfertur, qualificato, tam in foro (quod aiunt) fori, quàm conscientię suffragari posse & debere. Et ita per quoscumque locorum ordinarios, aliosq; Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorũ cuilibet quauis aliter iudicãdi facultate, in vtroque foro iudicari, & definiri debere, ac quidquid secùs, à quoquam, quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrarijs quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, statuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum.

Dat. Romæ, apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quinto, Tertiodecimo Kalend. Martij. Pontificatus nostri Anno sexto.

Ca. Glorierius.

P. Episcopus Narnien.

H. Cumyn.

Digitized by Google

ANNO à Natiuitate Domini Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quinto, Indictione sexta; Die verò vigesimaquarta mensis Februarij, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris, & D. nostri, Domini Pij diuina prouidentia Papę Quarti, Anno eius sexto: Retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in Acie Campi Floræ & valuis Cancellariæ Apostolicæ, per nos Nicolaum de Matthæis, & Camillum Cherubinum S. D. N. Papæ Cursores.

Philibertus Chapuis, Magister Cursorum.

Gg 4 ORA-

Digitized by Google

ORATIO, HABITA IN SESSIONE NONA, ET VLTIMA ſacri Concilij Tridentini.

CELEBRATA DVOBVS continuis diebus; tertia & quarta Decemb. M. D. LXIII.

PIO IIII. PONT. MAX.

A R. P. D. HIERONYMO RAGAZONO Veneto, Epiſcopo Nazianzeno, & coadiutore Famaguſtano.

Hic ſummatim recenſentur omnia in Concilio Tridentino definita, quæ & ad piè credendum, & ad benè viuendum pertinent.

AVDITE hæc omnes gentes, auribus percipite omnes, qui habitatis orbem. Tridentinum Conciliū iam diu cœptum, aliquando intermiſſum, diſtractum variè atque diuulſum, nunc demum, ſingulari Dei omnipotentis beneficio, ſumma atque incredibili omnium ordinum ac nationum voluntate, connectitur, atque perficitur. Dies hæc quidem feliciſsima Chriſtiano populo illuxit, in qua templū Domini diſturbatum frequenter, ac diſsipatum reficitur, & abſoluitur, & nauis hæc vna bonorum omnium ex maximis,

ac

Digitized by Google

ac diuturnis turbinibus, atque fluctibus tuta in portu collocatur: quam vtinam conscendere nobiscum ij voluissent, quorum in primis gratia hæc ipsa nauigatio instituta fuit: atque ædificij huius construendi participes existerent, qui hoc nobis negotium exhibuerunt: maioris nunc profectò lætitiæ causam haberemus. Sed nostra id certè culpa non accidit.

NOS vrbem hanc in Germaniæ faucibus, id ist, in domus illorum ferè limine positam elegimus: nos custodiam nullam nobis, ne suspicionem illis aliquam minùs liberi loci daremus, adhibuimus: nos eam fidem publicam illis concessimus, quā sibi ipsi composuerunt: nos hîc illos perdiu expectauimus; neque hortari ac rogare vmquam destitimus, vt ad veritatis lucem cognoscendam accederent. Verùm illis etiam absentibus satis, vt puto, à nobis consultum est. Etenim, cùm duo essent, in quibus ægris atque infirmis illorum animis medicina fuit adhibenda: alterum fidei Catholicæ ac verè Euangelicæ illis in rebus quæ in dubium ab ipsis vocantur, quæq; opportunæ his temporibus viderentur, explicata & confirmata, disiectis omnibus ac dissipatis errorum tenebris, doctrina: alterum disciplinæ ecclesiasticæ, cuius potissimùm deprauatione illi se à nobis defecisse affirmant, restitutio: vtrumque, quantum in nobis fuit, pro temporum horum ratione, cumulatè præstitimus.

PRINCIPIO enim sancta hæc Synodus

Digitized by Google

(facta ex laudabili maiorũ nostrorum consuetudine sua fidei professione) vt quoddam quasi fundamentum futuris actionibus poneret, & quibus testimonijs, atque præsidijs, in dogmatibus sanciendis nitendum esset, ostenderet, veteris ac noui Testamenti libros, qui essent sine vlla dubitatione recipiendi, antiquorum Conciliorum probatissimorum exemplo, piè & prudenter enumerauit: ac, ne de verbis quidẽ vlla ex varijs in versionibus oriri posset difficultas, certã ac definitam de Græcis, & Hebræis translationem approbauit. Hinc omnium hæresum caput, atque arcem aggrediens, de humana naturæ corruptis initijs ea statuit, quæ veritas ipsa, si loqui posset, exprimeret. De iustificatione deinceps (res magna, &, cùm ab antiquis, tũ à nostri tẽporis hæreticis mirum in modum oppugnata) ea definiuit, quibus & perniciosissimis eo in genere opinionibus occurreretur; & rectè sentiendi ratio miro quodam ordine, atque admirabili sapientia (vt in illis Dei spiritum facilè agnoscas) demonstraretur. Præstantissimo hoc post hominum memoriam decreto hæreses ferè vniuersæ iugulantur, &, quasi caligo Sole, discutiuntur ac dispelluntur: eáque claritas, isq; splendor veritatis apparet, vt tantum lumen quin videat, dissimulare iam nemo possit. Subsecuta est salutaris septem diuinorum Ecclesiæ Sacramentorum tractatio: primùm simul de omnibus, pòst de vnoquoque separatim. Hic verò quis non videt, quàm distinctè, explicatè, abundanter,

il-

Digitized by Google

illuminatè, & (quod caput est) verè tota cælestium horum mysteriorum ratio contineatur? Quis in tam magna, multiplicique doctrina, quid aut sequendū, aut fugiendum sit, potest vllo modo desiderare? Quis in illis omnibus errandi locum, aut occasionem inueniet? Quis denique de Sacramentorum horum vi, atque virtute dubitare in posterum poterit? cùm gratiam illā, quæ illis ipsis quibusdam quasi stillicidijs in fidelium quotidie mentes illabitur, tunc nobis affuisse tam copiosè perspiciatur? Accesserunt ad hæc de sacrosancto Missæ sacrificio, & de Cōmunione sub vtraq; specie, & paruulorū decreta: quibus quidem nihil sanctius, nihil vtilius, vt de cælo lapsa, non ab hominibus composita videātur. Adiungetur his hodie certa de Indulgētijs, de Purgatorio, de Sanctorum Veneratione, Inuocatione, Imaginibus, & Reliquijs doctrina, qua non solùm hæreticorum fraudibus & calumnijs obsistetur, sed piorum etiam Catholicorum conscientijs planè satisfiet.

HÆC de rebus ad salutem nostram pertinentibus, quæ dogmata appellantur, & faustè, ac feliciter erunt peracta: neque aliud quidquam præterea eo in genere à nobis hoc tempore expectabitur.

IN eorum autem quibusdam administrandis cùm nonnulla essent quæ non ritè omnino ac rectè seruarentur; accuratissimè, Patres amplissimi, curastis, vt purè illa, & castè, atque ex more, institutoque maiorum tractarentur. Ita omnem superstitionem, omnem quæstum, omnem (vt dicunt) ir-

irreuerentiam à diuina Missarum celebratione abstulistis: vagis, ignotis, & criminosis sacerdotibus sanctum hoc offerre sacrificium interdixistis: rei huius sacratissimæ vsum à priuatis domibus, & profanis in sacra & religiosa loca reuocastis: molliores cantus, & symphonias, deambulationes, colloquia, negotiationes à templo Domini summouistis. Ita ecclesiastico vnicuique gradui leges illæ à vobis præscriptæ sunt, vt tradito illis diuinitus ordine, abutendi nullus vtique locus relinquatur. Ita nōnulla Matrimonij impedimēta, quæ ansam quasi quamdam ad violanda Ecclesiæ præcepta dare videbantur, remouistis: facilem veniæ consequendæ viam minùs legitimè connubij fœdus ineuntibus interclusistis. Quid de furtiuis, tenebricosísque matrimonijs commemorem? Equidem ita sentio, si alia nulla causa conuocandi Concilium fuisset, (quæ multæ & maximæ fuerunt) propter vnam hanc id omnino fuisse faciendum. Nam cùm res hæc ad omnes spectet, neque vllus in orbe terrarum vniuerso angulus reperiatur, quem labes hæc non inuaserit; curandum meritò fuisset, vt communi huic malo communi etiam consilio prouideretur. Innumerabilium, Patres sanctissimi, & grauissimorum delictorum, ac scelerū occasio prudentissima ista vestra, ac propè diuina sanctione penitus ablata est, & Christianæ reip. gubernationi sapientissimè consultum. Accedet ad hæc vtilis in primis ac necessaria multorum in Purgatorij,

San-

Digitized by Google

Sanctorum Venerationis, Inuocationis, Imaginum, & Reliquiarum, atque etiam Indulgentiarum ratione abusuum interdictio, qui rerum ipsarum pulcherrimam faciem inquinare, atque turpare mirũ in modum videbantur.

ALTERA verò pars, in qua de labenti ac propè cadenti ecclesiastica disciplina fulciēda erat agendum, diligentissimè etiam absoluta fuit, atque perfecta. Eligentur in posterum ad ecclesiastica munera obeunda, qui virtute, non ambitione, præstent; quiq́ populi commodis, non suis inseruiant; & prosint potiùs, quàm præsint. Enunciabitur atque explanabitur frequentiùs, & studiosiùs verbum Domini, omni ancipiti gladio penetrantius.

ADERVNT suis gregibus, & inuigilabunt Episcopi, cæterique, quibus animarum cura commissa est; neque extra creditam sibi custodiam vagabuntur. Nihil cuiquam proderunt aut ad impurè & flagitiosè viuendum, aut ad malè & perniciosè docendum priuilegia: nullum sine pœna crimen, nulla sine præmio virtus relinquetur. Pauperum & mendicantium sacerdotum multitudini optimè prouisum est: certæ vnusquisque ecclesiæ, statutoq́ operi, vnde ali possit, ascribetur.

AVARITIA, quo nullum vitium est tetrius, præsertim in domo Dei, ab ea omnino tolletur, gratis Sacramenta omnia, vt par est, conferentur. Ex vna ecclesia plures, ex pluribus vna, vt populi cōmo-

modum, & ratio postulabit, constituetur. Eleemosynarum quæstores, (vt appellant) qui sua, non quæ IESV Christi quærentes, magnum nostræ religioni damnum, magnam infamiam afferebant; ex omni hominum memoria (quod summæ felicitatis loco ponendum est) penitus euellentur. Hinc nostra præsens calamitas sumpsit exordium: hinc serpere infinitum malum, manaréque in dies latiùs non desistebat: neque occurri illi adhuc multorum Conciliorum cautionibus ac prouisionibus potuit. Quamobrem quis non nisi sapientissimè factum dixerit, vt membrum hoc, in quo sanando diu, ac multùm frustrà laboratum est, ne reliquo corpori noceret, excideretur.

PORRO Deo cultus tribuetur puriùs & accuratiùs, atque ita, qui ferunt vasa Domini, mundabuntur, vt ad sui imitationem aliòs trahant: in quo præclarè illud fuit excogitatum, vt, qui sacris essent initiandi, ij moribus atque litteris in vnaquaque ecclesia à prima ætate instituerentur, vt quoddam quasi virtutum omnium seminarium illud existeret. Iam verò prouincialibus Synodis restitutis, Visitationibus ad populorum vtilitatem, non ad querelam & sumptum renouatis: Tradita Pastoribus regendi suos, atque pascendi commodiùs facultate: Pœnitentia publica in vsum reuocata: Hospitalite tum ecclesiasticis hominibus, tum pijs locis indicta: In Curatis sacerdotijs conferendis memorabili, ac pænè cælesti ratione constituta:

Be-

Beneficiorum (vt aiunt) pluralitate sublata: Hereditaria sanctuarij Dei possessione prohibita: Modo excommunicationibus imposito ac terminato: Primis iudicijs ijs in locis vbi lites oriuntur, assignatis: Singularibus certaminibus interdictis: Omnium hominum ac sacrorum in primis luxuriæ, cupiditati, atque licentiæ freno quasi quodam, quod excuti non facilè possit, iniecto: Regibus ac Principibus sui muneris diligēter admonitis: alijsq; rebus huiusmodi prudentissimè sancitis: quis non videt vestras vos, P. optimi, hac etiam in re partes cumulatissimè executos? Actum sæpè est in superioribus Concilijs de fide nostra explicanda, moribusq; corrigendis: sed nescio, an vmquam diligentiùs, atque distinctiùs. Hic, præsertim hoc biennio, ex omnium populorum ac nationum, in quibus Catholicæ religionis veritas agnoscitur, non solùm Patres, sed Oratores habuimus. At quos viros? Si doctrinam spectemus, eruditissimos: si vsum, peritissimos; si ingenia, perspicacissimos; si pietatem, religiosissimos; si vitam, innocentissimos. Numerus hic quoque fuit, vt, si præsentes Christiani orbis considerentur angustiæ, frequentissima hac omnium, quæ anteà fuerunt, Synodus appareat. Hîc singula omnium vulnera detecta, mores expositi fuere: nihil dissimulatum est: nostrorum aduersariorum argumenta & rationes ita tractatæ, vt eorum tum causa, non nostra, agi videretur. Tertiùm nonnulla, atque etiam quartùm discussa:

summa

Digitized by Google

summa sæpè contentione certatum: eo scilicet consilio, vt, quemadmodum igne aurum, ita quibusdam quasi luctationibus veritatis vires, ac nerui probarentur: Quæ enim inter idem sentientes, idémque spectantes, discordia potuit existere?

QVÆ cùm ita sint, licet optandum (vt initio dicebam) summoperè fuisset, vt vnà cum illis hæc agerentur quorum potissimum causa tractata sunt: absentium tamen etiam incolumitati atque saluti ita prouisum est, vt alia ratione prouideri, si affuißent, non potuiße videatur. Legant illi quæ de fide nostra statuimus, vt Christianum hominem decet, humiliter, &, si lumen eis aliquod fulserit, ne faciem auertant; &, si vocem Domini audierint, corda sua non obdurent. Ac, si ad communem matris Ecclesiæ complexum, vnde se illi distraxerunt, redire voluerint, clementiam sibi omnem, ac misericordiam tribuendam non dubitent. Sed præcipua illa ratio est, P. A. dissentientes à nobis animos conciliandi; consentientes in fide atque officio retinendi: si, quæ hoc in loco verbis sanciuimus, re ipsa in nostris ecclesijs præstemus. Leges etsi optimæ sunt, muta tamen res est. Quid Hebræo populo Dei ipsius ore latæ leges profuerunt? Quid Lycurgi leges Lacedæmonijs; Solonis Atheniẽsibus; ad libertatem retinendam, quam ob causam erant conscriptæ, vtilitatis attulere? Sed cur externa, atque antiqua nimis commemoro? Quæ ad bene beatéque viuendum instituta atque præcepta ex

vnius

Digitized by Google

vnius Christi Domini nostri vita atque doctrina desiderare aut possumus, aut debemus? Quid item fuit à maioribus nostris omissum, quod cũ ad rectè sentiendum, tum ad præclarè agendũ pertineret? Medicamentũ quidem salutare compositũ ac paratum iamdiu habemus: verùm, si morbum debet expellere, sumendum est, ac per venas in omne corpus diffundendũ. Poculo hoc salutis nos primùm inebriemur, carissimi, & viuæ atque loquentes leges simus; & norma quasi quædam ac regula, ad quam aliorum actiones & studia dirigantur: atque ita sibi vnusquisque persuadeat nihil, è Christianæ reip. commodo, ac dignitate successurum, nisi, quantum in se sit, studiosè præstiterit.

ID curandũ nobis cùm anteà fuit: tum multò erit in posterũ accuratiùs. Etenim, si magistri nostri, ac Saluatoris exemplo facere prius debebamus, quàm docere; postquam docuimus, quin faciamus, quæ esse poterit excusatio: Quis ferre nos, ac pati poterit? si, cùm non furandũ esse demonstrauimus, ipsi furemur? si, cũ non mœchandũ, mœchemur? Sanctos à Sancto Concilio: innocentes atq; integros ab integritatis præceptis & innocentia: firmos in fide atque constantes à fidei nostræ firmata doctrina discedere minimè conuenit. Ac tales quidẽ exspectant nos populi nostri, qui nostrum iamdiu reditum sustinentes ea se ipsi ratione consolabantur; fore, vt hanc temporis vsurã maiori præsentes studio sarciremus. Sed fiet id à vobis, vt spero, Patres

sanctissimi, diligenter: & quemadmodum hoc in loco fecistis, ita etiam domi satis Deo atque hominibus facietis. Nunc (quod huius temporis est) Deo primùm ipsi maximo, atque immortali, maximas, atque immortales gratias & agamus & habeamus; qui non secundùm peccata, quæ fecimus nos, neque secūdùm iniquitates nostras retribuit nobis: sed diem hunc lætissimum, quem videre multi cōcupiuerunt, nobis non solùm videndum; sed etiam celebrandū, incredibili cum totius Christiani populi assensu, atque approbatione, sua magna benignitate concessit. PIO deinde IIII. summo nostro atque optimo Pontifici gratiæ perpetuæ ac singulares habendæ sunt: qui, cùm primùm beati Petri sedem ascendit, tanto Synodum hanc instaurādi desiderio exarsit, vt in eo suas omnes curas & cogitationes defigeret. Nūcios statim viros probatissimos ad indicendū illis nationibus atq; Prouincijs Concilium misit, pro quorū in primis salute conuocabatur. Hi Aquilonis partes propè omnes peragrarūt, rogarūt, obsecrarūt, obtestati sunt: tuta omnia atque amica promiserūt: atq; id etiā egerunt vt in Angliā traijcerent: Legatos postmodū pietate ac doctrina præstantissimos (cū interesse illi Synodo, vt mirū in modum cupiebat) non posset, huc misit: ex quibus duos (quorū memoria in benedictione est) statuta die, tametsi nulli ferè Episcopi conuenissent, hîc esse voluit. Hi, atque additus eis paulò pòst tertius, nouem menses, atq; eo ampliùs, iustum ad Synodum insti-

tuen-

tuendā Episcoporum numerū hoc in loco nihil agētes exspectauerunt: cū intereà nihil aliud Pontifex ipse aut ageret, aut meditaretur, quàm vt Patres quāplurimi, quamoptimi, & quamprimùm huc accederent: & Christiani nominis Reges omnes ac Principes suos huc Oratores mitterent: vt cōmuni omniū voto, atq; consilio cōmunis hæc causa grauissima omnium atq; maxima tractaretur. Quid verò posteà omni cura, sollicitudine, sumptibus prætermisit, quod ad Concilij huius amplitudinem, libertatem, & commodum pertinere aliquo modo videretur? O singularem pastoris ac Patris nostri pietatem, atque prudentiam! ô summam etiam eiusdem felicitatem, cuius auctoritate, atque auspicijs iactatum hoc diu & agitatum Concilium constitit, & conquiescit. Te Paulum III. te Iulium, mortuos appello: quamdiu, quantoq; studio videre, quod nos videmus, exoptastis! quot in eam rem sumptus, quot labores insumpsistis! Quamobrem vere tibi atque ex animo, PIE sanctiss. ac beatiss. gratulamur, quòd tantam tibi lætitiam, tantam tuo nomini laudem (id quod maximum diuinæ in te beneuolentiæ argumentum est) Dominus reseruauit: quem nos precibus omnibus, ac votis supplices oramus, vt te nobis incolumem, pro Ecclesiæ suæ sanctæ commodo atque ornamento, & quàm citissimè reddat, & quàm diutissimè conseruet. Serenissimo etiam Imperatori gratias agere, & gratulari iure optimo debemus. Ille potē-

tissimorũ Cæsarũ, qui propagandæ Christianæ religionis miro quodam desiderio flagrarant, animũ, vt locũ, referens, vrbem hãc ab omni periculo liberã conseruauit, & nos vt tutã tranquillamq; pacem traheremus, sua vigilantia perfecit: magnamq; nostris animis securitatem, assidua triũ suorum Legatorum summorum virorum præsentia, ac propè pignore attulit. Ille de nostris his rebus pro sua eximia pietate sollicitus mirificè fuit.

ILLE à se atque à nobis dissentientes homines, ex obscurissimis, in quibus versantur, tenebris, eruere, atque ad sanctæ huius Synodi clarissimam lucẽ aspiciẽdam adducere maximoperè laborauit. Regũ præterea Christianorũ, ac Principum in Concilio hoc amplissimis suis legationibus ornando, & suos vestræ auctoritati fasces submittendo, pia maximè voluntas grata nobis memoria prosequenda est. Iã verò quis est illustriss. Legati & Cardinales, qui se vobis debere plurimũ non fateatur? Vos nostrarum actionũ duces optimi, ac moderatores extitistis. Vos, ne nostra aut in dicendo, aut in decernendo libertas violari aliqua ex parte videretur, incredibili patientia, ac diligentia curastis. Vos nulli corporis labori, nulli animi contentioni pepercistis, vt ad optatum res exitum, quod alij multi vestri similes frustrà tentauerunt, quamprimùm perduceretur. In quo præcipuam quamdam ac propriam lætitiam habere tu MORONE illustriss. atque ornatissime debes: qui cùm vigesimo ab hinc

anno

Digitized by Google

anno primũ præclaro huic ædificio lapidem posueris, extremam nunc manum post alios huic operi architectos adhibitos, feliciter, pro summa tua ac propè diuina sapientia, impones. Factum hoc tuum egregium ac singulare omnium sermone perpetuò celebrabitur, neque vlla vmquam ætas de tuis his laudibus conticescet. Quid de vobis dicam, Patres sanctiss. quàm benè de Christiana repub. vestris his præstantissimis actionibus meruistis? quanta vestrûm vniuscuiusque nomini commendatio, quanta gloria à Christiano populo vniuerso tribuetur? Vos verè patres, verè pastores & agnoscent omnes, & prædicabunt: vobis suam vnusquisque vitam atque salutem acceptam libentissimè referet. O diem illam populis nostris iucundissimam, atque lætissimam, in qua primùm reuisere illis nos atque amplecti à templi Domini ædificatione redeuntes contigerit!

SED fac, tu Domine Deus noster, vt tam eximiæ de nobis opinioni egregijs factis respondeamus, & semen hoc, quod in agro tuo seminauimus, vberem fructum afferat, fluátque vt ros eloquium tuum: atque, quod fore aliquando pollicitus es, fiat temporibus nostris, vt vnum sit omnium ouile, & vnus pastor, atque is potissimùm PIVS IIII. in tui nominis gloriam sempiternam. Amen.

SEQVITVR

HYACINTHVS,

ET COLLECTIO OMNIVM CONCILIORVM RELIGIONIS CHRISTIANÆ CONTRA HÆRETICOS.

Digitized by Google

VPPOSITA definitione Concilij, quam doctores Theologi assignant, scilicet, quòd est conuentus, seu congregatio Episcoporum, Abbatum, & Generalium ordinum ex gratia; Sacerdotum, in Episcopali, seu locali Synodo, ad tractandum de fide, & religione, & moribus auctoritate Summi Pontificis. Videatur Bañes in princip. 2. 2.

ET supposita diuisione; quòd Concilium est triplex; generale, ad quod generaliter Episcopi conuocantur; prouinciale, ad quod Episcopi vnius Prouinciæ, aut Regni Metropolitani auctoritate congregantur; & Episcopale, quod faciunt Episcopi cum Sacerdotibus. Videantur Concilia Synodalia Sancti Caroli Borromæi. Tandem supposita alia diuisione, scilicet, quòd Synodorum, quædam sunt congregatæ, & confirmatæ à Summo Pontifice, quædam congregatæ tantùm, & non confirmatæ, quædam non congregatæ, sed confirmatæ, & quædam neque confirmatæ, neque congregatæ. Videantur expositores Concilij Constantiensis.

PRIMVM CONCILIVM
secundùm aliquos.

QVIDAM dicunt in principio nominati, primum Concilium fuisse contra Iudam in electione Matthiæ, vt in Actis Apostolorum. c. 1. sub diuo Petro in Hierosolyma cum cæteris Apostolis post Ascensionẽ Christi. Viri fratres, &c. (dicit Petrus) de Iuda, &c. qui possedit agrũ de mercede iniquitatis, &c, & orantes cecidit sors super Matthiam & annumeratus est cum vndecim Apostolis. Ecce ex primo Concilio existentia Spiritus sancti.

PRIMVM CONCILIVM
secundùm communem opinionem.

Summarium, de circumcisione non facienda, vt abstineant à contaminationibus simulacrorum, fornicatione, suffocatis, & sanguine.

CONCILIVM primum Hierosolymis celebratum est sub diuo Petro Apostolo, & reliquis Apostolis, tempore Claudij Tiberij, quod habetur in Actibus Apostolorũ cap. 15. quod modò sequitur. Surrexerunt autem quidam de hæresi pharisæorum, qui crediderunt dicẽtes, quia oportet circumcidi eos; præcipere quoque seruari legem Moysis: conuenerunt-

Digitized by Google

neruntque Apoſtoli,& ſeniores videre de verbo hoc; cùm autem magna conquiſitio fieret, ſurgens Petrus dixit ad eos; Viri fratres, vos ſcitis quoniam ab antiquis diebus in nobis elegit per os meum gentes audire verbum Euãgelij,& credere, & qui nouit corda Deus, teſtimonium perhibuit, dans illis Spiritum ſanctum,ſicut & nobis; & nihil diſcreuit inter nos,& illos,purificans corda eorum: nunc ergo quid tentatis Deum, imponere iugum ſuper ceruices diſcipulorum,quod neque patres noſtri, neque nos portare potuimus, ſed per gratiam Domini noſtri Ieſu Chriſti credimus ſaluari; quemadmodum & illi. Tacuit autem omnis multitudo, & audiebant Barnabam, & Paulum narrantes quanta Deus feciſſet ſigna, & prodigia in gentibus per eos; & poſtquam tacuerunt,reſpondit Iacobus dicens; Viri fratres audite me; Simon narrauit quemadmodũ primũ Deus viſitauit ſumere ex gentibus populum nomini ſuo, & huic concordant verba prophetarum ſicut ſcriptum eſt: poſt hæc reuertar, & reędificabo tabernaculum Dauid, quod decidit, & diruta eius reędificabo, & erigam illud; vt requirant cæteri hominum,& omnes gentes, ſuper quas inuocatum eſt nomen meum,dicit Dominus faciens hæc. Notum à ſæculo eſt domino opus ſuũ: propterea ego iudico non inquietari eos, qui ex genti-

bus conuertuntur ad Deum; ſed ſcribere ad eos, vt abſtineant ſe à contaminationibus ſimulacrorum, & fornicatione, & ſuffocatis, & ſanguine: Moyſes enim à tẽporibus antiquis habet in ſingulis ciuitatibus, qui eũ prædicent in ſynagogis, vbi per omne ſabbatum legitur. Tũc placuit Apoſtolis, & ſenioribus, & omni populo eligere viros ex eis, & mittere Antiochiam cum Paulo, & Barnaba, Iudam, qui cognominabatur Barſabas, & Silã, viros primos in fratribus, ſcribentes per manus eorũ Apoſtoli, & ſeniores fratres his qui ſunt Antiochiæ, & Syriæ, & Ciliciæ fratribus ex gentibus ſalutem. Quoniam audiuimus, quia quidam ex nobis exeuntes, turbauerunt vos verbis, euertentes animas veſtras, iubentes vos circumcidi, & ſeruare legem, quibus nõ mandauimus; placuit nobis in vnum, eligere viros, & mittere ad vos cum cariſsimis noſtris Barnaba, & Paulo, hominibus, qui tradiderũt animas ſuas pro nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti. Miſimus ergo Iudam, & Silam, qui & ipſi vobis verbis referent eadẽ: viſum eſt enim Spiritui ſancto, & nobis, nihil vltrà imponere vobis oneris quàm hæc neceſſaria: vt abſtineatis vos ab immolatis ſimulacrorum, & ſanguine, & ſuffocato, & fornicatione, à quibus cuſtodientes vos, bene agetis. Valete.

Digitized by Google

Alia tria Concilia.

GLOSSA Ordinaria actuū Apoſtolorum ponit alia duo Concilia, vt in cap. ſexto: Non eſt æquum derelinquere verbum Dei, & miniſtrare menſis, &c.

Elegerunt Stephanum, &c.

Aliud.

IN Capitulo vigeſimo primo aliud, permittendo ad tempus legalia, donec Synagoga honorificis ſepeliatur.

Aliud.

IN Capitulo quarto aliud, quod potius Cœtus orans pro incremento gratiæ dicitur, quàm Concilium.

SECVNDVM CONCIL. *anno* 252.

FVIT Romanum ſub Cornelio Papa, & Decio Imperatore, congregatū contra Nouatum: conſtituitur à ſexaginta Epiſcopis, & totidem presbyteris cum diaconibus multis, vbi ſtatuitur Nouatum cum his, qui eum ſequerentur, alienum eſſe ab Eccleſia: Eos verò,

qui

Digitized by Google

qui lapſi fuiſſent in certamine, fraterna commiſeratione curandos, & fomentis pœnitentiæ medicandos, & contra Catharos, mundos ſe appellantes.

TERTIVM CONCIL. *anno* 303.

FVIT Ancyranum ab Ancyra ciuitate Galatiæ dictũ, poſt tempora Marcellini Papæ celebratum, paulo ante Nicenum, circa annum Domini ſupradictum, quod facile non inuenitur; fuit autem prouinciale concilium, ſed tamen receptum in ſexta ſynodo generali Conſtantinop. in Trullo celebrata, vt patet ex 2. canon. ſextæ ſynodi; à Gratiano in decreto Anchiritanum dictum, à quibuſdam (vt ait Bartholomæus Carranza) Aquiranum, & continet canones 24. contra eos, qui inuiti dijs thurificabant, vel immolabant ſub Euſebio Papa, & Diocletiano Imperatore.

QVARTVM CONCIL. *anno* 311.

FVIT Neocæſarienſe ſub Melchiade Papa (quamuis quidam dicant quòd neſciatur ſub quo Pontifice, cui opinioni videtur adhærere Archiepiſcopus Toletanus) & ſub Conſtantino, Chlaro, & Galerio Maximino Auguſtis in clara Neocæſarienſi ciuitate, quæ nunc

nunc Trapezuntium appellatur, vt ait Palemonius de origine ciuitatum ſcriptor, & coſmographi recentiores enucleant, in prouincia Cappadociæ ſita, factum fuit paulo ante Nicenum, quoniam Epiſcopus hic, & illic deſignatus reperitur, in quo patres 17. conuenerunt; cuius canones ſexta ſynodus Conſtantinopolitana in Trullo celebrata probauit, vt ex ſecundo canone græcæ editionis conſtat: depoſitionem, irregularitatem, tempus ordinandorum presbyterorum, numerum diaconorum, &c. obſeruari iubet.

QVINTVM CONCIL. anno 315.

FVIT Nicenum primum in Nicea Bithyniæ ciuitate habitum, vt ait Polemonius, vbi congregati fuerunt, 118. Epiſcopi catholici, fidem integram, ſanctam, catholicam, immaculatam expoſuerunt, damnando Arrium, Sabellium, & Photinum hæreticos ſub diuo Siluestro, & magno Conſtantino.

SEXTVM CONCIL. anno 322.

FVIT ſecundum Romanum congregatū intra thermas Domitianas ſub D. Siluestro, & Conſtantino Imperatore cum 275. Epiſcopis, iterum Arrium, Photinum, & Sabellium

bellium reprobando, de gaudio mundationis Constantini, de donatione Ecclesiæ, &c.

SEPTIMVM CONCIL. anno 322.

FVIT Elibertinum prouinciale apud Elibertum Hispaniæ ciuitatem, celebratū sub Constantino magno Imperatore, & Siluestro Papa, 19. Episcoporum, idola, & homicidia prohibens, pœnam ponens matrimoniū contemnentium, virginitatem laudans, vsuram eijciens, lenocinium, &c.

OCTAVVM CONCIL. anno 323.

FVIT Arelatense primum prouinciale sub Constantino magno, & Siluestro Papa, auctoritate Pontificis confirmatum, cùm fuisset prouinciale in Gallijs de obseruatione paschatis, de domicilio, de Episcopis, & de quorūdam delictorum pœnis, &c. cum confirmatione primo in præfatione.

NONVM CONCIL. anno 324.

FVIT Grangrense in Paphlagonia, seu regione Pelasgiorum, prouinciale confirmatum in sexta synodo generali Constantinopolitana in Trullo celebrata sub eisdem:

vt

Digitized by Google

-t ex secũdo canon. editionis græcæ Parisinæ, -bi de nuptijs, de orationibus, de parentibus obediendo post epistolam, &c. tractat.

DECIMVM CONCIL. anno 328.

FVIT Arelatense secundum prouinciale, etiam sub Siluestro Papa, & Constantino, iubendo ne cum mulieribus cohabitetur, cum hæreticis non communicetur, ne Neophytis clericis ordo detur, &c.

XI. CONCIL. anno 252.

FVIT Carthaginense primum sub Siluestro Papa, & Cõstantino Imperatore, prouinciale fuit, in quo Carthaginem ex diuersis prouincijs Aphricanis plurimi conuenerunt Episcopi, & sancit rebaptizationem non faciendam, martyres non infamandos, de ordine, &c.

XII. CONCIL. anno 347.

FVIT Romanum secundũ sub Iulio primo, in quo conuenerunt 116. Episcopi contra Arrium, cuius hæresis inualescebat, quẽ damnarunt vnà cum suis dogmatibus, & in Synodo Nicena confirmarunt acta.

FVIT

XIII. CONCIL. anno 346.

FVIT Coloniense sub Iulio I. Papa, & Constantino Imperatore, contra Eufratem blasphemum hæreticum, Christum negantem Deum esse, &, cùm fuisset Episcopus, fuit priuatus, & damnatus.

XIIII. CONCIL. anno 347.

FVIT Antiochenum sub Iulio primo Papa, & Constantino Imperatore, cui concilio subscripserunt triginta Episcopi, qui in eodem conuenerunt, & probatum est in sexta synodo generali Constantinop. in Trullo celebrata, vt in can. 2. græcæ editionis patet, vbi prohibetur cum Iudæis celebrare, cum excōmunicatis non communicare, & quæ facere non licet Episcopis.

XV. CONCIL. anno 351.

FVIT Sardicense à Sardinia dictum. Congregatum est præcepto Constantij Imperatoris, sub quo fuit factum, & sub Iulio Papa, vt Athanasio liceret ad suam ecclesiam redire, vnde fuerat expulsus per hæreticos Episcopos Arrianos, vt in Historia Tripartita in lib.

Digitized by Google

4. c. 21. conuenerunt orientales Episcopi 76. occidentales quasi 300. qui tamen continuò à concilio descendentes, seorsum aliud concilium facere, in quo Arrij dogmata statuerunt, eorum discessus causa fuit; quòd dicerent se nolle ad verba procedere, nisi prius à concilio summouerentur defensores Pauli, & Athanasij, quod occidentales pati non potuerunt, cui concilio affuit Osius Episcopus Cordubensis, prius in Niceno, de depositione Episcoporum, & de excommunicatione, &c. tractarunt.

XVI. CONCIL. anno 352.

FVIT Hierosolymitanum secundum per Maximum eiusdem loci Episcopum, cùm Athanasius litteris Constantij Imperatoris, & Iulij Papæ, sub quibus fuit congregatum, fultus, vt ad suam reuerteretur Ecclesiam, & hoc per omnes Episcopos fuit intentum.

XVII. CONCIL. anno 353.

FVIT Sirmiense sub Iulio primo Papa, & Constantino Imperatore, quod paulo post Constantius in Sirmio iussit congregari: vbi fratres regulas tradiderunt fidei orthodoxas contra Arrium, in quibus interpetrati sunt locum illum Genesis cap. 19. hic non præter-

eundum; pluit dominus à domino, vt sit sensus, non quòd ipse pater à semetipso pluere dicatur, sed pluit dominus filius à domino patre, vt habetur in historia Tripartita, in lib. 5. c. 3.

XVIII. CONCIL. anno 364.

FVIT Laodicense prouinciale confirmatum in sexta Synodo generali in Trullo celebrata præsente Constantino; cùm ergo vigintiduo patres in Laodicea Phrygiæ Pacatianæ ex diuersis prouincijs Asiæ conuenissét, statuerunt canones 59. quibus regulas exposuerunt ecclesiasticas sub Liberio Papa, & Constantio Imperatore, vbi de bigamia, de psalmis, & Euangelijs legendis in Ecclesia, & quòd clerici ad tabernas, & ludos ire non audeant.

XIX. CONCIL. anno 386.

FVIT Constantinopolitanum sub Damaso Papa, & Cyrillo Hierosolymitano, Gratiano, & Theodosio Imperat. concilium centum quinquaginta patrum fuit contra Macedonium Episcopum Constantinopolitanum, qui Spiritum sanctum Deum esse negabat. Est autem ex quatuor principalibus concilijs, & quidem proximum post Nicenum, statuerunt aliquot canones, & symbolum fidei, non diuer-

diuersum ab eo, quod in Ecclesia cantatur, nisi quòd addiderunt: Spiritum sanctum ex Patre procedentem; subscripserunt se centum quinquaginta Episcopi.

XX. CONCIL. *anno 386.*

FVIT Valentinum prouinciale apud Gallias celebratum sub Damaso primo Papa, & Gratiano, & Valentiniano Imper. in quo conuenerunt triginta Episcopi, & ediderunt canones quatuor de puellis, quæ se Deo vouerant, quòd baptizati non debeant sacrificijs dæmonum se miscere, &c.

XXI. CONCIL. *anno 393.*

FVIT Telense apud Aphricam concilium prouinciale contra Iouinianum, & socios eius sub Siricio Papa, Theodosio primo, Arcadio, & Honorio Imp. vbi perlectæ sunt litteræ Pontificis, & ad eumdem responsum factum, & etiam contra Manichæos, &c.

XXII. CONCIL. *anno 396.*

FVIT Carthaginense, & prouinciale, sed confirmatum in sexta Synodo generali Trulli, quod Carthaginense fuit sub Siricio

Papa, & Theodosio Imp. vbi iubetur, vt prædicetur Trinitas; quòd sacerdotes, & clerici sint casti, de diœcesibus, & vt parochi obediant, &c.

XXIII. CONCIL. *anno 397.*

FVIT Carthaginense tertium prouinciale, tamen confirmatum in sexta Synodo generali Trulli, vbi dicitur, vt singulis annis synodus ab Episcopis fiat, & cui quædam sacramenta non conferenda; vetus, & nouum testamentum in Ecclesia legendum, & eorum partes quæ sint explicetur.

XXIIII. CONCIL. *anno 398.*

FVIT Carthaginense quartum prouinciale sub Siricio Papa, & Arcadio Imperatore, cui interfuerunt 214. Episcopi, confirmatum deinde in sexta Synodo in Trullo, celebrata, vbi recepta sunt concilia in Carthagine habita, de proprietatibus Episcoporum, & ordinandorum, & de alijs ordinibus, de clericis, & virginibus sanctimonialibus, quæ facere, & quæ non licet, Episcopis, clericis, & viduis professis.

FVIT

XXV. CONCIL. *anno 399.*

FVIT Tauritanense prouinciale sub Siricio Papa, & diuo Ambrosio Episcopo Mediolanensi, Arcadio, & Honorio Imperatoribus, quod totum consumptum est in causarum quorumdam ciuilium compositione, quæ tunc inter Episcopos quosdam, & aliquos presbyteros agitabantur, & ideo à multis, vt ab Archiepiscopo Toletano, & à Bañes omnia derelinquuntur.

XXVI. CONCIL. *anno 402.*

FVIT Carthaginense quintum sub Anastasio Papa, & Arcadio Imperatore, existentibus 73. Episcopis, à quibus quindecim canones additi sunt de clericis, de non alienatione rerum Ecclesiarum, de idololatrijs destruendis, &c. tractarunt.

XXVII. CONCIL. *anno 403.*

FVIT Toletanum primum prouinciale sub Anastasio Papa, & Arcadio Imperat. auctoritate Leonis Papæ primi confirmatum, præsentibus 19. Episcopis, Toletano Præsidente; vbi fuit determinatum, ne ad schisma

ſubditi Epiſcopi perueniant, & vt nullus præter Epiſcopos Chriſma conficiat, regulas fidei catholicæ, & aſſertio eiuſdem contra Priſcillianiſtas,&c.

XXVIII CONCIL. anno 408.

FVIT Mileuitanum ſub Innocentio primo Papa atque Auguſtino Hipponẽſi Epiſcopo doctore Eccleſiæ,& capite Auguſtinianorum Arcadio, & Honorio Imp. contra Pelagianos,præſente Anſelmo,Legato Eccleſiæ Romanæ , ſubdentes poſt , contra Pelagium dicentem , ſalutem euenire ex nobis; ne Epiſcopi ſint negligentes contra hæreticos,quando Concilium eſt faciendum; & ibi fuit confirmatum ab Innocentio.

XXIX. CONCIL. anno 423.

FVIT Carthaginenſe ſextum ſub Bonifacio primo Papa , & Honorio Imperatore, prouinciale tamen à 217. Epiſcopis celebratum,eſt decidentibus, vt ab Epiſcopis orientalibus petatur Concilium Nicenum , & recitarunt profeſsionem fidei.

XXX. CONCIL. anno 424.

FVIT Carthaginenſe ſeptimũ prouinciale ſub Bonifacio primo Papa, & Honorio Impe-

Digitized by Google

Imperatore à 73. Episcopis editum, nihil habens, quod ad nostra tēpora pertineat, quamuis multa in suprascriptis, & dicendis Concilijs tangantur.

XXXI. CONCIL. *anno* 428.

FVIT Ephesinum sub Celestino pri mo Papa, sub quo mortuus est Augustinus supradictus R. A. (quorum fuit pater magnus Dominicus) etiam auctor, & Theodosio Imperat. quod concilium fuit ex quatuor principalibus contra Nestorium Constantinopolitanū Episcopum, existentib. 20. Episcopis. Qui Nestorius purum hominem ex Sancta Maria virgine natum asseruit Christum, & aliam personam carnis, & aliam facere deitatem dicebat: cui synodo præfuit Cyrillus Alexandriæ Episcopus, qui cum vniuerso Concilio ad eumdem Nestorium eadem decreta transmisit, vt habetur in epistola.

XXXII. CONCIL. *anno* 438.

FVIT Rhegiense cōcilium prouinciale sub Xixto tertio Papa, & Theodosio secundo Imp. à tredecim Episcopis celebratum, facientibus sex canones; attingendo ad ea, quæ dicta sunt in Cōcilio Tauritanensi de hæreticis, &

ſchiſmaticis Epiſcopis, quod in Niceno tetigit: de Epiſcopis tandem loquuntur.

XXXIII. CONCIL. anno 438.

FVIT Agatenſe prouinciale à Ciuitate Agata Galliæ, à triginta quinque Epiſcopis, in quo de diſciplina, & ordinationibus clericorum, & Pontificum, & Eccleſiarum vtilitatibus, de prædicatione Symboli; & ne ante miſſam expletam egredi populus præſumat.

XXXIV. CONCIL. anno 440.

FVIT Aquileienſe prouinciale contra Palladium, & Secundinum Arrianæ ſectæ deféſores ſub Sixto Papa tertio, & Theodoſio Imp. vbi damnarunt eos patres, & adeſt damnationis forma, quod fecerunt cum quibuſdam Legatis Aphrorum, & Gallorum.

XXXV. CONCIL. anno 444.

FVIT Arauſicanum prouinciale ſub Leone Papa, & Theodoſio ſecundo Imperat. vigintiquinque canones ad ædificationé Eccleſiæ, & ſtabilimétum, primo de Chriſmate, de conuerſione hæreticorũ in articulo mortis, & de Catechumenis, de libero arbitrio, de miſeri-

Digitized by Google

ſericordia Dei, de adiutorio eius, de natura, & gratia, de peccato originali, quæ habentur in Concilio Tridentino.

XXXVI. CONCIL. *anno* 446.

FVIT Vaſenſe prouinciale per decem & octo Epiſcopos celebratum, vbi fuit deciſum, quòd proprij Epiſcopi Chriſma recipiatur; de ſepulturis; de prædicatoribus: vt Kyrie eleiſon in omnibus Eccleſijs dicatur, &c. ſub Leone I. Papa, & Theodoſio Imp.

XXXVII. CONCIL. *anno* 447.

FVIT Carpentoractenſe prouinciale ſub Leone I. & Valentiniano Imp. fecerunt cõſtitutiones cõtra Epiſcopos & Prælatos, parũ, aut nihil eorum, quæ à fidelibus Eccleſijs conferebantur, dantes, vt ampliùs non faciant.

XXXVIII. CONCIL. *anno* 453.

FVIT Arelatenſe tertium prouinciale à 34. Epiſcopis celebratum ſub Leone Papa, & Valentiniano Imp. Martiano Auguſto, Opilione, & Vincomalo Conſulibus, de obſeruandis canonibus, & de ætate diaconorum, & ſacerdotum ordinandorum, &c.

Digitized by Google

XXXIX. CONCIL. anno 457.

FVIT Calcedonenſe generale vnum ex quatuor celeberrimis ſub Leone Papa, & Martiano Imp. celebratum eſt à 630. patribus contra Eutichen Conſtantinopolitanum Abbatem, qui aſſerebat Chriſtum poſt humauam aſſumptionem non ex duabus naturis exiſtere, ſed ſolam in eo diuinam naturam permanere; & contra Dioſcorũ eiuſdem defenſorem Alexandrinum Epiſcopum, damnãdo etiam Epiſcopos ordinationem per pecuniam facientes de clericis, ne absq; dimiſſorijs miniſtrent, &c.

XL. CONCIL. eodem anno.

FVIT Synodus Calcedonenſis 630. Epiſcoporum, habita cõtra omnes hæreſes, & præcipuè contra Eutichen, & Dioſcorum Alexandrinũ Epiſcopum per actiones decem & octo; & concluditur inualidum eſſe concilium abſq; Apoſtolicæ Sedis Legato, ſub Valẽtiano, & Martiano Imp. & Leone I. Pap. &c.

XLI. CONCIL. anno 458.

FVIT Veneticũ prouinciale, in quo pauci Epiſcopi conuenerunt, ſexdecim canones

nes statuentes, in quibus tractatur de regula Ecclesiastica, quæ sacerdotibus, donante domino, credita est, & de districtione, cuius cura non sine culpa eorum torpescit; sub Leone primo Papa, & Martiano Imperat. celebratum, &c.

XLII. CONCIL. *anno 462.*

FVIT Turonense prouinciale primum, in quo fuerunt octo Episcopi, continens tredecim Canones, quibus primò hortatur clericos ad castitatem; secundò ad abstinentiam: in reliquo complectitur institutionem regularem eorumdem clericorum, &c.

XLIII. CONCIL. *anno 466.*

FVIT Romanum tertium prouinciale sub Hilario Papa, à 50. Episcopis congregatũ potissimum statuentibus, vt canones Niceni concilij, & Apostolicæ sedis decreta custodiãtur, & vt bigami ad gradus ecclesiasticos non accedant, scilicet viduæ, aut corruptæ mulieris mariti, de Episcopis, & quòd non eligant successores.

XLIV. CONCIL. anno 486.

FVIT Tarraconenſe prouinciale à decem Epiſcopis celebratum ſub Felice III. Papa, & Zenone Imp. decidentib. ne clerici, & monachi communicent cum mulieribus; ne vendant cariùs, & viliùs emant, ad criminalia ſe miſcere non audeant: de Epiſcopis, quòd ſemel in anno viſitent, & nullum bis confirmẽt.

XLV. CONCIL. anno 494.

FVIT Eupapenenſe prouinciale, in quo fuerunt 70. Epiſcopi ſub Gelaſio Papa, & Anaſtaſio Imp. facientes 40. decreta ad inſtitutionem clericorum, & Epiſcoporum, vt in Agatenſi Conc. ſcilicet: vt Epiſcopi, & clerici venatores non ſint; illicitis horis non deambulent.

XLVI. CONCIL. anno 502.

FVIT Ilerdenſe prouinciale, 8. Epiſcoporum ſub Symmacho Pap. & Anaſtaſio Imperat. facientium quatuordecim canones, iubentes, vt clerici à ſanguine humano abſtineant; ab abortu; & eius pœna, ab inceſtu, à ſtupro, & cæt. quæ à Gratiano de hoc Concil. in decreto de conſecrat. diſt. 4.

FVIT

XLVII. CONCIL. anno 510.

FVIT Valentinum per ſex Epiſcopos celebratum, à Valentia Hiſpaniæ dictum, ſub Symmacho Pap. & Anaſtaſio Imper. conſtituentes vt Euangelium poſt Epiſtolam legatur, & quòd Epiſcopus defunctus per viciniorem Epiſcopum honorificè ſepeliatur.

XLVIII. CONCIL. anno 512.

FVIT Aurelianenſe primum tempore Clodouei Regis Francorum, cuius etiam extat epiſtola ad eamdem Synodum, in qua profitetur ſe pariturum Eccleſiæ, & Papæ præceptis; de non captiuandis clericis, monialibus, ſeruis Eccleſiarum; & ipſos reddere captiuatos; Ideò ad eumdem Regem reſcribitur à Synodo, prę̈ter hæc de homicidis, adulteris, furibus, &c. & ab Eccleſia abſtrahere non præſumant; quòd præſcriptio non habet locum in Eccleſia; de Quinquageſima, Sexageſima, Quadrageſima, de Litanijs, &c. tractatur.

XLIX. CONCIL. anno 513.

FVIT Gerundenſe prouinciale ſub Hormiſda Pap. & Iuſtino Imp. conſtituens, vt quæ-

quælibet prouincia in officio Ecclesiæ vnum teneat ordinem, de baptizatione Catechumenorum in vigilia Paschæ, & Pentecostes, vt dicatur oratio dominicalis; de honestate & vita clericorum, &c.

L. CONCIL. *anno 520.*

FVIT Cæsaraugustanum prouinciale duodecim Episcoporum sub Hosmisda Papa, & Iustino Imp. iubentium vt mulieres fideles ad cœtum virorum alienorum non accedant, neque ad lectionem; & doctoratus nomen non vsurpetur, die dominico non ieiunetur.

LI. CONCIL. *anno 528.*

FVIT Toletanum secundum anni quinti Almarici Regis sub Ioanne I. Papa, & Iustino Imperat. iubens ne clerici ante ordinem sacrum, & monachi ante professionem ad nuptias accedere permittantur; hæreticos post mortem posse anathematizari, per testimonia Sanctorum patrum.

LII. CONCIL. *anno 523.*

FVIT Constantinopolitanum quintum generale à 165. patribus sub Fælice quarto,

Digitized by Google

Bonifacio ſecundo, Ioanne ſecundo, Agapito primo, Silueriо, & Vigilio Pontificibus: ſub Iuſtino Imp. contra Petrum, Antimum, Seuerũ, & Ibam hæreticos. Petrus Archiepiſcopus Antiochenus aſſerebat in Triſagio hymno addendam eſſe Crucem, ideſt Trinitatem eſſe crucifixam; vt diceretur Sanctus, Sanctus, Sanctus, qui crucifixus eſt pro nobis, vbi neceſſe erat, aut confundere perſonas Trinitatis, aut negare duas naturas in Chriſto; contra quos plures Epiſcopi orientales plura ſcripſerunt, quæ habentur in tomo 2. Conc. fol. 6. & infrà ſecundùm impreſsionem noſtrorum Concil.

LIII. CONCIL. anno 543.

FVIT Aurelianenſe ſecundum prouinciale ex vrbe Aurelia, ex præceptione Francorũ Regum; vt ibi patres de obſeruatione legis Catholicæ tractarét; & quid de nouis dogmatibus ſentirent, & conſcriberent, quid obſeruandum in poſterum, cum viginti quinq; canonibus; de Epiſcopis Commetropolitanis, vt Concil. prouinciale congregent.

LIIII. CONCIL. anno 545.

FVIT Aurelianenſe tertium prouinciale tempore Childeberti Regis Francorum ſub

Vigilio

Digitized by Google

Vigilio Pap. & Iustiniano Imp. per canones 26. dicentes ne in sacris constituti misceant se ad vxores accipiendas. De electione Metropolitanorum contra Bonosiacum hæreticum, de rebaptizatione.

LV. CONCIL. *anno 550.*

FVIT Auernense prouinciale sub Vigilio Papa, & Iustiniano Imper. addendo quædam noua; & repetendo aliqua supradicta, ad emendationem vitæ, ad serenitatem regulæ, ad animarum remedium.

LVI. CONCIL. *anno 556.*

FVIT Aurelianense quartum prouinciale sub Pelagio I. Papa, & Iustiniano Imper. & Childeberto Rege Francorum; determinando priùs sancita inuiolanda esse, de Quadragesima, & festiuitate Paschali plura dicendo.

LVII. CONCIL. *anno 352.*

FVIT Turonense secundum prouinciale, pro pace, & instructione Ecclesiæ, sub Pelagio I. Papa, & Iustiniano Imper. per viginti canones determinando; ne laici in Ecclesia clericis misceantur: vt litis iacula finiant, & vota

Digitized by Google

vota pacis acquirant, dicente Domino in Ioãne cap. 14. Pacem meam do vobis.

LVIII. CONCIL. *anno 567.*

FVIT Parisiense primum pro vtilitate Ecclesiæ sub Pelagio I. Papa, & Iustiniano Imper. vt nemo res Episcopi, & Ecclesiæ confiscare præsumat, excommunicatum ab alijs non debere admitti.

LIX. CONCIL. *anno 568.*

FVIT Aurelianense secundum, in quo inter cætera, Eutichetis, & Nestorij dogmata iterum damnata sunt; vt quotannis Concilium conuocaretur, cautum; & per capita duodecim dicendo: vt nullus per causas leues suspendatur, sub Ioanne tertio Papa, & Iustino Imp. concludit, &c.

LX. CONCIL. *anno 584.*

FVIT Hispalense primum sub Pelagio secundo Papa, & Mauritio Impe. robur habens à Sede Romana, vt in præfatione habetur: de disponendis Ecclesiæ rebus cum subscriptionibus assistentium.

Digitized by Google

LXI. CONCIL. *anno* 587.

FVIT Toletanum tertium, in quo Arrij hæreſis damnatur ſub Riccardo Rege, Pelagio ſecundo Papa, & Mauritio Imperatore per canones 22. & in ſecundo dicitur, quòd in Eccleſia Dominicis diebus Symbolum recitetur, &c.

LXII. CONCIL. *anno* 587.

FVIT Matiſconenſe prouinciale primum ſub Pelagio ſecundo Papa, & Mauritio Imper. vt Monaſterium puellarum nulla ingrediatur non probatæ vitæ; de ieiunio aduentus, & cætera ordinans.

LXIII. CONCIL. *anno* 588.

FVIT Matiſconenſe ſecundum prouinciale ſub eiſdem, de obſeruantia diei dominicæ; de decimis per Canones 20. multa Eccleſiaſtica tractans.

LXIIII. CONCIL. *anno* 616.

FVIT Antiſiodarenſe prouinciale ſub Theodoro, & Heraclito Imperatore contra

Digitized by Google

tra ſtrigas diabolicas, contra ſortilegia, & ſuperſtitiones, de chriſmate, & ſanguine Chriſti, de vino conſecrando, per quadraginta vnũ canones.

LXV. CONCIL. anno 623.

FVIT Hiſpalenſe ſecundum prouinciale ſub Honorio Papa, & Heraclito Imper. de præſcriptione, de Bigamia, de ingratitudine, & de duabus in Chriſto naturis.

LXVI. CONCIL. anno 636.

FVIT Toletanum quartum ab omnibus Hiſpaniæ, & Galitiæ Epiſcopis ſub eiſdem docentibus formulam conciliorum celebrandorum; de oratione, & confeſsione fidei, de paſsione Chriſti, Quando cantandum alleluia, & de hymnis, &c.

LXVII. CONCIL. anno 640.

FVIT Toletanum quintum prouinciale à viginti Epiſcopis celebratum, tempore Regis Gothorum Suuintillæ ſub filio Heraclij Imp. & Theod. Papa, de Litanijs, quando ſint dicendæ, cum Epiſcopis, & eorum Vicarijs.

LXVIII. CONCIL. anno 642.

FVIT Toletanum sextum prouinciale in Ecclesia Leocadiæ Martyris à quinquaginta Episcopis Hispaniæ, & Galitiæ sub Theodoro Papa,& Heracleone Imper. Præsidente Eugenio Episcopo Toletano. De humanitate Christi assumpta, & subdit Regem Suuintillan. expellere eos iurasse cũ quinquaginta duobus Episcopis.

LXIX. CONCIL. anno 644.

FVIT Braccarense primum Tulgæ Gothorum Regis temporibus, ab Episcopis Galitiæ sub Theodoro, & Constante Imperat. In quo Concilio primò lectum est exemplar fidei cum capitulis, quæ ab Episcopo Taraconense Lusitano, & Betico contra hæresim Priscillianam per Canones 39.

LXX. CONCIL. anno 646.

FVIT Braccarense secundum prouinciale, tractans ea, quæ ad ecclesiasticam disciplinam pertinent; De forma visitationis Ecclesiæ ab Episcopis, quæ posſint, & nõn posſint accipere. De consecr. Ecclesiæ sub Theodoro

doro Papa, & Constant. Imperat. filio Constantini tertij.

LXXI. CONCIL. *anno* 648.

FVIT Toletanum septimum à triginta octo Episcopis celebratum, sub Martino Papa I. & Constante Imp. De euentu infirmitatum in clerico ministrante. De exequijs, & similia.

LXXII. CONCIL. *anno* 650.

FVIT Lateranense primum Romæ celebratum à 105. Episcopis, contra Sergium, Pyrrhum, & Paulum Patriarchas Constantinopolitanos, Cyrum Alexandrinum, & Theodorum, contra immaculatam fidem multa dicentes, cum subscriptionibus Martini Papæ, & dictorum Episcoporum.

LXXIII. CONCIL. *anno* 652.

FVIT Toletanum octauum à quinquaginta quinque Episcopis celebratum. De incauto iuramento non faciendo. De castitate Episcoporum. De frangentibus ieiunium, & similibus; sub Martino Papa & Constante Imperatore.

Digitized by Google

LXXIV. CONCIL. *anno* 653.

FVIT Toletanum nonum prouinciale à ſexdecim Epiſcopis ſub ſupradictis Imp. & Papa, iubentibus, quod à correctione prælatorum eſt inchoanda Synodus, & ab eiſdem danda eſt tertia pars Eccleſiæ, cætera de filijs clericorum, &c.

LXXV. CONCIL. *anno* 654.

FVIT Toletanum ſub iiſdem decimum de celebritate annunciationis dominicæ de profeſsione, & habitu viduæ profeſſæ, &c.

LXXVI. CONCIL. *anno* 655.

FVIT Cabilonenſe prouinciale in Gallis ſub Eugenio I. Papa, & Conſtantino Imp. per decem & nouem canones, repetentes quæ in Concilio Niceno: & quòd canonum ſtatuta ab omnibus intemerata ſeruentur. De pœnitentia à confeſſore danda; ne turpia in Eccleſia cantentur, &c.

LXXVII. CONCIL. *anno* 668.

FVIT Toletanum vndecimum ſub Vitaliano Papa, & Conſtante Imp. De proceſ-
ſione

Digitized by Google

ſione Spiritus ſancti. De Trinitate. De Incarnatione. De Reſurrectione; & quod Epiſcopus debeat prædicare.

LXXVIII. CONCIL. anno 669.

FVIT Braccarenſe prouinciale tertium, ſub eiſdem; de pane, & vino, excluſis opinionibus ſchiſmaticis, aqua permiſto: fiat ſacrificium in Miſſa, & in nouis vaſibus. De reliquijs quomodo geſtandis.

LXXIX. CONCIL. anno 760.

FVIT Conſtantinopolitanum ſextum generale, & OEcumenicum itertim aduerſus Sergium, & cæteros vt ſupra dicentes vnam voluntatem, vnam operationem in diſpenſatione Incarnationis, Præſidente Conſtantinopolitano Imper. & legatis miſsis ab Agathone Papa, ſub eodem Conſtantino quarto, per actiones decem & octo.

LXXX. CONCIL. anno 683.

FVIT Toletanum duodecimũ ſub Leone ſecundo Papa, & Conſtantino quarto Imper. & (vt ait Caranza) etiam ſub Agathone, de pœnitentia. De auctoritate conceſſa Epi-

ſcopo Toletano, & de pertinentibus ad Regem communicantem cum Eccleſia.

LXXXI. CONCIL. anno 690.

FVIT Toletanum tertium decimum ſub Sergio Papa, & Iuſtiniano ſecundo Imper. vbi quædam particularia, & quædam communia ſupradicta tanguntur.

LXXXII. CONCIL. anno 742.

FVIT Synodus mandato Apoſtolico à S. Bonifacio, & Epiſcopis Francorum habita ſub Zacharia Papa & Carolo Magno Duce. Quæ ſint prohibita Eccleſiaſticis, &c. & quod ad Epiſcopos pertinet eijcere ſpurcitias gentilitatis.

LXXXIII. CONCIL. anno 781.

FVIT Nicenum ſecundum, quod græci generale appellant. In quo imaginum expreſſiones adorandas, & amplectandas veneratione decretum eſt, & ſanctorum reliquias venerandas: ſub Adriano Papa, & Conſtantino ſexto Imper.

Digitized by Google

LXXXIV. CONCIL. anno 813.

FVIT Maguntiacum ad instaurandam Ecclesiam collapsam, sedentes in prima Turma Episcopi cum quibusdam notarijs legentes, ac tractantes Euangelium, & epistolas, Actus Apostolorū, Canones, & opuscula Sanctorum Patrum, & pastoralem librum diuinum Greg. per can. 57.

LXXXV. CONCIL. anno 815.

FVIT Vormatiense prouinciale, sub Leone tertio Papa, & Carolo Magno Imper. & pronunciata professione fidei, per causam leuem non esse excommunicandum aliquem. De professione monachorum; quòd ministri Dei sint sobrij, & mensa Episcopalis parca.

LXXXVI. CONCIL. anno 816.

FVIT Rhemense prouinciale sub Carolo Magno, & Leone tertio Pap. multa ad honestatem clericorum pertinentia, & quædam sacramenta suprà tacta tangit.

LXXXVII. CONCIL. anno 870.

FVIT Constantinopolitanum octauum vniuersale, factum potissimū propter de-

Digitized by Google

positionem Ignatij Patriarchæ Constantinopolitani, quem quidam Episcopi ab Ecclesia, cui iure præsidebat, tyrãnicè proiecerant, & Photinũ ex foro secularis militiæ subitò tonsuratum eidem Ecclesiæ contra sacros canones præfecerunt, sub Adriano secundo Pap. & Basilio Imper. Constantinopolitano.

LXXXVIII. CONCIL. *anno* 888.

FVIT Triburiense prouinciale à viginti duobus Episcopis Germanorum, ad reformationem morum, & status non solum clericorum, sed etiam laicorum.

LXXXIX. CONCIL. *anno* 1215.

FVIT Lateranense secundum generale sub Innoc. tertio Pap. & Philippo Imp. cui interfuerunt Hierosolymitanus, & Constantinopolitanus Patriarchæ, Metropolitani 70. Episco. 400. Abbates 12. Priores Conuentuales, 80. Græci, & Romani Imperat. Legati, oratores Regum Hispaniæ, Galliæ, Angliæ: sub quo, Pap. Romanus moritur Perusijs Pontificatus sui anno 18. mense septimo, die 26. cuius Pontificis virtutem, & doctrinam summopere iuuit Beati Dominici, & Beati Francisci sanctitas; à quibus Prædicatorum,

&

& Minorum ordo tunc ortũ habuit. Damnans libellum cõtra Magistrum Petrum Lombardum, excommunicãs hæreticos omnes, & sine licentia prædicantes, & quòd semel in anno omnes confiteri teneantur per capita 69.

XC. CONCIL. anno 1313.

FVIT Viennense generale probans constitutiones, quæ in volumine Clementinarum feruntur, sub Clemente quinto, & Alberto Imper. vbi determinarunt festum Corporis Christi celebrari feria quinta post octauam Pentecostes, concedendo indulgentias existentibus in officio, & horis diuinis etiam octauæ, & quòd anima rationalis sit forma per se corporis humani, & essentialiter, damnando errores Begardorum, & Beguinarij.

XCI. CONCIL. anno 1415.

FVIT Constantiense, sub Ioanne vigesimo tertio Pap. & Sigismundo Imperat. inchoatum tempore schismatis, tribus Pontificibus existentibus, Ioanne vigesimo tertio, Benedicto tertio decimo, & Greg. 12. pronunciando sententiam damnationis Ioannis Vuiclef cum suis 45. articulis per sesiones 45.

FVIT

Digitized by Google

XCII. CONCIL. *anno* 1431.

FVIT Basiliense inchoatum prius Senis, translatum deinde Basileam sub Martino quinto Pap. & Sigismundo Imp. & notandum, quod ait Bartholomæus Archiepiscopus Toletanus hic, quòd quæ in Constantiensi, & Basiliensi dicuntur, non habent aliquid auctoritatis, nisi quod in Bulla Martini quinti, & Nicolai quinti Pontificum.

XCIII. CONCIL. *anno* 1432.

FVIT Florentinum inchoatum Ferrariæ, & propter pestem in Florentiam translatum; præsente Imp. Græcorum, & Patriarcha Constantinopolitano cum alijs Pontificibus, Abbatibus, Monachis, & Cruce signatis, per 25. sess. sex habitas priùs Ferrariæ, de processione Spiritus sancti à Filio. De igne Purgatorij. De primatu papæ. De Sacramentis ibi disputatum est sub Eugenio quarto, & Sigismundo Imperat.

Digitized by Google

XCIIII. CONCIL. anno 1513.

FVIT Lateranense tertium generale sub Iulio secundo, & Leone decimo Pontificibus & Maximiliano Imper. pro reformatione Ecclesiæ, & pace inter Principes Christianos componenda, iubendo etiam lectoribus philosophiæ, vt discipulis suis veritatem fidei declarent, vt de creatione, de anima intellectiua, damnando Pisanum conciliabulum, legendo bullas, canones, & sacram theologiam, de officio præceptorum puerorum, vt doceant præcepta diuina, & articulos fidei.

De Concilijs, quæ extra seriem reperiuntur attestata tantùm.

AB Arthiepiscopo Toletano Concilium generale Viennense, & Lugdunen.

A Pannicarola in quadragesimali, Concilium Aquense.

A Gratiano 6. q. 2. cap. quod autem, Concilium Varense.

Cap. si tantum Alfense Concilium.

Hermerianum.

Fauentinum.

Hipponense.

Genuense.

Digitized by Google

Mittense.

Misietense.

Vrbariense.

Compendiense.

Aliud apud Sanctum Medardum habitum.

Aliud apud Beluacum de Con. dist. 4.

Dominicus Bannes in fine suæ seriei Concilium Simense partim sacrum, & partim sacrilegum.

Ex Socrate in historia Tripartita, & Theodoreto similiter.

Fuerunt facta ab Arianis alia decem, vt ait Athanasius in Epistola ad Aphros: & Sozomenus in cap. 55. lib. 5. quæ supradicta tangunt.

Ex Camillo Barello de præstantia Messica.

CONCIL. *anno* 1545.

FVIT vltimum Tridentinum generale, & Oecumenicum sub Paulo tertio, Iulio tertio, Marcello secundo, Paulo quarto, Pio quarto, & Pio quinto Pontificibus; sub Carolo Quinto, & Ferdinando Imperat. ad extinguendas hæreses Martini Lutheri, in Germania, contra indulgentias Pontificis hæreticè prædicantis, & scribentis contra Primatum Ecclesiæ Romanæ, contra cælibatum, &

Digitized by Google

& cæteros ritus veteris Ecclesiæ, cōtra quem, & alios fuit assignatum Concilium primò Mantuam, deinde propter aliquas causas legitimas Vincentiam; tertiò Tridentum; nec tunc quicquam factum est. Quartò rursus, anno 1595. inchoatū est tertio decimo die Decembr. Legatis Apostolicæ Sedis Præsidentibus, cūm tot Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Generalibus, Theologis, & Legistis, Oratoribus, à Regibus Christianis, & Principibus, etiam missis, vt patent in ipso.

IN magnis tomis nouis, & vltimis impressis conciliorum erga finem habentur sex concilia Mediol. sub Diuo Carolo. Aliud adest Aquileiense sub Clemente Octauo 1593. & Francisco Barbaio Patriarcha eiusdem Ciuitatis. De Reformatione. De vitijs fugiendis, & virtutibus amplectendis; de vita, & honestate clericorum, vt adimpleant Concilia Canones, & C. ordinantur.

HÆC de Concilijs generalibus, & prouincialibus: de Episcopalibus autem, seu localibus, quæ anno quolibet, vt ait Concilium Carthaginense cap. 2. facienda, & augenda sunt, nihil dicimus; & d. S. R. Ecclesiæ supponūtur, Sanctisque suis, quibus honor gloria,

Digitized by Google

gloria, & labor quinque annorum ex 1605. Galatiæ in die S. Stephani Confessoris Episcopi Calatini, vsque ad 1611. in die S. Fernandi, etiam Episcopi Calatini, quorum auxilio Viridarium omnium scientiarum imprimere pollicemur, & Sacræ Scripturæ Paradisum, quem Deus nobis concedat. Amen.

FINIS.

MATRITI,

Ex Typographia Regia,

Apud IACOBVM VERVLIET.

M. DC. XIIII.

Digitized by Google